De coronatiõe regis stephani quinti filij regis Bele quarti.

Ost ipsũ ãno domi. M. CC. lxx. cepit regnare filius eius stephan⁹ sup totã hungariã: qui otthocarũ regẽ bohemor in hungariã cum bohemis: australib⁹: branburgensib⁹ ac ceteris mixtis gẽtibus cũ potẽtia venientẽ ante fluuiũ rapcha devicit viriliter ac fugauit: ꝑterea Budñ ciuitatẽ bulgaror expugnauit ꝛ bulgaros supauit regez eorũ sibi compulit deseruire: regnauit aũt duobus annis ꝛ mortu⁹ est in anno tertio regni sui in magna insula: ꝛ sepultus est in ecclesia btẽ virginis in insula Budensi in loco beginar.

De coronatione regis ladislai quarti filij regis ste-
phani quinti qui kwn laczlo dictus est

Hi successit ladizla⁹ fili⁹ eius ⁊ coronat⁹ est eodē anno quo mortu⁹ est pr̄ ei⁹ videlz anno dñi. M. CC. lxxvj.

Qui impatore adiuuāte circa morauiaz occidit regē ot-thocarū supradictū i plio: postea cū āno domi. M. CC. lxxxij. Oldamur dux cumanie cōgregato exercitu cumanoꝝ circa lacuz hood vocatū: volēs hostilit regnū iuadere hūgaroꝝ vt suo do-mīo subiugaret ꝯtra eū rex ladisla⁹ vt fortis iosue ꝑ gēte sua ⁊ reg no pugnatur⁹ accessit i cui⁹ exercitu lorād⁹ fili⁹ thōc miles stren nu⁹ ꝯtra cumanos lanceauit cū impetu vtutis sue ⁊ laudabiliter

ꝑcussit plurimos ⁊ ꝓstrauit. Postea cũ preliũ cõmitteret int̃ ꝑ-
tes fortissimũ subito ⁊ inopinate ex diuina clemẽtia pluuia gran-
dis exorit̃ ꝯtra faciẽ paganoꝝ ⁊ qui in arcub⁹ sꝑabant ⁊ sagitta ꝓ
pter imbriũ densitatẽ iuxta ꝓpheticuꝫ facti sũt vt stercus t̃re. Et
sic rex ladislaus victoriã obtinuit diuino fretus auxilio. Tandeꝫ
postea pauci de ipsis cumanis qui euaserant: ad tartaros fugieu-
tes quoꝝ instinctu tartari: ãno dñi. M. CC. lxxxv.

De secũdario introitu Tartarorum.

Ecũda vice intrauerũt in hungariaꝫ: ⁊ vsqꝫ pesth vni-
uersa miſabiliter cõbusserunt. Iste enĩ rex ladislaus fi-
liã regis karoli de apulia in ꝯiugum hẽbat. Sꝫ spreto thoro cõ
iugali filiabus adhesit cumanoꝝ Ayduã Cupchek ⁊ Mãdulaꝫ
vocatas ac alias q̃ꝫplures in cõcubinas hẽbat: quaꝝ amore cor
eius ẽ merito depriuatum: ⁊ a suis baronibus ⁊ regni nobilibus
odio habebatur.

De aduentu firmã sedis apl̃ice legati.

Inc insuꝑ ꝯtra eũ: qꝛ cumanice ⁊ nõ catholice conuer-
sabat̃. Philippus firmanus sedis apostolice legatus
aduenit: qui barbas radere crines detrũcare ꝯtra mores hũgari-
cos ⁊ pileos cumanicos: quoꝝ vsus ĩ hũgaria iam in ꝯsuetudĩe
hẽbatur abicere demãdabat: regẽ etiaꝫ anathematis vinculo fe-
riẽs vt paganos odiret ritũ xpianoꝝ diligeret ⁊ thoro viueret cõ
iugali: sed nihil in rege ꝓficiens repatriauit.

De subita nece regis ladislai ꝑ cumanos facta.

Ost hec in breui ipse rex. Anno dñi. M. CC. xc. Feria
scd̃a ꝓxima ante festũ sancte margarite v̓ginis ⁊ marty
ris ꝓpe castrũ kereszeg ab ipsis cumanis quib⁹ adhese
rat est miſabiliter interfectus. Tempe enĩ istius regis ladislai ce
pit hũgaria a sua magnifica gloria reflecti vt casus flebiles ⁊ euẽ-
tus inferius ostendẽt. Ceperunt nãqꝫ ĩ ea intestina bella ꝯsurge-
re: ciuitates cõfringi: ville ꝑ combustiões ad nihilũ redigi: pax
⁊ ꝯcordia penitus cõculcari: diuites deficere: ⁊ nobiles rusticari
ꝑ inopia pauꝑtatis. Illo tꝑe biga scꝫ duaꝝ rotaꝝ vehiculũ a re
ge incolis currus regis ladislai dicebat̃: qꝛ ꝓpter cõtinua spolia
aĩalia vehicula trahẽtia defecerãt in regno: sꝫ hoĩes more peco-
rũ bigis iuncti vices aĩaliũ impendebant.

De coronatiõe regis Andree tertij nepotis Andree regis scõi qui ꝛ venetus dictus est Sequitur.

Ost cuiꝰ regis mortẽ: eodez ãno .xviij. die Andreas dux de venecijs coronat: qui viuẽte adhuc ladislao rege adductꝰ i hũgariã fuerat. Cuiꝰ andree regꝭ ortũ ꝛ orginẽ videamꝰ q̃ rõe meruit coronã regni hũgarie accipe. Cũ enĩ rex andreas scõs pr̃ q̃rti bele regis ꝛ colomãi ducꝭ Mortua prima vxore sua vel potiꝰ intfecta vt supiꝰ dictũ ẽ mare ad mãdatũ eccl̃ie trãsfretasset i terrã scãm ad expugnãdũ ꝑ sepulcro dñi ibi victor existẽs reuertebat felicit cũ honore. Tandez in italiã applicuit ꝛ q̃dã vicc apud marchionẽ Estenssem ẽ magnifice hospitatꝰ. Illevo marchio cognoscẽs regẽ eẽ viduũ: filiam

suam excellēter pulcraz ⁊ bñ ornatam ꝓspectui regis astare fecit. Rex vo videns eā pulcrā ⁊ suis oculis grōsam cū absqz hoc duce re vellet vxorē cū eadem domicella eodē die ꝓtraxit matrimoniū ⁊ in hūgariā secū duxit. Mortuo vo rege andrea dña ista volēs redire ad parētes suos: cōuocatꝭ principibꝰ regni hūgarie archi epis ⁊ epis se grauidā: ꝓle manifestis indicijs demōstrauit: ⁊ sic est reuersa i trā suā Esth vocatā: ⁊ ibi apud prēm suuz puex masculū pepit quē i baptismo stephanū vocauerūt: qui nutritꝰ ⁊ educatus sub hoc titulo qꝺ esset filiꝰ regis hūgarie. Tandē ad etatez vltimā deueniēs vsurpare dolose marchionatū voluit aui sui: sz idez auus suꝰ ꝓualēs ipsuz remotiꝰ affugauit: ⁊ sic stephanus fugiēs abijt in Jspaniā ad iacobū regē Aragonie qui hēbat i vxorem: sororē istiꝰ stephani filiā regis andree regis hungarie: ⁊ ibi aliqzdiu cōmoratꝰ itex in Jtaliā veniēs electꝰ est potestas a ciuibus i rauēna: inde fugatꝰ venit venetias. Jbi aūt vir quidaz ciuis venecēsis ciuitatis potior ⁊ ditior cognoscēs ⁊ sciens veracit hūc eē filiū regis hūgarie: tradidit sibi filiā suā i vxorē: ⁊ oīuz bonoꝝ suoꝝ ꝓticipē eū ꝓstituit Ex illa āt habuit filiū stephanꝰ quē andreā vocauit noīe prīs sui. Qui andreas auxilio ⁊ ꝓsilio auūculoꝝ suoꝝ qui erāt infinitaꝝ diuitiaꝝ viuēte adhuc rege ladislao i hūgariā subintrauit. Eo qꝺ essz dux qui debēt hr̄e portionē in regno regis andree titulo aui sui. Cū aūt rex ladislaꝰ fuisset occisus a baronibꝰ regni: andreas dux felicit coronat: qui anno scdo regni sui cū exercitu maxio austriā debellauit: in cuiꝰ impio quidaz nobiles regni Johānes. s. ⁊ henricus banus filij herrici ac vgemus filiꝰ poch de wylak: alijqz q̄zplurcs in ꝓiudiciū regis andree a papa Bonifacio. viij. regē petierūt.

Quō in ꝓiudiciū regis Andree papa ad instātiā quorundā baronū puerū karolū in hūgariā destinauit.

Moꝝ instantiā papa admittēs quendā puex. xj. ānoꝝ noīe karolū. Anno dñi. M. CC. xc. ix. viuēte adhuc andrea rege in hūgariā destinauit. Cuiꝰ karoli generatio ⁊ origo tali modo habet. Rex stephanꝰ quītus filiꝰ Bele q̄rti regis hūgarie inter alias filias habuit vnā noīe mariā vocatā quā karolo claudo filio karoli magni qui ex donatione ecclie fuit rex Sicilie tradiderat i vxorē. Qui rex karolus claudus ex illa

filia stephani regis genuit karolũ marcellũ noĩe: karol⁹ v̓o mar
cellus ex filia impatoris rodolphi Clemẽtia nomĩe genuit filiuz
quẽ primo ĩ t̃ra sua vocauerũt Carobertũ q̃si karolũ robertũ: in
hũgaria aũt ablato roberto ipsuz hũgari karoluz vocauerũt: vt
aũt iste karolus regnare valeret ⁊ ꝯtra andreã regẽ potestatẽ ac-
cipe Papa legatos vnũ ⁊ aliuz de latere suo ꝯtra regẽ andream
ꝓ karolo destinauit: qui nihil agere valẽtes ad ꝓpria redierũt.
Interim ãno dñi. M.CCC.j. in festo sancti felicis idem rex an
dreas in castro Budeñ. requieuit in dño: ⁊ sepultus est ĩ ecclesia
sancti Johãnis euãgeliste apud frẽs mĩores.

De adductiõe wenceslai ducis filij regis bohemie
in obprobriũ pueri karoli ⁊ de coronatione eiusdez.

Ostea mortuo rege andrea barones regni eodē āno ī duas ꝑtes celeri⁹ diuidūt̄: ita ꝙ matthe⁹ omode⁹ et vgrin⁹ potētissimi prīcipes ī regno ac alij nobiles q̄z plures karolo puero adheserūt: ⁊ eū regē noīabāt v̄bo sz nō fcō. Dñic⁹ v̄o fili⁹ stephāi dicti porch magr̄ thauarnicoꝝ quōdā regis andree demetri⁹ fili⁹ nicolai: herric⁹ filius herrici viri valde magnifici cū iohāne archiepō coloceñ. ⁊ andrea epō agriēsi: emerico epō waradieñ. haab epō vacieñ: anthōio epō chanadiēsi: nicolao epō boznēsi ⁊ iacobo epō scepseñ. cui vsqz vitā fuerat ꝯcessus epātus ī mēse iulio v̄sus bohēiaz ꝓcesser̄t ad regē wēceslaū: vt regni suscipet gub̄ nacl̄a hūgaroꝝ ne regni lib̄i lib̄tatē amitterēt ī susceptōe ꝑ eccl̄iaz dati regꝭ: ad ipsū āt regē bohēie obhāc ratōez posuer̄t gressus suos: qꝛ rex otthacar⁹ qui ꝑ regē ladislaū fuerat int̄fect⁹ sic̄ ē supi⁹ enarratū: hūit ī vxorē filiā dñe āne filie bele regꝭ q̄rti qui ex ea genuit filiū noīe wēceslaū qui regnauit ī bohēia pr̄e mortuo ml̄tis ānis: qui wēcesla⁹ vēire noluit: sz filium suū ex filia īpatoris rodolphi ꝓcreatū ⁊ gēitū noīe sil̄it̄ wēceslaū ī q̄dā villa godin vocata circa moruā ex ꝑte bohēie quo p̄fati nobiles ⁊ epī ꝯuenerāt ī regē hūgaris t̄didit naturalē: ⁊ ipsi ꝯfectis īstrumētꝭ lr̄aꝝ ⁊ roborato fidei firmamēto vnanīter suscepūt abhīc Te deū laudam⁹ altissime ꝓclamātes ad albā ciuitatē regiā deuenerūt: vbi iohānes archiepūs coloceñ. cū epīs alijs supius noīatis honorifice eū coronarūt: sedes nāqz tūc archiepātus strigonieñ. vacabat: inde budā vēientes: ibiqz iohānes archiepūs obdormiuit ī dño ⁊ iacob⁹ epūs scepseñ. queuit ī pace. Tumulātur aūt in ecclesia sc̄i iohānis apud frēs minores.

Qūo rex ladisla⁹ siue wēcesla⁹ exiuit d̄ hūgaria ⁊ ī bohemiaz reuersus ē.

Ostea rege iādicto quē hūgari ladislaū vocauer̄t ī buda de gēte: nullū castꝝ nulla potētia seu ptās nullū ius regale sic̄ karolo puero ex ꝑte baronū restituūt̄ sz vna ꝑs regni karolū alt̄a ladislaū regē appellabant noīe tantū sz nō re vel effectu regiminis seu ptātis: tūc rex wēceslaus pr̄ ladislai nouit̄ coronati vidēs ⁊ ꝯsiderās paliatas v̄sucias hūgaroꝝ āno dñi. m. ccc. iij. cū ml̄titudīe exercit⁹ pānoniā ē īgressus ⁊ iuxt̄ danubiū circa pesth aliq̄ntulū residēs ladislaū filiū suū cuz corona regni accipiēs ⁊ ladislaū filiuz vernerij rectorē seu iudicē

Budensem in suū regnū in pace reuertit.

Quō papa p quosdā budeñ. pbyteros extitit excō municatus.

Odē tpe frat nicolaꝰ de ordie pdicatorꝫ epūs hostieñ. cardinalis aplice sedis auctoritate suffultꝰ i hūgariā p karolo aduēit. Qui bude residēdo dieb⁹ aliquot vidēs se nihil posse pficere reuersus ē i curiā ⁊ ibi mortuo Bonifatio. viij. i sūmū pontificē eligit ⁊ creat et bencdictꝰ appellat: in suo aūt recessu ciues ciuitatis budenſ p quodā casu intdicta relinquerat: intdictū quippe religioſ ⁊ plebanis stricte seruātibꝰ: surrexerūt pseudo: sacerdotes ⁊ pfidi qui māifeste diuīa populo celebrabāt ⁊ sacramēta eccliastica mīstrabāt publice intdictis: insup malū malo cumulātes pniciosiꝰ ꝙuocato populo: accēsis lucernis: sūmū pōtificē xpī vicariū: archiepōs ⁊ epōs vniuersos regni hūgarie ac viros religiosos cōiter excōicatos: altis vocibꝰ p mulgabāt hoc factū ē. Casꝫ budense quodā dicto Petermano regente quē p ladislao captiuato rex pfecerat wenceslaus.

De introductiōe otthonis ducis bauarie in regnū hūgarie cōtra puerꝫ karolū p quosdaz barones facta ac de coronatiōe captiuitate ⁊ expulsiōe eiusdez.

Interdū vo filij herrici: ⁊ quidā alij nobiles Otthonē ducez bauarie subintroducūt i regē hūgarie: qui veniēs ad coronā regni a wenceslao ablatā: petiuit sibi dari ac secūferēs: āno domi. M. ccc. v. albā regalez ciuitatē pecijt vt ibi coronaret legittīe i regē: quē benedictꝰ epūs vesprimieñ. ac frat anthoniꝰ epūs chanadiēn. i regez iunxerūt ⁊ dca corona regia coronarūt: inde budā veniēs ⁊ i die solēni in dcore regio coronā scām habens i capite: p oēs plateas ⁊ vicos incedebat eques cū populo copioso vt cūctis se esse regez legittimū publicaret. Qui i breui traz Erdeln cū bele filio thome censuit visitare vbi ladislaꝰ wayuoda ipsū captiuauit: ⁊ in castro suo tenuit vinculatum multis diebus. Qui tam mirabili fortuna sibi occurrente: de regno expellitur hungarorꝫ.

De inuentiōe regalis corone in via amisse: sequit.

Ec hoc ptermittēdū est q cū scā corona p dictū otthonez ducez ad hūgariā portaret ppt tiorez hostiū fec illā icludi p artez tornatoriā iflasconez. Cū āt equitaret cū suis sub noctꝭ

silētio ī strata publica ī q̄ plurimi viatores transibāt casu de sella
corrigijs vbi erat flasco: ille ligat⁹ q̄si vas vinariuz nullo vidēte
cecidit resolut⁹. Postmodū v̄o luce clarescēte dū vidissent nō eē
thesauꝝ illū p̄ciosū: quo citi⁹ potuer̄t tīore ꝑcussi retro celerit̄ cu
curreṙt quā coronā int̄ mlt̄os trāseūtes ī t̄ra iacētē ī medio publi-
ce strate īuētā a nemīe reperūt: forsitan ceciderat ī pr̄ia vigilia no
ctis: reīuēta ē aūt sequēti die circa tp̄s nōdubiū vesp̄tinū miꝝ cer
te ⁊ miraculū nō tacēdū. Quid enī ꝑ hoc qd̄ illa corōa cecidit ītel
ligo: nisi qꝛ dux ille vsqꝫ vitā suā portare nō potuit hāc corōaꝫ sꝫ
amisit de capite corōaꝫ ipsā ꝑiter ⁊ honorē. Quid ē ꝙ a nullo in-
uēta sꝫ ab ipsis qui portabāt: nisi ꝙ ne pānonia data sibi corona
ab anglo priuaret̄. Quo facto ī eisdē euētib⁹ ladisla⁹ fili⁹ verne-

rij d̄ captiuitate regꝭ wēceslai āno fere t̄tio lib̄at̄: ⁊ cū iohāne cha
ak filio castꝝ budēse ꝑ portā que ē iuxt̄ synagogam iudeoꝝ feria
quīta pꝰ festū btē petronelle v̄gīs noctꝭ ī silētio subītrauit ⁊ quos
dā ciues budēses suos aduersarios ⁊ ꝓditores īuasit subito ⁊ de-
struxit. Peturmanꝰ āt iudex ciuitatꝭ: nudꝰ fugiēs vix euasit: du
os enī ex ipsis ciuibꝰ. s. martunhermā ⁊ magr̄m martinū iuratos
ciues de duodeciz ī caudis equoꝝ ꝑ vicos ⁊ plateas ciuitatis cru-
delit̄ trahi fec̄: ⁊ eoꝝ ossa ignibꝰ cōcremari: bona eoꝝ obtinuit ⁊
possedit: sacerdotes īsuꝑ illos ꝑfidos suꝑiꝰ noīatos: manibꝰ ca-
thenatꝭ ⁊ pedibus thome strigonieñ. archiepō destinauit: quos
idez archiepūs carceri mācipauit ⁊ in eodē tristē spūm emiserūt.

De aduentu frīs gentilis cardinalis in hungariaz

et de coronatione karoli regis.

Um igit̃ puer karol⁹ absq; regni solatio i hugaria mo
raret̃: frat̃ gẽtilis tituli sci martini i mõtib⁹ ꝓsbyt̃ cardi
nalis de ordĩe fratꝝ mĩoꝝ ex auctoritate sũmi pontificis
plẽaria: ãno dñi. M.ccc.viij. pãnoniã ĩtrauit vno siquidẽ ãno ĩ
pace trãsacto ãno dñi. M.ccc.ix. ꝯstitutõe t̃ribili ꝓmulgata no
biles regni anathẽatis vinculo ĩnodauit. Pauꝑib⁹ v̇o ⁊ diuiti-
bus vniuers̃ diuĩa stricti⁹ ĩterdixit: ⁊ hec fec̃ illis nobilib⁹ qui iu-
ra regalia ⁊ regĩalia nolebãt restituere regi karolo supra dicto: ⁊
qui eũ regẽ minime appellarẽt. Ladislaũ v̇o wayuodã trãssilua-
nũ speciali excõicatiõe feriẽs: eo ꝙ corõaꝫ regni quã ab otthone
duce dũ eũ captiuauerat receꝑat ĩdebite detenebat. Et qꝛ filiam
suã idez ladislaus tradiderat filio stephãi regis seruie scismatico
ĩ vxorẽ. Qua ꝓpter cũ p̃fati nobiles extra cimiteria corꝑa iacẽ-
tia ꝯspicerẽt defunctoꝝ: amaro spũ ꝑturbati. Anno dñi. m. ccc.
x. Cõgregati ĩ cãpũ raptus circa pesteh karolũ sepe dictũ in regẽ
ꝯcorditer susceperũt: ⁊ albã ꝓperantes feria quĩta in octauis sci
regis stephani solẽniter cũ letitia coronarũt: cũ scã corona a ladis
lao weyuoda restituta. Anno eodẽ papa clemẽs q̃rtus ꝑ crucife
ros sci Johãnis int̃ christicolas mũdi hui⁹ ĩestimabilẽ thesauꝝ
fec̃ sagaciter ꝓcurari ad passagiũ generale ꝓ t̃ra scã expugnãda
Tradẽs dictis cruciferis gr̃aꝫ singularẽ peccuniam largiẽtes ab
oĩbus crimĩb⁹ absoluẽdi vsq; ad ꝯtinuos quĩq; ãnos: sꝫ postea
de illo tanto thesauro nihil factũ vidim⁹ effectiue.

De bello karoli regis ꝓpe ciuitatem cassowiensez
contra Mattheum de Trynczino cõmisso.

Nno dñi. m. ccc. xij. Cum rex karolus regale castrum
Sarub vocatũ: a demetrio filio nicolai ex mãdato mat-
thei potẽtissimi principis possessum suis viribus obsi-
deret. Idem mattheus filius petri de trinchinio: mille ⁊ septin-
gentos milites lanceatos conducticios: ⁊ omne penitus suum
posse contra regem in adiutorium demetrij destinauit: vt ipsum
regem de subcastro procul pelleret p̃potenter. Principes autez
exercitus demetrium supra dictũ: ⁊ abam dictum pulchrum siue
magnum constituit. Quorum aduentum rex audiens putauit se

nõ posse resistere in sepes se recepit. Cui scepsenses equites ꝑiter
⁊ pedestres felicit̃ ꝯcesserũt: cũ quib⁹ rex hostes suos audaci⁹ est
agressus. Quiquidẽ ĩterdũ ciuitatẽ cassa vocatã expugnare cepe
rũt ꝓ morte Omodei palatini quẽ ĩ cassa cassenses theutonici vel
saxões poti⁹ ꝑemerãt ĩnocentez: quib⁹ cũ exploratores cũ clama
rent regis aduẽtũ dimissa ciuitate ĩtrepidi: obuiaz regio exercitui
ꝓcesserũt: ⁊ ad locũ pugnãdi magis aptiorẽ: rex ⁊ ipsi plurimuz
festinabãt. Quẽ locũ ipsi primit⁹ occuparũt: rex interim in q̃daz
valle circa harnad cũ exercitu ꝯfessiõe sacramẽtali p̃missa ⁊ abso
lutiõe accepta: susceptoqz dñici corꝑis sacramẽto: a cruciferis su
pra dictis mori se ꝑ oĩa parauerũt. At ipsi durissimi pacis hostes
bellica arma ĩduti de mõtis cuiusdã vertice vallẽ p̃fatam ꝓtin⁹
certaturi obuiã regi descendebãt: ⁊ in latere dicti mõtis: feria vj.
in festo scõꝝ viti ⁊ modesti: p̃liũ durissimũ est ꝯmissuz: q̃le de tẽ
pore tartaroꝝ in hũgaria nõ ꝯtigit celebrari: in quo p̃lio de fami
lia regis kakas fili⁹ stephani dicti porch: ⁊ stephan⁹ fili⁹ Bage
ri: ladislaus fili⁹ thome: iacob⁹ fili⁹ aladarij: michel filius petri
Gurke ⁊ michel filij gurke: ⁊ petr⁹ castellan⁹ de Bereg p̃clari
nobiles corruerũt: gurke sub vexillo regis vexillari⁹ existẽs oc
cisus: vexillo regis cadẽte sub vexillo cruciferoꝝ rege pugnãte:
ex ꝑte v̓o altera demetri⁹ fili⁹ nicolai: ⁊ aba principes exercitus
ac duo filij omodei mortis iaculo vulnerati p̃ ꝓꝑe ceciderunt: ⁊
alij q̃zplurimi letalit̃ sauciati ibidez ⁊ alibi mortis debita ꝑsolue
rũt: licet ex ꝑte regis plures ceciderũt: tamẽ rex victoriã obtinuit
gloriose. Qd̃ factũ a deo esse credim⁹ ⁊ fatemur.

De obitu dñe marie prime ꝯsortis karoli regis.

Anno dñi. M. CCC. xv. dña maria prima ꝯsors dñi re
gis natiõe polona filia ducis kazmerij: t̃tio die post fe
stũ btẽ lucie v̓ginis ⁊ martyris ĩ Themesuar vite cursũ
feliciter termĩauit: ⁊ ĩ alba regali ĩ eccl̃ia btẽ v̓ginis terre gremio
cõmendatur: ãno domĩ. M. CCC. xviij. accepit rex dñam bea
tricẽ filiã regis romanoꝝ sororẽ regis bohemoꝝ de terra lucum
burgẽsi que ĩ reuolutiõe eiusdẽ ãni obdormiuit ĩ dño ⁊ waradini
in cathedrali eccl̃ia tumulat̃. Eodẽ ãno eccl̃iaz btẽ v̓ginis alben
sem: que frequẽter incendio vastabat̃: incepit rex tegere plũbeis
tegumẽtis ⁊ cũ gloriosa testudine decorare: insuꝑ etiam colũnis

firmissimis stabilire: eodez ãno mortuus est matthe⁹ palatinus.

Qũo karolus rex dñam Elizabeth filiam regis polonie duxit in consortem.

Ano dñi. M.CCC.xx. accepit rex karol⁹ filiaz ladislai regis polonoꝝ elizabeth noie: de qua ãno dñi. M.CCC.xxj. hũit rex filiũ noie karolũ qui puer mortuus ẽ eodẽ ãno quo nat⁹ ẽ: ⁊ i alba sepult⁹: ãno dñi. M.CCC.xxiij i wyssegrad i festo sci remigij de eadez regina rex genuit filiũ noie ladislaũ.

De fũdatiõe claustri in lippa.

Ano dñi. M.ccc.xxv. inchoauit dñs rex frib⁹ miozibus edificare eccliaz i lippa ad honoꝛez bti Lays noui sci epi tholosani ⁊ pfessoꝛis qui fuit frat carnalis pris sui scz primogenit⁹ regis scicilie fili⁹ marie regine filie stephani regis hũgarie filij bele ẽqrti pfessoꝛ voto ⁊ hitu ordis fratꝝ minoꝝ.

De natiuitate Lodowici filij regis karoli.

Ano dñi. M.ccc.xxvj. tertio nonas marcij. nat⁹ ẽ eidez regi fili⁹ quẽ noie huius sci pfessoꝛis psanguinei sui lays p gaudio appellauit: ãno dñi. M.ccc.xxvij. feria ẽqrta ante dñicaz Ramispalmaꝝ: eccl'ia bti v̇ginis de alba regali ẽqzuis plũbo tecta fuissz ptra incẽdiũ vt supi⁹ memi: tamẽ flebilit ẽ pbusta: ⁊ tota plũbea materia i lamias ꝓducta de tecto ei⁹ a facie ignis vehemẽtis fulsit liquide: sic cera excepto vno cãpanili qd̃ supra sacristiaz est: vbi scoꝝ reliquie ẽqzplurime apposite pseruant̃: q nemo dubitat eoꝝ meritis remãsisse: sz nihilomin⁹ eandem ecclesiã postea itez plumbo texit.

De natiuitate andree ducis filij eiusdem regis.

Eodem anno in festo sci andree apostoli Natus est ei filius quez andream appellauit.

De impietate ⁊ feroci seuicia Feliciani.

Ano domi. M.ccc.xxviij. mortu⁹ ẽ ladisla⁹ fili⁹ eius

Cũ ãt hisdẽ tpib⁹ regnũ hũgarie pacis optate trãquilli tate gauderet: ⁊ secuꝝ eẽt ab hostib⁹ circũqqz: pacs emul⁹ ⁊ iuidie semiatoꝛ diabol⁹: misit in coꝛ cuiusdam militis nomie Feliciani de genere zaach inueterato dierum ⁊ canicie iam respersuz vt dominũ suũ regẽ karoluz ⁊ dominam elizabeth reginam ⁊ duos filios eius lays ⁊ andreã occideret gladio: vno die qui felician⁹

p̄ mattheū de trinchino quōdā palatinū fuerat exaltat⁹. Tandē relicto mattheo venerat ad regē quē rex regio fauore diligēs: securo īgressu: regis ianua absq; obice sibi patebat. Porro cū rex vnacū regina ⁊ filijs suis p̄fatis. Anno dñi. M. CCC. xxxv. kl̄as may. feria q̄rta post octauas pasche i suburbio castri wysse grad i domo sua p̄ādoret: añ regis mēsaz clam subitrādo idez felician⁹ astitit: ⁊ euaginato acutissimo gladio vehemētissimo īpetu more canis rabidi īmisericordit regē reginā filiosq; voluit iugulare: sz mia misericordis dei p̄hibēte: qō voluit nō potuit effectui mācipare: tñ regis manū dexterā leuit vulnerauit: sz p̄cipuo lor scissime regie dextre man⁹ q̄ttuor digitos quos paupibus et miserabilib⁹ atq; abiectis psonis misericordit in clymosinis extendebat p̄tin⁹ āputauit. Cū quib⁹ etiā digitis īnūerabilib⁹ ecclijs paramēta varia p̄suebat ⁊ altarib⁹ sacerdotibusq; ornamenta de p̄ciosis purpuris trāsmittebat ⁊ calices i defesse. Cū etiaz pueros regios ibidez astātes vellz occidere: pedagagi pueroz videlz filiⁱ gywla ⁊ kenesich ⁊ nicola⁹ filⁱ iohānis palatini se int̄ponētes euadētib⁹ pueris mēoratis: letaliter vulnerāt i capite. Tūc iohānes filⁱ alexādri de comitatu potokiēsi bone idolis iuuenis vicedapifer regie tūc exñs i ipsū felicianū q̄si i cruētā bestiā irruit ⁊ cū bicello iter collū ⁊ scapulā fortiter feriēdo trāsfixit ⁊ ad terraz deiecit hic ⁊ inde. Per hostia gladiatores milites regis gladijs terribilib⁹ mēbratiz misez laniātes: quodā q̄si mōstz gladijs effecerī. Caput ei⁹ budā mittit: man⁹ ⁊ pedes alijs ciuitatib⁹ destināt: deniq; filⁱ ei⁹ vnic⁹ adolescens: ⁊ vn⁹ sibi fidelis famulus fugā capientes: euadere minime potuerī: in caudis equoruz vite terminū p̄cepunt. Quoz oīuz cadauera canes in platea cuz ossib⁹ corroserūt. Et dignū quippe erat vt felician⁹ qui multos christicolas membris suis feraliter mutilando priuauerat: ipse membris oībus iusto dei iuditio priuarēt: ⁊ qui fuerat tortor pauper indefessus a cōmuni morte hoīuz exclusus: canina ⁊ subitanea morte moreret vt q̄si canis cū canib⁹ p̄cipet portiōem. Filia quoq; ei⁹ clara vocabulo vgo pulcherrima de aula regia extrahitur ⁊ naribus cum labijs turpiter mutilatis: solum dentibus patefactis ⁊ octo digitis ambaruz manuū amputatis pollicibus saltem remanētibus p̄ pluriū ciuitatuz vicos ⁊ plateas p̄ducta in

equo semiuiua ⁊ misera ꝓclamare compellit in hec vba: qui regi infidelis est ꝙ oia ꝓcipiat tallionē. Altera isup filia ipsi⁹ felici ani maior Sebe noie cuidā nobili noie kopay matmonialit nupta ante castr Lewa iussu emerici dicti de Bechey castellani ipsius castri capite trūcat: ⁊ ipse kopay i captiuitatis vinculo mortis debitū soluit. Filij eiusdē insup i insulā marinam ꝙ cruciferos trāsportant nūq3 terrā natiuā reuisuri: multi deniq3 de ipsius genere feliciani nobiles trucidāt. Sic igit felician⁹ infelix lese maiestatis crimē incurrit turbauit regnū extinxit semen ꝓpriū: suam gentē infamiauit ⁊ ꝓdidit: esca canū effectus solut⁹ a seculo: ligatus ē in baratro: ac sepult⁹ in iferno mūdo extitit fabula ⁊ infidelibus disciplina. Tam enorme factū vno die vix credit accidisse hucusq3 quo istud accidit: rex karolus vētis ꝓsperis nauigauit ⁊ crispātia maris equora sue fortune carina ad votū sulcauit: sz iam fortuna vtibilis auersa facie valefaciens terga vertit: qr vndiq3 bellis insurgētibus sua expeditio vincebat: pedu3 etiam ac manuū dolore nimio torquebatur.

De bello karoli regis cū Bozorad wayuoda transalpino infeliciter gesto.

Māno eodez quo felician⁹ indigne mēorie perijt videlz Anno dñi. M. CCC. xxx. Cū rex copiosū exercitū cōgregasset nō tamē totū suū posse: qr ad ꝓfinia regni sui i diuersas expeditiōes ꝓtra aduersarios eiusdē regni q̄plurimos destinauerat pugnatores: ipse vo ꝙ zenrī in Mēse septēbr i transtulit se ī trā Bazarad wayuode vlachor ad īductiōez Thome wayuode trāssiluani ⁊ dionisij filij nicolai filij iancha que tra ē inhabitabilis gēti ignote: vt de ipsa tra ipsū Bazarad rex expelleret aut certe trā ipsi⁹ vni ipsor ꝛsultātiū traderet possidēdū: cū tñ ipse princeps cēsū debitū regie maiestati sp fidelit ꝓsoluisset. Cū āt rex zenrin ⁊ castr ipsi⁹ recepisset: dionisio tradidit mēorato omia cū dignitate bonat⁹. Quo facto bozorad regi sic mādauit nūcios ꝙ honestos: qr vos dñe mi rex laborastis i ꝙuocatōe exercit⁹ laborez vr̄m recōpensabo. vij. millibus marcar argenti Ipsam etiam zenrin cum suis attinencijs nunc habetis p̄manibus ꝙ potentiam pacifice vobis tradam: insup censu3 quo teneor vestre corone fideliter ꝓsolui faciā omi anno. Et nihilomin⁹ vnū ex filijs

nostris vestre curie ad seruiendū deputabo cuz meis peccunijs ꝛ
expēsis: tātūmodo reuertimī in pace vra ꝛ psonaz piculis pca-
uete: qz si veneritis vlteriꝰ piculis mīme euadetis. Quo audito
rex elata mēte ī tale vbū ꝓrupit nūcijs sic dicēs. Sic dicite baza
rad ipse est pastor ouiū meaz de suis latibulis p barbas suas ex-
trahā. Tūc quidā fidelis baro donch nōie comes de Jolio ꝛ de
lipton sic ait regi. Dñe cū magna hūilitate vob ꝛ ad honorē ve-
stz ipse bazarad loquit: idcirco regie benignitatꝭ fauorē ꝛ plenā
dilectiōem gre sibi velitis p vras lras remādare. Tūc rex vbuz
supbie ꝛ cōmiatiōis supius ꝓpositū itterauit relicto ꝓsilio sanio
ri ꝓtinꝰ vltra pugnaturꝰ ꝓcessit: ꝛ cū sibi ꝛ suis ī tra ignota ꝛ int
alpes ꝛ mōtes siluaz victualia īuenire nequiret: famis in edia ip
se rex milites ꝛ equi sui labore ꝓtinꝰ cepūt. Quo facto treuga or
dinata cū bazarad ꝛ data fide vt ipse regi pareret ꝛ securitatē regi
cū suis oībus redcūdi p̄beret ꝛ iter rectū ostēderet. Rex reuerte-
bat securꝰ ꝓfidēs in fide ꝓfidi scismatici venit in q̄ndā viā cū toto
exercitu que via erat ī circuitu ꝛ ī vtraqz pte rippis ꝓminētibꝰ cir
cūcluſa ꝛ añ: vñ erat dicta via patētior indaginibꝰ in plurib⁹ lo-
cis fortit fuerat circūsepta p vlachos. Rex aūt: sui oēs nihil tale
quid penitꝰ opinātes ī rippis vndiqz vlachoz mltitudo īnūera-
bilis supius discurrēdo iacula iacētes sup regis exercitū que crāt
in fūdo depresse vie que nec via dici pōt: sz q̄si nauis stricta vbi ꝓ
pter p̄ssurā cedebāt dextrarij fortissimi cū militibꝰ circūq̄qz quia
nec ad rippas vtriusqz lateris vie ꝓpt̄ p̄cipitiū ascēdere potant
ꝓtra vlachos nec vltra ꝓcedere nec fuge locū hēbāt ꝓpter īda-
gines ibi factas: sz erāt omino sicut pisces ī gurgustro vel ī rethe
cōprehēsi cadebāt iuuenes ꝛ senes principes ꝛ potētes sine deli-
cto. Durauit quippe sic iste miserabilis cuētus a sexta feria vsqz
ad scdam feriā in quibꝰ diebꝰ collidebant inuicē milites electi sic
ī cunis mouēt ꝛ agitāt ifātes: vel sic barūdines que vēto mouēt
Facta est aūt ibi strages maxia ꝛ cecidit militū ꝛ principū ac nobi-
liū icōputabilis multitudo Feria vj. ī vigilia bti martini ꝛ pꝰ ī se
quēti ibi etiā occubuert tres p̄positi videlicz magr andreas p̄po
sitꝰ albeñ. ecclie vir valde venerabil vicecācellariꝰ regie maiesta
tis exīs cū sigillo regꝭ pijt. Jtē michel p̄positꝰ de posega ꝛ nico
laus p̄positꝰ de alba trāsiluana. Jtē andreas plebanꝰ de sarub

⁊ frater petr⁹ de ordine p̄dicatoꝝ vir honest⁹ dire mortis poculū
acceperūt: qꝛ ī cerebra capitū eoꝝ ligneos clauos miſabiliter af-
fixerūt. Quidā etiā ſacerdotes qui erāt capellani regis ſūt occiſi.
Cumanoꝝ deniqꝫ corruit īeſtimabilis multitudo. Cadauera enī
oīuꝫ tam viroꝝ eccliaſticoꝝ q̄ꝫ laicoꝝ nobiliū in loco certaminis
ibidē tēpus reſurrectiōis generalis expectāt: nec cari eoꝝ potue-
rūt ſuos dilectos ꝓpt̄ hoſtiū ī curſus aliq̄ten⁹ rehabere. Tule-
rūt ergo walachi multos captiuos tā vulneratos q̄ꝫ illeſos ⁊ ac
cepūt plurima arma veſteſqꝫ p̄cioſas oīuꝫ eliſoꝝ peccuniā in au
ro ⁊ argēto ⁊ vaſa p̄cioſa ⁊ baltheoſ. Multaqꝫ marſubia groſſo
rū ⁊ florenoꝝ ac equos multos cū ſellis ⁊ frenis que oīa portaue
rūt ⁊ tradider̄t ipſi Bazarad wayuode. Rex āt mutauerat armo-
rū ſuoꝝ ī ſignia quib⁹ īduerat Deſeu filiū dioniſij quē putātes eē
regē crudelit̄ occiderūt. Rex v̄o ipſe cū paucis ꝑ tuitiōem ſuoruꝫ
aliquoꝝ fideliū vix euaſit. Stabāt enī ī circuitu ei⁹ q̄ſi muri lapi
dei: magiſter Donch cū ladiſlao filio ſuo ⁊ cū militib⁹ alijs de fa
milia regis ⁊ magiſter martin⁹ fili⁹ Bereud qui oēs ictus gladio
rū ⁊ ſagittaꝝ ſup̄ ſe recipiebāt velut imbres pluuiaꝝ vt reg⁹ vita
a mortis īpetu ſuaret̄. Cadebāt etiā in circuitu exercit⁹ de canina
multitudīe walachoꝝ q̄ſi muſce que ꝑdider̄t ſuauitatē vngēti cū
xp̄ianū populū ⁊ vnctos xp̄i ſacerdotes īmiſicorditer ꝑcuſſerūt.
Quoꝝ walachoꝝ nūeꝝ ibi ꝑ hūgaros occiſoꝝ ſubtilis ſolūmo
do īfernalis cōpotiſta collegit. Rex aūt cū tali euētu vēit ad Te
meſuar ⁊ ſine mora vēit deinde ad wyſſegrad. Porro cū hūgari
fortiſſima ⁊ duriſſima p̄lia vbiqꝫ geſſiſſent iſtud eiſdē accidit ne ꝓ
pter victoriā frequētē ſup̄birēt vel certe poſt ſup̄biā p̄cedētē cor-
ripent̄ vt hūilitatē diſcerēt ⁊ docerēt: q̄ten⁹ diuīe dilectōis gr̄aꝫ ꝑ
pat̄ne correctiōis flagella vb̄ius mererēt̄ qꝛ illos corrigit de⁹ pr̄
quos diligit. Anno dñi milleſimo tricēteſimo triceſimo ſcd̄o: ī fe
ſto ſcī ſtephāi regis habuit rex filiū quē ſtephanū nūcupauit: an
no dñi: milleſimo tricēteſimo triceſimo tertio. Egreſſus ē rex de
wyſſegrad cū andrea filio ſuo puero ſex annoꝝ in mēſe Julij ⁊ ꝑ
rexit cū bona comitiua militū ꝑ Zagrabiā vltra mare vt filiū ſuuꝫ
ꝑ voluntatem ſummi pontificis dñi ſcꝫ Johannis viceſimi ſcd̄i
⁊ ad inſtantiam ⁊ petitionez inclitiſſimi regis Roberti regis Si
cilie regni eiuſdem coronaret in regem. In cuius regis comitiua

ꝓfecti sunt Chanadinus archiepūs strigonien. Andreas epūs varadien. ⁊ Jacobus lōgobardus phisicus epūs chanadien. ⁊ magister donch supra nominat⁹ ⁊ alij nobiles plurimi de regno Qui rex rediit cū sospitate ī mēse Marcij ⁊ cū sanitate oīuz suorū qui ipsum fuerāt comitati: filiū aūt suū ibidez reliquit nō tamē coronatū sicut optabat: sz sub tutamīe ⁊ ꝓtectiōe regis roberti patruelis sui. Qui rex robert⁹ erat rex regni Sicilie vir magne sciē ⁊ scitatis sz decrepit⁹ iaz etate: volebat renūciare seculo ⁊ regie dignitati vt ꝓtēplatiōi vacaret ⁊ puer ī regnū succederet mēorat⁹: sz interdū altiori vsus ꝓsilio noluit descēdere de culmīe dū viueret regie maiestatis. Post morte vo ei⁹ recipiat coronā regni puer de iure sibi succedēs: qz heredē quē habuit rex robert⁹ mortis debito ꝓpropere obediuit. Anno dñi millesimo tricētesimo tricesimo quīto circa festū sci martini. Johānes rex bohemoz cū karolo filio suo ⁊ rex polonoz venerūt ad regē karolū in hūgariaz ad castz wyssegrad ꝑ ꝑpetue pacis cōcordia cōponēda: qđ ⁊ factū est. Omī enī die ad prandiuz regis bohemoz ex magnificētia regis hūgarie expendebāt duo millia ⁊ quīgēti panes ⁊ de cibis regalib⁹ copiose: pabulū etiā equis suis ꝑ singulos dies viginti quīqz garlete. Ad prandiū vo regis polonoz mille ⁊ quīgēti panes de cibarijs etiā habūdanter. De vino aūt expēse sunt centuz ⁊ octoginta tūncIle. Remūcrauit aūt rex hūgarie regē bohemorū diuersis ⁊ ꝑciosis clenodijs videlicz Quīquagīta vasis argēteis duabus pharetris duob⁹ baltheis ⁊ vna tabula ꝑ scacis mirabili duabus sellis iestimabilis precij vno bicello valēte ducentas marcas argēti ⁊ vna concha margaritharz mirabili ope composita. Jtē qz rex polonie erat regi bohemoz censualis: ⁊ qz rex hūgarie karolus hēbat sororē regis polonie in vxorē. Dedit ei rex hūgarie idem karolus ad redimēdū eū regē de solutiōe cēsuali regi bohemoz quīgentas marcas auri purissimi ⁊ ibi ordinatū est: vt quēqz ipsoz regū vel regna eoz hostis inuaderet aliquis ceteri debeāt in sui adiutoriū ⁊ iuuamē festinare. Et istud fuit confirmatū inter eos cū magno federe iuramēti.

Incidentia.

Anno dñi millesimo tricētesimo tricesimo octauo: circa festū apostoloz petri ⁊ pauli: dñs Lochka dux rutenoz vēit ī wyssegrad

cū electo populo militū suoꝝ ad regem karoluꝫ hungarie ꝓmittens ei omnis amicitie incrementum.

Incidentia.

Anno dñi millesimo tricētesimo tricesimo nono: kazmyrus rex polonie in mēse Julij venit in wyssegrad ad karoluꝫ regē: cum epis hūgarie: cū epis ⁊ baronib⁹ regni sui ⁊ de cōsensu ⁊ volūtate oīuꝫ illoꝝ regnū polonie libere resignauit dño lodowico filio regis karoli filio sororis sue eo quod nō haberet filiū ⁊ ad hoc cō fecerunt euidens instrumētum.

Incidentia.

Anno dñi millesimo tricētesimo q̄dragesimo: tribus ānis subsequētibus videlꝫ q̄dragesimo primo ⁊ q̄dragesimo secūdo: infinita multitudo locustaꝝ ingressa est ꝑ syrmiaꝫ in omnē ꝑtem regni hūgarie transiēs turmatim volitādo ⁊ gradiendo in terra supꝰ oīa virentia in arboꝛib⁹ segetibusq; ac graminib⁹ ptātem accipiēs ꝑ ter folia vineaꝝ. Post trienniū aūt i circūiacentia regna scꝫ Polonie Bohemie ⁊ Austrie recedentes se diuiserūt vsqꝫ ad Italiā ⁊ Frantiam ⁊ sic morte perierūt.

De morte regis karoli.

Eu me qꝛ huius mūdi decus ⁊ gloꝛia a primeuo temporis spatio nūq̄ꝫ in vno statu ꝑmanens sꝫ semꝑ variando vsaliter atqꝫ caduce se ꝓtendēs in nihilū tanq̄m aqua decurrēs incedit. Nam oīa que a terre gremio vsqꝫ circūferētias celi ambitu oꝛbis ꝓtinent dilabunt in terram: ⁊ qꝛ nec vllī moꝛs impia parcēdo: nullaq; pacis tramite simulādo miseret. Cadit vita hūana ꝑtimoꝛe ipsius dū stare putaꝫ q̄si flos ⁊ ꝓtinus aret. O moꝛs que ꝑ excessus delictoꝝ veteris parētis protoplasti moꝛsu pomi noxialis diabolice fraudis instigante nequitia ꝑconcepta serpētino veneno virus iniquitatis infundēs inferēdo in oꝛbem terre filios eiusdeꝫ ꝓtoplasti impauida nō tu mens neqꝫ verens dolo fraudis repleta diripiēdo ac deuoꝛando intrandi semitas primit⁹ queritasti. Mirū est ꝙ tanta gulositate insaciabili rapacitate latrocinali cadauera moꝛtuoꝝ deglutiēdo nō saciaberis ⁊ cur de coꝛpe fetidissimo moꝛtuoꝝ q̄m viuoꝝ congaudēdo gratularis. Nō enī ad domū cōuiuij ⁊ cuiuslibet solennitatis festū sꝫ ad locū luctus plus festinas temere ꝓperare neqꝫ

casas pauperũ neqꝫ aulas seu atria regum nullo nũcio mediãte
adire formidas necnõ ꝯiugatos ex vera dilectiõe matrimõiali in
uicez copulatos diuortiõis vinculo ĩnodare nõ pauescis filiuꝫ a
pr̃e pr̃em a filio sep̃ando. Nõne: amarã: durã: crudelez ⁊ impiã
te fore ostẽdebas dũ ãno dñi millesimo t̃cẽtesimo q̃dragesimo se-
cũdo sequẽti die diuisiõis apl̃oꝝ. xvij. kl̃as augusti. Castrũ for-
tissimũ ĩestimabilis altitudĩs ⁊ muros eiusdẽ ĩexpugnabiles cui
nec vis nec potentia huiꝰ mõi pot̃at quoquo mõ dñari: tue vul-
pine dolositatꝭ astucia clãdestine ĩuisibilit̃ ĩtroire nõ expauens ⁊
ibidez hostilitatꝭ arma potẽtissimi pr̃icipis dñi karoli dei gr̃a re-
gis hũgarie cuiꝰ potẽtie altissimo talit̃ disponẽte: dalmatia: cro
atia: rama: seruia: gallicia: lodomeria: cumania: bulgaria: tota
qꝫ hũgaria: salernaqꝫ ac mons sc̃i angeli alia regna puta: polo-
nieñ. bohẽieñ. austrieñ. ac circũq̃qꝫ adiacẽtia trepitãdo abhorre
bãt ĩminere nõ metuens ipsũqꝫ q̃dragĩta duobꝰ ãnis ⁊ nõ pluri-
bꝰ vite comitez regnare ꝑmisisti: sꝫ acrit̃ tua dolositate ꝯsueta de
medio regnicolaꝝ mãifeste cernẽtibꝰ felicissime recordatiõis piũ
regẽ nr̃m famosissimũ ac potentissimũ nõ gazis ac p̃ciosis vesti-
mentis gẽmis ⁊ p̃cioꝭ splẽdidis margaritis adornatis: auro et
argẽto desup̄ ꝯtextis sꝫ spũ viuificato spoliãdo subtraxisti ⁊ ipsiꝰ
splendentes honores ĩ nihilũ ĩ t̃rã humãdo obũbrasti. Nouis-
sime v̄o vidẽtes ipsũ regnicole esse piũ ac exaltatũ sic̃ cedꝝ liba-
ni trãseũtibꝰ ⁊ querẽtibꝰ eũ suis regnicolis: ⁊ ecce nõ erat. Qua-
ꝓpt̃ tuũ grãde factũ nephariũ oĩbus reuera dilectissimis catho-
lice fidei cultoribꝰ ꝑiter fidelitati semitaꝝ adherẽtibꝰ piũ vt ipsuꝫ
dñm regez karolũ oporteat flere ⁊ ipsiꝰ obitũ ꝓchdolor lamenta
biliter ꝯdolere. O q̃ntus fletꝰ q̃nta lamẽta p̃latoꝝ ꝓceruꝫ baro-
nũ: nobiliũ: virginũ: dñaꝝ: ⁊ cuiusuis statꝰ ⁊ cõditõis hoĩuꝫ spe
cialiterqꝫ dñe elizabeth serenissime regine charissime ꝯsortis ei-
usdez ⁊ dñi Lodowici nũc regis ac stephãi ducis filioꝝ suoꝝ plo
ratus eiulatꝰ ⁊ vlulatꝰ ꝓrupit ĩ diẽ decessus ipsius mĩstrarũt. O
quis ꝯsiderassꝫ ⁊ ꝯsiderare antea p̃meditãdo debuissꝫ ꝙ taꝫ ĩeffa
bile gaudiũ ⁊ hilaritas vultꝰ serenissime dñe regine tam crudelit̃
a sp̄itate lachrymaꝝ sic iã mutatꝰ ⁊ riuulꝰ gurgitũ ad instar aqua-
rũ ab oculis eiusdẽ vsqꝫ ad terrã a tp̄e obitus ipsiꝰ ĩcessant̃ currẽ-
tibus humefactꝰ ⁊ organica vox clamoris ⁊ gemitꝰ eiusdẽ ĩ suoꝝ

regnicolaꝝ ad orbis celi sũmitatez ꝑueniẽdo ethera q̃si eidez cõ-
paciendo: ĩmo sol sui optimi coloris radios plurimũ videbat̃ ob
fustare. Tãdemqz die sequẽti ob preceptũ dicte dñe regine archi
epis: epis: p̃latis: baronib⁹: p̃sbyt̃is: frib⁹: clericis oib⁹ siml̃
ꝯuẽientib⁹ lachrymabilit̃ ꝓcessiue ꝑgẽtib⁹ quoꝝ p̃excellẽs ml̃-
titudo lachrymaꝝ vt dictũ est amarificata ad dictũ castꝝ adeũtes
ꝛ p̃ciosissimũ caput ei⁹ iuxt̃ decentiã regni sui honoris corõa au-
rea corpusqz ipsi⁹ splẽdidissimũ: tunica scarletina ac etiaz caligis
sotularib⁹ gẽmis p̃ciosissimis ꝯtextis ꝛ desuꝑ calcaria aurea pul
cerrimis pedib⁹ sue excellẽtie ãnectendo ĩduentes: de p̃dicto ca-
stro ĩexpugnabili ĩ eccl̃iaz ꝑrochialẽ v̄gĩs gl̃iose i wyssegrad ciui
tate ꝯstructã plãctu magno deferẽdo eũ: planxitqz eũ vniuersus
popul⁹ ciuitatis plãctu magno valde. Peractis aũt ibidez diui-
nis ĩstitutiõib⁹ ꝛ missaꝝ sollennijs corp⁹ ipsũ suꝑ chymbã ꝑ de-
cursus aque danubrilis ĩ ciuitatẽ famosissimã Budã videlz ẽ de-
latũ. añcedebat aũt flebilit̃ ipsaz multitudinẽ p̃latoꝝ baronũ ĩ re
gnicolaꝝ vexillo triũphali miles famosissim⁹ atqz manu fortis
laurenti⁹ sclau⁹ cui⁹ ĩtererat tꝑe vite ipsius dñi regis ex officio ei
dem ĩcũbenti vexilla regalia ferre loco oꝑtuno: vbi oẽs ciues di
cte ciuitatis famosissime sacerdotes ꝛ clerici ac viri religiosi ipsaz
qz inhĩtãtes alij ꝓcessiue ꝑgẽtes ꝯdolendo oculis lachrymanti
bus vestimẽta lugubria portãtes obuiã ipsi⁹ corpori vsqz ad da
nubiũ ꝓcesserũt: ꝛ dũ ĩ dictã ciuitatẽ adduxissent supra corp⁹ ipsi-
us cãtica psallere ꝛ alia diuĩa officia vt mos est ꝓ expiratis eorũ-
dem ꝑ totã noctez p̃ces offerre cantãdo nõ cessant sũmo creatori
Tertio nãqz die obitus ipsi⁹ ĩ eadem ciuitate medio tẽꝑis spatio
quousqz diuĩa officia vel misteria ĩcepta ꝛ missaꝝ solẽnitates mo
do debito ꝑagerent̃ tres sollennes dextrarij ipsi⁹ dñi regis karo
li suis fallerati purpureis coperimẽtis suꝑ quos milites strẽnui
armis eiusdez dñi regis ĩduti ante fores eccl̃ie stãtes quoꝝ quidez
militũ suꝑ vno ipsoꝝ dextrarioꝝ tuz armis tormentalib⁹ regie ex
cellentie cõpetendis: ꝛ alter ad hastiludiũ aptus: terti⁹ dextrari-
orũ p̃ciosior existens cũ armis bellicis ad ĩtrandum etiã exercit⁹
ꝓ regia maiestate cõpetendis. Quoꝝ quidez triũ militũz dictos
tres dextrarios ꝯsedentiũ signa ĩ galeis forma scrutiõis auis cuz
coronis aureis circũdatis. que ꝑ ipsũ dñm regez vita sibi comite

haberi ⁊ ferri ꝯsueuerāt hēbant̄. Uniuersa nāqꝫ ferramēta stre-
paꝝ ⁊ habenaꝝ seu rudibulaꝝ: ⁊ alia eidez spectantia de argento
aureato iuxta decentiā regie excellētie fabricata existebāt corrigi-
arūqꝫ cinguli ⁊ frena ac silia alia cū athenijs ⁊ postenis serice sub
stātie ꝯtexta fuerāt. Nobilissimis nāqꝫ picturis purpureis gem
mis ⁊ lapidib⁹ p̄ciosissimis dicti trini dextrarij ⁊ milites ī ꝑsona
⁊ spū eiusdez dñi regis sup̄ ipsis dextrarijs tegebant̄ quos vt dū
cuiuscūqꝫ ꝯditōis hoīes aspiciebāt trāscūdo ⁊ dicta signa regalia
ītuebant̄: eo ꝙ idez dñs rex hacten⁹ impiū regni hūgarie habitꝰ
p̄missis signis ⁊ dextrarijs felicit̄ gub̄nauerit: mox ꝓrūpebāt ī
fletus ⁊ validissimis ethera vlulatib⁹ ꝓpulsantes. Peractis tā
dez diuīs īstitutōib⁹ ⁊ missaꝝ solēnitatib⁹ nō more alioꝝ quorū-
dam regū dudū defunctoꝝ quos felicissime recordatōis scripture
aliaꝝ epl̄aꝝ venerabilis cōmendat autoritas. Non velata facie
nec corpe eius alicuius diei spatio celato ꝓut abusiua ꝯsuetudo
alijs vicib⁹ quorūdā reguꝫ funerib⁹ ꝑhibet̄ astruxisse sꝫ māifeste
oībus p̄sentib⁹ facie ad faciez māifeste cernētib⁹ ad albeñ. ciuita
tem deferebat̄ dictū corp⁹ tumulandū: inde ferēdo aūt corp⁹ ipsi
us ad q̄mcūqꝫ mansiōis villā deueniebat oēs hoīes tam viri q̄m
mulieres lachrymaꝝ fletu ꝯdolentes clamore maxīo ī amaritu-
dinē ꝯuersi ethera ꝓ pulsādo resonabāt. Dūqꝫ ad albeñ. ciuita
tē dictū corp⁹ ꝑueniret nitidissimū: modo quo supi⁹ allegat̄: pre-
lati p̄sbyti clerici alijqꝫ regnicole: ac ciues dicte ciuitatꝰ extra ci-
uitatē celerit̄ ꝑgentes ipsūqꝫ corp⁹ viuificato spū spoliatuꝫ ama
rissime circūspiciētes ī inenarrabiles fletus se eo viso ꝓrūpentes
illud intra ciuitatē detulerūt. Illi quoqꝫ sacerdotes ⁊ clerici ꝑ to
tam noctē hymnos ⁊ psalmos deo decātantes ī vigilijs pausan-
do deduxerūt noctis ꝓlixitatē: dieqꝫ lucescēte īceptꝰ diuīs ⁊ mis-
sarū solēnitatib⁹ quousqꝫ diuīa mysteria īcepta ⁊ missaꝝ solēnita
tes more debito eodez die ꝑagerēt̄: ante dicti trini dextrarij ipsi⁹
dñi regꝰ modo p̄misso fallerati purpureisqꝫ coopimētꝰ decorati
sup̄ quos p̄fati milites strēnui arma eiusdez dñi regis īduētes an
te fores ipsi⁹ mōasterij vt ē p̄missū steterūt ꝑdurātes: ⁊ demū eis
dem digne cōpletis ꝯsumatisqꝫ ī eodē die celebrari debētib⁹ ī sū-
mo mōasterio vbi scīssimi regis stephāi ⁊ emerici ducꝰ filij sui scīs-
sima corpa diuerꝰ coruscātia v̄tutib⁹ ⁊ miraculis in dño felicit̄ re-

quiescũt: ⁊ summa pietatis opa ipsa benigne implorantib⁹ misericordit partiunt iuxta altare magnuz in vestimẽto regali ad hoc sibi debito p̃ p̃dictos enarratos dños ⁊ archiepõs: epõs: p̃latos ⁊ abbates sacris vestimẽtis idutos extitit tumulatũ: ⁊ omẽs vnaniter plãxerũt eũ simul i vnũ diues ⁊ paup i tantũ vt marmorei lapides dẽsitate lachrymaz plurimũ fuerãt humefacti. Tũc eni tam maxio clamore gemebũdi oiuz circũstantiũ fauces rauce facte sũt: oculiqz ipsoz p̃tantis lachrymis visib⁹ naturalib⁹ fere defecerũt: vbi etiã venerabilis ixpõ pr̃ dñs chanadin⁹ strigoniensꝭ archiepũs de obitu ipsi⁹ dñi regis salubri ac pio sermõe itentos aios ⁊ pia corda circũstantiũ liniuit cõdecenter. Cui⁹ quidez lachrymositatis ienumerabilis mestitie p̃textu credit eos qui reges tumulari nõ ꝓspexerũt de acerbitate doloris istillatiõeqz lachrymaz q̃si impticipes ⁊ inscios fore ⁊ extare. Attamẽ nimiruz qõ oẽs creature carne ⁊ pelle vestite vt ẽ p̃tactũ p lapsuz veteris parẽtis ꝑthoplasti i culpã sint morituri: nã in oẽm posteritatez moriẽdi legem ꝓdidisse videt generalẽ ⁊ incõmutabilez a deo vt altissim⁹ ꝑprio filio suo licet deitate vestito parcere noluit sz pro nobis oibus tradidit illũ. Nõ igit quisqz indignãdo creatori ꝑpter factũ mortis ieuitabile ⁊ incõmutabile põt obuiare: ⁊ qꝑ nõ est sapia neqz prudẽtia neqz fortitudo neqz ꝓsiliũ ꝓtra dñm sz potius ferẽd⁹ est grauis euent⁹ necis pacient qr qõ donauerat dominꝰ accepit ⁊ i die illa surrectuz i ipso: tũc ibidez p̃dictũ supremũ mõasteriũ cũ alijs ecclesijs inumerabilib⁹ mũerib⁹ regalib⁹ ⁊ oblationũ maximis q̃ntitatib⁹ extitit donãdo remũeratũ ⁊ tandẽ antedicti trini dextrarij solẽnes cũ armis ⁊ copimẽtis oibus ipsoruꝫ gliosissimis seu attinẽcijs cũ sartanea curru seu mobili aut ostilario regnali signo regio desup forma auis scrutiõis deaurato ⁊ gẽmis adornato cũ septenis nodulis globarib⁹ argẽteis ⁊ silr deauratis ob planct⁹ memoriã ieffabilis ⁊ luctus amaritudinẽ iã dicti dñi regis in postez semꝑ i mẽoriaz reuocãdi cũ inumerabilib⁹ supradictaz quãtitatũ peccunijs dicto mõasterio dati ⁊ ꝓcessi extiterũt. Cuius quidez donatiõis ⁊ oblatiõis maxia q̃ntitas ibidẽ die tumulatõis: facta data ⁊ ꝓcessa in p̃nti scriptura seriatim nõ ponitur ne calamis scribentiũ pariterqz legentib⁹ fastidiũ multiplicationis generaret sua ꝑplexitate. Deinde vo potẽtissimi regis obi-

tum famosissimus rex kazmyrus polonie ꝓximus eiusdē ⁊ mar-
chio morauie ī wyssegrad veniētes ꝯdolēti anīo celebrauerunt.
Demūqz trigīta dieb⁹ cōpletis quarta feria ꝓxima añ assumpti-
onis v̄ginis gl̄iose tricesimū diē ipsius regis karoli cū magna so
lēnitate missaꝝ altissimo dño oīum creatori: vel vt supius extitit
enarratū p̄lati epī cū baronib⁹ q̄zpluribus albā vbi corp⁹ ipsi⁹
dñi regis karoli solēniter ī dño requiescēs extiterat tumulatū: ac-
cedentes ibiqz albe ⁊ ī wyssegradieñ. ciuitate dña regina cū filio
suo lodowico: tūc rege coronato sibi p̄dilecto alijsqz p̄latis: epi
scopis: p̄sbyt̄is: baronib⁹ ⁊ plurimis christifidelib⁹ funeris ob
sequias deuotissime celebrarūt ⁊ totius regni vniuersales etiā in
toto regno diffuse: eodez solēnitatis voto ⁊ missaꝝ solēnitatibus
dictū officiū celebrantes cōpleuerūt. Imploranda ergo est vna-
nimi ꝯseusu clemētia dei omīpotentis ꝓ eodem dño rege karolo
vt cū aīa ipsius clemēter dispēset eidem indulgēdo ⁊ ī numeꝝ ip-
sius aīa ac cetū scōꝝ confessoꝝ oīuz ac regū stephani ⁊ ladislai di-
gnet̄ collocare ⁊ ꝓut ꝙ in p̄senti seculo regali triūpho vixerit:
ita etiā in futuro seculo cū angelis valeat exultare.

Metra de morte karoli regis

Supreme rex christe finis hominis extitit in te.
Ergo ꝓpitius sis nobis omnibus vnus.
Tolle peccatū nostrū deleqz reatum.
Et karoli regis qui cessit mensibus istis.
Augusto primo cū sol versatur in cancro.
Sequenti festo quod est diuisio primo.
Atqz die numerū compleuit anima notum.
Quod pepigit quisqz rex princeps rusticus vere.
Tenet̄ modico hoc corpus tempore dico.
Non maius longū spatium trium q̄z dieꝝ.
Sic feria sexta dominus sepelitur in vmbra.
Suscepimusqz deus regnum cepit ludowicus.
Anno milleno trecenteno fore noto.
Ita completo finit hic quadragintaqz secundo.
Asilum suum scit rex supremus quoqz regum.

Incipit ꝓlogus in Cronicam Lodowici regis.

Ex regũ ⁊ dñs dñantiuꝫ vniuerse terre: qui su
pra cũcta tenet i excelsis impiũ: dat eẽ reb⁹ ⁊ di
spensat ꝓut vult culmia dignitatũ ⁊ sapia ⁊ for
titudo eius sũt ⁊ ipse mutat tẽpa ⁊ etates trans-
fert regna atqꝫ ꝓstituit: dñs fortꝭ ⁊ potens dñs
potens in ꝓlio: a quo oẽs ptates velut ex sole
radiꝭ deriuãt sub cui⁹ impio reges regnãt ⁊ prícipes dñant. Ip-
se quidez ẽ exercituũ dñs acies instruẽs roborãs aíos docens ma
nus ad ꝓliũ ⁊ iustificationes suas potẽti vtute purificans quos
voluerit subiacere subicit prícipũ potestati. Oportet ergo prin
cipez ferialr regnãtẽ ⁊ victoriose triũphantẽ culmis ptate a deo
fore exaltatũ odore bone fame exornatũ caterua militie decoratũ
vt ꝑcelsi ei⁹ noís fama disꝑsa ꝑ orbez ⁊ ꝓscendens de gestis lau-
dabilib⁹ i excelsuꝫ laudari mereat apud deũ ⁊ extolli laudib⁹ di-
uersaꝝ nationũ. Hinc ẽ qꝫ peritissim⁹ prínceps philosophoruꝫ
arhystotiles i libro suo de secretis secretoꝝ ad alexandrũ ita scri-
bit. Primũ instrumentũ ītellect⁹ est desiderĩũ bone fame: qꝫ qui
vere desiderat bonã famã famosus erit ⁊ gl̃iosus: fama ergo prin
cipalit̃ ⁊ ꝑ seipsã appetit̃ i regimĩe: qꝫ regnũ nõ appetit̃ ꝓpt̃ se sz
ꝓpter bonã famã. Initiũ igit̃ sapie ⁊ intellect⁹ est desiderũ bo-
ne fame ⁊ ꝓsuadẽdo subiũgit. Stude igit̃ o alexãder ⁊ dilige desi
derĩũ bone fame: qꝫ nõ ẽ ꝓciũ nõ ẽ thesaur⁹ qui sibi possit redime
re bonã famã. Preterea etiã sapiẽs ⁊ facũdissim⁹ Vegeti⁹ in li-
bro de re militari sup oía cõmẽdare videt̃ militiã ⁊ bellorꝫ indu-
striã: hoc enĩ scõm ipsuꝫ est qꝫ romani maxĩe exaltant̃ qꝫ maxime
dederunt opam reb⁹ bellicis ⁊ sũmope studuerũt quõ possent si-
bi subiacere natiões ꝓpter qõ secundũ eundẽ hoc debet esse prin
cipalissimũ in ītentiõe prícipis qõ habũdet in ciuili potẽtia ⁊ qꝫ
ꝑ eã sibi subiciat natiões. Rursus alibi ꝑ quẽdã prudẽtẽ scribit:
dũ fortia laudãda ac digne mẽorãda prícipũ ac militũ gesta ⁊ bel-
licosa exercitia triũphos casus fortuitos ⁊ euẽtus ad mẽoriaꝫ po
steroꝝ scribim⁹ quid aliud agim⁹ nisi quoddã incitamentũ belli-
cũ ꝓmouem⁹: ꝑ qõ virtuosos aíos auditoꝝ ad belloꝝ exercitia
accendim⁹ vt hoc exẽplo fortiores ⁊ ardentiores reddant̃ ad la-
bores ⁊ bellicas passiones tollerandas qꝫ ꝑteritoꝝ exhibitio est

instructio posteriox. Quãobrem de gestis illustrissimi pri-
pis dñi lodowici ex regũ scissimox ꝑsapia oriũdi: dei gra hũga-
rie ꝛc. ꝛ bellox exercitijs sue gẽtꝭ ꝛ militie: q̃zuis pauca ex plibꝰ
ne ꝑ neglectꝰ i curia labãt i obliuionẽ. Ego iohãnes nũc archi-
dyaconꝰ de kykullew i eccl'ia trãssiluana vicariꝰ strigonien. i spi
ritualibꝰ generalis. Tũc licet idignꝰ suox secretox notariꝰ po-
steriox notitie duxi cõmẽdãda ordine sequentiũ ꝓtinuãdo ꝑ capi
tula ꝛ ꝓticulas tmiatas sub certꝭ titulis vt i ꝓmptu inueniat: qđ
queritꝰ ꝑ legẽtiũ vtilitate: ꝛ i q̃ttuor ꝓticulas vt infra de q̃libet ꝓti
cula ꝑ se posita clariꝰ appebũt: diuidẽdo seu distinguẽdo: si quid
aũt minꝰ recte iueniat vl incõueniẽter ꝓpositũ lectox ꝓuidꝰ ꝛ beni
gnus suppleda suppleat ꝛ corrigat: queso sine iniuria corrigẽda.

De coronatiõe ac vita ⁊ exercitijs lodowici regis.

Ane cũ idem rex lodowicus glorioso principe karolo rege hũgaroꝝ ⁊ eius genitore btẽ mẽorie ex hac vita dño vocãte migrante: dñice incarnatiõis .M.CCC. qdragesimo scdo: sue vo etatꝭ decimo septio: ãno die dñico ꝓxio post festũ diuisiõis apostoloꝝ i vrbe albe regalis: magnatũ: ꝓceꝝ: baronũ: militum ac cõitatꝭ nobiliũ regni hũgarie volũtate vnanimi ⁊ fauore ꝑcedẽte solẽnit ⁊ felicit in regẽ coronat⁹ extitisset: ⁊ eidez genitori suo i regni solio iure nature debito successisz ac i iuuenili flore regnare cepisz maturitatẽ: iuuẽtuti ꝑferẽs crescẽdo bone idolis: iuuenis discretiõis ratiõem amplexat⁹ fuisz: magno vtutũ creuit augmẽto: reminiscẽs qꝫ multi viri fortes ꝓ patria sanguinẽ suũ fundendũ eẽ dixerũt nec fũdere dubitarũt ꝙ gloriã etiam apud posteros post mortẽ haberẽt: cogitare cepit ⁊ i aio discutere quõ ⁊ qliter iura regni sui ꝑ ꝓfines vicinos ⁊ prĩcipes occupata: ac ꝑ rebelles seu infideles de regno temeraria ꝑsumptiõe in ꝑiudiciũ sacre corone distracta ⁊ vsurpata ad statũ debitũ diuio frct⁹ auxilio reuocaret ⁊ etiã reintegraret.

De prima exercituali expeditione lodowici regis ꝓtra saxones. Sequit.

Interea accidit ꝙ quedã gẽs saxonũ i ei⁹ regno i ptib⁹ trãsiluanis qsdaz cõmotiões fecisset ⁊ censuz ꝓsuetuz ac iura regalia soluere denegasset. Copioso igitur motu exercitu idem rex cũ suis baronib⁹: militib⁹: nobilib⁹: ⁊ regnicolis ad cõterẽdã ipsoꝝ ꝓteruiã ꝑsonalit accessit ⁊ eis refrẽatis ac ad obedientiã reductis laudabiliter triũphando remeauit.

De obediẽtia alexandri wayuode transalpini.

Um aũt eẽt i ptib⁹ mẽoratis: quidẽ prĩceps seu baro potẽtissim⁹ alexãder wayuoda trãsalpin⁹ ditioni eũsdẽ subiect⁹: qui tpe quõdã karoli regꝭ prĩs sui: a via fidelitatꝭ diuertendo rebellauerat ⁊ ꝑ mlta tpa i rebelliõe pmãserat: audita pietatꝭ ac etiã ptãtꝭ eiusdẽ lodowici regꝭ fama ad ipsũ spõte ꝑsonalit veniẽs circa ꝓfinia ipsaꝝ ptiũ ad pedes regie maiestatꝭ humoten⁹ ẽ ꝑstrat⁹ ⁊ ad obediẽtiã ac fidelitatẽ debitã reduct⁹ ⁊ itegrat⁹ solenia mũera ⁊ exenia clenodia prãndo ⁊ suũ dñiuz ac scãz coronã regnoscẽdo cũ gaudio ⁊ letitia ad ꝓpria remeauit: ⁊ ab illo tpe fidelitatẽ cõseruauit.

De peregrinatione regine elizabeth matris lodowici regis ⁊ de rebus ꝑ ipsam tũ in curia romana tuꝫ in apulia gestis Sequitur.

Ex aũt andreas in apulia nõdũ regnabat: domĩa igit elizabeth regina hũgarie mat regũ ꝑdictoꝝ post mortẽ regꝭ karoli hñs deuotiõem visitãdi scõꝝ reliquias ⁊ apl'oruꝫ petri ⁊ pauli honorãdi limĩa: quã nõ retraxit femineꝰ sexus nec terruit ꝓlixus laboꝝ itineris nec timorẽ incussit ei multiplex maris periculum sꝫ virili animo fulcita ac diuino presidio rapta celestiqꝫ desiderio incẽsa de wyssegrad in festo btissime trinitatis: ãno dñi milesimo tricentesimo quadragesimo tertio iter arripuit versus italiã cũ honesta familia ⁊ multitudine dñaꝝ ⁊ nobiliũ puellaꝝ baronũ militũ ⁊ clientũ cum multo ⁊ magno apparatu iuxta magnificẽtiã regiã iuit ⁊ ꝓcessit hñs secũ ꝓ expẽsa vigiti septẽ millia marcaꝝ puri argẽti ⁊ decez septẽ millia marcaꝝ purissimi auri. Dñs aũt lodowicꝰ rex hũgarie filiꝰ suus misit post cã ꝗttuoꝝ millia marcaꝝ auri electi. Habuit etiã secum de florenis fere cuꝫ media garleta de denarijs vo paruis vsqꝫ ad exitũ regni multũ. Cui regie etiã veneti honestũ valde ⁊ vtile seruitiũ ꝑbuert: nã cũ duabꝰ galeis ꝓprijs sũptibꝰ ĩ toto trãsitu maris dicte dñe diligẽtiꝰ famulati sũt: trãsito aũt mari multũ pacifice puẽit ĩ apuliã: cui obuiauit rex andreas filiꝰ suꝰ cũ ꝓsorte sua domĩa iohãna regina: ⁊ dñaꝫ elizabeth reginã cũ magna solẽnitate ⁊ gloria receperũt ⁊ ita neapolim cũctis gaudentibus ĩ vigilia sci iacobi apli ꝓduxerũt. Cũ igit in neapoli hec regina hungarie resideret ducto ꝓsilio ad apostolicã sedem solennes nũcios Nicolauꝫ palatinũ. Pauluꝫ comitẽ curie regie. Thomã ruphũ: Fratrem vitũ epũm nitriensem: thomam filiũ petri: necnon ⁊ archiepũm beneuentanũ ac alios ꝗplures nobiles destinauit vt dominus apostolicꝰ sua benedictiõe dñm andreã regẽ faceret coronа regia decorari. Interea dña elizabeth regina volẽs cõceptaꝫ deuotiõeꝫ ad deũ ⁊ ad sanctos effectui mancipare ad visitãda btõrũ petri ⁊ pauli apl'oꝝ limina: in festo exaltatõis sancte crucis de neapoli egressa cũ tota familia ⁊ archiepõ neapolitano ac pluribus nobilibꝰ de apulia ꝓgredit versus romam: transibat autez

ꝑ ciuitates ⁊ castella cuꝫ magna trãquillitate ⁊ pace nulli suo cui-
cunqꝫ violentiã seu iniuriam inferẽte. Audientes autẽ terrigene
reginam elizabeth virtutibꝰ moꝛuꝫ honestate ⁊ deuotiõe ꝓtinua
vt sydus ꝑfulgidum radiare: ac suos cum omi modestia ptrãsire
currebãt in vicos ⁊ plateas ad ipsã aspiciendã ⁊ diligẽtiꝰ intuen-
dã ⁊ videtes eã cũ admiratiõe ⁊ gaudio deum vnaniter collauda
bãt: qꝫ tã nobilis dña ⁊ taꝫ illustris regina relicto regno ⁊ domo
venit a finibꝰ mũdi tanqꝫ regia sabba ad querẽdã ⁊ ꝓmerendam
clementiã saluatoꝛis. Cũ aũt romam ifra paucos dies felicit̃ pue
nisset cõmota ẽ vniuersa ciuitas in eiꝰ aduẽtu: illi etiaꝫ de colũna
ex vna pte tyberis ⁊ vrsini ex alia pte receperũt reginã maxio cũ
honoꝛe: wlgus aũt reliquũ ac populares magni ⁊ parui mulie-
res ⁊ puelle currebãt vbi trãsiebat regina: ⁊ alta voce clamabãt
viuat regia hũgarie ⁊ resonabat terra i voces coꝛ ⁊ ꝓpt̃ rem ali-
as insolitã videbãt oẽs populi cõiter ex aspectu eiꝰ quendã spũa
lem iubilum reportare: puenies aũt ante foꝛes ecclesie bti ꝑetri
apostoli totum collegiũ romanũ recepit reginam ꝓcessionaliter
cum magna gloria ⁊ honoꝛe. Obtulit deniqꝫ ad altare bti ꝑetri
apostoli ⁊ ad reliquia solẽnia munera in calicibus oꝛnamẽtis in-
signibꝰ ⁊ floꝛenis iuxta manificẽtiã reginalẽ. Multa etiã mõaste
ria ecclias ⁊ scõꝝ limina visitauit que largis donarijs ⁊ offerto-
rijs honoꝛauit. Imaginẽ etiã christi seu veronicaꝫ bis ꝑ scalam
ascẽdendo ꝓmissa est clariꝰ visitare ad quã cũ deuotiõe accedens
sũmo honoꝛe ⁊ hũilit̃ adoꝛauit. His itaqꝫ gestis atqꝫ ꝑfectꝭ va-
lefaciẽs infra octauas scĩ frãciſci reuersa ẽ neapolim cũ exultatõe
⁊ gaudio: sua enĩ deuotio cũctis claruit i exemplũ. Cũ igit̃ hec re
gina in neapoli resideret ⁊ vidisset nurũ suã dominã iohannã su-
ꝑbam ⁊ ambitiosam ac vltra humanũ modũ consuetum incedere
mũdani honoꝛis auidã: nec regi andꝛee marito suo exhiberi ho-
noꝛẽ regiũ ac totũ velle: imo vltra posse suũ visa ẽ ipsũ coꝛona et
regno priuare: sic̃ postmodũ exitꝰ rei ꝓbauit. Cõmota sũt oĩa vi
scera eiꝰ acri doloꝛis aculeo cõpũgẽte. Cuꝫ itaqꝫ ambasiatoꝛes ⁊
nũcij longam moꝛã cõtraherẽt i auinione ꝓpt̃ dissimulatiõeꝫ do
mini pape nolẽtis ꝑbere ꝓsensũ dicti regis coꝛonatiõi. Hisũqꝫ
ẽ ipsi domie regie ⁊ suo ꝓsilio foꝛe vtiliꝰ repatriare quã ibi in cas-
sũ ⁊ frustra ac cũ tedio ꝑmanere: ãno domi millesimo tricẽtesimo

quadragesimo quarto relinquẽs filiũ suũ regez andreã in apulia sanum ⁊ incolumen circa festũ sci Matthie apli recessit de neapoli cũ oĩbus suis versus hũgariã ⁊ diuertẽs ĩ Barum: adorato ibi btõ nicolao ⁊ donis ⁊ muneribꝰ honorato circa mediũ q̃dragesimẽ puenit mãfordiã ⁊ ꝓpt defectũ nauiũ ⁊ galeaꝝ cõpulsa ẽ festũ pasche ibidez soleniter celebrare: sequẽti autẽ die venerũt q̃ttuor galee misse ꝑ regẽ andreã ꝓ seruitio illustris regie hũgarie mris sue que ĩ eis recepta cũ oĩbꝰ rebꝰ suis ⁊ familia ac alijs pluribꝰ nauibꝰ mare adriaticũ trãsfretauit ⁊ vẽit viscemiã dño ꝓcedẽte. Rediit aũt regia de apulia ĩ hũgariã tpe supra dicto ⁊ puẽit ĩ domuz suã ĩ wyssegrad ĩ aniuersario sui recessus: ⁊ receperũt eam filij sui sez dñs lodowicꝰ rex hũgarie: ⁊ dñs dux stephanꝰ ac ꝓceres regni cũ magna exultatiõe ⁊ gaudio. Jntea nũcij dñi regis lodowici ⁊ dñe mris sue: apud dñm papã clemẽtez. vj. andree regis iura ecclĩastica ac leges ciuiles ĩ ꝓsistorio ꝓponẽtes ac corã alijs iudicibꝰ delegatis ꝑ oĩa iura ꝓbãtes q̃ regnũ sicilie iure successiõis regalis ad dñm regẽ penitꝰ ptinebat laborãtes tñ nihil de negocijs ꝓfecerũt: ⁊ qz nõ potant vt volebãt antedicti nũcij eoꝝ ambasiata ꝑ viã iustitie tm̃are: sciẽtes q̃ mũera ⁊ dona alliciũt etiã aĩos sapientũ: ignorãtibꝰ dño lodowico ⁊ dña regia mre ei⁹ spopõderũt dare se ⁊ iuramẽto firmiꝰ ꝓstrigẽtes ad camerã dñi pape q̃dragĩta q̃ttuor millia marcaꝝ vt ꝓmereꝝ rex andreas regni sicilie gubernacula possidere. Currẽte aũt hac relatiõe ĩ hũgariã ad dominũ regez ⁊ ad dominã reginã puenit hoc pactũ qui hoc ꝓcipiẽtes nõ modicũ turbabanꝝ qz ius regni quod ad ipsos secũdũ deũ ⁊ iustitiã ptinebat sibi ꝑ peccuniã vendicarent sz ne malignis ⁊ puersis hoĩbus daretur occasio ⁊ materia iniuste eos ĩ aliquo iudicãdi ⁊ nihilominus detrahendi: quod ad regium honorem per auariciam ⁊ cupiditatem impenderent solutionem antedicte peccunie fieri ꝓmiserunt: ne etiam nũcij crimine mendacij notarẽꝝ. Cucurrerũt igitur exactores ad omẽs comitatus ⁊ villas regias ⁊ reginales ꝑ totũ regni circulũ ꝓdictaz peccuniaz ex integro exegerũt ⁊ exactam ꝑ certos nuncios ad cameram domini pape Clementis sexti fideliter transmiserũt sperantes firmiter de coronatiõe regis andree sine dilatiõe ꝓmissionis fieri cõplementũ. Occupatis aũt sepedictis nũcijs ĩ auiniõe circa causã eis cõmissaz determinandã

Interim dñs lodowic⁹ inclitus rex hũgarie decẽti comitiua: an
no dñi millesimo trecẽtisimo q̃dragesimo quĩto trãsiuit ĩ poloniã
ad socer̃ suũ cui⁹ filiã iã accepat noĩe margarethaz ⁊ ducto ꝯsilio
cũ rege polonor̃ ãtiquo ⁊ dicto socero suo p̃dicti reg⁹ filio ꝯgre-
gauer̃t militiã fortẽ ⁊ validã: ⁊ circa festũ btẽ marie v̓gis trãsier̃t
pelag⁹ sup̱ glacies vno die naturali ꝯt̃ lithuanos pagãos volẽ-
tes eor̃ t̃raz igne ⁊ gladio deuastare: sz flãte austro dissoluebãtur
glacies ⁊ ex mora illis p̱iculũ ĩmiebat: iõ quãciti⁹ retrocesser̃t ⁊ si
ne fructu vacui redierũt.

De subsidio p̱ regẽ lodowicũ regi polonie facto

Tem p̱ defẽsiõe regni polo
nie ĩ subsidiũ kazmyrij reg⁹ ꝯt̃ excelsũ p̃ricipẽ dñm Jo-
hãnẽ regẽ bohẽie cũ magna potẽtia ipsũ regnũ ⁊ ciuita-
tez Cracouie ĩuadentẽ: strennuũ militẽ nicomẽ de zeech cũ petro
paharos ⁊ alijs militib⁹ cũ exercitu copioso trãsmisit: qui ab ĩua
siõe ac ĩpugnatõe ⁊ deuastatõe eiusdẽ reg⁹ bohẽie regnũ ipsuz ac
ciuitatẽ de obsidiõe lib̃ãdo defẽsarũt ⁊ ĩ ptãte eiusdẽ reg⁹ cũ p̱spi-
tate reuertẽtes relĩquer̃t.

De exercitu ꝯtra tartaros.

Tem cũ gẽtes tartaror̃ ĩ regnũ hũgarie seuiẽtes ꝯfinia p̱
tis trãssiluãe ⁊ sicl̃os sepi⁹ ĩfestarẽt: rex ipse strẽnuũ ⁊ bel-
licosũ vir̃ andreã filiũ laczk wayuodã trãssiluanũ ꝯtra ipsos tar
taros cũ siculis nobilib⁹ ⁊ valida gẽte destĩauit. Qui t̃rã in q̃ ha
bitabãt potent̃ subĩtrãtes cũ p̃ricipe eor̃ noĩe Athlamos ad resi
stendũ eisdez cũ magno exercitu ĩ cãpo obuiãtes d̃bellauit ⁊ ipsũ
p̃ricipẽ eor̃ decapitauit ac multa bãderia ⁊ captiuos tartaros re-
gie maiestati ĩ wyssegrad trãsmisit. Post hec etiã siculi tartaros
sepi⁹ ĩuaserũt ⁊ cũ magna p̃da ad p̱pria redierũt. Qui aũt ex ip-
sis tartaris remãserũt ad p̱tes maritinas lõge distãtes: ad alios
tartaros fugierũt.

De exercitu ꝯtra croacos.

Andem cõmunicato consilio suorum principum: mi
litum ⁊ baronum disposuit contra suos infideles ⁊ re
belles Gregorium filiũ curiaci ⁊ niliptiuz croacos:
qui regna croacie ⁊ dalmacie: ac magnam partez sclauonie vsur-
pãdo ĩ p̃iudiciũ sacre corone detinebãt cũ exercitu copioso ⁊ p̃ri-
cipibus aliar̃ p̱tiũ spẽalit̃ cũ magnifico ⁊ potẽte p̃ricipe stephão

bano bozneñ. Cui⁹ p̄clarā filiā dñam elizabeth nūc reginā: postea duxit matrimōialr̄ ī ꝯsortez: ꝓ obtinēdo ⁊ expugnādo eodez regno croacie: ꝓcessit ⁊ vsqz opidū byhegh ꝑuēit ꝓpeqz supra caput riuuli kolkothfew vocati castrametat⁹ ē: ī quo loco diuti⁹ cū suo exercitu pausando nec vlteri⁹ se mouēdo: idez tyrāni ⁊ rebelles: gregori⁹ filius curiaci: ⁊ Iwan fili⁹ nilipczij: mortuo patre suo ad obedientiā sacre corone venire sūt cōpulsi: ⁊ cū fidelitatem ſuare iurassent: aliquib⁹ restitutis rege cū suo exercitu ad ꝓpria redeūte. Idez gregori⁹ fili⁹ curiaci rebellauit: ꝯtra quē alt̄a vice idez rex lodowic⁹ barones suos ⁊ milites cū exercitu ingenti trāsmisit qui eisdē rebellis ꝓteruiā ꝯterendo: ipsū cū alijs suis adherentibus regno croacie restituto: regi maiestati obedire ⁊ se gr̄e submittere cōpulerūt ⁊ cū letitia ad propria remearūt.

De exercitu contra venetos in dalmaciā.

Onsequēter tp̄e p̄cedēte idez rex ad expugnādū ⁊ recuꝑandū dalmacie regnū qđ ꝑ venetos a diuturno tp̄e detinebat̄ occupatū. Exercitū mouit copiosū ⁊ cū multis p̄ricipib⁹ circūpositaꝝ regionū ac baronib⁹ militib⁹ ⁊ regnicolis suis vsqz ciuitatē Iadrensez ꝑuēit que se pri⁹ ad obedientiā reddiderat regie maiestati: ⁊ qꝛ veneti eādez ciuitatē ꝑ suos stipēdarios theutonicos galicos ⁊ latīos obsidebāt ⁊ ꝯt̄ ipsā quādā mūitiōez scekach vocatam: firmauerāt gentib⁹ armigeris ī ipsa collocat⁹ ⁊ diuers̄ machinis ⁊ īgenijs tā ī ipsa mūitōe q̄z etiā ī galeis ꝑ mare ipsā ciuitatē iadrēsez fortissime expugnabāt. Circa quā idem rex ī cāpo cū suo exercitu sedit ⁊ machinis ac alijs diuers̄ īgenijs applicat⁹ ⁊ erect⁹ ipsā mūitōem venetoꝝ volēs obsidiōem ciuitat⁹ iadreñ. remouere fortit̄ expugnabat: ⁊ milites ac gētes reg⁹ ꝯtinuis īsultib⁹ hostes agrediebant̄ ⁊ acerrime īuicē pugnā ꝯmittebāt: ⁊ qꝛ hostes intra munitōem erāt īclusi per ictus balistaruz multos de gente reg⁹ vulnerabant: ac etiaz gentes regis vsqz ad muros appropīquantes ipsis vices rependebāt. Et cum oportunitatem captabant clam gētes venetoꝝ de munitōe subito egresse cū militibus ⁊ gentibus regis dimicabant: ⁊ ex vtraqz ꝑte multi corruebant: vbi etiā strennui milites Bartholomeus filius laurentij: Tot ⁊ harsandorfer theutonicus de ꝑte reg⁹ in pugna sunt occisi: q̄zuis autem exercitus regis ad expugnanduz ipsaz mūitōem

fortiter laborasset: ipsã tñ qz nimiũ erat fortificata ⁊ munita expu
gnare mĩme potuerũt. ⁊ hoc vidẽs idez rex nó sine magno dãno
psonaz ⁊ rex: cũ suo exercitu ad ꝓpria reuersus ẽ. Hẽtes ãt ve-
netoz tã in ipsa mũitõe q̃z etiã ꝑ mare ĩ galeis obsidionẽ ꝓtinuã-
tes ꝑ traditiõem aliquoz ď ciuitate: eãdẽ ciuitatẽ obtinuerũt ⁊ mul
tos ciues ⁊ nobiles de eadẽ decollauerũt ⁊ diuersis tormẽtis cruciа-
tib⁹ ⁊ penis afflixerũt: mltos taz viros q̃z etiã femĩas: nobiles ⁊
puellas: venetias ĩ captiuitatẽ deduxerũt: ⁊ heu miſabilit deũ nó
verẽtes: nec etati nec sexui cõpacientes ipsas femĩas ⁊ puellas ⁊
alios captiuos ĩ ꝑsona fame ⁊ siti solũ vita ipsis miſrima reſua-
ta cruciarũt: ⁊ postea successiue ĩ carceribꝰ ⁊ pẽis ipsos ꝑimerũt de
quo facto idez rex anxie dolẽs se vindicatuz firmissime ꝓposuit dũ
tps se adhuc offerret.

De mortandree regis fris lodo-wici regis

Ostea vo breui tpe decurso. Quia nihil pe
ne ĩ scipso mãet stabile: sz currit tps sp mltas euoluẽs ĩmu-
tatiões q̃s neqz ꝑuidere facile ẽ neqz ꝑdicere: ⁊ nihil ẽ qꝑ muta-
bilitatẽ nõ sentiat ⁊ bellũ ĩ media pace ꝓsurgit. Accidit casus la-
mẽtabilis ⁊ enormis de morte quõdã icliti principis dñi andree:
hierlm ⁊ sicilie regis fris vtini eiusdẽ lodowici hũgarie regis: qui
ꝑ sceleratũ corrardũ de kathãcijs ⁊ alios ꝓditores ex ꝓcuratiõe
militis chensa ĩ aula ipsiꝰ regis andree morãtis ĩ ciuitate auersa: que
vtinã fuisz submersa extitit iugulatꝰ ⁊ intẽptꝰ: ⁊ factꝰ ẽ luctꝰ et
plãctꝰ magnꝰ ĩ hũgaria: ipsi tñ ꝓditores reatꝰ sui penã ⁊ nepha
rie ꝓditiõis sue ꝑmiũ sũpserũt: qui potẽs ⁊ magnificꝰ comes no-
uelli cognatꝰ regis ⁊ fidelis ipsos sup turrũ ligari fecẽ ⁊ ꝑ oẽs vicos
comitatꝰ ꝓthi ⁊ eoz corpa cũ forpicibꝰ ferreis ignitis euelli fecit
carnificari ⁊ laniari morte turpissima extrẽo supplitio ꝑimẽdo su
ꝑ quo euẽtu mortis fris sui: idẽ rex lodowicꝰ vlt modicẽdi vehe
mẽti dolore cordis sauciatꝰ ꝓdolẽs ⁊ anxiꝰ cepit cogitare ⁊ ĉtare
de vindicta ne tã execrabile scelꝰ ipunitũ ptrãsiret: ⁊ prio nicomez
filiũ laurẽtij tobt qui postea kõth fuit cognoiatꝰ ad ĉtãdũ cũ ma
gnatibꝰ: comitibꝰ ⁊ barõibꝰ illaz ptiũ illuc destinauit: qui ĩ aquil-
lã ciuitatẽ famosã supueniẽs: cũ tallo viro prudẽte ⁊ de morte ip
siꝰ regis ãdree mltũ anxio capitãeo ipsiꝰ ciuitatis hito ĉtatu dñiuz
ipsiꝰ optinuit: ⁊ ꝑĉta mora ibidez q̃zplurimos vna cũ ipso tallo
ad regis hũgarie obediẽtiaz ꝓfortauit ⁊ ꝓduxit ⁊ cũ eidem regi ꝑ
lras ⁊ nũcios intimasset.

De exercitu regis lodowici in neapolim.

Ex cõgregato valido exercitu p ptes Jtalie transitũ fa
ciẽs i ql̃bet ciuitate p dños ⁊ cõmũitates honorifice su-
sceptus ⁊ largiflue in transitu suo hospitat⁹ vsus ciuitatẽ neapo-
lim festinauit. Ex quib⁹ dñis ciuitatũ dñs maletesta de maletest⁹
Frãciscus de furliuo: philippus de mãthua ⁊ quidẽ alij cum pul
cra gẽte armata ipsũ vsq; neapolim sunt secuti ⁊ ab ipso honore
⁊ cingulo militari insigniti.

De fuga iohãne regine ⁊ lodowici eius mariti.

Uditoq; eius aduẽtũ Johãna regina cũ lodowico de
tarento ei⁹ marito qui regẽ se gerebat clamdestine fugi-
entes: in trib⁹ galeis p mare versus puinciã Aluinionẽ
obmetũ regis ꝓperarũt. Rex aũt lodowic⁹ ciuitatez neapolita-
nã itrauit vbi cuz magna solẽnitate ⁊ gaudio susceptus ẽ. Ex tũc
titulo regnoꝝ hũgarie Hierusalẽ ⁊ Sicilie vtebat: ⁊ ibidẽ mo-
ram faciẽs cepit inuestigare qui essent ptices ⁊ culpabiles i mor
te frĩs sui andree regis p̃notati: ⁊ capi fecit regulos ifrascriptos
Ducẽ duracij cũ duob⁹ frĩbus suis lodowico ⁊ roberto. Jtẽ etiã
alios videlz prĩcipẽ tarentinũ ⁊ philippũ puer frẽs dicti lodo-
wici mariti regine iohãne: quẽ quidẽ ducez duracij tanq; culpa-
bilẽ in auersa ciuitate i domo dicti regis andree in q̃ tũc hĩtabat ⁊
fuerat iugulat⁹ ⁊ occisus decollari fecit. Et dictos alios regulos
in comitatu karoli pueri filij p̃dicti regis andree in hũgariã p cer
tos barones ⁊ milites destinauit p eo qꝛ reos crimis lese maiesta
tis punire neglexerũt p̃sumebant aliq̃liter tãto sceleri ꝓsensũ p̃-
buisse. Juxta illud nõ caret scrupulo societatis occulte qui mani
festo facinori desinit obuiare: qui deputati fuerũt in castro wysse-
gradien. custodiẽdi: ⁊ cũ magna diligẽtia ⁊ honore bñ ⁊ laute fu-
erũt cõseruati sicut decuit sanguie ꝓiũctos regie maiestati.

De reditu regis lodowici in hũgariã.

Emũ: idez dñs rex lodowicus volẽs redire in hũgariã
cũ gẽte copiosa ibi magnificũ ⁊ strenuũ virũ stephanuz
filiũ laczk wayuodã trãssiluanũ Capitaneũ regni ⁊ wolffarduz
de wolffard theutonicũ: capitaneũ i ciuitate neapolitana: i ꝑso-
na sue maiestatis p̃fecit ⁊ ad hũgariã remeauit.

De p̃lio ⁊ victoria stephani wayuode.

Ost receſſū aūt regis quidē neapolitani ⁊ ibidez milites cappuani ſeditōem ꝓcitātes wolffardū expulerūt p̄dictū capitaneū : ⁊ ſupbia inflati: ad expellendū ipſum ſtephanū wayuodā inſurgētes int̄ auerſaz ⁊ neapolim hīto cōgreſſu: fortiſſimū p̄liū eſt cōmiſſuz i quo volente deo ipſe ſtephanus wayuoda cū exercitu dñi regis victoriā obtinendo: multos comites: barones: milites: nobiles: ⁊ ciues de neapoli alijs interfectis captiuauit ⁊ ſpolia ipſoꝝ maxia obtinuit ⁊ gētibus regis cuz largitate diſtribuit: ⁊ captiuos i magna ſūma peccuniaꝝ pactando libos abire p̄miſit: fretꝰ aūt victoria i ipſo regno ſecurus permanſit.

De captiuitate ducis vernerij.

Terū aliquibꝰ dieb⁹ trāſactis: idez ſtephanꝰ wayuoda ducem verneriū capitaneū exercitꝰ lodowici cū quingentis armatis ſocietati ipſiꝰ adiūctꝰ i ciuitate kornechij captiuauit.

De pugna ſtephani wayuode cum gente lodowici mariti ioh̄ane circa neapolim cōmiſſa.

Ost hec: cū ꝑs eiuſdem lodowici agregata ſibi apreciate gentis multitudie ⁊ q̄zplurib⁹ dicti regni ſicilie infidelib⁹ in ſuā ſocietatē adiūctis. Jpſuz ſtephanū wayuodam exterminare cupiēs añ ciuitatē neapolitanā diſpoſitis aciebus ꝓferto bello ⁊ ſonis bellicis pflatis aggredi ꝓcurauit: ⁊ q̄zuis longe plures idem lodowicus de tarēto ꝑ ꝑte ſua gentes i ſuo exercitu hr̄et ⁊ vtrimqz hoſtiliter adinuicē p̄liū cōmiſiſſent: tñ idē ſtephanus wayuoda zelo fidelitatis armatus volēs potius poſt morez viuere ꝑ fame gloriā q̄z terga hoſtilitati vertere: victoriā obtinuit optatā. Jn quo quidē p̄lio idē ſtephanꝰ wayuoda q̄zplures comites magnates ⁊ potiores mlt̄os captiuauit: ⁊ cōiter ſepeſepius q̄zplures exercitꝰ ipſiꝰ lodowici debellauit: ciuitates plurimas expugnauit: ac grauia hōicidia ꝑſonaꝝ ꝓicula eidē lodowico adherentib⁹ irrogauit: ſicqz potiores ⁊ nobiliores ipſiꝰ regni ad fidelitatez regis hūgarie adduxit ⁊ ipſius ſeruitio applicauit: ſicut hec ⁊ alia q̄zplura geſta ſua ⁊ ſeruitia etiaz p̄riuilegio ipſiꝰ regis ſup̄ donatiōe caſtroꝝ Oztrogo ⁊ chakthornya vocatoꝝ int̄ fluuios drauа ⁊ mura exiſtentiū in remūeratiōem p̄miſſorū ſibi ꝓceſſo pleniꝰ ꝓtinet̄: gētes etiā ſeu īcole dicti regni quoſqz ex hūgaris cōp̄hēdebāt viuos excoriabāt ⁊ alijs tormētꝭ ſeuerriſſime affligebāt.

De reditu iohãne regine ⁊ eius mariti.

Eodo aũt tpe: ipsa iohãna regia ⁊ lodowico de tarẽto ei⁹ marito in neapolim redeũtibus ⁊ regnũ sibi subiugare nitentib⁹. Ipse stephan⁹ wayuoda dictũ regẽ hungarie ad defendendũ ipsuz regnum suũ cõtra ipsos euocauit.

De secũdo introitu lodowici regis in apuliam.

Uiquidẽ dñs rex sine aliq̃ retardatiõe nec expectata exercit⁹ cõgregatiõe cũ quibusdã suis baronib⁹ ⁊ militib⁹ int̃ quos erãt pr̃cipales Nicõs fili⁹ gileti: palatin⁹ cũ iohãne ⁊ dñico militib⁹ filijs suis: ac iohãne filio gileti fratre suo Itẽ nicõs fili⁹ laurentij toth cum frib⁹ suis leukes ⁊ bartholomeo. Itẽ stephan⁹ ⁊ georgi⁹ filij bebeek: nicõs de seech: konia fili⁹ thome wayuode: andreas wayuoda cũ frib⁹ suis: nicõ paulus ⁊ michael filij laczk. Itẽ ex p̃latis: reuerẽd⁹ i xpõ pr̃ dñs nicõs epũs zagrabien. qui fuit ibi i ciuitate auersana i epũm ꝓsecratus: ⁊ venerabilis vir dñs stephan⁹ p̃posit⁹ budeñ. cũ frẽ suo iohãne strẽnuo milite filio laurẽtij de kanisa repẽte i apuliã trãsfretauit ⁊ ad portũ mãfrodõie applicuit: ipsã ciuitatẽ pacifice de ꝓsẽsu cõmũitatis igressus theanũ ⁊ barletũ subiugauit necnõ ciuitatem barij vbi scũs nicõs põtifex requiescit obsidẽdo obtinuit ⁊ intrauit ac castro ciuitat̃ mũitissimo ⁊ fortissimo sibi restituto i eadẽ resedit ⁊ stipẽdiũ soldatis theutonicis nũero q̃ttuor millib⁹ barbutox quox capitane⁹ erat conrard⁹ de wolffard frat̃ dicti wolffard copiose ⁊ largissime diuisit.

De p̃ditiõe facta p̃ stipendarios.

Interim aũt gẽtes sue de hũgaria p̃ nauigia ad ipsũ ꝓfluebãt ⁊ exercit⁹ ei⁹ nimiũ multiplicabat̃. Qd̃ vidẽtes theutonici soldati absq; volũtate eiusdez conradi wolffard eox capitanei ac aliox p̃cipaliũ p̃ditiõem ⁊ isultuz fecerũt ꝓtra regem ⁊ gentẽ suã hũgaricã ⁊ ciuitatẽ volẽtes eã spoliare: ꝓtra quos hũgari isurgẽtes ⁊ ciuitatẽses cũ cathẽis p̃ vicos ⁊ plateas que sub tra int̃ muros latebãt ꝓstrigentes: magnã mltitudinẽ soldatox int̃ cathenas cõprimẽdo occiderũt ⁊ multos ex eis decapitauerũt equos: balistas: arma balteos ⁊ res ipsox abstulerũt ⁊ nisi vnã portã ipsi soldati p̃ se occupatã ⁊ custoditã habuissẽt: vix aliqui ex eis euasissent: ꝛ tandẽ extra ciuitatẽ fugiẽtes ⁊ in cãpo iacẽtes

ꝑ multos nũcios int̃positos gr̃am sub tali pacto a dño rege obti-
nuerũt vt de ipso regno oẽs exirent ⁊ aduersarijs regis nũq̃z ad-
hererẽt: ⁊ hoc suis lr̃is ⁊ instrumẽtis firmauerunt: ex ipsis tñ ali-
quos domin⁹ rex qui sibi videbant̃ esse inculpabiles in seditione
concitata ad suũ seruitium reseruauit.

De expugnatione castri canosij.

Ostmodũ rex qui ĩ ꝓcessu exercit⁹ singulis dieb⁹ cõtinuatis
int̃ catheruas militũ ĩ armis equitare solebat ãmoto exerci-
tu castꝝ canosij obsedit ⁊ expugnãdo obtinuit vel poti⁹ restituẽ-
do: sꝫ ibidez cũ ipse armat⁹ ꝑ scalã ascẽdere festinaret ictib⁹ lapi-
dũ grauit̃ ꝑcussus ĩfossatũ est ꝓlapsus grauẽ ĩ corꝑe suo sustinẽs
lesionẽ de quo barones ⁊ milites sibi nimium improperabant ꝙ
ad talia se ingessit que nõ decent regiam maiestatem.

De captiuitate stipẽdarioꝝ lodowici de tarẽto.

Binde certa castella occupãs lutheriaz cui⁹ muri erãt diruti
est ĩgressus ꝓpe quã erat castꝝ fortissimũ ꝓ lodowico mari-
to iohãne regĩe ꝯseruatũ: ĩ q̃ ciuitate rege existẽte nicõs ⁊ paul⁹
filij laczk vix cũ quinq̃gĩta stipẽdarijs hũgaris: centũ ⁊ vigĩti sol
datos armatos gẽtis ꝑmixte lodowici de tarẽto ĩ cãpo in pugna
capiẽtes: ligatis post tergũ manib⁹ equites armis ĩdutos intro-
duxerũt ante regẽ quos rex illo die ĩ refectorio fratꝝ ĩ claustro ho
spitari fecit ⁊ refici in cena ac die crastina ablatis equis ⁊ armis si-
cut ꝯsuetudo est stipendarioꝝ abire ꝑmisit.

De obtẽtu salerni ⁊ de obsidiõe auerse ciuitatis.

E qua ciuitate vlteri⁹ ꝓcedens deo auxiliãte ⁊ vias ei⁹ ĩ ꝓ-
spitate dirigente salernuz ⁊ castellũ Stafach obtinuit: ⁊ in-
de v̇sus neapolim opidũ Sumpnia vocatũ munitũ in quo mul-
ti erãt brigancij pedites expugnauit: ⁊ de hĩc recedẽs ciuitatez a-
uersaz obsedit que adhuc ĩ muris nõ erat total̃r ꝯsũmata sꝫ de die
ĩ diẽ ꝑ defẽdicula ĩgẽioꝝ ꝯstruebat̃ ⁊ ad ꝑfectõem d̃ducebat̃: vbi
rex capitaneũ exercit⁹ nicõm kõth viꝝ ĩ ꝯsilijs prudẽtissimũ am-
moto stephão wayuoda p̃fec̃ qd̃ factũ multis displicuit. ⁊ ipsuz
stephanũ wayuodã exacerbauit ac ꝓcessũ negocioꝝ regꝭ multũ
ꝑturbauit.

De vulneratiõe regis circa ciuitatẽ auersaz ⁊ de obtẽtu eiusdẽ

Um aũt ipsã ciuita-
tẽ auersam rex cũ suo exercitu expugnare cepisset ⁊ se ad

pugnã ingessissẽt: sagitta balistę in pede fuit letaliť vulnerat⁹: et vix diuio fret⁹ auxilio ꝛ medicoꝝ cura mortẽ euasit. Durauit aũt obsidio bñ ꝑ tres mẽses ꝛ quottidie armati theutonici soldati lodowici de tarẽto circa trecẽtas bàrbutas de ciuitate iopinate ꝛ repente exeũtes ꝛ isultũ faciẽtes cũ gentib⁹ regis theutonicꝰ ꝛ hungaris pugnã cõmittebãt ꝛ multis ex vtraqꝫ ꝑte vulneratꝰ iterato ad ciuitatẽ fugiebãt. Qua obsidiõe durãte victualia i ciuitate defecerũt: ꝛ ꝓpť famis icdiã multi expellebãť de eadez ꝛ ꝑ exercitũ regis capiebãť: ꝓpť qõ soldati vlteri⁹ durare nõ valẽtes ciuitatez vnacũ castro fortissimo i quo erat capitane⁹ ꝛ castellan⁹ Jacobus de pinatharijs sub pacto securitatꝰ ꝑsonaꝝ ꝛ reꝝ suaꝝ restituũt: ꝛ dñs rex castꝝ ꝛ exercit⁹ ciuitatẽ igressi extiterũt: i quo loco multas donatiões i possessionib⁹ baronib⁹ militib⁹ ꝛ nobilibus secũ existẽtib⁹ i regno hũgarie fec ꝛ ꝓtinuauit: quoꝝ agilitates ꝛ seruitia i lr̃is donationũ eis ꝓcessaꝝ enarrãť. Tandẽ mora ꝓtracta i castro rex bñ ꝗualescẽs recupata sanitate audacẽ ꝛ bellicosũ vix andreã wayuodã filiũ laczk capitaneuz generalem in regnicõm drugech frẽm wilhelmi palatini capitaneũ ciuitatis salerni ꝛ frẽm monialẽ militez ordis sci iohãnis hierosolimitani prioꝛem anrane capitaneũ i eadez ciuitate auersana: qui postea ifideliter agens eandez ciuitatez cũ castro i ptãtez iohãne regie resignauit i sua ꝑsoua ꝑficiẽs: ꝛ ibidez dimittẽs ꝓpť ãnũ iubileũ zelo devotiõis accẽsus vsus romã ꝑ ciuitatẽ capuanã i cui⁹ porta est turris altissima ac solẽni ope fabricata ꝛ sub mõte cassino cui⁹ muri ꝑ terremotũ corruerũt ꝛ ꝑ campaniã est ꝓfectus.

De honore regi lodowico i vrbe romana exhibito

Vi tribun⁹ cũ romãis potiorib⁹ ꝑ q̃ttuor milliaria gallicana: vestib⁹ seu pãnis purpureis ad hoc spẽaliter subvni formitate aptatꝰ soleniter in trũmetis ꝛ diuersi generis musicoꝝ appatib⁹ circa centũ ꝑsonas ꝺ vna vestitura bñ iduti obuiã veniẽtes ꝛ eũdez honorifice suscipientes ad vrbẽ romanã: cui⁹ platee pãnis pulcre strate ꝛ decorate fuerãt introduxerũt ꝛ i dñm romanoꝝ susceperť. Qꝺ tñ rex acceptare recusauit: quiquidẽ i palatio dñi pape hospitať singulis aũt dieb⁹ tribun⁹ cuz potiorib⁹ romanis ipsuz visitabat ꝛ reuerẽtiã eidem exhibebat ꝛ ad domos eoꝝ ad cõuiuia cum magno gaudio iuitantes: Rex ãt

quottidie in basilica sancti petri principis apl'oꝝ missaꝫ audiebat ⁊ eidē singulis dieb⁹ sudariū vultus dñi ostendebat̄ ad magnaꝫ ꝯsolatiōem ꝑegrinoꝝ ⁊ multitudis gentiū ꝯfluentiū pluribusqꝫ dieb⁹ cū deuotiōe sic deductis: rex auctoritate dñi pape absolut⁹ sup̄ altare scī petri q̄ttuor millia florenoꝝ auri offerri fec̄ ac pñtari

De reditu regis lodowici in hungariaꝫ.

Xinde cū suo exercitu ꝑ ꝑtes italie reuertebat̄ ⁊ in q̄libꝫ ciuitate gaudēter susceptus ⁊ honorat⁹: ī veronā ꝑuēit dimissaqꝫ ibideꝫ gente stipendarioꝝ theutonicoꝝ q̄ttuor milliuꝫ barbutaꝝ cū wolffardo ⁊ cōrardo capitaneis qꝛ nōdū erāt stipendijs suis plene pagati ad expēsas ad regis ratiōem cōputandas ad hūgariā cū gaudio remeauit. Et abinde stipēdia ipsoꝝ cōplete remisit: p̄dictos v̄o wolffardū ⁊ cōrardū capitaneos ad se vocauit ⁊ ꝓ remūeratiōe suoꝝ obsequioꝝ largifluis regijs donatiuis ipsos exaltauit: quoꝝ gesta ⁊ seruitia ī priuilegijs ꝯcessis explanāt̄.

De resignatiōe regni sicilie ad man⁹ dñi pape.

Um aūt fere tribus ānis andreas waywoda capitane⁹ regni generalis nicō drugeth frat̄ wilhelmi palatini capitane⁹ ciuitatis sallerni cū alijs militib⁹ principalib⁹ ac gente dñi regis copiosa in regno ⁊ in ꝑtibus illis remāsissent: multaqꝫ bella exercuissent: ac gētes lodowici sepi⁹ debellassent ⁊ q̄si anihilassent: ita ꝙ solū in munitiōib⁹ ⁊ castris se īclusissent: sicut de gestis ⁊ exercitijs eiusdeꝫ andree waywode que causa breuitatis ad pñs obmitto ī priuilegio sibi sup̄ possessionū donatiōibus ꝯcesso: pot̄it qui voluerit exp̄iri vt fides certi⁹ possit adhiberi. Dñs papa īnocenti⁹ quīt⁹ ꝑ suū legatū: primo ꝑ reuerēdissimū ī christo pr̄em dñm Gnidonē tituli scē cecilie p̄sbyteꝝ cardīalē de latere missū ac deinde plurib⁹ vicib⁹ ꝑ nūcios solēnes viros ꝓ liberatōe dictoꝝ reguloꝝ trāsmissis: ⁊ postea ꝑ dñm bartholomeū similit̄ eius nūciū decretoꝝ doctorē pr̄naliter salutarib⁹ mōitis institit apud regē: ꝙ gentē suā de regno illo reuocaret: ad cui⁹ instantiā tanq̄ꝫ deuot⁹ ⁊ obediēs filius ipsum regnū necnō castra ciuitates munitiōes ⁊ terras q̄s tenebat ꝑ suos ambasiatores videlꝫ dñm iohannē electū wesprimieñ. in iure canonico licenciatū ⁊ alios ad man⁹ pape assignauit iure tñ suo ī regno sibi cōpetenti saluo reseruato: regulos etiā p̄dictos quos in

castro wissegradien. tenebat liberauit ⁊ vsq3 venetias cu3 securo ꝓductu honorifice destinauit ad ꝓpria remeãdos: qui cũ magna letitia p mare i neapolim trãsfretãtes cũ maxia solẽnitate ⁊ honore sũt recepti ⁊ ad ipsor dominia ⁊ principat⁹ ac ducat⁹ restituti: hoc nõ ptermisso q tam luculẽter ⁊ clare rerũ gestar seriem p distinctiões ãnor ⁊ dier ꝑpedientib⁹ intuallis tẽpu3 disserere nõ potui q aliq̃ p meipsu3 didici ⁊ aliq̃ p alios fidedignos rerũ notitiã hũtes itellexi: ⁊ sic venia tribuat rite excusanti cũ sufficiat rex gestar serie enarrare: certa scribẽda vl narrãda: illis relicquo qui plura sciũt q3 hic scripta sũt de gest⁹ ei⁹ tam ꝓspis q3 aduers⁹ scribere vel tractare.

De requisitione venetor sup restituendo regno dalmatie.

Is itaq3 gestis ⁊ expeditis ad ꝓpositũ cepte matie de regno dalmatie ⁊ ciuitatũ marittimar ẽ necessario redeũdũ

Cũ enĩ rex principat⁹ tenutas ⁊ dominia regni sui sacre corone subita vellet ꝓseruare ⁊ vsurpata ad statũ pristinũ reuocare inclitũ principẽ andreã de angulo ducẽ venetiar p ambasiator ꝓsolẽnes lr̃asq3 et nũcios speciales pluries vt zelator pacis requisiuit ⁊ monuit ad restituendũ sibi ⁊ sacre corone regnũ dalmatie ⁊ ciuitates marittimas i toto occupatũ ⁊ detẽtas. Quequidẽ dux ⁊ dñi venetiar negarũt ⁊ astruẽtes se opposuerũt ⁊ resistere decreuerũt regie maiestati.

De exercitu regio ꝓtra venetos moto.

Vper quo facto rex cũ suis vicinis ꝓsiliarijs principibus regnicolis marchionib⁹ ⁊ ducib⁹ ꝓtra ducẽ venetiarũq3 cõmũitatẽ de tali iniuria grauit est cõquest⁹ ne videret eos indebite ⁊ iuste ipignare ad vindicãdũq3 ⁊ ꝓpugnandũ iniuriã sibi ⁊ regno illatã cũ valida potentia p recuperandis iurib⁹ regni sui p ipsos a multo tpe occupatis versus italiã ꝓtra ducez venetiar cũ ꝓpria gẽte sua necnõ comitib⁹: militib⁹: theutonicis extrancis sibi fauentib⁹ ⁊ auxiliũ prãtib⁹ quos ꝑcipue theutonicos ideamatis eor: ꝓscius multũ diligebat ⁊ eisdez de stipendijs ac donarijs largiflue ꝓuidebat: ex eoq3 ad ipsũ libent ꝓfluebant sibiq3 fidelia fuitia exhibebant ꝓsonalit ẽ ꝓfectus ⁊ p tras actenutas venetor circa castr̃ sera wal trãsiens Conijglanũ obtinuit ⁊ ab hinc ad ciuitatẽ Teruisij veniẽs ipsaz obsedit castra ⁊ tras

ſuaꝝ tenutaꝝ ſpecialiter Alſulū cū rotkauernis vbi ẽ albatia cri-
ſpiniacū kewerd gorgoniã ⁊ forgoniaz ac alias q̃plures expu-
gnãdo ⁊ gẽtes ĩ eiſdez collocãdo: ⁊ ſic ĩ hũgariã dimiſſo ſibi ſtren
nuo milite thoma fratre venerabil' frīs dñi nicolai archiepiſcopi
ſtrigonien. ꝑ capitaneo gentis ſue armiger eſt reuerſus.

De obſidióe caſtri caſtelfranck vocati.

Oſtea vo magnificū ⁊ potẽtez viꝝ nicolaū konth ꝑdictū tūc
regni hũgarie palatinū ad ꝑtes illas trãſmiſit. Qui caſtruz
caſtelfrãck ducis ⁊ venetoꝝ cū magno exercitu obſedit ⁊ ꝓtinuatꝰ
ibidẽ plurib⁹ dieb⁹ qr caſtꝝ bñ fortificatū ⁊ gẽtib⁹ armatis muni
tū erat nil ꝓficiẽs ĩ hũgariã ẽ reuerſus: ibidẽ dicto thoma milite
remanẽte. Quiquidẽ thõas miles ⁊ gẽtes dñi regꝰ: prio añ por
tã ciuitatis teruiſine: ⁊ ſcõa vice ĩ cãpo ꝑpe eandẽ cū gẽtib⁹ armi
geris venetoꝝ bellū ⁊ cõgreſſuz habuerũt eis de victis ⁊ multis
captiuatꝰ. Jtẽ ttia vice circa fluuiũ brẽtha nouigale ꝑt theutoni
cos ⁊ ſtipẽdarios venetoꝝ trãſpaſſato flumĩe ſup equos cū mag
no piculo ꝑpt flumĩs ꝑfũditatẽ de mãe ſubito irruẽtes coſdẽ ſti
pendarios deuicerũt ⁊ captiuos deduxerũt quos ſcõm morẽ ſtipẽ
darioꝝ equis ⁊ armis receptis libẽ abire ꝑmiſerũt: in quo flumĩe
paul⁹ german⁹: iohãnis filij cheel miles cū quibuſdã alijs hun
garis ſũt ſubmerſi. Quo quidẽ thõa ꝑ regez reuocato ⁊ bñdicto
filio hem milite illic trãſmiſſo eidez ſurrogato. Jdez bñdict⁹ mi-
les ſupueniẽs plurima bella ꝑt gentes venetoꝝ ꝓtinuauit ⁊ cas
ſupauit. Jteꝝ aũt dict⁹ thõas illic ẽ trãſmiſſus ⁊ virilit ac potẽt
caſtra ⁊ tras aquiſitas ſub dñijo regis ꝓſuauit tãdiu donec expu-
gnata ⁊ recupata ciuitate iadrẽſi que ꝑ ſtrẽnuũ militem elder boh
noie theutonicũ cũ gẽtib⁹ dñi regꝰ q̃dã nocte muros ciuitatꝰ aſcẽ
dendo ⁊ ꝑ pugnã maxiaz cũ gentib⁹ venetoꝝ armigeris theuto-
nicis ⁊ gallicꝰ duriſſime ꝓmiſſaz vbi idẽ miles letal'r extitit vulne
rat⁹ ex quo vulnere vitã finiuit tpalez: comite venetoꝝ ſeu capi-
taneo ĩ eadẽ ꝓſtituto cũ ſuis gẽtib⁹ deuictꝰ ⁊ fugatꝰ capta fuit ⁊ ex
pugnata: ⁊ ĩ ptib⁹ marittis ĩ dalmatia regia ptãs firmata extitit:
cui⁹ regni dalmacie ⁊ ciuitatũ plẽo regimĩe ꝓſecuto: rex nolẽs vl
teri⁹ occupata de tenutꝰ venetoꝝ ꝓſuare caſtra ⁊ tenutas q̃s tene
bat ipſis reſtituit gẽtes ſuas reuocãdo ⁊ ipſis ĩ pace dimittẽdo ſb
pacto iuramẽti ꝑ ducẽ ⁊ ꝓſiliarios venetoꝝ qd̃ neminez ĩ tris cis

ꝑ regē restitutis offenderēt ꝓ fidelitate regꝭ vel punirēt: ſz tñ po
ſtea ipſi veneti milites ptātes ⁊ potiores trarū ipſaꝝ ſpāl'r vo de
coneglano decapitauerūt ⁊ trucidauerūt iuramēto ꝑdicto violato
ac bōa eorūdez ꝓfiſcauerūt i diſplicentiā regie maieſtatꝭ: ꝑterea
durāte gwerra int' eos ⁊ dñm regē ducez eoꝝ noie marinū i pala
tio ducali venetijs cū plurib⁹ ſuis ꝓſiliarijs de adheſiōe regꝭ in-
culpātes ſuſpēderūt ⁊ q̄ꝫplures etiā teruiſinos ꝓpt' ſuſpitiōem
iterfecerūt ⁊ in exiliū effugauerūt: p⁹ reſtituttōem ātipſaꝝ trarum
ciuitas teruiſina demū ptractat⁹ ad man⁹ lepoldi ducꝭ auſtrie co
gnati eiuſdez regis ſe tradidit ⁊ ſubiecit. Cui⁹ dominiū ipſe dux le-
pold⁹ apprehēdēs p certa tpa optinēdo: tādez ſil'r ptractat⁹ frā-
ciſco de carraria dño padwano aſſignauit ſub certis pactis gentē
ſuam de cadez reuocādo. De exercitu ꝓtra lithwanos.

Etez: ꝓtra lithwanos xpianis ⁊ maxie regno ſuo ruſcie i-
ſultātes pſonal'r cū exercitu copioſo ⁊ militia ſua ꝓpria nec
nō alijs natiōib⁹ ad eū ꝓfluentib⁹ pſonal'r ꝓficiſcēs tris ipſorum
ſeu tenutis i magna pte deuaſtatis duce eoꝝ capto ſz icōtinenti ſi
bi ꝓmiſſiōem de fidelitate ⁊ obediētia faciente libato feliciter ad
hūgariaz eſt reuerſus. De exercitu ad ruteniam.

Oſtea bina vice cū valida gēte ſua etiā extranea ad regnū ru-
ſcie ſacre corone hūgarie ſubiectū ꝓ defenſiōe eiuſdē regni
ꝓtra lithwanos eſt ꝓfect⁹ ⁊ fugatꝭ hoſtib⁹ ac fret⁹ victoria potē-
tes viros petꝝ banū prio necnō venerabilē i xpō prez dñm eme-
ricū epūm agrienſ. ac georgiū zudar ꝓſequent' frēs ſuos: ⁊ p⁹ hec
emericū bebek ac p⁹ cū iohānez de capol ad regendū ipſū regnuz
wayuodas ſeu capitaneos ꝑfecē: qui regnū ꝑdictū bñ ⁊ laudabi-
liter defenſātes ſb titl'o ſcē corōe ⁊ regimie eiuſdē dñi regꝭ ꝓfuauerūt.

De exercitu i ſubſidiū dñi pape trina vice deſtiato

Tez ad iſtātiā ſūmoꝝ pōtificū rōanoꝝ innocentij: gregorij
⁊ vrbani quīti btē mēorie: prima vice niconē filiū laczk qui
m'ltas ciuitates oppida ⁊ caſtella ad obediētiaz ſacre rōane eccl'ie
reduxit ac etiā rebellātes expugnauit ad man⁹ dñi egidij cardina
lis ap'lice ſedis legati aſſignādo: ⁊ p⁹ cū ſymōez filiuz mauritij q̄
nihil ꝓfecē ⁊ ꝓpt' hoc diſplicētiā regie maieſtatꝭ icurrit: ſubſequē
ter etiā cūdez petꝝ banū tpe dñi vrbani pape i defenſiōe ciuitatis
bononiēſ ꝓt' barnabonez ⁊ galiaciū dños mediolanēn. cādez ci-

uitatez ĩpugnãtes destĩauit: ⁊ idez petr⁹ ban⁹ ciuitatẽ eãdaz ꝓ do
mĩo papa retinuit ⁊ d̃fẽsauit ⁊ cũ honore ad regnũ hũgarie reme-
auit.

De exercitu ĩ subsidiũ ducis austrie destĩato.

Ostmodũ ãt ĩ subsidiũ antiqui alb̃ti ducis austrie paulũ filiuz
laczk ad obsidendũ ciuitatez turegũ cũ magno exercitu destĩa-
uit quã ꝑ lõgã obsidionẽ obtĩuit ⁊ dn̄ijo eiusdez duc⁹ subiugauit

De exercitu ĩ ꝑtes bozne ⁊ de amissiõe duplic⁹ sigil-
li dn̄i regis.

Tez ad t̃rã bozne sil'r regie corõe subie-
ctã ad ɔterendã ꝓt̃uiã quorũdã rebellãtiũ magnificũ viruz
niconez kõth palatinũ regni sui ⁊ venerabilẽ ĩ xpõ p̃rez dn̄uz ni-
conez archiepũm strigonien. cũ quibusdã alijs baronib⁹ ⁊ militi
bus regni sui cũ magno exercitu destĩauit: qui ĩtrãtes castꝝ zreb̃-
nek obsider̃t: sz mĩme capẽ potuer̃t ac cũ magno dãno ꝑsonaꝝ et
reꝝ discesserũt ĩ quo quidez exercitu q̃dã nocte de tẽtorio eiusdem
dn̄i archiepĩ cãcellarij sigillũ dn̄i regis duplex autenticũ ꝑ quos-
dã filios belial furtiue ẽ subtractũ: ⁊ p⁹ aliquot tp̃s ꝑ ipsos fures
ĩ biztritia cuidaz aurifabro venditũ ⁊ ɔfractũ sic̃ veracit̃ est cõptũ
de quo tñ sacto ex fortuito euẽtu accidẽte rex mĩme curauit: aliud
sigillũ autenticũ p̃pari faciendo ⁊ eidez dn̄o archiepõ cancella-
rio assignãdo sub quo sigillo oĩa priuilegia seu l̃ras cũ alio sigil-
lo depdito emanatas ɔfirmauit.

De exercitu reg⁹ ĩ bulga
riam.

Ost hec regnũ bulgarie sacre corõe hũgarie sub-
iectũ cũ magna potẽtia ĩtrauit ⁊ bodon ciuitatez capiẽs reg
nũ sibi subiugauit p̃ricipez ipsi⁹ noĩe strachmeꝝ qui se impatorez
bulgarie noĩabat capiẽs ⁊ ĩ hũgariã trãsmittens ꝑ aliq̃ tp̃a in ca-
stro epãt⁹ zagrabiens̃ gomnech vocato sub custodia decent̃ ⁊ ho
neste ɔs̃uatũ ĩ budoniũ ad regendũ ipsũ regnũ s̃b noĩe ⁊ titl'o sue
maiestat⁹ sub cert⁹ pact⁹ ⁊ s̃uitijs cũ gaudio remisit sic̃ tãdez etiaz
idem p̃riceps fidelitatez ⁊ obedĩam repromissã sue maiestati obs̃
uauit.

De exercitu regis ɔtra karolũ impatorem.

Tem ɔtra clarissimũ principem dominuz karolum im-
patorem ꝓ quibusdam displicentijs rex ꝑsonaliter cum
magno exercitu ⁊ potentia versus metas morauie ꝓces
sit: ac ipsum dnminũ impatorem ꝑ suas litteras diffida
uit ⁊ oppidum Trinchinium intrauit ⁊ exercitus circumquaqz ĩ
campo ⁊ pratis resedit. Interim v̓o diu donec cum suo exercitu

se moueret moraviã iuasurus dux sidiceñ. cũ certis baronib⁹ et militib⁹ ex pte ipatoris ad tractandũ de pace i trinthiniũ supuẽit treuga firmata ad ꝓcludẽdũ de pace nicó kóth palatin⁹: stepha-n⁹ bebek iudex curie cũ certꝭ militib⁹ i brodã ad impatorẽ vbi cũ magno exercitu ꝛ multis militib⁹ se collegerat sũt trãsmissi ꝛ inte terim exercitu regis disperso sine ꝓclusióe pacis reuertũtur.

Ostea etiã dñm ladislaũ- **De exercitu i moraviã.**

ducẽ apulie ꝛ petꝛ banũ cũ gẽte satis valida i moraviã de-stiauit qui icendia ꝛ maxia dãna ibidẽ itulerũt ꝛ ad ꝓpria reuertũt

Qũo rex lodowic⁹ i regẽ polóie fuit elect⁹ ꝛ coronat⁹

Tez ꝓcedente tpe mortuo casmerio rege polóie auũclo suo cũ igenti exercitu polóiaz itrauit: vbi i regez exture successo-rio eiusdem auũculi sui extitit feliciter coronatus.

De exercitu regis in ptes transalpinas.

Tez ipse rex psonalr ꝑ bulgariã ptes trãsalpinas sacre co ronc subiectas iuadẽs: ex alia pte vlt traz siculoꝛ cũ vali-do exercitu ac nobilib⁹ ꝛ siculis ptis trãssiluane trãsmisit niconez wayuodã trãssiluanũ cũ symõe filio mauritij ꝛ alijs ex potioꝛib⁹ militib⁹ suis ad vidẽdũ ptes trãsalpinas ꝓtra laijk wayuodã ꝑ tiũ ꝓdictaꝛ regie maiestati rebellantẽ. Qui tũc circa danubiũ cũ magno exercitu ad ipediẽdũ igressuz exercit⁹ dñi regis ex opposi to regni bulgarie isidiãdo residebat. Quiquidẽ nicõs wayuoda cũ exercitu ꝓdicto fluuiũ Zlũcza vbi fortalitia ꝛ ꝓpugnacla crãt ꝑ olachos firmata potent expugnãdo ptrãsiẽs cuz exercitu ipsi⁹ laijk wayuode copioso: cui⁹ capitane⁹ erat comes dragmer ola chus castellan⁹ ci⁹ de domloijka bello ithonato ꝛ certamie for-tissimo cõmisso victoriã obtinuit ꝛ ipsũ capitaneũ multis iterse-ctis in fugã ꝓuertit: sz postmodũ: trãscũt frequẽter auxilio securi tatis: ꝛ i eiusdẽ pugne ꝓflictu debiles effecit interitus variabilis fortune impetus: incaute vlterius procedens inter indagines ꝛ vepriũ densitates ac passus strictissimos conclusus per multitu-dinẽ olachoꝛ de siluis ꝛ montibus inuasus ibidẽ cum strennuo viro petro suo vicewayuada: necnon de seu dicto wos ꝛ petro ruffo castellano de kykyllewar: petro ꝛ ladislao siculis viris bel licosis ꝛ alijs militibus q̃zpluribus ꝛ nobilibus potioꝛibus ex-titit interfectus: ꝛ cum gentes hungaroꝛuz de ipso exercitu terga

vertissent ⁊ se in fugaz ꝓuertissent ī locis lutoſ ⁊ paludoſ īdagi-
noſ ꝓclusi multi ex eis ꝑ olachis occisi extiterūt: ⁊ aliqui cū ma-
gno ꝑiculo ꝑsonaꝝ ⁊ rerū damno euaserūt: ⁊ finitꝭ eiusdez nicōi
wayuode cum magna pugna de manibus olachorum ereptum
in hūgariā attulerūt ad clauſtꝝ btē v̄ginis ī strigonio tumulāduz
Tandē huiusmōi ifortunio aduersitatis accidēte ⁊ fortuna iterū
ꝑsperāte nicō de gara bano de macho viro strēnuo ⁊ bellicoso ī
manu potenti ipsuz regiū exercitū vltra danubiū ꝓtra insultꝰ bel
latoꝝ ⁊ sagittarioꝝ ipsius layk wayuode velut imbres sagittas
emittentiū olachoꝝ ꝑ nauigia menjs ⁊ fortalicijs firmāt trāsdu
cente inimici ī fugā ꝓuersi velut sumꝰ euanuerūt ⁊ residui totiꝰ ex
ercitꝰ trā v̄sus zewrinū ītrauerūt ⁊ eandē occupauerūt: ⁊ tūc rex
ibidem castꝝ zewrin prima vice ⁊ post aliquoꝝ annoꝝ curricula
castꝝ in brasso fortissimū therch vocatū circa tmios trāsalpinos
edificauit gente armata brigācijs ⁊ balestrarijs anglicis custodi-
am castri muniendo in potestate sua reseruauit.

De diuersis regis lodowici expeditiōibus ⁊ de pie tate ⁊ ceteris virtutibus eiusdem.

Tem fere singulis ānis vel i quolibz ānō mouit exercitū
ꝓtra emulos ⁊ rebelles ⁊ sepiꝰ ꝓtra rachenos ⁊ molda-
uos oīmodā diligētiā adhibēdo ⁊ maxīe circa regnuz ra-
chie: dñicꝰ filiꝰ Oſt banꝰ de macho cū zemere vicebano suo. Et
postmodū nicōs de gara ī iuuenili etate banꝰ ꝓstitutꝰ multū agi-
lis ⁊ strēnuus ac i bellis circūspectꝰ labores assiduos īpenderūt
ad ꝓseruādū ipsū regnū sub regie ditiōis ptāte. Itē ipse rex pru-
dēs ⁊ largꝰ ad modū fuit ⁊ bella multa felicit gessit: multaqz re-
gno suo recupauit. Qui etiā post bellicā gloriā scia lrāꝝ clarus
fuit ī astronomia auidissime laborauit ⁊ ꝑpt̄ virtutū ꝑfectionem
etiā apud barbaros sūme dilectꝰ nomē suū apud multas natōes
exaltauit: hic piꝰ ī religiōe catholica in paupes munificꝰ iura ser
uauit ecclesiaꝝ: ⁊ ecclesiastica officia plurimū honorauit.

De his que suo sub regimine acta fuere.

Erū qz iuxta sapiētis assertiōem bonoꝝ laboꝝ gliosus ē fru
ctus ⁊ recolēda mēoria que suo tpe ipso ꝓcurāte cū pietatis
studio sunt pacta hic digne nec īmerito annectant.

De indeoꝝ expulsione.

Pse enī iudeos ad fidez catholicam ꝯuertere ⁊ christo lucrari tanq̄z zelator salutis desiderās ⁊ ꝓpt̄ obstinatā duritiā ipsoꝝ iudeoꝝ suū ꝓpositū ad effectū ꝑducere nō valēs oēs iudeos ꝑ totū regnū hūgarie licēciauit ⁊ expelli mādauit bona et res ipsoꝝ ꝑ vsure voraginē cumulatas vt lutū sp̄nēs noluit habere vel occupare: ⁊ sic oēs de regno hungarie in austriam ⁊ bohemiam recesserunt ⁊ dispersi extiterunt.

De ordine heremitaꝝ ⁊ de trāslatiōe corp̄is beati pauli primi heremite

Eniqz ordo fratꝝ heremitaꝝ btī pauli primi heremite ī regno hūgarie florere īcepit ⁊ multiplicari. Itē corp⁹ eiusdē btī pauli p̄ris dicti ordinis de venetijs ad hūgariā ē trāslatū ⁊ ī claustro heremitaꝝ apud beatū laurētiū ꝓpe budā ī vertice mōtis solēniter depositū: in quo loco ⁊ btī hui⁹ p̄ris venerāt̄ merita ⁊ populoꝝ laudantiū deum ꝯcurrit frequētia. Primo enī rex karol⁹ btē mēorie p̄r ipsi⁹ reg̃ frēs ordinis p̄dicti ītroduxit ⁊ paucos habebāt ꝯuētus ⁊ loca vt puta sanctū laurētiū scām crucē ⁊ scūm spūm ⁊ scūm ladislaū ī silua de peliso ⁊ ī alijs locis māebāt laici sub noīe heremitaꝝ vagabūdi.

De constructione claustri in noztre.

Idez rex lodowic⁹ ꝓ ordīe p̄dicto claustꝝ solēni ope ꝯstruxit in noztre.

De cōstructiōe claustri in leweld.

Eterū: aliud claustꝝ ꝓ ordīe fratꝝ carthusiensiū in leweld in bokonio edificauit ⁊ sufficiēter dotauit.

De fundatiōe duaꝝ capellaꝝ

Tem vnā capellā ī aquisgrani ⁊ aliā ī cellis ad btām v̄ginē pulcro ⁊ miro ope ꝯstruxit sufficient̄ ⁊ largit̄ dotauit: ac p̄ciosis vtēsilib⁹ ad cultū diuinū: vasis: calicibus: libris ⁊ ornamētis diuers̄: ac calice de puro auro decorauit. Post hec autē ꝓpt̄ lib̄alitatē suā ⁊ boni exēpli opatōem multos traxit ad deuotiōis studiū īpēdēdū: barones: milites: nobiles ⁊ quosdā ex p̄latis qui loca dicto ordini heremitaꝝ ꝯtulerūt ⁊ claustra construxerunt ⁊ dotauerūt ad laudem dei ⁊ gl̄iam sc̄i pauli.

De cōuersione chomanoꝝ ad fidem.

Ic etiā gentez chomanoꝝ ritu tartāico īuolutā apud sedem apl̄icam deuotius insistendo exemplo beatissimi regis stephani quē ad cōponēdū noue fidei fundamentū ī regno hūgarie

ꝓuidẽtia diuina elegit ⁊ qui corda credẽtiũ post apl̃os ſpũaliter imbrib⁹ celeſtib⁹ irrigauit ad laudez noīs diuini vt ampliaretur religio xp̃iana ad fidez catholicam ꝙuerti ꝓcurauit. Cui quidez genti iã in fide xp̃iana erudite frẽs de ordie mioꝝ auctoritate eis a ſede apl̃ica cõmiſſa curam aiaꝝ iura põtificalia ⁊ ſacra eccleſia ſtica amĩſtrant: ⁊ de die in diem in fide ꝓfortãtur.

De conuerſione patrinoꝝ in bozna.

Tez paterini de bozna qui nimiũ erãt multiplicati ⁊ diuerſis errorib⁹ implicati ꝑ dñm pegrinũ epũm bozneñ. ordis mioꝝ virũ magne deuotiõis ⁊ ſcie ad fidez rege cõmonẽte cõuertunt̃ ⁊ baptizãt̃.

De baptizatiõe quorũdã ſclauoꝝ

Tez ſclaui diſtrictus de lippna dure ccruicis popul⁹ ad fidẽ erat ꝙuerſus ⁊ baptizat⁹: cui ſacerdotes katholici ſcõm trãſlatõem bti hieronimi doctoris ſcẽ mr̃is ecclie ſacra eccl̃iaſtica mĩſtrabãt: ſz nũc vt narrat̃ in apoſtoſiaz ⁊ priſtinũ errorẽ ſũt relapſi ⁊ multo peiores effecti.

Quõ moldauia que prius deſerta fuit nouũ incolatum recepit.

Hius etiã tpe bogdan: ~~tpe bogdan~~ wayuoda olachoruz de maramoroſio coadunatis ſibi olachis eiuſdẽ diſtrict⁹ in terrã moldauie corone regni hũgarie ſubiectaz: ſz a multo tpe ꝑpter vicinitatẽ tartaroꝝ hĩtatorib⁹ õſtitutã clamdeſtine receſſit et ꝙz̃is ꝑ exercituz ipſi⁹ regis ſepi⁹ impugnat⁹ extitiſſet tñ creſcẽte magna nũeroſitate Olachoꝝ ihabitantiũ illã terrã: i regnũ eſt dilatata: wayuoda vo qui ꝑ olachos ipſi⁹ regni eligũt̃ ſe eẽ vaſallos regis hũgarie ꝓfitent̃ ad hũgariã obligant̃ cenſũ ſoluere tẽpore ꝙſueto.

De peſtilẽtia fame ⁊ terremotu

Tez etiã tpe ſui regimĩs peſtilẽtie ꝑ loca ꝑticularia ⁊ etiã ꝑ totũ regnũ hungarie ⁊ alijs regnis cõuicinis viguerũt ⁊ fames diuerſis tpib⁹ ꝑ locuſtas ⁊ mures ſpicas frugũ ⁊ aliarũ ſegetũ corrodẽtes iualuerũt ⁊ plurib⁹ vicib⁹ ẽremot⁹ ꝑ loca factus eſt magn⁹.

De exemptiõe vdwarnicoꝝ ⁊ alioꝝ cõditionarioꝝ.

Hius etiã tpe multi ex oduranicis ⁊ alijs ꝯditionarijs curie ad diuerſas ſuitutes aſtricti ſũt exẽpti ⁊ i cetũ regni nobiliũ aggregati: qr̃ donatiõib⁹ poſſeſſionuz gratus ad oẽs larguſqz ⁊ benignus habebat̃: ⁊ ꝑ eo ab oĩbus vltra modũ diligebatur.

De consortibus ⁊ liberis regis lodowici.

Stimo etiã narratõe fore dignũ q̃ p̃fatus rex lodowicus duas ꝓiuges habuisse dinoscit: primã videlz p̃clarã margarethã filiã excellẽtissimi dñi karoli tũc marchiõis moraue: qui postmodũ ad ip̃eriũ fuit sublimat⁹: ⁊ ista sine ꝑple defũcta est Aliã iclitã dñaz elizabeth filiã stephãi bani p̃notati ex q̃ tres filias generauit: katherinã: mariã ⁊ adiugã. Ipsa ãt katheria in puerili etate morte extitit p̃uẽta: ⁊ qz ad regalis ꝑpaginis stirpẽ clara sũt ꝓnubia exquirenda successio claris fulgebat nature titulis ĩsignita. Ipsaz mariã clarã augẽs ꝑsapiã illustri principi sigismũdo marchiõi brãdenburgẽsi ĩ puerili etate vtraqz existentẽ quẽ de stirpe ces̃area p̃ eduxerat impialibus radijs illustrata cõmũicato ꝓsilio sereniss̃ima ꝙ dña ꝙ regia ꝙ gẽitricis ac ꝓsortis suarũ necnõ p̃latoꝙ ⁊ baronũ regni p̃cedẽte ĩ ternauia p̃ñte impatrice m̃re ei⁹ ⁊ suis baronib⁹ de bohemia cũ magna solẽnitate ⁊ letitia matrimoniali federe despõsauit ⁊ apud se nutriendũ ꝓseruauit: qui nũc ꝓregnãt ĩ regni solio sublimati. Adiuga vo post mortez p̃ris ĩ reginã polõie extitit coronata que postmodũ ꝑ magnates barones ⁊ nobiles regni polonie potẽtissimo p̃cipi lijthuanorũ Jagula noie ad fidez katholicã ꝓuerso ⁊ cũ suis frib⁹ baptizato extitit matrimoniali federe copulata. Quez ĩ regẽ polonie solẽniter ꝑ eos coronatũ Ladislaũ noiauerunt qui similit cũ ꝓiuge cõregnat letãter regno in eodez.

De pace ⁊ trãquillitate diez lodowici regis.

Um aũt tpib⁹ successiuis idez rex ãplissime ptãtis eẽt ⁊ floreret ĩ regni solio totã suã felicitatẽ ponẽs ĩ deo a quo cuncta bona ꝓcedũt ac suũ p̃cipatũ ac regimĩs curã illi submittens nõ passiõe ac volũtate cupiẽs p̃cipari velut custos iustitie exñs absqz rõe ⁊ lege nihil voluit attẽtare qz vigens ĩdustria ⁊ regnatiua prudẽtia virtualit dñaꝫ gubernatiõe regni scõm ratõem ⁊ legez diligẽti⁹ circũspecta pollẽs regimĩe naturali nõ instictu hũano sz poti⁹ diuino sui desiderij ꝑpositũ ad hoc iclinauit vt seqnẽs scõz reguz p̃decessoꝙ ⁊ patris sui vestigia in quibz ꝑplius et ꝑfectius vigebat: zelus fidei ⁊ religio xp̃iana regna sua terras et subiectas sibi natiões in suis libertatib⁹ ꝓsuetudinib⁹ ⁊ legibus in bona pace ⁊ tranquillitate conseruauit: maxime quos in fide

dño regenerauit ⁊ ab oībus emuloꝝ insidijs ⁊ ī cursib⁹: p̄cipue aūt paganoꝝ victoriosissime defensauit: necnō etiā ecclias regni sui ī suis iurib⁹ ⁊ lib̄tatib⁹ tenuit ⁊ ī tp̄alib⁹ bonis augmētauit.

De vita regis lodowici contemplatiua.

Onsiderās autez ⁊ aduertens regna sua ⁊ dñia vndiqz seu circūquaqz quieto ⁊ trāquillo statu florere q̄zuis ex ꝯsuetudine ⁊ delectatiōe a pueritia solitas venatiōes nimiū frequētaret ad vltimū tñ t̄renaꝝ reꝝ occupatiōib⁹ q̄s difficile ē absqz peccatꝰ mīstrare ⁊ curis postpositis ꝯcupiscētiā carnalem calcare ac sibi subicere ⁊ diuīs p̄ceptis parere volēs. Quia oīs caro fenū ⁊ oīs ꝯcupiscētijs ei⁹ tanq̄z flos feni ꝯtēplatiuā vitā a tumultu multitudīs hoīuz segregat⁹ vt pijs op̄ib⁹ īsistere ⁊ or̄onib⁹ vacare studiosius ⁊ deuotius valeret elegit ⁊ in hijs p̄seuerando.

De obitu ⁊ sepultura regis lodowici.

Andē hāc vitā laboriosaz derelinquēs ⁊ ad vitā p̄petuā aspirās: iuxt̄ illud psalmiste. Mihi aūt adherere deo bonū ē ponere ī dño deo spez meā vocatōe diuina ex hoc mūdo migrauit. xj. die mēsis septēbris ⁊ paꝝ añ cometa app̄uit mirabilis Tant⁹ aūt luct⁹ eo mortuo ī regno fuit vt oēs q̄si mortez suā deflerēt. Et sepult⁹ est ī vrbe albe regalis ī capella quā ipse ī latere ecclie btē v̄gīs collegiate ꝯstruxit: sz postea ei⁹ ꝯsors regīa elizabeth ipsā dotauit: sedecīa eiusdē mēsis die: āno dñi. M. CCC. octuagesimo scdo. Regnauit aūt q̄dragīta ānis ⁊ mēse vno ⁊ vigīti duob⁹ dieb⁹: fuit aūt hō cōpetentis p̄ceritatis: oculis elatꝰ: crinib⁹ ⁊ barba crispis: sereno vultu: labiosus ⁊ aliquantulum in humeris curuus.

Ad egregiū dñm magistꝝ stephanū de haſhag iudicis curie regie p̄thonotariū: p̄fatio magistri iohānis de Thwrocz in descriptionem miserabilis casus karoli regis cognomēto parui necnō lugubre factuz reginaꝝ hungarie feliciter incipit.

Ocūdū oīno haberet̄: alienā nō expetere sortē tp̄a variant̄: reꝝ obducūt̄ ceca īterdū fortuna exitus ⁊ īopinato hoīuz spectacula q̄nqz fine claudūt̄: karol⁹ duo maxīa mūdi regna tenens: qui totam terrore sui italiam ꝯcusserat: p̄prijs nō ꝯtent⁹ finib⁹ īfelix aīaz cū saguīe fundēs honore

sepulcri postremo spoliatus olentez exalans: tabem inhumat⁹
longa ꝑ tempa nudo in cespite stetit: ꝓhdolor fata in reges al-
tos dñosqz mũdi sic fulminant: ⁊ habenas principum bernabos
ille omnipotẽs sic tempat. Huius karoli casum miserabilẽ: dñe
amãtissime vt describerẽ rogatũ me effecisti meis maiorez virib⁹
sarcinã humori meo debili imponis: haud idoneũ pulsasti inge-
niũ. Magnalia enĩ regũz gesta exiguos autores nõ expostulãt:
nec alta humili stilo delectaꝫ fama: morẽ tñ tuo gerere optatui ⁊
tuis quedam mutua vrbanitas votis potissime ne apud te ingra
tus iudicer me flectere cogit: nõ oĩuz solũ tue vt satisfacerez volũ
tati temere hec agredi ausus sum. Nec tamẽ meo inuidum inter-
pretem laboꝛi deesse spero: vnde hec inquiẽt ꝑsumptio homĩ in
docto venit vt carmĩa conderet ⁊ ꝑstantes stilo agresti res verte
ret oẽm vitã humanaz etiam si laudem mereaꝫ odij gr̃a detractio
comitaꝫ ⁊ lingua maledica etati conditioni ve ꝑcit nulli: cõmune
tamẽ pondus qualecũqz sit micius ꝑmit: ⁊ pena socios hñs in-
iuriosa est min⁹. Huius regis karoli lugubre exitiũ quidam lau
rentius de monach venetus homo haud indoctus ipsa gestarũ
rerũ etate cõpendioso pariter ⁊ metrico carmĩe ꝓstrinxit. Quẽ in
magna sui ꝑte secut⁹ maxie ne ex se aliquid facere videar: ea que
ipse ꝓtexuit: tũ vo illa meis iuuenilib⁹ que ĩ ãnis a viris etate pa
riter ⁊ fide plenis: qui se illi⁹ ꝓiculi ꝓcellis agitatos aiebãt: rege
de ꝑtacto audiui ampli⁹ cõscribere curaui. Legas igiꝫ ⁊ discerne
exalta vel deprime: ⁊ qui hoĩez ignaꝝ insueta angariarie ꝑsum-
psisti sarcina ipse laudis vel vitupij quicquid referre videboꝛ pti
ceps esto. Ade aũt vt planctuosuz hui⁹ karoli regis vite exitum
⁊ reginaꝝ hũgarie flebile factũ altius ordinare ⁊ longis animuz
saciare querelis ve mutãs ĩ aue altius iuuet supplex oro.

**Sequiꝫ exordiũ narratiõis Et primo de coronati-
one regine Marie ⁊ de odio subsecuto.**

Ex lodowicus ima sui regimis pagẽs inops
stirpis virilis duas linquit natas. Quaꝝ alte
ra ĩ ordĩe geniture senioꝛ maria denoĩata: non-
dũ thoꝛo matura puero ĩpubi sigismũdo mar-
chioni brandẽburgensi filio karoli romani ce-
saris ⁊ regis bohemie genitoꝛe adhuc in hũa-

nis agente tali pacto: vt dũ virgo nubiles veniret ad ãnos nup-
tias simul ⁊ de sponso regẽ faceret matrimõiali federe irretita est:
vniuersis regni nobilib⁹ hec cõditio placuit: feruebãt enĩ illoꝝ
ante oculos recẽtia merita patris mlt̃os siquidẽ tugurio de agre-
sti culmĩe ad imũ sublimauerat: alios ecclesiasticis alios secularibus
dignitatib⁹ adornãs: nobilesq; curiales ad diuersa regalis
dom⁹ seruitia cõditionalit̃ illaqueatos ab omĩ cõditiõis vinculo
soluẽs: eadẽ qua meri nobiles fugebãt̃ ditauit libertate. Quid
plura regnũ in pace ꝓuauit: ⁊ hũgaros ampli⁹ q̃z antea gentib⁹

exterius tremẽdos amplãqꝫ illoꝝ famã hincinde diffusaꝫ sidera tãgere fecit: necdũ vita fũcti principis ĩ populo accepti beneficij amor tepuerat: oĩs vulgꝰ cõcordi aĩo hãc v̓ginez regẽ appellat: femineũ hoc celebri sexuũ noĩe illustrãt: illã alto parẽtis in solio locãtes sacro v̓gineũ caput diademate coronãt. Erat huic puelle mat̃ sup̄stes noĩe elisabeth mulier sagax: ⁊ ĩgeniosa discretiõisqꝫ haud parue: hec ĩ principatu ⁊ regimĩe vices filie maturitate femĩea gerebat. Erat ⁊ nicõs de gara vir in regno spectatissimꝰ sanguĩe ac auri ꝑiterqꝫ ⁊ agri possessiõe nobilis: quẽ rex Lodowicꝰ sibi subiectũ apice honoris palatinatꝰ regni sui sublimauerat hic acceptoꝝ nũdũ oblitꝰ beneficioꝝ se totũ q̃ pot̃at arte pietatis imagĩe q̃daꝫ regine obsequijs dedicarat hãc suis dirigebat cõsilijs: tu inquit huiꝰ regni moderaris habenas tu regina hungaroꝝ ꝓceres tuos de te curare nihil an non ꝯspicis illi banatũ isti comitatũ auffer ne elatõe ducti ꝯtra te calcitrẽt: tua his qui tuo lateri assistũt bñficia sparge obliquis in te oculis respiciũt abditas eos tibi ꝯflare insidias ⁊ reginale sp̄nere sceptꝝ suspicor defũcti ĩgentia regis qui recordet̃ merita p̃ter me est nullꝰ sexũ vbi facilẽ ⁊ sibi credentem ad sua vota ꝑduxit: extorta licentia ad libituꝫ reginale exercet sceptꝝ: regina sugessiõis corrupta vicio tectuꝫ defert in ꝓceres odiũ ⁊ iura patrie labefactat. Qd̃ dũ primores regni sensere paritate ꝯfusa crudelis discordia surgit metus malignas barones ĩ ꝑtes diuidit plebs scindit̃ oĩs: totis regnũ viribꝰ laniãt rebelliqꝫ t̃ras marte excolunt ⁊ virginale dedignant̃ sceptrũ: vtqꝫ diademate puellare caput spolient modum queritãt: nõ tñ vniuersis id facinꝰ regnicolis cordi erat: ꝑs quedã hoc scelere intumuerat Zagrabieñ. p̃sul paulꝰ ⁊ iste italicus ꝑ regẽ lodowicũ ipsa dignitate insignitꝰ tantũ oĩbus paratior ad nephas stephanꝰ ⁊ andreas filij laczk de debregezth: ipse videlꝫ stephanus wayuoda trãssiluanꝰ: alter stephanꝰ de symõthornija: iohãnes de horwathi banus ⁊ iohãnes prior aurane: nullꝰ tamẽ ex his erat qui p̃tacti regis lodowici beneficia ꝯsecutꝰ nõ fuissꝫ. Nã p̃fatũ stephanũ filium laczk ampla castroꝝ chakthornia et ꝫtrego possessiõe dotauerat p̃scriptoqꝫ in regno spectãtioris titulo officij exaltauerat: dictũ quoqꝫ iohannez de horwathi infime ꝯditiõis nobilẽ extollẽs apicẽ dignitatis ad altũ banatus regni

dalmatie elcuans sua noiatissimos fecerat in aula: ⁊ quid inter ce teros de priore aurane dicendū est: quē idem rex tugurio in hūili popularibusq; ptim ī tenebris iacentē sustulit: tātoq; honori dignū fore arbitrat⁹ hūilez natura quē iacere p̄cipiebat virum ꝓsti tuit potentē. Hij ꝓceptū euomere virus p̄ qđ q̄si tota hūgaria in fecta est: nā cū ad tantas pagendas res se haud idoneos cernunt querūt socios ⁊ aditos crebris satigāt psuasionib⁹ desinūtq; suadere mīme donec iuentos ipsoꝝ flectere faciūt votis: inquiebant enī. Quid mētis iopes deliram⁹ quid cogitam⁹ quousq; femine um facile ⁊ p̄nū ad irā ferem⁹ impiū: nr̄a ei seruitia sordēt: torno nos aspectu intuet: nr̄i quē quondā pij regis ī seruitijs sanguinē fudim⁹ q̄ntaq; discrimīa q̄ntos ve labores dū rex lodowic⁹ nati ones ꝓterebat nr̄o gladio pegrinas ptulim⁹: oblita de nr̄is quibus quondā sublimati honorib⁹ nos alienos facere satagit regina que pri⁹ patebat nob nr̄m ad introitu; ianuam recludere facit p̄terq; palatinū garensez placet ei nemo ⁊ vt nostꝝ furore repēs sexus cruorē simul ⁊ aīam nō effūdat grauiterq; cruētis acquisitas opes sudorib⁹ in spolia vertat remediū adhibendū est.

De electiōe regis karoli cognomēto parui ⁊ de nūcio ad illum misso.

Um igit̄ se choortez ad nō modicaz adunatos ꝓspiciūt ꝓpositas aiosius res agrediunt̄: ⁊ crebris vicib⁹ cōnemētes p̄ rege karolo cognomīe puo in apuliaz mittere deliberant. Iste karolus ⁊ nata lodowici regis maria vni⁹ crāt sanguis. Nam ipsuz karolū quódaz dñs andreas sicilie rex frat quondā dñi lodowici regis carnalis genuerat: ⁊ hunc quidē karolū velut alta regū hungarie de p̄sapia ortū cūcti quib⁹ hec res placebat ipsoꝝ regimī dignū iudicabāt: pari tandez voto p̄sulē zagrabien̄. vt siciliā regemq; karolū piter adiret rogatū efficerūt nō multis p̄cibus pulsatus flectit̄ nō longe sarcina vie tediatus cui hoc nephas p̄ ceteris cordi erat: annuit seq; tāti sceleris plus q̄z dici potest hillarem factorez obtulit ne aūt nundū pactaꝝ notaret̄ series rerum reprehensiq; sceleris auctores reginaꝝ debita p̄uēti p̄uisiōe suis frustrarēt̄ votis palliatis p̄cedūt ī tinnitibus ⁊ ceco omnia velamine ꝓtegunt p̄fatumq; cp̄m limina sanctoꝝ apostoloꝝ simul ⁊ curiā romanā voto captū visitare dimul

gant: nec adhuc rex femineus paterno in solio duos ꝑannos sederat. Cū ꝓsul ipse vie necessarijs ꝓparatis tra ac mari ꝑgit secū daqꝫ comitat⁹ fortuna vbi tūc ipse rex demorabat icolumis neapolitanaꝫ ad vrbē venit: ⁊ hospitio capto mora adhibita nulla: nec lassis tantū post labore mēbris quieti datis: placebat enī sibi ꝑterqꝫ rem inceptā ad finē deducere nihil: solis suis suorūqꝫ ornatib⁹ vestiū rectificatis ocius ꝓperat ad regem. Quē cuꝫ adist depressa cū vt est moris italicox genuū veneraī curuatiōe: deinde magna inquit salus sacre sit regie maiestati. Quā ꝓlati barones ꝓceresqꝫ regni hūgarie vniuersi p⁹ ipsox fidelitatūqꝫ eoruꝫ hūilez recōmendatiōem vr̄e serenitati me dicere mādarūt: simī et lr̄as multis mūitas sigillis offert repētina de nouitate rex stupet paululūqꝫ oc̄lis ī pauimētū defixis īsperatū que sors attulerit sibi nūciū mirabūdus cogitat. Rursusqꝫ lumīb⁹ in ꝓsulez elevat cū illū illari vultu sibi astantē respicit: nil eundē mali portasse arbitraī: moxqꝫ oblatā ī salutātes salutez reddidit ⁊ vt solus testibus remot portataꝫ expiaī seriem rerū ꝑter nunciū oēs de aula exire iubet: lr̄asqꝫ appit dū in illis solū epūm ī legatiōe ꝓfisū vtqꝫ ei ī dictis fides adhibeaī se rogatū compit vtrisqꝫ sessione penes sese recepta vt nūcius vtaī nūciatis rex expetit: antistites igitur añdict⁹ ad regē karoluꝫ ita v̄ba fecit. Magnanime ꝓnceps tuoꝫ grata remiscentia ꝓgenitoꝫ apud nos nundū īgratā aboli ta ꝑ obliuionē nr̄os ad te dirigere recursus nos animauit. Te alto regū hūgarie de sanguīe ducere originē ⁊ ꝑter te nr̄i sceptra regni cōpetere scim⁹ nemī: es nr̄oꝫ virilia diuoꝫ ꝓpago reguꝫ efrenā gentē femineū nequit regere impiuꝫ leuis sexus q̄s suscitauit guerras cōponere nescit: illā quā quōdā grata v̄tate polentez vidisti hūgariā seuo stat marte lacerata atris ꝓcusse flammis edes nigras redacte ī fauces flebilia vestigia mōstrāt dn̄oꝫ cedes agros steriles cruētat plebs malignas scissa ī ptes totis regni in viscera virib⁹ seuit: seqꝫ oēs itestīa rabie regnicole rodūt. Quid inquā: ignipedes veluti fetātis equi spreta leuitate vectoris ꝑdeuia sparsi orbē quōdā impleuerāt faulis: sic grauib⁹ regnū pestibus vndiqꝫ ipleuere. Fractū igiī vt cōponeres regnū discordes vnires duces regnicolasqꝫ hūilcs trāquilla pacis amēitate gaudere faceres: nr̄osqꝫ subires quos dirigere nequimus labores.

Et rex dñsqz noster effici nõ recusares te vocam⁹: tibi iure debet̃
regnũ: tibi nos et̃nalis iugo fidelitatis bona fide subicim⁹ vt il-
los tui quos amauere parẽtes ⁊ tu amato: tua itaqz serenitas ve
niat nos quoqz illud qd̃ viatici ⁊ ad res cõponẽdas necessarium
erit fidel̃r efficiem⁹: si etenĩ p̃iudiciũ sororis q̃z vt nescis solio ve
nerati sum⁹ pat̃no tue maiestat⁹ morderet ꝯsciaz p̃ter solitũ ⁊ il-
laz sublimauim⁹ nec dato oneri femĩea sufficit sagacitas: maturi
etiã etas viri tãto sub põdere sudat hũgarie popul⁹ ãtiquo expo
sceñ. flagitio vndiqz medios int̃ hostes posit⁹ ẽ. Odijs p̃terea ĩ-
trĩsecis potẽtis ad ĩstar pelagi fluctuat ⁊ vt ꝑegrinis ab ĩsultib⁹
tueat̃ marez expostulat: Qd̃qz tãti habenas regni v̀go tẽꝑet re-
bus ĩ talib⁹ magnanimi man⁹ viri ĩterduz nutare vident̃. Quid
ampli⁹ disserã tibi ⁊ illi moderamĩe adhibito sufficiet latũ enĩ est
regnũ hũgarie. Recepta hac or̃one karol⁹ subticuit ⁊ meditabũ-
dus relatiõem distulit: remissoqz ad hospiciuz epõ intra se noue
rei euẽtũ v̀tit. Cũ igit̃ diuti⁹ cogitatiõe vacat dira culmĩs hũgari
ci ambitiõe capit̃ ⁊ mentẽ acre duellũ p̃mit ratioqz suꝑat̃ ĩ regni
cupidĩe victa cadit nec differt: reginã ĩ penetralib⁹ manẽtẽ agre-
dit̃ ⁊ ei sui morbũ animi ĩ hec v̀ba pãdit. Insperata mihi nouitas
oblata est hũgarie vocor ad regimen charissima ꝯiunx ire cõmu-
nẽqz natũ ducere ⁊ dispositis reb⁹ sibi diadema dare ac regimẽ ce
dere ⁊ rursus italiã petere decreui duros hac tẽpestate labores ꝑ
tulim⁹: nedũ aũt ex illis respirassem⁹ verũ grauiora minãt̃ seue-
rina domus nob̃ inimica est ⁊ grauis sũmi põtificis ĩ nos ira ful-
mĩat gallorũqz populus liuore tumid⁹ vt vitaz ꝑiter nob̃ ⁊ agri
aufferat possessionẽ armatã aptat manũ ⁊ illã que intrĩsecus nos
augit pauperiez ipse taceo nr̃os si suꝑi aduota euẽtus ꝑduxerĩt ⁊
regni hũgarie habenas attigero hũgaric⁹ defectũ virib⁹ supple-
bim⁹ at tui sentẽtiã animi q̃ntuz tibi ipsa res placeat mihi dicito.
In v̀bis mariti tristis regina equoris sil̃itudĩe palluit turbataqz
ac si illi⁹ mens maloꝝ p̃saga illaz stimularet non tenuit lachry-
mas mesta suspirijs int̃mixta voce ad regẽ sic locuta ẽ. Discordẽ
dolis odijsqz ꝓfanis grauidaz rex pijssime dimitte hũgariã insi-
dias ⁊ vt vocãtiũ te ꝑs tibi inimica sit suspicor ꝑfidiã gent⁹ hui⁹
nouim⁹ heu popl̃o pollicita ad vlterãti p̃cor ne te submittas res
nob̃ ꝯtrarias oĩpotẽs ille ab alto: ottonẽ bauarie qui principem

multo milite fidentē ⁊ ausoniā armis viriſq; calcātē: ac populis ⁊ opib⁹ ſupbū te regno ⁊ aīa ſpoliare volentez ſine marte ſtrauit varioſq; innumeris nr̄os cladib⁹ hoſtes diſpſit vltro miſerebit̄ viāq; dabit vnde duros vicendo labores tollerabim⁹ regine p̄ cib⁹ rex haud mot⁹ quē eſtuās medulatim ītestina ambitio succē- derat ꝓtendēſq; ī ſemetipſū femineis īquit diſuaſionib⁹ alt̄a que mihi ſpōte venit fortunā nō ſpernā nec hūgarico natū culmīe de ſtituā: regū enī fama latū p̄orbē volat: ⁊ me vltro quā fata offe- rebāt ſortē querule ꝓiugis lachrymis linquiſſe decēt. Accerſito igit̄ epō ſe vocantū offert votis vtq; ad reginā regia non defera- tur voluntas vehementer obſeruare p̄cepit.

De fletibus ⁊ querelis ꝓſortis karoli regis ī hūga riaz veniētis.

Empus erat quo redolentiū va- rijs flor̄ ꝺpictas colorib⁹ q̄s ſeua aboleuerat pruina ce ſpites ⁊ra nouas gemīauerat: ruptoq; dire hiemis ſilē- tio philomena ī ſomnē ducēs noctez ⁊ venturā dulci modulamīe eſtatē ꝓpinq̄re nūcians cet̄as ī rubenti aurora cū dormiētiū ocu- li ſuauitate capiunt̄ ſōni vt ſibi rigidi roris de auſteritate euaſiſſe ꝓgratularēt̄ ſonorosa voce auiculas extitabat. Quo etiā ver po ſteros ſuor̄ graduū ꝓpinquāt ad limites ⁊ īpetuoſis boree flati- bus inf̄dictis fluctuātes equoris vndas pace trāquilla adunaue rat ac tutū remigātib⁹ ſalubreq; iter pollicebat̄. Cū rex karolus res ad viā neceſſarias diſponere piterq; ⁊ naues onerari iuſſit et ſimul veſtigia ad vrbē flectit: hūc regina filiūq; ſecū dū trāſire vi det lachrymas q̄s vſq; fuderat vertit in iraz precibuſq; relictis amēs timbree v̄ginis ad īſtar: altis viz clamorib⁹ inſequit̄: ⁊ in ſue amaritudīe aīe ſupplices man⁹ iūgens ī eū his v̄bis vſa eſt. O iuz ſeuiſſime patz cur tecū māifeſtā ad necē natū trahis: ſi illaz quā cūcti formidāt nō ꝓtimeſcis mortez ſolus: ⁊ ſi tui nō miſeris mei ſaltē miſere: deſolateq; hūc parēti ſolatia linque: ipſa crini- bus ſparſis genas ſeuis lacerabo vnguib⁹ mediā ī vrbē rues ge mebūda: fletib⁹ altis populi auxtliū vociferās īplorabo vt meū velut efaucib⁹ baratri ereptū a te mihi filiū reſtituant. Tātis rex clamorib⁹ pturbat⁹ reginam vt taceret leui iurgio īcrepabat que dū nō parcit voci: ille tot⁹ excādeſcens in irā repētis ſex⁹ nō mo- derat̄ impetū quī illā manib⁹ pulſat ⁊ ab vrbe aceri iubet ſalſaſq;

maris in aq̃s nisi taceret eã demergere minaꝛ. Illa velut mente capta exinde nimio incẽdiꝛ furore: totoq3 corpe ꝓceps truculentis adinstar apri alta clausi indagie frugiferos conãtis euadere in luthos estuãs oculisq3 fauillãs ꝛ labia ꝓcutiẽs ad egressũ instat ꝛ sui cordis ꝓceptas duz nemi habet exprobrare querelas dolore torqueꝛ nimio. Rex tãdẽ karol⁹ ꝓiugali iusto stimulat⁹ amore regine tuz flet⁹ tuz iurgia viscerib⁹ totis recipit: mẽteq3 attonitus longo tpe archano in pectore v̀ba ꝓiugis vertit ꝛ iter spem ꝛ metuz medi⁹ fluctuat. Cor enĩ ei⁹ qđ tãto insaniebat furore futuri esse p̃sciũ mali cogitabat: sz truci capt⁹ ambitione nullis valluit dissuasionib⁹ a ꝓposito euelli: nihilomin⁹ tñ regine succũbens amori ꝓsiderat q̃ntos genitrici absẽtia nati dolores pariat: ꝛ hũc quidẽ dulci ꝓmittit linquere parẽti: regia licet tãtis lucreꝛ ꝛ eripiat filiũ lugubramibus: erga sortez tamẽ vicemq3 mariti augiꝛ ꝛ merore p̃ nimio dietim assidua lachrymaꝝ flumĩa fundit.

De aduẽtu regis karoli in zagrabiam.

Nter hec rex karol⁹ cũctis moderata discretiõe sue domus ꝛ viatici reb⁹ paratis mestã ipenetralib⁹ lugentẽ reginam adijt: ꝛ nedũ illã vt optabat ꝓsolareꝛ: verũ dũ v̀ba illi⁹ i p̃sentia dissemĩat initia illi vetes renouat dolores: fletusq3 fletib⁹ crebrꝭ intermixtos singultib⁹ addit maritali tandez pectore mot⁹ ꝓiugis ꝑ parte placatꝭ doloꝛib⁹: natũ matri cõmẽdat vltimoq3 vale nõ puis regine ꝛ suis cũ lachrymis dicto ꝓperat ad naues: iã carbasa vẽtis exposita tendebanꝛ. Cũ rex karolus reginaq3 simul marinũ ad litus venerũt ꝛ anteq̃z abinuicez separenꝛ regina ad regẽ ita dixit: hoiem irrenocabilez surdũq3 ad p̃ces aure spõte ad interitũ ruentẽ p̃ter te magis vidi nemĩem: en trãsibis ipsa habitũ regĩalis amict⁹ quo te pñte gloriabar deponaz: ꝛ vestes nigras viduãda parabo semp hoiem nouũ expectabo qui mortẽ tuã annũciãs pauidas graui nouitate meas aures vulneret: ꝛ tuas metus vrbes rumoꝛibus impleat simul ꝛ his dictis longa suspiria imo de pectore eduxit. Rex quoq3 ꝓsensis nauib⁹ italicis sui regni primis eum comitãtib⁹ velis inflatis aquis se credidit: ꝛ optatis ventis spirãtibus alta maria sulcat vbiq3 fortuna obsecundãte quousq3 segniense applicuit ad litus. Est enim segnia maritima ciuitas in ꝑtibus dalmatie situata: in q̃ ipse rex karolus con

decenti hospitio acceptus est: segnieñ. eteñ ciues italico de prin
cipe letabañt: nam ipsi italica potius q3 veteri patrie lingua ga-
riũt vsq3 in hunc diem. Idez rex karolus se vocantibus sceleris
auctoribus qui illã in multa fortiq3 militũ manu expectabãt con
iũctus est: in eadez ciuitate vt artus maris nauigatione lassati re-
creamĩe potirẽt parua mora adhibita. Optate enĩ rei vt citi9 cul-
mẽ adipiscerẽt auidus princeps festinabat: ab illicigit suox mo
uens agmia alpiũ ꝓscensus asperitate mĩme tardatus ad ciuitatẽ
zagrabieñ. venit: vbi illũ eiusdez ciuitatis epũs in multax afflu-
entia rerũ grata hospitalitate receptũ fouit. ꝓplacuit igit regi ka
rolo interim donec sui hungariã ꝑ oẽm fama diffunderet ciuitate
in eadem spectare suas suorũq3 ꝑterea aures q̃ntum plebi eius
placeat aduentus vt audiret vndiq3 laxat ⁊ ambages vt suasiõi-
bus regem femineũ erga populũ spretũ redderent cunctas regni
ad ptes mittit: altos insup quos ꝑsuasio corrũpe nequibat regni
colas auro ⁊ muneríb9 subornatos corruptiõis vitio inficiebat
alios pollicitis: velut quõdã orpheus vocis qui dulcedine aĩa-
lia simul ⁊ arbores mouisse fert: paucis fidelib9 simulata fronte
fidei in pristina erga ptem regie remanẽtib9 oneratos ad se trahe-
bat: hũiles quoq3 quid facerẽt nisi vt faueãt nobiles colla quorũ
regi karolo adherentes dñi graui mole ꝑmebant.

De nuptijs marchionis Sigismundi ⁊ de introitu karoli in budeñ. ciuitatem.

Dm hec erga karolum regem agunt cesareus na
tus rumoribus nouitatũ ꝓpulsatus fide pariter ⁊
thoro prius ꝓdictas nuptias firmauit: hic enĩ re-
ge lodowico supscite vt in futurũ regnaturus hũ-
garico informaret ideomate simulq3 ⁊ mores ho
minũ accipet ꝑ parentes domo de impiali regina in aulã trãslat9
erat. Ne igitur insidijs adueniẽtis tyranni cõnexiq3 illi furia po
puli circũueiret deserta ꝓiuge patrios ad fines fugit: hax nupti-
arũ dum fama ad karolum delata est spem eius res secũdas aspi-
cientem magna in pte minuit: cesarem enĩ nati ꝑiuditio excitari ⁊
in suas res vim ⁊ arma iferre cogitabat. Nec reginas callida ka-
roli latebant machinamenta. Quapropter nouaruz velut inscie
rerum nũcium ad eum mittunt: ⁊ vtrum hospes an hostis veni-

at scisscitãtur: ille pectoreũ nephas falsa grate pietatis imagine velare conatus nũcio ita respondit. Illas quas quondaz obgenitoris nostri nequiter pempti amorez rex lodowicꝰ: cuius merita nostris semp vigilant in visceribꝰ: im amplo censu viribusqz magnis exegit penas haud ingrato animo reminiscimur stimlo ꝓterea charitatis fratne ⁊ dilectionis intime quam erga sororem nostram pleno clementie pectore gerimus ad id pungimur vt regnũ eius guerra fractũ sicut ad nos delatũ est: vt cõponeremus discordes regni nobiles vnireмus ⁊ pacatã plebẽ sorori reddere mus nri aduẽtus causa hec est. Iste reginarũ nũcius karoli spez ꝓpter nuptias Sigismũdi colapsam reedificauit: nam intimata arbitratꝰ regias credere ⁊ occasiõe ficta quã se gloriabat adinuenisse motꝰ iter ꝓcitum versus budã vertit. Regine aũt licet regia intimata non credãt: vera tñ esse fronte velata testibꝰ corazs se credere similabãt: veniẽtẽqz inumeris stipatum iniquis regnicolis hostem cũ vi repellere nõ posse videt illũ ad facinꝰ optatũ spon te tutiꝰ admittere putãt. Quadã enĩ regine fiducia: quẽ rebus in aduersis hũanas iuxta sortes sepe pendere solet: capte vltricẽ sibi fortunã interdũ reuerti cogitabãt. Quare ꝓpinquãti karolo graues deglutientes dolores in curru deaurato pompaqz ꝓcez se comitãtium supba ambe regine occurrũt: eumqz accipiẽtes secum intra ciuitatem veniũt: ⁊ licet ꝑ reginas petatur nõ tñ: vt eo amplius iniquitatez ꝓtegeret: castꝫ intrare voluit: sz reprehẽsionis cauens a crimĩe omĩno donec aptius ad sui voti complemen tum sibi tẽpus ꝓberetur a regalibus tectis abstinuit. Cũ igit ho spitiũ subintrassent ⁊ karolus inter reginas medius sederet senior regina ad regez karolũ ita ỽba fec̃. Charissime fili dulcis ẽ tua humanitas magna gratuitatiſ pietate referta: qui quondã regis lodowici antiqua tuo defers in pectore beneficia: nec oblitus sãguinis tui regnum piter reginãqz ⁊ natos linquens hungaricos tumultus sedare et nostros leuare labores tantis de terris veni sti: nos tãte mercedi ac laudibus altis sufficimus minime: attamen omnipotens tibi ꝑ nobis talia pensꝫ circa hec simlꝫ ⁊ tacita suspiria sequũt: ille modesta circũspectiõe intuitu suboducto ad regine ỽba ita respondit: parens venerãda viuaz quousqz spiritꝰ nros arthus diriget ingentia magnanimi regis lodowici merita

ſemp cordi noſtro herebũt. Poſt hec regine ingrato hoſpiti vale dicto regalia vnde exierant intrauerunt ad palatia abinceps nouas a karolo circa ſe res geri ſpectãtes.

De ingreſſu karoli regis ī caſtꝝ budenſe ⁊ de luctu reginaꝝ.

Ex karolus: cum vndiqꝫ proceruꝫ chateruis ſe late ſti pare: garulãqꝫ gentẽ ſibi fauere ⁊ regias ꝓtumelijs pa lã afficere ꝓſpicit callidit atꝭ arte quoddã gubnatoris ſi bi nomeꝫ vſurpat ⁊ noie ſub hoc caſtruꝫ regale ingredit peſtiferi aũt karoli regis cõplices humiles regnicolas ſimꝫ ⁊ po pularis ꝓditiõis plebeꝫ maſculei nomĩe regis ludentes aiebant hoc regnũ affatim ſanguine nr̃o reſpſuꝫ edes igne late vaſtatas vidim⁹: igit ꝓprie nõ tantũ publice rei q̃ntũ nos mouit ꝓfectus deſideriũ ī hũc karolũ qui de regũ nr̃oꝝ ꝓſapia deriuat⁹ eſt nr̃m deflectere refugiũ: tãtaꝝ reꝝ põdus nr̃is humeris fidem ad vos habẽtes leuare ꝓſumpſim⁹ id qõ nob placet ⁊ vob placere ſpan tes. Jnq̃ntũ aũt tante ſarcine ſub grauitate deficerem⁹ illud vr̃o uuamĩe ſuppleret: ſcitis etenĩ res nr̃as in teſtinis cladibus fra ctas ad q̃s componẽdas ⁊ regnũ ab extrinſecis ĩcurſib⁹: ille ma gis q̃ꝫ femĩa tueri idoneus eſt hec illi affatim dicebãt. Qua ꝓpt plebs ipſa ſeducta velut ſibiipſi ꝓgratulãs loquebat: quodũ fe mineo ꝓmemur iugo grex qui femina dicit piculi eſt: hũc karolũ omnipotens ab alto nobis dedit hunc mareꝫ volum⁹ eſſe regẽ. His ꝓterua gens latratibus alta vrbis palatia pulſabat nec mi nus talibus reginaꝝ aures ingratis rumoribus ĩficiebat: quare regine formidine nõmodica attonite contremeſcentes regno pa riter ⁊ vita ſpoliari timebant. Jgit regina ſenior eductis imo de pectore ſuſpirijs in hanc vocem ꝓrupit: ha quoniam ingrata re miniſcentia erga nos ducit hungaria oblita ingentia quõdaꝫ re gis lodowici merita ei⁹ ī natã impia retributõe vtit: ſimulqꝫ tuꝫ has tũ alias multas p⁹ querelas ꝓdeuntib⁹ eluminib⁹ lachrymis pallida ora rigat. Rex vo karol⁹ vulgi fauore ſupb⁹ hũgaricaꝝ habẽas: rex auid⁹ ĩnadit ⁊ velut pacẽ factur⁹ ſub aſtu colloquiũ edicẽ nobles vniuerſos ad caſtꝝ ꝓuocat portaſqꝫ caſtri latio ꝓſidio firmat nec abeſt facunde ſuggeſtiõi in plebe loc⁹ cũ ſauto-

rib⁹ regis suadentib⁹ p̄ter paucos fideles tot⁹ vulg⁹ corrupt⁹
hūgarica illi sceptra tradere spopōdit ⁊ ipsi fideles assensere me-
tu. Quā obrem reginas tāto feruēte discrimīe acer nūcius impia
iussa deferēs agressus ē his v̄bis. De principatu ī quo hucusq3
deo ⁊ nob̄ volētib⁹ gloriabamī ꝯtente estote ampli⁹ pacato aīo
corōe p̄iter ⁊ regimī cedite nolum⁹ abhinc vt femīa nob̄ imp̄et:
nec iure debet̄ vob̄ regnū femīe estis: q̄s nūq̄3 hūgaria p̄ter vos
noīe regio venerata ē: neq3 vr̄a sagacitas vt tāti regni dirigat ha
benas sufficit: hec res virū decet etenī hac tēpestate īgerendis re
bus regni arduis q̄ntū sensus siml̄ ⁊ man⁹ sexus fragilis valeāt
tēpestatis hec que dixi oīuz volūtas ē: vtile est igit̄ cōmūitatꝭ ce-
dere volūtati potissime illi que ī aliud ꝯuerti nequit. Regine ad
hec v̄ba leuitate muliebri mote sensu p̄iter ⁊ virib⁹ deficiūt ⁊ leta
li saucie formidīe vt nō cadāt vix se ꝯtinēt. Matre quoq3 subticē
te filia lachrymas siml̄ ⁊ hec v̄ba fundit diadema pr̄nū mihi iure
datū refutare nolo: attamē vr̄e volūtatis qd̄ est eadē q̄ incepistis
via agite ꝯt̄dicere enī tāte coorthi nō femīee ptātis nec aliud nisi
vt me genitricēq3 meā obmerita quōdā genitoris mei si que mēo
ria sūt apud vos digna: seruetis a morte meq3 vt hūgariam lin-
quēs ad expulsuz vadā maritū dimittite quicquā rogo. Mat̄ v̄o
de filie relatiōe mīme ꝯtenta nūcio ita dixit. Fili charissime graui
ī nos nouitate vteris q̄ tibi ita cito vt velles responderem⁹ defe
ctus muliebris ratiōis non exigit vale ⁊ dicito illis qui te ad nos
destinarūt: quoniā que tibi ꝯmissa fuere execut⁹ es: karolū enī re
gez de cui⁹ rebus agit̄ ⁊ nos eadez seruāt palatia ad quem ea que
dicture sum⁹ p̄sonalit̄ deferem⁹. Recedēte nūcio regine īgemit⁹
quos eo p̄nte vix tenebāt dissoluūtur: mutuosq3 ruētes ī ample-
xus ī multaꝝ effusiōe lachrymaꝝ fletib⁹ insistūt vtq3 vicissim lo
quāt̄ aut nouas recētis doloris exprobrarūt querelas singulti-
b⁹ pectora suffocātib⁹ nō admittūt̄: nec min⁹ dn̄icelle q̄s regīale
claudebat atriū tū gemitib⁹ tū lachrymis īsudabāt: tādē multos
p⁹ merores regīa senior subticēte filia ita v̄ba fec̄. O viduaꝝ or-
phanorumq3 tutor omīpotēs: cur tue obliuisceris iusticie quare
ab alto ingratum vindictam differs in predonem. Qui miserā-
das sui sanguinis feminas vt matrem ⁊ sororem culmine sacro
venerādas solijs ab altis depellere ⁊ sceptro iure dato spoliare

festinat piter ⁊ his dictis nundū terſas fluētes eluminib⁹ lachr;y mas dupplicat: ⁊ rurſus poſt multax genas ĩundantiū flumina lachrymarū muliebris furoris ſedato impetu natā aſſiduis vacantem fletibus alloquit ita. Grata mihi inquit filia iam tuus p fidus iſte p̄do totis viribus regnum tenet ⁊ pſpero euētu tumeſcens palam diadema poſcit noſtrūq; innoxiuſ minatur fundere cruorez. Ne igit vulgus nouo luſus principe repenti cōcit⁹ ira ſemel ad regalia tecta ruat ⁊ nos alterno madefacte ſanguie ſimt regno vitaq; ſpoliemur res metu plenas linquētes venientibus potius cedam⁹ malis. Hūgarici enim furor vulgi ſpumātis apri rabiem ac potentē pelagi ſeuitiam interdū trāſcendere ſolet: nec honor necq; ſexus maieſtatiſq; vel meritox reſpectus nob veniam p̄ſtabunt. Gens enī iſta humili cernicis ſub imagine ſuperbum defert caput: ea ꝓpter tanto in diſcrimie noſtras qualitercū q; tribulatas animas ſeruare ſufficit ad p̄dita regna alta obſecundāte fortuna ſi vita fuerit comes redire poteſt: iuſticia enim dei in vltum non p̄termittit quemq;. Ad hec filia rauca piter ⁊ confuſa voce ita reſpōdit. Heu mihi chara parēs regali genita de gremio faſtigijs iam venerata p̄nis: iāq; etatem agens adultā q; aliena cognoſcere tecta ⁊ q; ſceptro vita magis popto p̄uari. Tunc itex regina ſenior geminata emittens ſuſpiria ad filiā ait. Regna ptātes ⁊ opes non veniūt cuiq; ad libitum: hec arridēs fortuna miniſtrat exilium vincula pauptas luctus ⁊ mortis īmi nere ſpecies hūane ſortis ſūt dotes. Dors igit omnipotēs que nobis preſtat equo toleremus animo: interiz donec ad nos eadē aq; non deſpero alta fortuna reuertat. Et his dictis veſte ſimul lachrymātia lumina ſiccās karolum regem petit eūq; iocūdo ſermone orſa eſt: hungariā inquit ſuperbā ⁊ gentem effrenā femīea nequit regere manus tuox regna cape ꝓgenitox in te ſceptra cadunt tuis rebus ea q̄ duceris libidine vtere recens regine ad karolum facta relatio ex templo in ciuitatez delata eſt: ⁊ q̄ nata lodowici regis ſponte ceſſiſſet corone falſa plateas p omnes fama reſonabat.

De coronatione regis karoli.

Karolus in regine ad modum delectatus re
latiõe amplius non differt: sed vt fraude ra
ptam citius adipisceretur coronam cetu pro
cerum ⁊ turbis popularibus comitatus al-
bam regalem ꝓperat. Est enim hec ciuitas
humili in planitie situata hanc natura p̃ter
muros nescio q̃ quem conditos limosis va-
dis stagnis circũiacentibus simulq3 calamis ⁊ palustribus tuet
nec minus illã altũ de lapide templũ in medio decorat. Est tem-
plo in hoc quõdã regis nostri stephani primitias regũ hũgarie

qui tulit quiqz sacre fidei ad limia vetex extinguēs simulacra deo
rū gentē hungaricaz ꝓuertit: venerabile corp⁹ semp tēplo i ipso
prim⁹ honor ⁊ pompa nouissima reges hūgarie extollere solet.
Hoc tēplū karol⁹ nō vt veteres hūgarie reges auro micātes to-
gisqz pacificꝰ amicti itrabūt: sz horrēdis mūit⁹ armor p̄sidijs sb
ijt: assūt ⁊ regie dura ad spectacla vocate: hee scā pri⁹ altaria cir-
cuūt: p⁹ hec sepulcralē lodowici regis capellā itrāt dū marmore
am pij regꝰ ꝓspiciūt figurā corde scindūt gelidoqz diu adherētes
saxo tristē deosculāt imaginē ⁊ rubentē imbrib⁹ lachrymax lapi
dem mūdāt: pectore tādē sufficiēti merore depasto iras sumꝫ ⁊ ge-
mit⁹ viscerib⁹ i intimis claudūt madidasqz lachrymis genas sic
cātes: sumꝫ ⁊ altos dissimilātes ficta frōte dolores sublime fanuz
petūt vbi karol⁹ sacrata circūdat⁹ veste medius ꝓcex stabat: nec
min⁹ clero mistica dei vba cātāte sūm⁹ strigoniēs p̄sul regale te-
nēs p̄māib⁹ diadema voce ter leuata de more plebē introgat: si
karol⁹ placet i regē: alijs fautor suggessu alijs metu placere ac-
clamātib⁹: illū i regē vngit ⁊ laudib⁹ celebri sacerdotū gutture re
sonātib⁹ sacx illi diadema īponit. Sz o mira res que pri⁹ oībus
placere noscebaꝫ cū finē cepit optatū nemī placere visa est: nam
mox vulg⁹ spoliatis reginis miseꝫ: prioresqz sceleris qui erant
auctores cōpūcti ītrinseca ꝓscia rodi videbāt. Quare nō leti stre
pitus nec glorioſa regalis que quōdā coronatiōis pōpas comi-
tabāt gaudia sequūt: ⁊ ipsi reginax fideles ingratū iugulare ty-
rānū scūmqz dei tēplū illius cruore fedare: ac vltrices aīas regꝫ
madefactas i sanguīe p vulnera mille efflare ardebāt: nec desūt
ostēta regi iimicātia: naz dū ō ꝓsuetudīe sacre p⁹ misse solēnia re-
gali i fasto ꝓcex catua stipat⁹ tēplū egredit: equū auro radiātē a-
scēsur⁹ i signe sci regis stephāi vexillū quo pria dies regni dudū
freta fuit: totqz p ānos pia religiōe futuris regib⁹ fuatū illū p̄ce
dēs testudīe value tactū i ptes frāgit ⁊ regē sceptra fraude rapiē-
tez dedignat. Cuz vo secur⁹ castro i budeñ. manēs noua gliaret
de dignitate: illū de⁹ atris ab alto portētꝰ tritat: dieb⁹ cni autūni
medijs niuib⁹ oriēte de subsole tribilis qualez exacta p secula se-
nes hūgarie memīere nulli volumīe magno emergēs dēsissimos
dissolut⁹ in ībres turres altas elataqz domos ipetuoſ flatib⁹ cō
cuciēs stridore ⁊ mugitu igēti trēulare fec altaqz tectorū cacumia

euertens medias vertit ꝑ auras: tremẽdũ dictu cuꝫ tam densi aq̃-
rũ vapores ⁊ validi ventoꝝ flatus triduana seuissent ira in cha-
os eternũ ampli⁹ putabãt redditu⁊ orbẽ. Et rursus: sue regalis
circa occasũ pompe inopinatãqꝫ ei⁹ vite ꝓpe ãte ruinã ĩnumera
coruoꝝ multitudo aduentãs hũana que vi aut arte nulla depelli
potuit regalib⁹ tectis insedit ⁊ turmatim volitãdo castri ferebat̃
ꝑ ꝑtes orendo crocitamĩe sidera simul ⁊ aures attonabit hũanas
nihilomin⁹ rostris in vim ⁊ vulnera v̇sis mutuos art⁹ depulma
bãt: nigrasqꝫ pẽnas ꝑiter ⁊ regalis culmẽ cubilis purpureo cru-
entabãt sanguĩe: mouebãt hec ꝓdigia karolũ ⁊ sentiẽs minitan-
tia fata ipsuꝫ grauib⁹ teritari ostentis spe tamẽ futura delusus se
minime sentire dissimilabat.

De nece ⁊ interitu karoli regis parui.

Inter hec regĩa elizabeth tãto de v̇tice fast⁹ deiecta graui
amaritudĩe torquet̃: maiestatisqꝫ nouit̃ abacte dulcedine
capta vltrici ardẽs furore rem ceca fraude ablatã tectis reuocare
insidijs parabat nec palatini garẽsis suggesio deest. Reginis enĩ
alto spoliatis honore magis cõpaciebat̃ nemo mouebat hũc tuꝫ
suaꝝ pietas reginaꝝ: tũqꝫ illi quidã regis lodowici merita cordi
erãt: iste q̃ntũ in tam grandi facinore cõmittendo feminea deficie-
bat magnanimitas reginã karoli ad necẽ impulit: seqꝫ hoĩeꝫ qui
regẽ audax ferro agrederet̃ hr̃e aiebat. Erat etenĩ erga hũc pala-
tinũ hõ ꝯditiõe nobilis virib⁹ ⁊ aĩo fortis blasius forgach deno
mĩat⁹ de cui⁹ ꝓsapia dños castri gymes eodeꝫ cognomĩe insigni
tos nr̃a etas deriuatos nõ dubitat hũc regina simul ⁊ palatin⁹ in
mortẽ karoli querarũt: ⁊ vt quidã dicũt ꝙ castꝝ gymes p̃dictum
eideꝫ blasio forgach tante p̃sumptiõis p̃ciũ fuisset. Postq̃ꝫ aũt
de rege egrediendo inter reginã ⁊ palatinũ clam cõuentũ est viaꝫ
querebãt qua securi⁹ tantã res ꝑfici posset: q̃re palatin⁹ caliditatis
arte quadã ad nate sue in ꝓximis celebranda cõnubia se ꝑge-
re debere diuulgãs nouo honore similato nouis se militibus sti-
pat: laterib⁹ etiã extrinsecis fideles quos suaꝝ mordebat p̃iudi-
ciũ dñaꝝ de rege nouas res paratꝰ armis spectare docuerãt: ⁊ cũ
se tantũ ad nephas aptos viderũt palatin⁹ reginã ĩstruit vt regẽ
sua ad penetralia ficta occasione adiuuẽta vocaret. Erant enim
tunc rigidi mensis februarij dies festo virginis sacrate cui christ⁹

rosas cū pomis suo misisse de rosario recolit: ꝓpinquātes dñice
qꝫ incarnatiōis mille trecētos octoginta post ānos quintus no-
uo volumīe currebat. Cū regina elizabeth illius diei circa occa-
suꝫ a marchione sigismūdo genero suo nouas sibi allatas lr̄as re
gi karolo itimauit: rogās ipsuꝫ vt suā descēderet in domū ꝛ disso
lutiōem simul ꝛ secreta lr̄aꝝ intuerent ac occulta que secū hr̄et cō
ferre audiret. Infelix karolus tetra peccati caligie obsessus cubi
li ab alto descēdēs italicis comitat⁹ aulicis reginale adijt hospi-
tiū. Eadeꝫ ꝛ palatin⁹ garensis horꝛa: sic enī cōuentuꝫ erat pluri-
mā secū trahēs coortez castꝝ regale ītrauit suisqꝫ cateruatim: ꝓ-
ut illis cōmiserat ī portis castri remanētibus: ipse ad palatiuꝫ qō
regē ac reginā simul tenebat sequēti luce ad filie nuptias se transi
turū dissimilās vt dño domīe ve suis vale diceret cōiuratum sub
veste ense accinctū secū deferēs ītrauit. Regia igit ꝛ palatino re-
gis ad latera sedentib⁹ ꝛ varijs tractatib⁹ incūbeñ. italici sponte
ꝓsilio cedūt domoqꝫ egressi bini ꝛ bini: vt eoꝝ moris est: ꝑ castꝝ
ferunt: dū ergo palatin⁹ cōgestuꝫ ad facin⁹ optatū tps se exhibe
re vidit Blasiū forgach tantā rem audax qui suscepat astantē ob
liquo lumīe intuit⁹, est: ille accepto signo de sub clamide mox ru-
tilantē educēs gladiū illū in regē in tantū fulmīat ꝛ in suoꝝ vtute
brachioꝝ ipsū graui ictu agrediēs vticē simul ꝛ supciliū lumēqꝫ
eius mediū miserabili vulnere scidit: ꝛ scelere cōmisso aulā egre-
diēs italicis ingēti vndiqꝫ clamoꝛe ꝛ cōcursu inualescentib⁹ ense
cruētato palatinales vsqꝫ ad turmas sibi viā apit. Rex vo karo
lus tāti vulneris acritate suscepta mīme cecidit: sꝫ ifelici surgēs ī
quo sedebat de loco lento nutātiqꝫ gressu ꝓcedēs ꝑ pauimentuꝫ
cruoꝛe lōga vestigia signabat: ꝛ cubile a quo sanus descenderat
eger adijt. Regia aūt elizabeth insuete rei visu atonita sue dom⁹
amēs corruit ī medio: palatin⁹ vo ꝓceptū nephas se pepisse leta
tus munīna castri ītrepid⁹ agredit portasqꝫ simꝫ ꝛ arces hūgari
cis reparat armis: italici autē sine principe sine armis medios se
volui intꝫ hostes: ac regē sanguīe fundere dū cōspiciūt fuge p̄sidi
um ipsis tuti⁹ eē putāt: ꝛ vt resūptis armis viroqꝫ potētes ī vin-
dictā regis redirēt castꝝ egressi totā ꝑcurrūt ciuitatē: sꝫ cū nullum
regia moueri vltiōe: arcesqꝫ captas ꝛ hostili satellite se ab ingres
su castri ꝓhibere aduertūt prime noctis sub tenebris regalib⁹ co

mitati fautoribus fugiẽtes italicas tendebãt vsus horas: eiusdẽ
tãdez noctis sub ꝓticinio reginales ⁊ palatini cõplices nõ sine se
ritate regale irruẽtes ad cubile sublatisqz postib⁹ regem sautium
extrahũt ⁊ captũ alte turri seruandũ tradunt. Heu de genere hu-
mano q̃ntis fortuna ludibrijs triũphat ꝑ chdolor regẽ turris ini
qua excubias vigilãtes nup in q̃ solebat hre carcerat: cedẽte eniz
deo sua quẽqz crimia vasto pondere ꝑcipitãt: quisquis es secun-
darũ primã rerũ frontem cur inspicis cur gaudes de illis cũ incer
ta rarũ sint momenta ⁊ sepe easdez fata aduerso cardine claudãt.
Hec min⁹ noctis eiusdẽ obscura sub ꝑfunditate finitimas regina
rũ gentes ad id seruatas tãtiqz auidas spectaculi in ciuitatẽ intro
ducentes vix indubij aduentũ diei expectabãt: ⁊ cuz titane⁹ axis
rubentẽ aduexit auroꝛã ⁊ splẽdor ille solis aureus humentes de
pulit tenebras: cumulatis viribus plateas ciuitatis vagãtur ꝑ
oẽs: ⁊ regem regnare mariã clamitãt: ac vltrices ꝑ manus de ka
roli fautorib⁹ grauẽ tallionem exigũt: irrumpẽtesqz domos ita-
lũ ꝓgestãs illoꝝ gazas voraci ꝑde exponũt nocẽtiũ vndiqz san-
uinẽ ĩ multa rabie fundẽtes: ⁊ nisi ille iohãnes horwathij ban⁹
in forti suoꝝ croacoꝝ manu portã sabbati cruẽto certamĩe sibi vẽ
dicasset: ibidem graues sui demeriti penas luissz. Rex postea ka
rolus tollit ⁊ celsam ad arcem wissegradi seruãdus mittitur vbi
vulneri vt quidã aiunt: venenata medela adhibita saucib⁹ elisis
⁊ respiramĩe clauso mestã ꝓsumauit vitã. Nũc quid opes: quid
regna quid ꝑfuit altas reginas potẽtibus spoliare sceptris duz
fortuna illa omnipotẽs vrbib⁹ ex tãtis vltimã sepulcri pompaz
cunctis mortalib⁹ vnã tibi negauit: in claustro enĩ scĩ andree ĩfra
arcem wissegradieñ. ꝑdictã ꝓstructo nõ paucos ꝑ ãnos tabiduz
in cadauer redactus ĩtumulat⁹ iacens erũne hũane ingẽs specta
culũ: regibusqz futuris documẽtũ ⁊ exemplũ satisgrãde ꝑbuisti.
Enimuero rex iste añ hec romanã ꝓtra eccleſiã ꝑsumẽs sicilie de
regno debitum ãnualis homagij fiscum illi negãt ꝑpterqꝺ sum-
mus pontifex eum sue calamitatis hunc paulo ante diez anathe-
matis vinculo ĩnodanerat: ⁊ hec fuit causa regis mẽbra istius sa
cratam que humũ attingere vetauit.

o

Incipit ꝓfatio in chronicam Sigismundi regis et Imperatoris simul cum ceteris eiusdez gestis.

Innouare omissa hoiuz acta ne negligẽtia emergẽte subripiãt tuis votis rõnabili occurrẽte causa imo ve tusta nunduz labefacta amicitia cogẽte ampliꝰ q̃z me rogatũ efficisti parere duxi potissime ne impulsu tuo temere incepto operi meo finis desit: ⁊ tpa quõdã nr̃i ꝓcipis regis sigismũdi ⁊ romãi cesaris quẽ supius brandenburgeñ. noia-ui marchionez que meo iam exacto labori quod aĩo ꝓnexa esse ꝓspiciunt ne stilo aliq̃li ĩtacta hũanis labant ex recordijs maiora meis viribꝰ vt dementiuz moris est: agredere ꝓsumens ea que a ꝓfati regis karoli tristi exita regni hũgarie ĩtra viscera ĩfra preclaz moderni principis nr̃i regimĩe gesta fuere maxĩe que ĩmorta litatis honore sũt digna ꝓut rebus de eisdem ꝑ magnificuz dñm michahelẽ orzaag palatinũ quẽ ꝓfatus cesar nõ claro sine merito hũilis nobilitatis ỏ tugurio alta sublimauit baronatꝰ ad atria Tũ vero ꝑ quoddã registz einsdez cesaris diebus ꝓscriptoz tẽpoz suoz ꝓ obseruatiõe conscriptũ edoctus stilo priꝰ excusato ⁊ carmĩe puiloquo ꝓstringere: ac tibi qui me tantilluz languide latinitatis hoiem huius operis ad primitias tuis artare scriptꝭ nõ eruisti dedicare curaui vale.

De vindicta ꝑ iohannem horwathij banum a reginis ⁊ palatino exacta.

Ege karolo nequit ꝓempto ⁊ regni habenis rursus ꝑ reginas arreptis regis karoli qui erãt auxiliarij metu ꝓciunt nõ modico ꝑ ptes sibi tutas queritãtes nõminus regem extinctũ vindicare ardebãt: regine aũt ⁊ palatinꝰ oĩa eis cõtraria ipso rege intfecto cõplanasse ⁊ denicisse arbitrãtes: illa pte ãni instãte cũ sol feruidꝰ leonis ingrediẽs signũ feruido messores quassabat estu infilices regĩe simul ⁊ palatinus demẽtia ductrice aulicoz tantuz comitati catheruis budã egrediunt: ⁊ ptes regni lustrant inferiores: ⁊ cũ celeberrimo die festi btĩ iacobi apli vsus opidũ diako nulla ĩsidiaz suspitiõe pulsati mediũ graderẽt ꝑ cãpũ iohãnes de horwath banus ingenti hostilitatis manu collecta vltrici estuans aĩo furibũdus in agmina aulicoz irruit: graue certamẽ cõmittit hostes int vtrosqz: ⁊ cũ reginales palatinales

ve gentes imparitate hostiũ se excedere vident illũ qui mundũ ce
ciderãt terga dantes ꝓcipiti fuge se cõmiserũt. Blasius vo for-
gach vt erat audax ꝑmitias excipiẽs ꝓgressus ex impulsu hosti
lis lancee medios int bellãtes deiect⁹ ab equo capit ⁊ intuẽtibus
reginis decollat. Sarcusis aũt palatin⁹ dũ tãti discrimis ꝑsidi-
um solaz esse morte ꝓsiderat descendẽs ad equo ⁊ reginax iũctas
currui i hostes gladio vtit seqz ac reginas virib⁹ deffendit totis:
sz quid ꝑficuit solitarie man⁹ deffensio cũ vndiqz ĩmicũ insistẽs
brachiũ euz letalib⁹ sagittax ictib⁹ sautiabat: qs ille suo infixus
corpi ne sibi feriẽs ꝑpediret man⁹ arundinũ ab instar confringe
bat: ⁊ interim tãte coorthi obstitit donec ꝑ quendã militẽ regina-
li de sub curru vnde nõ timebat ꝑ pedes arreptus in terrã deiecit
ac reginis ⁊ eax pedissequis future mortis metu stridẽti clamore
inualescentib⁹ ibidez capite truncat. Quo pempto ⁊ reginalib⁹
aulicis alijs deletis alijs fugatis: feritas illa croacoruz honoris
ignara reginales curr⁹ inuadit piter ⁊ euertit: ac reginas simul ⁊
domicellas earuz sine venia sexus ⁊ absqz reginalis reuerẽtia di-
gnitatis currib⁹ de eisdem extrahẽdo ⁊ multis afficiendo ꝓtume
lijs captiuas sui bani adducũt in pñtiam. Quib⁹ dũ ille regs ka-
roli necẽ multis obprobriosis exprobrat dicts: regia senior mox
gemib⁹ in humo defixis supplices man⁹ eleuat: parce inquit mi
bane parce ⁊ illud qđ quondã a rege nro lodowico bñficiũ tulisti
remiscere: aci natã ei⁹ inoxiã seuire noli ipsa ꝑpetrati sceleris suz
auctrix: alt nrm eiusdez rei opifex qui ⁊ me ad hũc pduxit finẽ pe
nas dedit sexui igit fragili tui honoris gra mitere quoniã nõ abs
qz causa deliqui. Et cũ regina ãplioꝛi vellet vti sermõe illi⁹ ecõ-
spectu ipse abijt: dũ aũt nox supueniẽs illi⁹ diei fugata luce vndi
qz suas diffudisset tenebras regia elizabeth tollit ⁊ frenats fauci-
bus amnis boz wtha altas demergit in aqs. Regialis vo atri j
vgines tũ nobilitate tũqz pulcritudie isignes nocte eadẽ dedeco-
ris lecto tractate fore qđ apud me vel habz fidẽ: phibẽt. Tandẽ
dilucto ꝓpinqui ortũ solis diẽ qui efficit clariorẽ nũciãte sine mo
ra ꝓsurgẽtes croatiã vsus suox flectẽtes habenas equox non si-
ne festinatõe transierũt iuniorẽ regiaz secũ captiuã ducẽtes: ꝓch
dolor hũana ꝓditio qz varijs fortune voluit euentib⁹: arridentẽ
eni pridẽ reginis sortẽ tã cito res iaduersas cõmutari quis putas-

set vt recens exactam post vindictaz inopinatam sui demeriti red
deret tam puo in tempe tallionez: regine enī ⁊ palatinus de nece
karoli has penas dedere. Naz ille qui cūcta creauit cūcta ⁊ respi
cit ⁊ suo intactum iudicio ommittit ꝑterire nihil.

De reditu sigismundi marchionis ad budam ⁊ de eliberatione regine.

Eodem tempestate qua rex karolus sanguinez simul et
aiam fudit regina elizabeth patratarū seriem reruz ad
marchionem sigismundū noui gratia gaudij conscribi
faciens: ⁊ vt festināter veniret illū suos ꝓ nuncios ro-
gatum effecerat. Quare ipse sigismundus marchio enormis ca-
sus reginaz fama nundū audita cū bohemoz armata manu plu-
rima: multis etiā illum ptium regni hungarie supioz ꝓceribus
comitantibus intardus ad budam descendit sponteqz ad arcē im
mittit. Eisdez aūt dieb⁹ regina iunioz i castro Crupa denoīato in
ptibus croatie situato tenebatur. Postqz iohannes horwathij
banus marchionē bude existere ⁊ ꝓceres illi fauere audiuit men
te ⁊ aio debilitatus graues incidit in curas. Quare reginā adiēs
illi ita locut⁹ est: de oībus erga te ⁊ tuam genitricez qzuis satis
digne gestis penitentia ducoz licet te eidem fini cui ⁊ genitricē tuā
exponere in ꝓposito habuerim. Cū manifeste sciā si tibi vita fua
bit eadē qñcunqz mihi demet: sz ne manus mee sanguīe benefa-
ctoris mei polluātur te dimittere deliberaui: ita tamen vt mihi fi
dele iuramentū ꝑstes me nūqz tuam eliberationem penitere: sin
aūt incepta nō min⁹ pficiā ⁊ oīa simul vna eadez si oportuerit sol
uam tallionē: ⁊ his dictis domū exiuit: supba vox tyranni ītima
regine pectoris scindit: quare habūdantes eius ex lumībus oriū
tur lachryme pallidas ꝑ genas vndiqz defluentes: sufficientem
tandē post merorez siccatis oculis illū ad se vocare petit qui dum
adfuit regina metu ꝯcussa non tantū iuramentū illi ꝑstare verum
etiā qz vitam illius seruauerat illuz vt pr̄em erga se semp esse ve-
nerandū ꝓmittebat: scē igit afferūt reliquie: ⁊ oīa que ipse ban⁹
exigebat ꝑ reginā sacrāmēto reali roborant. Qua ꝓpter regine
currus coaptantur: ⁊ ipsa regina velut effulmīe erepta budensez
optatam deducitur ad ciuitatem.

Ec oĩa triennio vel paulo amplioris ſpatio tem-
poris poſt regis Iodowici obitũ crudeli impetu in
multa ſanguĩs effuſiõe multarũqz direptiõe reruz
trãſiere: tãdez nobiles regni q̃z grauib⁹ torqueri
guerris potius pacis grata amenitate gaudere p̃-
eligẽtes: ãno dñi milleſimo trecẽteſimo octogeſimo ſexto: ea vi-

delicet ãni ipsi⁹ etate cum ver ille gratus suaui auicula⁊ modula
minc decãtat⁹ posteros sui cursus ꝑpinquãs ad limites veniẽti
feruide estati rubẽtib⁹ hospitiũ decorauerat rosis: geminiq3 cur-
rũ vehentes phebi altiores eteris ꝓscendebãt ad gradus ad ma-
gnũ scz diẽ penthecosten i albã regalẽ ꝓuenerũt vbi regia maria
cũcto i vnũ ꝓuocato nobiliũ ceto media stetit int illos: ablutisq3
pri⁹ genis lachrymaꝝ riuulis nõ grauib⁹ sine suspirijs ad popu
lũ hãc vocẽ fecit. Dñi ⁊ frẽs qui mei genitoris remiscẽtes merita
in me beniuolẽtie fuistis aio ⁊ meũ ꝑ vos mihi datũ nõ labefacta
stis impiuz deo ⁊ illis grãꝝ imensas refero actiões: nostis q̃nto
guerraꝝ turbine nouit elapsis dieb⁹ nr̃m agitatũ est regimen q̃n
taſq3 ipsa ptulerim piculoꝝ ꝓcellas illa mihi vr̃i i ꝓspectu refer
re aut vob audire necessariũ est mĩme: oia enĩ vel vidistis vl̃ au-
diuist⁊ nec vr̃is de recordijs puto eẽ lapsũ q̃li pacto gẽitore meo
grate recordatiõis nũdum sublato vr̃o ad id accedente voto huic
principi quez manu ibidem astantẽ ostendit matrimoniali federe
sim irretita. Credo etenĩ ꝙ illa que tũc placuere vob ⁊ nũc place-
ant. Ecce igit̃ de spõso regez efficio iusq3 regni pit̃ ⁊ diadema illi
cedo potissime cũ nec femineũ vos amare impiũ neq3 ad dirigen-
das tã ipetuose gẽtis habenas factis testãtib⁹ illud sufficere aĩad
uertã simul ⁊ cũcto corã populo marchionẽ iuxta se statuens ait:
hic dñs ⁊ marit⁹ meus hic rex vr̃ est: ꝓcite igit̃ regno ⁊ vr̃as mu-
tua cede ne deleatis psonas pax enĩ vbiq3 fraꝝ optimũ bonũ ẽ et
ꝓcordiã populi vicinũ regnũ metuit regie oro astãtibus placuit
vniuersis: igit̃ celeberrimo die scripti festi pẽthecostes istãte ipse
sigismũd⁹ marchio etat⁊ sue ãno vigesimo ceꝝ hũgarie regũ ad
istar magno cũ tripudio i regẽ solẽnit̃ iunct⁹ extitit pit̃ ⁊ corõat⁹.

De penis a iohãne de horwath bano exactis.

Rege sigismũdo regni hũgarie sceptro felicit̃ potito: re-
gia maria dudũ ꝓceptã suscepte calamitatis estuãs i vi-
dictã regẽ sigismũdũ vt ioffendẽtes man⁹ igereret vltri-
ces sepi⁹ alloquit̃ ⁊ crebris illũ nõ sine fletu suggessiõib⁹ fatigat:
suscepteq3 ꝑ ipsaz erũne mille spẽs illi exprobrat: eisdez diebus
iohãnes de horwathij ban⁹ castꝝ regale posegawar appellatũ
sui capitis ꝑ tutela subĩtrauerat. Rex igit̃ sigismũd⁹ assiduis cõ-
iugis mot⁹ querelis copias aptat ⁊ illas trãsdanubiales ad par-

tes bulgariã vsus mittere dissimilãs castri ꝑdicti in obsidionem
ꝙuertit. Obsessio igit castro ꝑdicto dũ idez machinis bellicꝭ acri
us oppugnaret: spesqz de cita ei⁹ obtentiõe erga oppugnãtes i-
dubia essz vna noxiũ dũ tenebre vbiqz trax diffuse reb⁹ furtum ge
rẽdis tps ꝑbent habile iohãnes horwathij ban⁹ ipso de castro
ea pte vnde stephan⁹ fili⁹ laczk wayuoda: alt stephan⁹ de simo
thorna regie dolosa sub fidelitate imixti expeditõi excubias tene
bãt ꝓsiliens fugiẽdi libtate potit⁹ est: trãsfluuiũqz zawe eadẽ no
cte nesciẽt si nauali officio vel arte natatoria vect⁹ i castx dobor de
noiatũ in bozne ptib⁹ que vzora vocitãt situatũ iuasit vbi ꝑsulẽ
zagrabieñ. paulũ pluresqz sui facinoris cõplices iuenit: eisdẽ tẽ-
porib⁹ bozneñ. dalmatini simlr croaci eiusdẽ iohãnis bani r sue
chooꝛtꝭ magnatũ suasiõe viciati a fidelitate quã sceptro debebãt
hũgarico defecerãt: regniqz i horas nõ puas i igne r ferro vasti-
tates edebãt. Quare rex sigismũd⁹ copias copijs cumulãdo vt
ipsa regna sue flectificaret ꝓcipatui illõ quoqz castx suos qõ tu-
tabat ifideles expugnaret magna vi armox vndiqz cinctus ꝑta
ctũ flumie zawe trãsiuit r bozneñse regnũ potent itrauit: iohãnes
vo ban⁹ regalis expeditiõis trit⁹ magnitudie i illa que sibi priuꝭ
arriserat fuga magis ꝙz i dicti castri ꝓfisus mũtiõe añqz obsidiõe
clauderet de ipso castro cũ plurib⁹ eadez peste infectis suis cõplici
bus exiuit r fugitiu⁹ ꝑ colles r montiũ ꝑ obrupta ferebat: sz hec
fuga ꝓficuit sibi mime: nã ꝑ regez sibi ordiatas icidit isidias cap
tusqz ẽ. Rex ãt sigismũd⁹ ꝑfato castro dobor expugnato regeqz
bozneñ. simlr regnis dalmatie r croatie iugo fidelitatꝭ ãnexis re
patriauit: r iohãnẽ banũ i ciuitate quiqz ecclieñ. genere extminij
horrẽdo ꝓut regialis exposcebat furor necare iussit: primit⁹ enĩ
equi ligat⁹ ad postera ciuitatis ꝑ plateas circũlat⁹ est tãdez igni-
tis vexat⁹ forpicib⁹: ex p⁹ ꝙriptit⁹ r ciuitatꝭ portꝭ pticulatiz fu-
turox erudimẽto ꝑ tribili appẽsus illã quã i alios exercuit scue-
ritatẽ ꝓsecut⁹ extitit: epũs vo zegrabieñ. ꝙzuis multis alijs neca
tis ñ sit iterfect⁹ nũqz tñ eiusdẽ epãtus i sedẽ quodũ vixit restitui
valuit.

De exercitu regis sigismũdi i moldauiã.

Hanc etiã añ tẽpestatẽ dũ res hũgarice semia duce graui fluc-
tuabãt guerra: moldauani piter r ptes trãsalpine regiali de-
dignato sceptro necdũ rescipiscẽtes regi sigismũdo fauebãt. Ille

igit̃ q̃rto postq̃z coronat⁹ est ãno renouatis armis illos domãdi agressus ẽ: eisdẽ tp̃ib⁹ quidam stephan⁹ wayuoda molduanas moderabat̃ habenas hic vt regis p̃cluderet ingressũ oẽm sue gẽtis vim cõmouit alpesq3 ⁊ aspera viaꝝ anfracta rex vnde ingredi hẽbat tũ indaginib⁹ tũ sagittarioꝝ mũiuit p̃sidio: ⁊ cũ rex ĩsidiaꝝ insci⁹ alpes ꝯdescẽdisset ingẽti mox sagittarioꝝ manu agredit̃ tela nec min⁹ hoĩes equosq3 feriũt ⁊ pene oĩs dẽsaꝝ imbrib⁹ sagittaꝝ regalis expeditio grauat̃. Regij aũt milites vitã in forti brachio redimere conati de equis descẽdũt ĩ magnaq3 v̇tute bellandi irruẽtes ĩ valahos mlt̃is ex eis int̃fectis illos retrocedere cogũt figiẽtesq3 alpiũ ꝑ obrupta graui mortalitate afficiũt. Quare redempta sibi gladio via rex p̃fati stephãi wayuode vsq3 ad habitacl̃a penetrauit. Ipse aũt wayuoda dũ p̃terq̃z veniã petere sibi ꝓdesse aduertit nihil: ad regẽ vẽit ⁊ sui grauis demeriti debitas: vt nõ daret penas rege corã sui dñij volahis cũ potiorib⁹ in t̃raz ꝓcidẽs regẽ his v̇bis deprecat⁹ est. Gloriosissime prĩceps tua nob̃ veniã petẽtib⁹ regalis clemẽtia ignoscat ⁊ illud nr̃a qd̃ ꝓter uitas ꝯtrariũ fidelitati quaz debem⁹ temere p̃sũpsit grata expiet̃ benignitate: ꝓstratis etenĩ parcere q̃z duritiẽ ꝯterere ĩobediẽtie regali dignitati nõ min⁹ gl̃ie affert enĩuero tuaꝝ sum⁹ puluis plãtaꝝ. Tu rex ⁊ dñs nr̃ es: illã igit̃ quã nr̃a nõ expostulãt facinora gr̃am vr̃a nob̃ regalis pietas largiat̃: ⁊ his dictis vniuersi siml̃ hũiles flectẽtes ceruices regiã expectabãt beniuolentiã. Ad hec rex sigismũdus ita respõdit: nr̃e regalis celsitudĩs offensa q̃zuis digna vltiõe pẽsanda esset: ne tñ crimĩe austeritatis nr̃e gl̃ia fame viciet̃ parcim⁹ vob̃ ꝑiter ⁊ ignoscim⁹ ⁊ vos ĩ nr̃am recipim⁹ gratiã in añ nõ delinquentes: ꝓuoluti ergo regijs pedib⁹ stephan⁹ wayuoda ⁊ sui regij oras amict⁹ deosculãt̃ sincera p⁹ hec fidelitas ⁊ ãnualis cẽsus soluere ꝓmittũt̃: oĩaq3 fideli iuramẽto roborant̃. Qua ꝓpter rex sigismundus rediens milites simul ⁊ arma vni⁹ ãni recreauit quiete.

De exercitu regis sigismũdi in ꝑtes trãsalpinas ⁊ de morte marie regine. sequit̃.

Post hec rex sigismũd⁹ sexto sui regimĩs ãno gẽtib⁹ trãsalpinis arma ĩtulit: hec gẽs suis nõ ꝯtẽta potẽtijs vt se defenderet vallidã thurcoꝝ ꝯduxerat manũ. Dũ igit̃ regales copie alpib⁹ trãsitis illi⁹ t̃re ad plana descenderũt: aciebusq3

ordinatis ac signis bellicis collatis vt̄qꝫ hostis manu vti vellēt
Mox thurci ꝑtter ⁊ volahij radiātiū armoꝝ: quib⁹ regalis insi-
gne tegebat̄ expeditio: fulgere t̄riti tutrici se fuge cōmiserūt. Re-
gius v̄o exercit⁹ quodū potuit: illos ꝑsecut⁹ est: cadebāt turci et
valahij ad dextrā ⁊ ad sinistrā ⁊ cadentibus multoplures additi
fuissent: nisi regalium militū equi vasto pondere armoꝝ ipsis in
sidentium depressi fugientibus pares in cursu fieri valuissent: ⁊
nox supueniens illis tutioreꝫ danubij transitū nō p̄buissꝫ. Rex
igitur sigismundus ꝯtrarijs fugatis copijs castrum minus nika
pol ardua cinxit obsidione tutabant̄ eo tunc illud thurci simul et
walahij crebriusqꝫ de muris erumpentes regio ī exercitu tumul-
tus non modicos edebant. Rex aūt bellicis machinis adiunctꝰ
castrum idem in magna sui ꝑte precipiti dedit ruine: expugnauit
⁊ ciusdem deffensoribus alijs interfectis alijs captiuatis illd̄ hū
garico cōmendauit p̄sidio: tandem genti ꝑtium earundem iugo
obedientie imposito cum triumpho felix venit in hūgariā. Nū-
dū tamen redierat cū regina maria graui preuenta egritudine re-
gnū pariter ⁊ vitam liquit: nec illius obitus regi sigismundo pa-
rum cure peperit. Nam rex polonoꝝ ladislaus defuncte regine
sororem vterinā adiuga denoīatam matrimonialis federis gra-
to in ꝯtubernio habebat. Ipsam igit̄ ꝯiugem suam sceptro mor
tue sororis potiri ratus ꝯtra regem sigismūdum exercitum copio
suꝫ mouit: ⁊ nisi pater reuerēdissimus dominus iohannes de ka
nijsa archiepūs strigonieñ. multo armatorū cetu regni confinia
muniuisset ambitiosus prīceps absente rege sigismūdo regimen
eius nō minus turbare potuisset.

De decollatione triginta duorum militum sequit̄.

FElices rerū euētus nedū reges verū ⁊ hūiles ex igni cen
sus hoīes quos ꝯditio silere mādat extra solitū rapiunt ⁊
morib⁹ mutāt: variaqꝫ ꝑ illecebra ducūt: dū enī hūane sortes ꝓ
spo tramite dirigūt̄ aīuꝫ eleuāt ꝓspantis: nec min⁹ illū arduis ī-
geri reb⁹ cogūt. Rex sigismūd⁹ quousqꝫ scd̄a comitat⁹ fortūa so-
lito magꝰ aīo tumid⁹ quosdā suis d̄ regnicolis nobilitate īsignes
añ hec: dū .s. regīaꝝ gub̄namē calle sinistro vehebat̄ ī se ⁊ regīas
grauit̄ d̄liquētes aut grata sb̄ fidelitate sibi iūgere aut illos mor-
te afficere satagebat: illi q̄dē demēti ducebāt̄ ꝓt̄uitatꝰ obstīatia ⁊

mori poti⁹ q̃z ĩgrato sub principe viuere p̃optarãt: hij erãt nobi
les illi nr̃a quos etas duoꝝ ⁊ trigĩta militũ noĩe vocat: int̃ quos
erat miles ille tã gl̃iosus hũgaros ĩter oẽs magno laudis p̃cõio
insignit⁹: stephan⁹ kõth denoĩatus dñoꝝ de hederwara alto de
sanguĩe ort⁹ quẽ nr̃m enĩ virib⁹ ⁊ v̇tute nõ min⁹ p̃claꝝ nedũ lo-
quit̃ veꝝ ⁊ resonãti lira canit: isti milites dũ vagabũdi regni ꝑ cli
mata spatiant̃: regiqz sigismũdo id obprobrij nõ modicũ genera
ret nouas illos res agredi suspicat⁹: statuit eos eẽ circũuẽiendos
virũqz nõ min⁹ arte deceptoria q̃z armis potentẽ georgiũ way-
dafij sibi fidũ: illos vt vi aut fraude ad se duceret ꝯstituit: dũ igit̃
milites hij sec⁹ fluẽta zawi hostilitatꝭ suspitiõe sine oĩ cãpestrali
hospitio dediti p̃ter iohãnẽ de korpad quẽ sopor rubẽtis aurore
nũq̃z detinuisse fert̃: aduẽientis diluculi dulci eẽnt occupati sũno
ipse georgi⁹ waydafij dormiẽtes irruit sup̃ illos: ipsi v̇o mox cõ
surgẽtes arma capiũt: ĩstat ille pollicitatõib⁹ ⁊ regẽ illis placatũ
reddere ꝓmittit: nihilomin⁹ armis militeqz potẽtior terrori illis
erat: ipsi v̇o dũ ĩ hostez virib⁹ vti ĩpar esse cernũt cedũt ꝓmissis.
Cũ ãt ĩ opidũ karũ denoĩatũ ventũ est diris credũt̃ vĩculis ⁊ bu-
densez ad ciuitatẽ in currib⁹ delati sũt: ꝯtulerãt nobiles hij int̃ se
dũ ducebãt̃: ⁊ si regis venirẽt ĩ p̃ñtiã nõ tñ illũ aliquo salutatõis
oracl̃o deberẽt venerari qd̃ ⁊ factũ est. Nã cũ rex sigismũd⁹ suoꝝ
cinct⁹ corõa regnicolaꝝ medius sederet ⁊ ipsi nobiles illi⁹ ꝯspe-
ctui p̃sentarẽt̃: null⁹ ex ipsis ĩ salutatõem illi⁹ os suũ appuit nec
capitꝭ aut genuũ curuatõe illi aliquã exhibuer̃t hõestatẽ: hec ig-
nomĩa regez sigismũdũ in maiorẽ ꝯcitauit irã. Qua ꝓpter sui fu
roris duct⁹ vehementia illos in ipsa ciuitate budensi in platea scĩ
georgij martyrꝭ fec̃ decollari. Aiũt quidã ꝙ dũ stephan⁹ konth
ipsa decollatõis pena plecti debuissz resupin⁹ vultu feriẽtis ictũ
v̇sus decũbere p̃elegissz seqz plurimas ĩminẽtes sibi mortes in-
trepidis oculis ꝯspexisse ⁊ hãc quidẽ nõ formidare tũ v̇o in turri
velle dixisset: hos etiã nobiles nõnulli vnũ ⁊ trigĩta fuisse t̃dũt.
Cũ ãt exterminiatꝭ illis spatari⁹ stephãi kõth chowka vocat⁹ irre
uocabiles dissolut⁹ ĩ lachrymas fletib⁹ vacaret assiduis: ⁊ rex il
lo ꝯspecto dixissz ꝯpesce fili lachrymas ⁊ flere desiste: en ipse dñs
tu⁹ qui tibi plura donare potens sũ q̃z ille qui decollat⁹ ẽ: ad hec
pueꝝ respõdisse ferũt: ego inquit tibi velut scrophe bohemicali

seruiturus ero nũq̃z: qui tãdẽ iussu regis eandẽ quã dñs suus sen
tentiã subissz ⁊ nũeꝝ adimpleuisset p̃dictũ. Postq̃z aũt sanguiez
aĩasqz hij milites simul fudere sacratũ capelle nr̃i viatici in subur
bio dicte ciuitatis habite cimiterij tellurez habitatione ꝓ ꝑpetua
donec angel⁹ tuba canet cõpressere: hoꝝ mors militu3 illas que
postea int̃ regẽ sigismũdũ ⁊ hũgaros flãmis arserũt ĩgentib⁹ scin
tillas miro cinerũ sub tegmĩe ⁊ nũq̃z illi suũ vltimũ ĩfra diẽ tutuz
ꝓpterea regimẽ p̃buit.

De bello regis sigismũdi sub castro maioris nicapolis infeliciter gesto.

REgnãte felicit̃ quõdã rege lodowico int̃ grecos ingẽs ex
orta dissessio ĩ testinis grauiter fluctuabat discordijs: duo
enĩ erãt grecoꝝ dñi ⁊ si nõ eisdez parẽtib⁹ orti vt̃qz tñ se ĩ-
ꝑiali de parẽtela natuz eẽ ex hoc ius dominij ad se ꝑtinere assere-
bat: nec min⁹ ceteri greci hos quisqz suo ꝓ libitu amabãt ꝑit̃ ⁊ se
quebãt̃ ꝓ ĩcertoqz ĩꝑatoris noĩe ciuili bello pugnacit̃ dimicabãt
⁊ cũ alt̃ hoꝝ suã ꝑtẽ deficere vidit vlciscẽdi libidĩe capt⁹ amratem
primũ thurcoꝝ cesarẽ: postq̃z regnare ceperũt tertiũ ad suas ꝑtes
adiuuãdas p̃cio ꝑiter ⁊ ꝓmissis ex asia ĩ gretiam accersiuit: neqz
enĩ magne fuit difficultatis cesari id ꝑsuadere qui ad hec antea ac
cẽsus totꝰ virib⁹ ĩstabat: hũc itaqz ⁊ ei⁹ copias ꝑ mare helespõti
cũ ea ꝯditiõe in tratiã nauali officio traduxit: vt ꝯfecto bello rur-
sus nauigio remitteret̃: hoc pacto thurcoꝝ gẽs ex asia ĩ europaz
migrauit: hec trãsuersa grecoꝝ opa rogũ ĩextinguibilẽ europeas
ꝑ ꝑtes assidue flagrãtẽ succẽdit: nr̃arũqz miserearũ frutices nr̃is
in agris affatiz pullulãtes germĩauit. Nã ipse amrates nõ id qd̃
ꝓmisit sz qd̃ sibi ꝓdesse posse sꝑabat aĩo voluebat: semꝑ enĩ bel
lũ ꝯserẽdũ ꝑ occasionem ĩ dies ꝓtrahebat vt grecos mutua cede
fractos ille ĩteger ad oriret̃ ac facili⁹ suꝑaret ꝑiter ⁊ opprimeret:
nec illũ sua fefellit opinio: vbi enĩ diuturuo bello grecos deffice-
re domesticisqz opib⁹ euacuatos sibiipsis ꝑuo iuuamĩe eẽ sensit:
mox occasiõe adĩuẽta ĩ illos arma ꝯuertit: occupatoqz ꝑ oꝑtune
gallipali opido ad fretũ helespõti situato: cet̃a greca opida obsi-
diõe pet̃e agrosqz vastare ⁊ cũcta passim ĩuadere ñ destitit quous-
qz magnã tratie ꝑtẽ sue ditiõi subijecit: ex hĩc reb⁹ thurcoꝝ ĩ dies
augescẽtibus rege lodowico vita functo: habenisqz hũgaricꝰ in
sigismundũ regẽ deuolutis: pasaijthes ⁊ ipse cesar thurcoꝝ pr̃e

amrate ꝑacri ĩgenio: nõmin⁹ idone⁹ ⁊ in temptãdis reb⁹ arduis
magis audax breui spatio tꝑis tratiã vniuersaꝫ thesaliãqꝫ ac ma
cedoniã: phocidem: boetiã ⁊ acticã tũ vi tum deditiõe capiẽs sui
dominij fecit: misos quoqꝫ quos nos bulgaros vocam⁹ regis si
gismũdi sub ditiõe ꝯstitutos armis ĩfestis agressus ẽ. Ad hũc pa
saijhtez rex suos caduceatore misisse vtqꝫ ab ĩuadẽdo regno sibi
iuris vigore attineñ. desisteret eidez ĩtimasse: ille ꝑ occasionẽ ĩte-
rim donec tota bulgarie t̃ra potit⁹ ẽ relatiõez distulisse: tãdez di-
uersitatẽ armoꝝ frameaꝝ puta ac clipeoꝝ necnõ saretraꝝ: quib⁹
turi ĩ hostes vtũt̃: singulas ꝑ ꝑietes vni⁹ dom⁹ appẽdi fecisse: ĩ
troductisqꝫ regijs caduceatoribus ad illos dixisse fertur. Reuer
timĩ ad regẽ vr̃m ⁊ dicite illi. Quoniã ⁊ ego t̃rã ad hãc vt videt⁹
ius habeo sufficiẽs: ꝑiterqꝫ ⁊ illis ĩ ꝑietib⁹ pẽdentia manu osten
dit arma: hec res sigismũdi regis animũ nõ parũ vlciscẽdi ĩ timo
rem excitauit. Qua ꝓpt̃ sui regni decĩo dñice aũt ĩcarnatiõis mil
lesimo trecẽtesimo nonagesimo sexto anno: cõmota vniuersa sui
principat⁹ armoꝝ v̇tute ĩgentẽ ꝯflauit exercitũ: in quãquidẽ regi
am expeditõem tã grãdẽ dux burgũdie int̃ alias natiões ac frãco
rũ siue galloꝝ popul⁹ arma nõ pauca fortiaqꝫ viroꝝ bellatoruꝫ
agmĩa aduexarãt. Quoꝝ nobilitat⁹ armoꝝ ĩsignia bude in clau
stro scĩ nicolai ꝯfessoris erga frẽs p̃dicatoꝝ tabulis arte pictoria
inscripta ac ꝑietib⁹ affixa in eas vsqꝫ ad annos ꝓ mẽoria stetere.
Mota igit̃ rex sigismũd⁹ tã grãdi sui exercit⁹ ꝯgregatiõe danubi
um trãsiuit ⁊ nedũ thurcoꝝ timeret cesarẽ: veꝝ quidã ipsũ dixisse
ferũt. Quid ĩquit metuend⁹ est nobis hõ vastũ si celoꝝ suꝑ nos
pond⁹ rueret: ipsi illud nr̃is q̃s gerimus hastis ne lederemur su
stẽtare possem⁹: regno tãdez rascie crudeli furore ĩ magna reꝝ di-
reptiõe horribilitatisqꝫ strepitu nimio ꝑtrãsito bulgarie venit ad
horas inde opidis oriszo ⁊ bidinio alijsqꝫ ꝑtiũ earũdẽ mũitiõib⁹
nõnullis thurcoꝝ q̃s tutabat̃ bellicosa man⁹: nõ sui ⁊ suoꝝ mlta
sanguĩs effusiõe expugnatis: ad vltimũ ea ipsi⁹ anni etate cũ vi-
tes suis fructus dultiores cultorib⁹ reddebant circa festum vide-
licet sancti michaelis archangeli in campo castri maioris nicapo
lis sua castra fixit. Thurci vero crebrius de castro erumpẽtes re
gium exercitum in se prouocabant nõnullosqꝫ vulnerãtes sepi⁹
vulnerati redibant. Cesar aũt thurcorum: quem nostri seniores

pasaijthem supradictū noiauere: nicolaus aūt secundini de fami
lia ⁊ origie thurcor ad eneā senarū epūm scribens eundez chala
pinū fuisse posuit: dū regē grandi bellico cū apparatu sua i domi
nia penetrasse audiuit: nōmin⁹ oē gentis sue robur i arma pcita-
uit ⁊ i forti suor manu regie obsistere expeditiōi conat⁹ appropi-
quabat: galli vo siue franci aduenietis hostis fama pulsati regez
adeūtes ⁊ eū belli primitias que maiori feruore solent attrocitate
illis in se excipe vt annueret rogatū efficere. Dum igit cesar ipse
fremētibus vndiqz suis agmīb⁹ magnā vim paganor secuz tra-
hens regijs opponi castris visus ē mox franci pripiende pugne
insolēti cupiditate capti priusqz vniuerse regales copie istructis
ex ordine acicb⁹ signis collatis pliū inirent e castris, psiliētes et
pcipites ab equis: vt eor moris est pedes certaturi descēdentes
ptrarias irruerūt i turmas: diro itaqz bello hostes inter vtrosqz
vigēte cū hūgari sellatos frācor equos cursu trāsuerso regia pe-
tere castra pspiciūt: nundū enī illor bellādi vsus ipsis not⁹ erat:
illos oīno hostilē p manū extinctos fore credētes graues disso-
luti i tumult⁹ castra piter ⁊ bellica relinquētes ingenia cāpo vn-
diqz fusi hostib⁹ acrit insistētib⁹ in fugā pquertūt strages fit maxi-
ma multi cecidere de hūgaris ⁊ mlti captiuitate affecti: ⁊ nisi ipse
rex nauis misterio sibi adinuēisset salutē nō celo velut elat⁹ prin
ceps dixisse fert: sz hostiū armis ibidez obrutus fuisset.

De inimicitijs in regem sigismundum conflatis ⁊ de captiuitate eiusdem.

Rochdolor: res hūane nouerca ductrice fortuna iopta
tas p calles dū dirigūt qz varias excitāt inimicitias qntū
ve pariūt odiū. Cū gratis etiā ex amicis maxie hūgari-
ce generatiōis i psapia in dū hostes efficiant. Rex sigismūdus
hucusqz gēti sue amabilis post tā grauez sui populi cladem odio
fuit: enīuero timebat ne illis quos male duxerat vt quondaz rex
psarum xerses post infelicez belli in gretia gesti finem: sue impro
uisionis penas daret. Quapropter fugitiuo similis altas danu-
bij ⁊ equoris per aquas remorum officio constantinopolitanam
ad vrbem inde ad rodum: post hec regnorum dalmatie ⁊ croatie
ad horas nauauit. Comitabantur illum viri in regno potentes
dominus iohānes archiepūs strigonien. ⁊ stephan⁹ de kanisa

frater eiusdez: nec min⁹ ꝑ int nũcios regi qđ essz optimũ apud pri
mores regni opabant. Int hec aũt supius noiati stephan⁹ fili⁹
laczk wayuoda: ⁊ alt stephan⁹ de simonthornia antiquo scelere
tumidi nõ ipsoꝝ facinoris plurib⁹ sine socijs quoꝝ cordi erat am
plius regẽ sigismũdũ nõ regnare ad illustrẽ iuuenez Ladislaũ na
tũ regis karoli eiusdez tẽpestatis nõ multos añ annos vt supius
dictũ est int fecti tũc apulie in regno vices prĩs i regimie gerentez
suos mittẽtes nũcios sceptra regni hungarici illi q̃z leuit tradere
ꝓmittebant. Ille vero miserã sui genitoris sortem q̃ hungarico
in regimie comitatus erat ꝑ oculis ꝑcordeqz ferẽs q̃zuis illi re-
gem sigismundũ eliminare ⁊ regimẽ trãquillũ sibi dare ꝓmitterẽt.
ad capescẽdas res hũgaricas prẽ tardior fuit. Cũ igit illũ grauit
moueri aiaduerterunt: nõ ergo ab iceptis destiterunt: sz ad ipso-
rum voluntatis finem facilius ꝓcludendum: ipsi vterqz stepha-
nus ab eodez rege ladislao ꝑ iternũcios iuramẽtũ piter ⁊ lr̃as re-
ceperant vt quid illi vice eiusdez i regno oparẽtur: id sibi duz sce
ptro poterẽt gratũ fieret: magnam ptem nobilium hec conditio
infidelitat⁹ ꝓdcuia traxit: multi fuere hac sceleris nota obfuscati
quoꝝ ꝓpago etiã hac nr̃a etate ꝓpetuam exinde assecutam dcflet
rusticitatez hec res clam dirigebat: nõ tñ regẽ latebat dies ꝓfue-
to volumie trãsierũt sub hac tẽpestate q̃zplures: ⁊ ipse rex sigis-
mũdus vnũ ⁊ medium ꝑ̃uos marittimis i ptibus demoratus.
Quorũdam magnatũ ope maxie archicpi strigonien. ac domio
rum de kanijsa ⁊ iohãnis de maroth bani regale restitutus extitit
insoliz: ⁊ licet dictos vtrũqz stephanũ aduersas sibi res machi-
nari ⁊ componere sentiat: non tñ sibi coadunatam illis ꝓpter co
rthez i illos vidicta vti parerat transire rursus post redditũ re-
gis tres ⁊ medi⁹ anni: ⁊ semꝑ iter hec i ꝓtrarias ei⁹ res ꝓiuratoꝝ
crescebat nũerus: ⁊ q̃si totus hũgarie vulg⁹ suggestiõe viciatus
sinistro illũ lumie ituebat: concitauerat maxime hungaros con
tra illum in odium: tum duorum ⁊ triginta mors militum: tum
vero calamitosus nicopalitane expeditionis exitus: nec minus
ipse rex soluto Thoro carnis dissolutus in lasciuiam virginum
violente dedit⁹ corruptiõi hungaris obprobrio erat. Valebat
etiam preter hec in populo prefatorum vtriusqz stephani crebra
persuasio. Contulere igit vniuersi quorum id animi erat vt regẽ

ipsum dñ se illis temp⁹ ad id ꝑberet idoneũ captiuitati darẽt: igi-
tur millesimo q̃dringẽtesimo p̃mo dñice ĩcarnatiõis ãno ea sc̃z p-
te ãni eiusdẽ cũ ver ille fecũdissim⁹ tauro duce medios tepido sub
estu mĩstrabat dies: arboresq̃z rigida hiemis austeritate virẽtib⁹
spoliatas folijs floridis vescierat frondib⁹ videlz die q̃ mater ec-
clesia certamĩs sancti vitalis glorioſuz decãtat triumphũ: baro-
nes regni dolo ĩdute collocutiõis gr̃a regia adeũtes palatia ipsũ
regẽ mediũ esse voluerũt: qui cũ adfuit illi obiectis p̃i⁹ sibi vni-
uersis facinor̃ causis quas ĩ illũ excogitauerãt magno cuz fremi-
tu man⁹ eor̃ in ipsũ iniecerũt: ⁊ nisi illor̃ qui amabãt eũ sibi inis-
set dissuasio: ibidẽ iulij Cesaris adinstar mult⁹ vulnerib⁹ ꝓfosus
sanguinẽ simul ⁊ aĩam fudisset: erant dieb⁹ in eisdez garensi in do
mo duo grate indolis iuuenes autore quõdã nicõ de gara palati-
no: qui quõdã regina⁹ ad latus int̃fectus est: geniti. Quor̃ alt̃
est paternũ nomẽ sortit⁹: alt̃ iohãnes vocabat̃: hos iuuenes ca
ptores regis in illũ grauẽ pat̃nã ꝑpter necẽ: cũ maxie ꝑpt illuz
penas dedisset: animũ hr̃e rati ipsuz regem iuuenibus eisdem in
castro eor̃ soklos vocato seruandũ assignarunt.

De eliberatione regis sigismundi.

Ege sigismũdo captiuitatis crũna affecto illi qui in eun
dez amaro erãt corde: abdite ante hec in illũ cõflatas in-
sidias in lucem deduxerũt. Jamqz nullo obice se votis
eorũ potiri cogitabant: magna igit̃ in agmĩa palam ꝓuoluti sup
ba ceruice gradiẽtes: eleuato ipsius regis ladislai vexillo regni
ꝑclimata ferebant̃: ⁊ cũ ciuitatẽ ad quãcunqz ipso vexillo comite
veniebãt sacrat⁹ cleri ordo illis ꝓcessionali cũ veneratiõe obuiã
ire compellebat̃. Jnter hec ipsi regi ladislao se oĩa ad vota illius
complanasse vtqz acceleraret intimauere. Dum autez ipse rex la
dislaus sigismundum captum suamqz ꝑtem inualescere audiuit.
Quasi ꝑmptas res adipiscend⁹ vocantium flectit̃ votis ⁊ celeri
apparatu sumpto hungariã versus iter ꝓtinuauit. Rex vo sigis-
mũdus molesta captiuitatis sub custodia castro in p̃dicto lugu-
bres ducebat dies: regalibusqz elumĩ⁹ crebro aborte lachr̃yme
pallidas illi⁹ ĩundabãt maxillas hui⁹ reg⁹ ꝓtinuã cordis amari
tudiez assiduosqz lachr̃yma⁹ decursus iãdictor̃ iuuenũ gẽitrix:
custodia ipsius regis quorum cure erat. Cũ sepius intuita fuisset

Compassionis erga illū viscerib⁹ mota liquido ea pectore, put
muliebris exigit natura: corde toto recipiens filios adijt: illosq3
ita affata est. Grati mihi filij an vobis in hoc hoīe maioris q3 ce
teris regnicolis offense causa ē q alij cura custodie eiusdem soliti
vos soli illi⁹ tutā ad ꝓseruatiōem inigilare debeatis: maxime de
quōdā genitoris vr̄i recordor me corā dictis. Aiebat eteni regez
legittie coronatū si etiā iumēto cōpare nō esse deserēdū rebus in
hijs quicquid fecerint alij vos exptes hr̄e vellez: nā si illū, puti
vob⁹ sui sperāt aduersarij intfeceritis nota effusionis regalis san-
guinis vr̄e ppetue ascribet hereditati: ⁊ licet ceteri i adducēdo no
uo rege nouis semp sperēt gaudere munificētijs vos apud illuz
exosi erit⁹. Quid sceleris putat⁹ regū fūdere sanguiez: que digni
tas si hoc nephādo crimīe vr̄as pollueritis man⁹ vob⁹ aut vr̄is
successorib⁹ qñcūq3 in regno merebit: iste coronat⁹ tantos p an-
nos ꝑ rege hītus ille ꝑ cui⁹ rebus agit nō q rex nr̄ esset verum
mundū regnū nouit desistite. Igit mi fili si qō in necez hui⁹ hois
ꝓspirastis ⁊ tam altā vr̄e dom⁹ dignitatē hoc enormi facinore cō
tamīare caueatis rege ꝑ isto genitor vr̄ scitis quā mortez subijt:
nec vos nō ignorare dubito istū qui dicit regis intfecti natū esse.
Qui si regni hūgarie sceptra capiet an putatis illū de pat̄na nece
maxīe vr̄m ꝑ genitorē ꝑcurata nō recordari: si vo captiu⁹ iste vl
teriori regimīe potiet: sicq3 vos id feceritis que ipsa psuasio vr̄is
in reb⁹ semp finis bon⁹ sperabit ⁊ apud illum ꝑ quo genitor vr̄
aiaz fudit benemeriti erit⁹ semp: audiere hec iuuenes ipsi ⁊ stupi
di lōga hora stetere dissoluti tandē mat̄no de colloquio magnas
inciderūt i curas. Illis igit varijs cogitatōibus inde vacātibus
mulier illa sagax regē audiēs Sigismūdū illa ita locuta ē. Rex
sigismūde: scito tuos aduersarios nouo de rege deq3 tua extermi
natiōe curare mouerūt me lachrymе tue indesinēter tua ꝑ ora de
currētes ⁊ fletus tuos ꝓtinuos toto recepi corde tueq3 iuuēili eta
ti tāta i amaritudīe fluctuāti compatior: ipsa suz mulier que sola
tua ꝑ libertate laboro: sz res quedā de hoc me cogitātem tritat ⁊
sepius retrahit: timeo eteni si te eliberauero duos quos nosci na
tos meos amittere: si tñ fideliter ꝑmiseris cum de nouo sceptro
potit⁹ fueris meo de bñficio reminisci ac illos ⁊ me non deserere
q3 accuratissime tua curabo de libertate. Ad hec rex sigismūdus

mox humo ad pedes illius ꝓuolutus: expãsisq; brachijs ipsi⁹ ruit pedũ in amplexus tremebũdaq; acflebili voce age inquit domina ⁊ mater mea: eñ uero si regnuz mihi redibit si mihi vita comes erit sicq; tibi aut filijs tuis qñcũq; obliuiscar maiori calamitate q̃z pñs est mãciper: nec deus qñcũq; ꝓ amplius mihi libertatẽ ꝓstet. Ecce te in matrẽ illos in frẽs hac die adopto fideliq; sub iuramento hec tibi ⁊ illis seruare ꝓmitto: vicit post hec muli er ista crebris psuasionib⁹ filios ⁊ regẽ ipsũ emitti faciẽtes auido suo⁹ aduersario⁹ a spectaculo liberauit: clamdestinaq; illũ sub ꝓditione marchionatus morauie fecit deducere ad horas.

De reditu regis sigismundi in hungariam.

Unior regie eliberatiõis eiusdem aduersarijs non puotroi fuit nec modicũ erga scõas eiusdez res valuit. Mã hij sua captio quo⁹ tedio erat principe libtate potito q̃si graui de somno excitati de eiusdez offensorib⁹ vindictã exigere ⁊ regem ipsuz altũ reducere regni hũgarie in soliũ totis viribus conati vicos piter ⁊ agros illorum qui aliter sentiebãt ingẽti deprecatiõe vastabant. Inter quos erat vir ille inclemens magno austeritatis rigore tumid⁹ iohãnes de maroth ban⁹ cui⁹ vastitatis editiõem nr̃e etatis senect⁹ nundũ oblita est: ecõtra ps alta tum i sui ꝓtectiõem tũ hostilẽ in offensaz vires expiebat. Seruẽtibus igit̃ vndiqz guerris ⁊ re⁹ direptiõib⁹ magna i rabie iualescẽtib⁹ rex sigismũdus tũ armigere natalis soli gẽtis tũq; ptiũ supioruz regni hũgarie ꝓce⁹ fortib⁹ comitat⁹ agmĩbus: nundũ enĩ ptes supiores ipsi⁹ regni hũgarie illi⁹ declinauerãt a fidelitate: potẽt ad int⁹ rursus venit i hũgariã. Nõ enĩ multe difficultatis erat regez de nouo sceptro potiri cũ cast⁹ budense ⁊ q̃si cũcta regni muninia suo⁹ fideliũ ꝑmanib⁹ hẽbant̃. Eisdẽ dieb⁹ rex apulie vocantiũ crebris seduct⁹ pollicitatiõib⁹ vt reb⁹ potiret̃ ꝓmissis: veniebãt iãq; dalmaci regni venerat ad limites: cũ regẽ sigismũdũ sospitẽ bude merori ⁊ rebus aduota gaudere hungaricis audiuit Quare ex templo incepto desinẽs ab itinere terga vertit ⁊ parentis petens regnũ tum paterna tumq; sua motus iniuria ad regez sigismundũ lr̃as scripsisse ⁊ ipsũ ꝑ easdem vt illis qui ipso supstite de nouo semp soliti sunt gaudere rege cõdigne retributiõis munere compensaret rogatum effecisse ferunt.

De penis p regem sigismūdum a stephano wayuoda ⁊ ceteris infidelibus exactis.

Anta calamitatis mole rex totiēs grauat⁹ nō statim sunꝫ p⁹ redditū delinquētiū i psonas grauitatis vindicta vsus ē: solū etenī illoꝝ aufferebat p̄dia ⁊ suis collocabat fideli bus: nō tñ i memetipsos sibi sepi⁹ occurētes seuiebat nec gr̄aꝫ pe tētib⁹ regie benignitatis clemētiā subtrahebāt: eñuero hamum dulcedīe similate beniuolētie tinctū hūilib⁹ tendebat regnicolis vt altos sue erūne vitio maculatos eo facili⁹ cōp̄hēderc possꝫ: dissimilabat sagax rex graues animi dolores ⁊ int̄ hec dieti nūe rus eius fideliū grādē patiebat augmētū. Quare rex ipse p⁹ hec aīo audatioꝝ fidelibus suis dictā vniuersaleꝫ in oppido Kewre wswdwarhel denoīato i p̄tibus sclauonie hīto celebr̄andā indi xit. Illaqꝫ p̄stitutis diebus i magna nobiliuꝫ tumultuositate ser uente stephanus filius laczk wayuoda duce peccato aut regia in clemētia aut in agmībus armatoꝝ que secū nō min⁹ q̄ꝫ rex aduex erat: fidēs illac vēit vna igit̄ diex rex p̄rioresqꝫ regni ⁊ ipse way uoda simul eadeꝫ p̄stituti i domo ipse stephanus wayuoda ibidē medios p̄silij inter tractatus: captus p̄iter ⁊ occollatus est: ⁊ cuꝫ fama mortis eius ad suos delata extitit mox vindicta tumidi ruūt in arma: ⁊ fuisset ibideꝫ p̄culdubio sanguis effusio haud modica nisi cadauer illius alta de domo p̄cipitatū suis graue spectaculū ostendissent: ⁊ nisi etiā quidā ad illos tāto discrimī se subicientes exclamasset desinite īquiens miseri desinite p̄ituri: en videtis ex tinctum gr̄a cui⁹ arma cape deberetis. Quo facto rigor furoris il loꝝ tepuit: ⁊ vnusquisqꝫ eoꝝ tutas sibi p̄tes fugibūdus queritā uit. Hunc stephanū wayuodā p̄ter cetera infanda sua facinora i regie dignitatis lesam p̄petrata: eadeꝫ tempestate cū rex sigismū dus post cladem sub nicapoli receptā marittimis demorabat̄ i p̄ tibus tale scelus p̄misisse accusabant. Eteni illū ad cesareꝫ thur coꝝ pasaijthem nūcios misisse: filiamqꝫ illius regi ladislao: quē inducere conabat̄: ea p̄ditione vt illi p̄tra regem sigismūdū adiu mento fieret iugo matrimōiali ducere spospondisse: ⁊ in hui⁹ do cumentū ingentia thurcoꝝ agmīa hungaricas i p̄tes inter flumi na zawe ⁊ trawe situatas induxisse graueſqꝫ ibideꝫ p eosdem de populationes edidisse dicebant. Ante hec thurci nundū hunga-

ricas lustrauerãt terras iste fuit ingressus thurcoꝝ in hungariaꝫ primus: eo tũc illi igentes q̃s cernim⁹ in ciuitatib⁹ Sirimiensibus ediderе vastitates: q̃s ciuitates etiã nunc loca illaꝝ suis orbata edificijs non paruas fuisse testant.

De electione regis Sigismundi in regem romanorũ ⁊ de obsidiõe castri galambocz ifeliciter termiata

Ostq̃z ipse stephan⁹ wayuoda sui reat⁹ nouissimas ꝺdit penas suiqz sodales alij morte alij exilio dãnati vniuerse i regẽ parate isidie vndiqz tacuere: ipse quoqz rex ab illic quieto potit⁹ sceptro infra vite sue limites suo i regimie intestino tumultu turbat⁹ est nũq̃z. Igit cũ tantis calamitatib⁹ iuuenis princeps sepius agitat⁹ morbus ⁊ vita melioratus esset imobiliqz sui regni dominio etiã nationibus ab extraneis fungi ꝑspiceret. Cũ iaz tres ⁊ viginti i hũgaria regnasset ãnos i regẽ romanoꝝ elect⁹ est. Quãobrem rex tãti principatus magnanimitate mot⁹ vi nõ modica armoꝝ ꝓflata rursus vires thurcoꝝ tentare egressus est: arcẽqz galambocz vocatã alta i rupe supra decursuz danubij rasceano in agro situatã tempestate eadem illis subditã multo milite cinxit: dimicabãt vtriqz hostes simul ⁊ semp sigismũdane copie superiores erant: donec ille cesar thurcoꝝ chalapin⁹ oppressione suoꝝ ꝑpulsatus bellico apparatu cum ingenti veniẽs regi hostis potentior visus est. Quaꝑ pter rex ipse post nõ modicã suoꝝ vndiqz decertantiũ stragẽ campum deserens danubiũ trãsijt ⁊ hostilem euasit manũ: in hoc prelio licet multi occubuerint vir tamẽ ille nomiatissimus zanissa niger appellatus virtute ⁊ armoꝝ directiõe insignis ibidez cecidisse nostꝝ ad euũ nr̃i nõ sine turbatiõe animi memorat.

De origine huzistarum.

Edum res mortalium in etroclisim non labant: verum etiã diuini cultus dispositio cedente deo interdũ eclipsiz patit. Supradictaꝝ eni ipsius regis sigismũdi temporꝝ circa decursum ingens christiana in religione orta est dissessio: ⁊ tabes illa heretice prauitatis pestifera hũanas inficiẽs mẽtes auctorib⁹ Johãne wykleff in anglia ⁊ altero Johanne hwz in bohemia sensim diffusa creuit: secte cui⁹ imitatores maxie in bohemia ⁊ ei⁹ ptibus: cũ nobis sint ꝑpinquiores: huzistas vocam⁹: hãc ꝑter

catholice fidei emulam enormitatē diebus in eisdem. Quidā infandus ordo: si ordinis nomē vsurpare queat: adamitaꝝ vocatꝰ nescio quo auctore institutus emerserat: suaqꝫ polluta ad facinora vtriusqꝫ sexus hoīes senes simul ꝛ iuuenes trahere nō puefacultatis fuisse dicit maxime vt arbitror ex eo. Quod carnee voluptatis libidine illis vti fas erat: hunc enī ordinem sui imitatores summū creatorē rerū circa originem instituisse: omiaqꝫ cōmunia fieri ꝛ vt crescerent multiplicarent ꝑcepisse aiebant: incedebant nudi ꝛ speluncaꝝ latebras inhabitabant: postqꝫ sacra: si sacra dicere fas est: que pagebant. Extinctis lucernis tenebris se credebant ꝛ cuꝫ a senioꝛe sui: quē bohemico ideomate: othecꝫ idest patrem vocabant. Illud verbū crescite ꝛ multiplicamī dicebatur absqꝫ discretiōe: etatis mutuos in amplexus: piterqꝫ ꝛ explēdū carnalis voluptatis desideriū ruebāt: in dilatatiōem etiā ꝛ augmentū suoꝝ retiū diabolus que exhinc hūano tetenderat generi huic supstitiose adinuentioni tāto auxilio fuisse phibet: vt dumhuiꝰ choortis senioꝛ: inter cetera ꝑdigia que faciebat: auidus alta sulcātibus acra vel feris atris in nemoꝛibus latitantibꝰ vt venirent impabat moꝝ aderant: inclinataqꝫ ceruice illū veneraban tur: volebat enī mille artifex illos quos sui cultus voluptas nō capiebat saltem ꝑdigioꝝ irretire ostentis: qō ꝛ factū est. Hā hec pniciosa sacre religiōis subuersio paucis i diebus tantū cepat incrementuꝫ: qō postmodū ꝑ dictos huzistas magna vi armoꝛūqꝫ illatione nō modica vix deuicta abolitaqꝫ est.

De bellis sigismūdi regis ꝓtra huzistas actis ꝛ de combustione Johannis hwz.

Ex vero sigismūdus qui ex susceptī romani regimīs officio fidem catholicā tutare tenebaꝫ maxime aūt: qꝛ natalem eiusdeꝫ terrā dicti huziste magnā in vim conglomerati vastabāt sue secte alienos igne ꝛ gladio attrociter dimicātes: contra eosdem armatā tum hungarice tū vero germanice gētis non semel suscitauit robur soloqꝫ ꝛ populo hereditario non parcens magnas in regno bohemie edebat vastitates. Non ergo illi flectebātur sꝫ semꝑ q̄si in nomīe sanguinis christi certaturi ꝑ armoꝝ insignijs in vexillis ꝛ scutis ac clipeis: alijsqꝫ bellicis vtēsilibꝰ imaginē calicis arte pictoꝛia scribi facieñ. duce quodam

sijska hoīe robusto ⁊ monoculo turmatim ꝓcedebant: ⁊ in sc seui
entes acrius seuiebant: ⁊ tum in religiōe tum vo rebus ī hūanis
ꝓfusio regno in eodem erat ingens: pugnatū est ea de causa ptes
inter vtraſqz cum magno discrimīe ꝓsonaꝝ sepius: maxīe aūt cū
vna dieꝝ vterqz hostis in campo nō remote ad ciuitatez vrbura
rū kothumbanija vocatā ꝓuenissent ps nō cessit sine ingenti stra
ge pti: diu igit populo in vtroqz ancipiti bello feruente ⁊ multis
ex vtraqz pte cadentibus vltimatim sijska supiore rex campū de-
serens terga vertit ⁊ simul cū suis qui supstites erant fugiens ho
sti tum res tum animi ferocitatez reddidit. Cuz igit rex sigismun-
dus huius rabiē pfidie vi se compescere mīme posse arbitrat⁹ est
vniuersalis dogmate concilij tantā soffocare pestem satagēs illā
constancienſez celeberrimā vniuersalis christiane religiōis sino
dum celebrare ꝓcurauit vbi ꝑfatus Johannes hwz ⁊ hieroni-
mus discipulus ciusdem heresiarche videlicet ꝑdicti ꝓsilio in eo
dem simul cū dogmatibus reprobati damnati ⁊ ignis incēdij sup
plitio extminati fuere. Non ergo regno bohemie in ꝑdicto per
ipsos semīate pestis fomes cessauit hāc nr̄am vsqz ad etatem.

De exercitu hungarorum in partibus Bozne debellato Sequitur.

Alta ⁊ varia bella huius regis in diebus non semp fi-
ne optato clausa strepuere: sz quis tanti principis tot p
annos regnantis euū stilo queat pstringere. Inter cete
ra enim bella dñice incarnatiōis cum quindecimus post
mille quadringentos instaret annus. Magna vis armoꝝ gentꝭ
hungarice aduersus ducem spalethij herwoija denoiatuz mota
est. Dux cuī iste ante hec regi fidelis eisdem ī diebus ꝓteruie sti-
mulo ductus lapsus ī pfidiam regno hungarie vim īferre conat⁹
ad suas ptes roborādas īgentia thurcoꝝ agmīa conduxit ⁊ par-
tib⁹ regni bozneñ. regi subiectis īgens ꝑdo fuit. Aiauerat hunc
hoiem longeua regis absen̄. Rex enī ipse eisdem sub annis ī di-
cto constancien̄. concilio ꝓtra heresim iamdictā proqz sacraꝝ ro
mani regimīs coronaꝝ adeptōe agebant. Viri igit in regno po
tentes quibus regia de cōmissione id cure erat nouaꝝ rerū strepi-
tu pulsati Johannē de gara alteꝝ Johannē de maroth Paulū
chwpor de monozlo banos ceteros etiā q̄zplures viros ꝑstan-

tiores duces sui exercitus efficiẽtes robur hungaricũ satis gran-
de in regnum Bozneñ. contra illum misere. Ille vo ex aduerso
tum sua tumqz conducta gente munitis illis campo se opposuit
Collatis igit̃ signis bellicis ⁊ turbaꝝ vocibus vtraqz ex ꝑte ma
gno clangoris insonitu tharatãtarizãtib⁹ vterqz hostis mutuaz
in ruinam sitibundo bellum ingreditur ⁊ in magna virtute lacer-
torum viribus ꝑliatur totis clamor ingens exuberat: frangunt̃
lancee ⁊ in earum fractione multi deijciunt̃ ab equis cadunt hinc
inde cadauera mortuoꝝ ꝑte ex vtraqz. Sz quis boznensiũ astu-
tie se ꝑferre valet. Cum hungarorũ vires illorum potentie eo ĩ
certamine multo suꝑiores cernerentur mox illi montiuz ꝑ culmi-
na: qui ex eis ad id ꝯstituti erant: stantes ita docti hungaros fu-
gere ꝓclamabant: hec vox magnam hungaris edidit ꝯfusionẽ.
Nam cum prelio viriliter insisterẽt hoc rumore audito ꝑtem ip-
soꝝ fuge datam arbitrati campũ deserentes terga verterũt: ꝓpt̃
quod ⁊ magnam stragem ⁊ hostibus predam ibidem dedere: nec
duces ipsi tanti ꝑiculi ex ꝑtes fuerunt. Quin alij ibidẽ capti alij
ꝑempti. Johannes enim de gara captus ⁊ dire vinculatus post
multos sue captiuitatis dies libertate potitus pondus feramẽto
rum ingens quibus vinctus erat in mõasterio de Batha ad glo-
riã ꝑciosissimi sanguinis domini redemptoris nostri ꝓ illius qd̃
ibidem vouerat redemptiõe voti futuram ad memoriam reliquit
Johannes vero de maroth pro sui libertate inimico magnaz au
ri sũmam fudit: ⁊ quid de paulo chwpor bano dicendum est qui
bouinã crudam in pellem insutus vlteriorem duce ab ipso vitaz
non meruit. Nam cum ꝑsidiã ante hãc dux ipse herwoija regi si-
gismũdo obedientie iunctus officio eiusdem curiã frequẽtaret: et
tum vita tumqz regimĩe moꝝ brutalis cerneret̃: ipse paulus ba-
nus illum ludibrio habens: dũ illi obuius fiebat dissolutus ĩ tre
pham mugitu bouino ꝓ salutatõis veneratiõe dignitatez illius
deturpabat: sic ⁊ ipse dux herwoija: cuz idem paulus banus ab
ipso vestimento dicte pellis bouine honoratus fuisset aiebant.
Qui in forma humana voce bouis instar vtebaris: vtere iam et
forma ⁊ voce eisdem.

De bello ꝑ stephanũ banum de losoncz in ꝑtibus transalpinis cõmisso.

St etiã pugnatuz huius regis in diebus trãsalpinis in ꝑtibus pluries semꝑ illi⁹ gentis requirẽte rebelliõe maxime tñ ꝑliũ illud qđ duce viro magnifico stephano de losoncz bano ꝑtibus in eisdez cõmissum est q̃zuis tristẽ habuerit finẽ viuaci tñ mẽoria dignũ. Erant enim diebus ĩ illis t̃ra in hac duo principes alter daan alter merche: ambo eodẽ sanguĩe nati: qui paritate ꝯfusa singulari vti dominio laborabãt. Et cũ daan suas ꝑtes debilitari agnouit ꝑceps thurcoꝝ quesiuit subsidium ⁊ illo potit⁹ ꝑtem alterã coegit in fugã. Merche v̀o cũ vires suas ad arcendũ extraneũ hostẽ debiles sensit regis sigismũdi petiuit auxiliũ. In hui⁹ igit̃ succursũ stephan⁹ de losoncz ban⁹ multis armatoꝝ cũ agmĩbus ꝑ regẽ missus extitit. Qui tandẽ cruẽto cõmisso bello dũ hosti impar esset p⁹ multã ꝑtis vtriusqz stragez capitis sui dãno vite ꝑiter ⁊ bello ibidez finẽ dedit: nã post casuz ducis ducti in fugã v̀si magnã inimicis rerũ ⁊ ꝑsonaꝝ ꝑdã dedere: hui⁹ belli exitũ ingẽs subsecutũ est miraculũ: eniuero cũ post hanc cladem duo vel citra ꝑterissent anni: ⁊ quidã visendoꝝ ossium int̃fectoꝝ gr̃a in hui⁹ campũ certamĩs accessissent: dũqz mirabundi ĩnumeras hoĩuz ꝑiter ⁊ iumentoꝝ ibidem occisoꝝ admirarent̃ costas euestigio vocẽ quasi hũanam tenuem ꝑiter ⁊ difficilem audierũt. Attoniti igit̃ huc atqz illuc respiciunt nemĩem tñ vidẽt q̃re se fantasmate ludi arbitrant̃ nec min⁹ pauore ꝑculsi diu stetere: ⁊ cũ vocẽ illã ꝯtinuari int̃qz rumores quos audiebãt nomẽ celeste dñi nr̃i iesu christi ⁊ ei⁹ gẽitricis gl̃iosissime Marie crebrius recitare aduerterũt in animũ reuersi inquirentes quid nam hoc miraculi esset: vlteri⁹ ꝓcesserũt. Tandẽ hũana tabe spoliata ossa natis circũquaqz virẽtib⁹ herbis int̃ orta solũ caput ĩtegꝝ inuenerũt. O celi regina gl̃iosissima tuũ quo laudũ ꝑconio sãctũ magnificem⁹ nomẽ: q̃s tibi gr̃aꝝ referam⁹ actiones q̃ te veneremur gloria dum cũcte tuas in laudes hũane sufficiãt vires mĩme ille tuis cesset a laudib⁹ tuo scõ qui noĩe ĩuocato tuã nõ sensit beniuolentiã: tua etenĩ petẽs suffragia ⁊ ad tua scã ꝯfugiẽs ꝑsidia: a te derelict⁹ est nemo: magno nob̃ exẽplo est v̀go sacrata hoc ingens qđ homĩe in hoc nob̃ ostẽdisti miraculũ. Nam cum totum

corpus exanimatum tabidemqz solũ caput viuere ⁊ linguã loqui
ꝯspexerunt stupidi ingenti capiunt̃ admiratiõe tantos ꝙ ꝑ dies
estatis feruid⁹ ardor: hiemisqz austerus rigor ac media ⁊ sitis to-
tius corꝑis consumpta carne solum caput reseruauere. Admirã-
tibus igit̃ illis: quid admiramĩ inquit creatura dei ⁊ christian⁹ sũ
qui si christiani estis illius ꝓ nomĩe ꝓpter vos in cruce qui mor-
tuus est: querite mihi sacerdotem vt confitear: int̃rogatus tandẽ
Quomodo nanqz illos vsqz ad dies vixisset. Respondit glorio
sissima virgo Maria me fouit ꝑiterqz vt sine ꝑceptiõe ecclesiasti
coꝝ sacramentoꝝ non decederem me vestꝝ vsqz aduentũ ꝯserua-
uit: ⁊ nisi cõfitear mori nequeo: int̃rogatus rursus. Qua de rati-
one ipsa virgo gloriosa te tanto ꝓsequit̃ beneficio: respondit vi-
gilias septem festiuitatũ illius semꝑ in pane ⁊ aqua ieiunaui: ⁊ il
lius festiuitates sũma cum deuotione celebraui: viteqz ⁊ mortis
omnis spes ipsa mihi fuit accersito: tandem sacerdote ⁊ confessio
ne ceterisqz que subsequi debebant peractis dissolutus quieuit in
pace.

De bellis nicoli pethersij bina vice gestis.

Ultotiens euo eodẽ gens thurcoꝝ quietis impaciẽs et
ꝯtinue sitibũda rapine ꝑtes cis danubiales ⁊ t̃ram nr̃o
vocabulo themeskez appellatũ violẽtis irruptiõib⁹ tri
stauit: quos vir strẽnu⁹ magna agredi audax nicolaus fili⁹ petri
de macedonia amicoꝝ auxilio ⁊ milite agregario adiut⁹ binis ꝓ-
fligauit vicib⁹ spolia tulit ⁊ hostẽ ĩ fugã ꝑiterqz ⁊ in p̃dã ꝯuertit.
Cum enĩ eadez tẽpestate machumetes prim⁹: cesar aũt thurcorũ
quĩtus defunctis frĩbus vnasecũ ex quõdaz supradicto pasaijthe
al's similiter cesare thurcoꝝ generatis regnũ adeptus illud terra
mariqz adauxisset ⁊ quãdã ꝑtem mesie quã nos suꝑiorez boznã:
vel vulgo vocabulo: werhbozanija vocamus suo subdidissz do
minio. Placuit illi vt nouũ terra ĩ hac regez crearet: igit̃ quendã
tum parui cẽsus tum hũilis ortus ꝑiter ⁊ fame hoĩem Ikach vo
catuz regem bozneñ. denoĩauit. Iste noui gloria noĩs seductus
vim quã potuit sibi cõmisse gentis oẽm mouit ⁊ ꝑtes p̃dictas p̃
dabundus inuasit. Fumãtibus igit̃ vndiqz p̃dijs ⁊ p̃timore cũ-
ctis terre illius homĩbus euadendi facultas quoꝝ erat: fugienti-
bus Nicolaus filius petri supradictus nõ equalis milite ad ho-

stem militari ductus temeritate illi hostis fuit. Cõmisso enĩ p̃lio
cũ anceps certamen ferueret: ⁊ illi medios int̃ bellãtes rex ikach
obuius fuissz: ille eo cognito mox equi sui in illũ vertit habenas
⁊ illũ lancea sua tam virilit̃ agressus est: qd̃ rex ikach ex impulsu
lancee eiusdez nõ obstantib⁹ fidelib⁹ armis suis grauit̃ vulnera
tus p̃ceps coruit ab equo: nõ pep̃cit iratus miles homĩ ꝓstrato
sz descendens de equo pectori illius armatũ impegit pedẽ ⁊ victi
nõ curatis precib⁹ illuz ense nudo iugulauit. Quo viso choors
quã ipse ikach cõduxerat vniuersa ĩ fugã ꝯuersa est. Ipse v̄o ni-
cõs filius petri simul cũ suis p̃da locuples redijt: ⁊ regi sigismũ-
do in signum victorie banderia siue vexilla hostis hostemqz ca-
ptum haud modicũ misit. Pugnauit ⁊ alt̃a vice cũ thurcis cõfi-
nia in p̃dicta irrũpentib⁹ miles iste: ⁊ cũ ad ꝯterendũ hostem vi-
ro p̃iter ⁊ armis illi impar esset: noctẽ sibi auxiliari arbitratus mi
litem quẽ potuit cõgregauit. Addidit insup̃ hõ sagax militie eq̃-
tiarũ: ceterorũqz in agro depascantiũ iumentorum: vagabũdas
greges vnicũqz gregi tũ timpanistas tũ fistulatores ⁊ p̃terea ho
mĩes qui clamores ederẽt p̃ponen̄. Tali adiut⁹ p̃sidio ĩ hostez
hospitio cãpestrali nocturneqz quieti datũ irruit: turbauitqz illũ
⁊ afflixit ac fuge p̃cipiti dedit victoriaqz p̃iter ⁊ solẽni potit⁹ p̃da
sue ꝯditiõis int̃ nobiles nr̃as vsqz ad dies mẽorabilis nomẽ op
timũ potitus ẽ in euũ. Dixere quidã qd̃ hoc in certamĩe miles p̃
notatus sue gẽtis ꝓ cognitiõe ne nocturnis obumbrati tenebris
sui milites alter ferret alteꝝ vocabulũ: Isten: zenthmijhal bel-
li feruẽte attrocitate p̃cepisset clamandũ. Cunqz pugna eiusdez
noctis sub obscuritate ferueret ⁊ hostis hostẽ minus agnosceret
Thurci hoc vocabulũ vl̃ apud deũ vel erga hostes sibiipsis nõ
minus auxilio esse cogitantes cum acriter ab hoste p̃sequerentur
ingẽti cũ clamore omisso vocabulo isten solũ mihal clamitassent

De coronatiõe regis sigismũdi in regem bohemie.

Ex sigismundus quattuor ⁊ triginta annos regni
hũgarie principatus gloria fretus: millesimo q̃-
dringẽtesimo vigesimo: dñice ĩcarnatõis ãno reg-
ni bohẽie ĩ regẽ corõat⁹ ẽ: hos enĩ añ ãnos p⁹ sublatõe wẽceslai
frĩs sui: ipse rex sigismũd⁹ regno in codẽ nõ regio sz gub̃natoris

nomīe fungebat̄. Iste rex nō solū hūilis domus nobiles: verū etiā plebee ꝯditiōis homīes alte dignitatis ad culmen q̄z plures sublimauit suoqz ī regno potētes fec̄. Dom⁹ enī dn̄oꝝ d̄ palocz ⁊ de rozgon ac quōdā dn̄i michaelis orzaagh palatini de quo supi⁹ mētiōez me fecisse recordor ipso rege auctore amplam deuenere agroꝝ ad possessionē sup̄stites quoꝝ nūc in regno alto magnificētie titulo gaudēt. Comes v̄o pipo d̄ ozora nullo sui sanguinis herede sup̄stite defunct⁹: ⁊ mathko ban⁹ cū suis frībus frankone perkone ⁊ zowano: posteri quoꝝ pat̄nis ī rebus nūc haud magnā habēt portionē: ragusiani fuerūt: qui licet vrbani status fuerint magnā tn̄ hui⁹ regis beniuolētiā habuerūt: auriqz ⁊ agri possessione opulēti quodū vixerūt potentes in regno fuere: medie aūt eminētie nobiles quos rex iste aut ex rure aut obscuro nobilitatis ex tugurio sustulit mihi cōnumerare haud promptū est legentibus quoqz tedij fastidiū: cum ad has res nullius sint importantie: generare arbitror.

De his qui regis sigismūdi frequētauerūt curiā et quō dezpotus castꝝ nandoralbeñ. eidem cessit.

Uria principis hui⁹ magna nobilium claritate illā frequētantiū refulsit ingētiqz aduenaꝝ īundatōe semp̄ gloriosa fuit: multi germāie ⁊ italie ꝓceres hāc frequētauere nec min⁹ regis portigalie natus multo sui regni nobile cinct⁹ occiduis t̄re de finib⁹ ꝓ tāti veneratōe prīcipis veniēs curie regis hui⁹ honori fuit. Is tū qd̄ instante hiemis diro rigore danubiū ꝯgelatū vidissz admiratū extitisse ⁊ gēitori suo maiori ꝓ miracl̄o qd̄ vnq̄z p̄egrinaꝝ p̄tiū ī lustratiōe vidisset nūciasse ferūt: sigismūdo regi. Illustris prīceps georgi⁹ rascie dezpot⁹ sūma obedientia fuit: castrūqz nandoralbeñ. int̄ ꝯcursus potētiū amniū danubij ⁊ zaui situatū: qd̄ abolito euo taurinū: nr̄os aūt p̄ seniores alba bulgarica vocatū extitisse p̄hibet̄ suos p̄ p̄decessores ⁊ ipsuz illa vsqz ad temp̄a inhabitatū dn̄i millesimuz q̄dringentesimum vigesimum quintū circa annū mere fidelitatis pro obside eidē cessit: hoc castrum postea rebus thurcoꝝ inualescentibus agro hūgarico vt infra stilo tanget̄ breui haud parue vtilitatis fuit. Rex vero sigismundus illi propter hoc non minoris munificentiam largitatis exhibuit. Nam in regno suo hungarie castra zalamke

men: kewlpen: becheij: wijlagosswar: thokaij: mwkach: thalija: regeg ac opida zathmar: bezermen: debreczen: thwr: warsan ⁊ alia nõnulla in ciuitateq3 budensi domn3 egregiam illi⁹ dignitatis sufficientẽ ꝑ descensu ⁊ hospitio eide3 donauit: his etiã regalem frequentabat curiam ⁊ apud regem apudq3 hũgaricos gratus habebatur.

De vastitatibus ꝑ blaskonem editis.

Exsigismũdus sanctam matrẽ ecclesiaz tum armis tristatam tum vero ingẽtibus scismatis ⁊ hereſ ꝓcellis et turbinibus agitatam crebris vicibus ꝯsolatus est ruentemq3 erexit: ⁊ ꝑ illa suos sepi⁹ thesauros suorũq3 sanguinez simul ⁊ aiam fudit. Tandem cũ etas sua longas sibi moras ꝓmittere videreť minime ne morte ꝑuentus impialis nomis honore fruſtareť illa in toto orbe terrarũ noiatissima romani regni diademata impialisq3 dignitatis insulas suscipe satagẽs dispositis in regno ex viris ꝑstãtioribus ꝑ eiusdẽ tutela custodib⁹ versus vrbẽ romanã suo⁊ flexit habenas equo⁊. Sz hij custodes regnũ hũgarie sui pñtia principis orbatũ haud bñ ꝓtexere. Nã millesimo q̃dringẽtesimo tricesimo primo salutis ãno ipso rege peregrinis in regnis res suas dirigẽte. Quidã blasko exigui tũ census tũ nois ex collectiuo milite hũgarico videlicet ⁊ bohemico: quo⁊ ꝑda animi erat: ingẽti manu ꝯflata: primũ opidum therma uie turrib⁹ altis muro coctili iũctis cinctũ ciuib⁹ eiusdẽ nocturna quicte sopor̃tib⁹ vi clamdestina subĩtrauit potitusq3 munitiõe arma auxit: ⁊ q̃si turbo vebemẽtissimus in ꝓtes regni superiores: q̃s nos terrã matthie vocam⁹ se ingerẽs: rebus etiã diuinis aut sexui vel etati pcens mĩme vsq3 ad danubiũ igne ⁊ gladio oia vastauit: rapaciq3 exposuit p̃de ⁊ altius fecisset nisi custodes p̃dicti vniuersa regni hũgarie ꝯgregata nobiliũ multitudie illi⁹ voracem appetitũ cõpescuissent ⁊ illu3 suis in rebus q̃s agressus erat quoddam silentiũ pacis sub imagine tenere coegissent.

De rusticis regibus in regno suborti s.

Os ante annos ĩ regno hungarie duo rusticana bella autoribus quibusdaz rusticis: altero anthonio altero vo martino vocat3: nõ tñ vno codẽ tpe strepuere: ho⁊ vn⁹ puta anthoni⁹ ĩ trãssiluanis regni ptib⁹: alť aũt videl3 martin⁹

in terra nijr ⁊ zamoskewz magna rusticoꝝ vi collecta ⁊ nomīe re
gio sibi vsurpato hac vexillis eleuatis īgentibus: velut īunda-
tio quedā: erumpentes viribus ⁊ regnū ipsis subicere satagētes
huc ⁊ illuc ferebant: nobilesqz vniuersos sibi occurrētes interfi-
ciebant: ad villas v̄o ⁊ oppida vt illis adhererēt nūcios cū san-
guinolentis gladijs mittebant: nolentes v̄o īclinari p̄de ꝑiter ⁊
morti exponebant ⁊ ī tantū rusticana hec potentia creuerat: ꝙ et
armati illos agredere pauitabāt. Tandē multa ꝓceꝝ expeditōe
ꝯtriti ⁊ debellati sunt penasqz cōdignas dedere: naz regib⁹ ipsis
morte mulctatis: cet̄os qui euadere nequiebant alios oculis ali-
os naso ⁊ labijs alios v̄o manibus damnificauere.

Quomodo rex Sigismundus primū in regez tandem in Impatorez romanoꝝ feliter extitit coronat⁹

Inter hec rex sigismūdus ꝑtibus tuscie ⁊ lombar-
die ꝑlustratis ī ciuitate mediolanensi scd̄a romani
regimīs corona: cuz primā ante hec ī aquisgrano
suscepisset: ꝑ prīcipes ⁊ electores eiusdem digni-
tatis extitit coronatus: deinde ꝯtinuato itinere ro
manā venit ad vrbē: vbi sacratū impialis fastus infulaꝝ hono-
re veneranda tanti principis canicies ꝑ scīssimū ī christo patrem
dn̄m Eugeniū papā q̄rtū īgenti cū solēnitate laudabiliter extitit
adornata: ꝓpter qd̄ ipse rex sigismūdus iaz nō solū rex aut impa
tor: sz rex ⁊ impator a suis vocari dignatus est. Reuersus p⁹ hec
ꝑ italiā ⁊ germaniā ⁊ rebus tam romane eccl̄ie q̄z suis sibi occur-
rentib⁹ discretiōis moderamīe aduotū cōpositis venit ī hūgariā
que suā ꝓpter absentiā multis īiurijs vndiqz lacessita ⁊ ī sue qui-
etis statu grauib⁹ affecta erat ꝓceꝝ discordijs: figens igit̄ ī ciui-
tate posonien̄. residētiā ⁊ ad illū regni sui hūgarie prīcipib⁹ ⁊ ꝓ-
cerib⁹ q̄si totū regnū repn̄tātib⁹ ꝓuisenda noua dn̄i ipsoꝝ digni-
tate ꝯfluētib⁹ oēm īpetū ⁊ turbinē discordiaꝝ: quib⁹ regnū suum
sua regali pn̄tia viduatū: int̄im agitatū extitit sagacit̄ cōplanauit
⁊ īsuꝑ ꝓ euellēdis radicit⁹ amplioribꝰ regnicolaꝝ discordijs ꝓ-
qz pace illoꝝ stāda: nouas ī regno ꝯstitutiōes nouasqz leges sui
priuilegij patrocinio mediāte ꝑpetuo ſuādas statuit ⁊ roborauit

De obitu impatoris Sigismundi.

Via regnum bohemie principe remoto non mīoribus

guerraꝝ ardebat incẽdijs maxĩe qꝛ huziste xpĩano rebelles regi
catholicã fidẽ subuertere satagentes res ꝑiter ⁊ sanguinẽ secũ dis
sentientiũ sitiebãt: ⁊ cũ illis vis simul ⁊ habilitas ꝯueniebãt: nõ
tantã xpĩanꝰ in paganũ q̃ntã ipsi huziste ĩ xpĩanos seuitiã exerce
bãt. Mouit igit̃ xpĩanũ principẽ natalis regni discordia nec illũ
sue etatꝭ grauitas detinuit. Quoniã arrepto v̀sus bohẽiaꝫ itĩere
vt illis pacẽ ꝯderet disceptãtẽqꝫ populi fidẽ vniret Pragensem
vrbẽ ĩtrauit. Dũ igit̃ senex princeps etate curisqꝫ ꝑiter ⁊ paralis
infirmitate laboraret magna ĩfirmitatꝭ grauitate occupat̃: suãqꝫ
senilẽ extremos sue vite ad limites appropĩq̃re sui corꝑis ex debi
litate agnoscẽs hũgaroꝝ potioribꝰ qui illũ comitabãt̃ claꝫ ad se
vocatꝭ illos ita affatꝰ est. Chari mihi filij sũmũ rerũ ꝯditorẽ mee
vite de diebꝰ vt ipse mei corꝑis sentio ex debilitate ꝯtentasse ar-
bitror: siqꝫ hic morte p̃uẽtꝰ fuero timeo ne bohemi qui me ⁊ vos
sꝑ odio habuere ĩ vos irruãt vosqꝫ ⁊ vr̃as res rapaci p̃de expo-
nãt: sꝫ qui hucusqꝫ vos dilexi vt ⁊ nũc me vos ĩtime diligere scia
tis maxĩaꝫ ꝓpt̃ vos ĩcidi ĩ curã: ita vt ⁊ lãguoribꝰ quibꝰ ꝑurge-
or ⁊ cet̃is rebꝰ obmissis solũ vr̃a de lib̃tate die noctuqꝫ curẽ: q̃n-
dã igit̃ vr̃e salutꝭ viã inueni ꝑ quã vos vr̃is laribꝰ ĩcolumes me
reddere posse cogito. Cras enĩ barba ⁊ crinibꝰ meis coadũatꝭ ca
niciẽ capitis mei crinali adornate locãtesqꝫ me imꝑiali ĩ sede simꝭ
qꝫ ĩ feretro me ponite ⁊ mediã ꝑ ciuitatẽ vna mecũ trãseũtes me ⁊
vos e medio illoꝝ qui vr̃m siciũt sanguineꝫ educite ꝑit̃qꝫ pꝰ v̀ba
imꝑialibꝰ elumĩbꝰ madide aborte lachryme suas defluxere vsqꝫ
ad maxillas: placuit hũgaris imꝑialis beniuola ꝑsuasio. Quã
obreꝫ subsequẽtis noctis tenebris que stellas reddit clariores ꝑ
solis ortũ fugatis altisqꝫ pallatioꝝ cacumĩbꝰ titaneo radiãti ꝑfu
sis lumĩe hũgari vniuersis ad viã necessarijs p̃paratis oĩa iuxta
imꝑatoris ꝯsiliũ fecerũt: ⁊ cũ senex princeps venerãda canitie tũ
qꝫ florido adornatus crinali mediã ꝑ ciuitateꝫ ferebat̃: vndiqꝫ se
xus vtriusqꝫ iuuenũ senũqꝫ fit ꝯcursus: ⁊ lachrymãtibus intuen
tes eum lumĩbus quasi illum amplius non visuri genuũ curua-
tione pariterqꝫ et iocundo salutatiõis oraculo eum venerabant̃.
Ille circũquaqꝫ oculis intuitu depastis eisdeꝫ imꝑialis tãtũmõ
capitis ĩclinatiõe respõdebat. Egressus igit̃ pragẽsi de ciuitate
optatã venire ad patriã nequiuit: sꝫ in ꝫnoijma ciuitate morauie

delatus dñi millesimo q̃drigẽtesimo tricesimo septĩo ãno in festo
ꝯceptiõis gl̃iosissime v̓ginis marie: etatꝭ sue septuagesimo reg-
noꝝ aũt suoꝝ hũgarie quinq̃gesimo primo: romãoꝝ septĩo ⁊ vi-
gesimo: bohemie decimo septĩo: impij v̓o ãno quĩto diem obijt.
Qui postmodũ suoꝝ nõ sine vberrimo fletu in hũgariã portatꝰ
⁊ ĩ eccl̃ia waradieñ. honorifice suoꝝ p̃decessoꝝ ad ĩstar traditꝰ est
sepulture. Fuit impator sigismũdꝰ hõ ĩ sui vultꝰ q̃litate ⁊ p̃sone
q̃ntitate satꝭ idoneꝰ: pulcra facie: crinibꝰ crispis ⁊ glaucis ac sere
no ĩtuitu a sũmo rerũ ꝯditore adornatus: hic in fauorez hũgaro-
rũ quõdã longas barbas deferentiũ ꝓlixã barbã deferebat.

De coronatione alberti regis ⁊ de preda in ciuita-te Budensi facta.

Inquerat impator sigismundus regni p herede vnicam tantū natā elizabeth denoiatam: quaz ex illustri regina barbara nata quondaz spectabilis hermāni comitis Cilie secūda scz psorte sua genu erat: hāc ipse impator alberto duci austrie adhuc in hūanis agens hac sub ditione vt sibi gener piter t filia in regno succederent ritu xpiano legittia p psorte locauerat: t cū hec dispositio populo hūgarico displiceret mīme impatore tumulato: ipse dux albert⁹ mox ītroductus est: primaqz noui tunc subsequentis die āni dñice scz circūcisionis celebri in festo dñi aūt millesimo q̄ringentesimo trecesimo octauo anno. Eadem qua primi reges hungarie glorie cū pompa feliciter extitit coronat⁹. Hui⁹ regis primo āno budeñ. in ciuitate ingens exortuz fuit disturbiū Cū enīz ipsa ciuitas ex bino populo hungarico scz t theutonico habeat incolatū theutuni sui ideomatis pr̄icipe tumidi hūgaros oīno sue ditiōi subdere t illā psuetudinē ciuitate ī eadem ab olim obseruatā. Qd videlicet alto annox hūgarus alto vo theutunus ī iudicem p̄ficere abolere satagētes interdū cū illis tempus idoneum p̄stabatur hungaros tum obprobrio tum vero vi afficiebant: hungari vero: qui ab antiquis in sui vindictaz tarde moueri: sz aliquādo tarditatem vindicte potentis turbinis ad instar satisfactōis grauitatez in sui offensores exercere solent: omīa velut quodā graui somno occupati dissimilabant: quid naz insulsa theutonox pareret p̄sumptio expectantes: erat tūc ciuitate in eadem hungarus quidā iohānes ewthwews denoiatus hō p̄stā tie nō pue: nec vltim⁹ in ciuitate: qui solus totius hūgarice plebis obprobriū p̄ter omnes grauit ferebat: t q̄ntū in illo erat hungarox ciuiū honorem voce t vi tutabatur. Cum igit in oculis theutonicox ad modū grauis haberet theutuni opportunitate potiti illum furtim captiuarūt t captum domus eorum in penetralibus diuersis tormentorum generibus affecerunt tandem nimiam tormentorum p torturam mortuū alligato illius collo ingentis lapidis mole ī danubiū illū demerserūt. Tacuit hoc enorme scelus octauū ifra diē donec. s. cadauer illius pōdere solutū lapidis aqua suis exposuit rippis: inuentū igit corpus exanimatum

⁊ multas sue calamitatis exhibēs cicatrices credibile de suis testi
moniū p̄buit int̄fectorib⁹. Eadez tēpestate curia reg̃ multo fer-
uebat nobile. Qua ꝓpt̄ hūgari hac enormi scelere viso fremen-
tes vnaniter īgenti clamore ꝯcrepuerūt: magnoqz furoris cū im
petu ī sui vindictā ī ciuitatē irruētes: dū īterfectores illius repire
nequeūt illoꝝ īgerunt se ī pallatia ⁊ testitudinū ferrata ꝯfringen-
tes hostia thesauros theutunoꝝ rapaci exponebant p̄de. Erat
diebus ī eisdē budensi ī ciuitate frat̄ quidā noīc iacobus hō deuo
tus ⁊ religiōis ꝑfecte natiōe italicus ordīs scī francisci quē hūga
ri p̄dicatiōis ī doctrina haud ꝑuū sequebant̄ hic īgentib⁹ excita-
tus clamoribus cū eidez facti īnotuit series: arrepta diuīa crucifi-
xi imagīe medi⁹ nudus pedib⁹ inter hūgaros cursitabat ⁊ christi
imaginē illis ostendens: ac illos vt ab inceptis ꝓ illo qui ꝓ eis
ita crucifixus est desisterēt: voce querulosa ꝑiter ⁊ lamētabili ro-
gabat: illi eo magis clamorib⁹ īualescentes dicebāt: deus etiam
nobiscū est direptōiqz rerum dediti de illius p̄cibus curabāt mi-
nime: ⁊ cū frater ille nil ꝓficere sz magis tumultū se facere agno-
uit in claustꝝ scī iohānis euāgeliste vnde exierat reītrauit. Hun
gari v̄o tali a theutunis scelerati illorū facinoris exacta tallione
cū ampli⁹ res eoꝝ īuēire nō valuerūt a direptōe earūdē cessauer̄t

De exercituali expeditiōe regis alberti ꝯtra huzistas

Ex albertus impatore vita functo illi nō solū ī regimīe
successit hungarico: verūetiā post impositā ī hungaria
sibi coronā mox ī regem romanoꝝ ⁊ bohemie elect⁹ est.
Cum igit̄ post īpatoris sublationem ī regno bohemie huzistas
eoacrius ī catholicos seuire audiuit īgentez hungarici ⁊ almani
populi ꝯtra illos mouit expeditōem: illi aūt licet ⁊ polonicales
manus habuerīt ī auxiliū tamē cuz campestrem reg̃ expeditōez
ipsoꝝ vires paritate potentiaqz eminere aduerterūt: ītra menia
ciuitat̃ thabor denoīate se receperūt. Est enī ciuitas hec ī bohe-
mia caput ⁊ nutrix huzistaꝝ ꝑ ipsos dudum nouella adhuc illoꝝ
crescente suꝑstitōe campestralib⁹ eoꝝ ex castris noua muroꝝ edi
ficatōe ī loco natural̄r forti cōdita iuxta quā rex sua campestralia
fixit castra illi aūt sepius de ciuitate: regius v̄o exercitus de castr̃
erumpentes vicissim graui morte laborabant: compleuit hec di
micatio menses tres. Interim aūt vltraqz de ꝑte tum mutuo in

conflictu tum vero excussione machinaꝝ necati fuere plurimi: et cū rex albertus solā famem hosti inimicā aduertit tanto populo escā demere ꝛ vias opem victualiū ferentes illis se recludere non posse arbitratꝰ dissolutis castris hosti cessit: nobilisqꝫ illa expeditio illustriū ducū comitū aliorūqꝫ potentū nobiliū in euertēdaꝫ huzistaꝝ vim ꝛ prauitatēꝫ ꝓflata viroqꝫ ꝛ armis ad modū potēs dissoluta ipsis huzistis locū cessit animūqꝫ ꝛ spem maiorē q̄ꝫ prius erat dedit.

De expeditione regis alberti in tijdewrew consūmata ꝛ de obitu eiusdem.

Ost hec anno regis alberti secūdo ingens exuberauit fama: qō amrates thurcoꝝ cesar magnā sue gētꝭ vim mouisset: regnūqꝫ hūgarie īuadere conaret: ꝓpter qō rex albertꝰ sui regni ꝓcerū celebrata ꝯgregatiōe vnacū eisdem ꝓclusit hostēꝫ nō debere spectare regni ad penetralia: sꝫ esse illi in fortī brachio obuiandū. Cōmota igit totiꝰ regni hungarie militari virtute magnū cōgregauit exercitū ꝛ in loco vulgari appellatōe Tijdewrew vocato sua tentoria locauit. Cesar vō thurcorum regem in regni defensionē sufficiētibus militū armoꝝ ve p̄sidijs gaudere audiens: expugnato castro zendrew ꝛ omī pene rascia-ne agro sue potētie subiecto dezpotoqꝫ regni eiusdeꝫ dño in hungariā ꝓfugato: fremeā ꝛ oē suū robur in grecos ꝓuertit ac illam amplissimā thessalonicēsem egregiā grecie ciuitatem antiquitate opibꝰ ac populi celebritate ꝛ p̄stantia dignitateqꝫ ciuiū insignez ꝛ noiatissimā vi cepit ꝛ expugnatā penitus diripuit: deinde epijrom ꝛ etoliā ꝓuincias nō obscuras agressus est easqꝫ in deditionem recepit ꝛ reliquo regno addidit. Hūgari vō ex lōga campestralis hospitij mora tedio affecti maxīe cū multi ex illis sanguis fluxu grauarent luppo iuxta antiquā ipsoꝝ ꝓsuetudinē ꝓclamato: īuito rege sparsim ꝛ ꝓfuse relictis regijs castris recedētes abijerūt. Rex aūt albertꝰ veniēs ad budā infirmitate p̄uentus est et cū in aīo wiennā intrare hr̄et sue mīme parcēs debilitati versus austriā ꝓtinuabit iter. Tādē cū ī villa nesmel ī festo btōꝝ sumōis ꝛ inde apl'oꝝ descēdisset īualescēte egritudie postqꝫ annū vnum ꝛ mēses nouē dieſqꝫ octo ꝛ vigīti ī hūgaria regnasset: millesimo qdringentesimo tricesimo nono dñi anno ibidē villa in eadē vi-

ta functus i ecclesia albe regalis suoꝝ ꝑdecessoꝝ adistar vltimo
sepulcri honore regali i pompa extitit tumulatꝰ. Erat rex alber
tus hō cōpetētis ꝓceritatis faciei plus ad nigredinē q̄z albedīez
tendentis mitiū moꝝ ꝛ petitioni suoꝝ flexibilis.

De introductione regis wladislai ꝛ de rebus inter ipsum ꝛ reginam elizabeth actis.

Efuncto rege alberto regina elizabeth ꝓgnāti vtero
ab illo relicta de se deq̄z regno cogitans vt viduaꝝ mo
ris est mestos ducebat dies habūdabat tūc in regno ma
gnatū copia hūanitate ꝑclara virtuteq̄z tū consilij tū militie ꝓ-
fulgida ad hos regina de futuro rege solicitos ita v̄ba fecit. Do-
mini ꝛ frēs de rebus regni vobis nō minꝰ q̄z mihi cogitare incū-
bit: ipsa sū vt nostis heres regni nō ergo ad dirigēdas regni ha-
benas meā sufficere arbitroꝝ virtutē: si ad ꝓlem ex me nascendaz
expectatis femīca in q̄ntū expiri valet natura filiā magis q̄z filiū
me parturire arbitroꝝ. Querite igit̄ vob̄ principē qui ad portan
das tāti regni curas femina magis idoneꝰ sit nec minꝰ mei genito
ris beneficia ꝑcorde ꝓeq̄z oculis ferentes me i regno illiꝰ a quo
genita suz exptem nō faciatis: ꝛ his dictis post emissa suspiria la-
chrymātia simul lumīa tersit. Hec regine oratio ingentē multos
p annos i hūgaria ardentē facez pepit: nā magnates ipsi ex his
regine v̄bis quadā leuitate ꝓsilij ducti de nouo rege ītroducendo
vnanimi voto ꝓtulerūt. Erat tūc i regno polonie princeps qui-
daz iuuenis noīe wladislaus magnꝰ dux lithwanie frat̄ regis ka
zijmerij: huiꝰ morū ꝓptime v̄tutes dū in hūgaria cōmendant̄:
placuit ille cetui magnatū vniuerso: ꝓuentū est igit̄ de illo vt ītro
ducerēt̄ ꝛ regnaret. Qua ꝑpter viri in regno potētes famaq̄z ho
nesti epūs Tininiēn. ac mathko dalmatie croatie ꝛ totius sclauo
nie banus. Emericus filiꝰ wayuode de marchalij ꝛ ladislaus de
palocz ꝑ deferēdo ad illū cōmūitatis voto ꝓoq̄z illo ītroducen-
do electi piter ꝛ destinati fuere: hij nondū ducē ad ꝑdictū ipsoruz
legatiōis detulerāt officiū. Cū reginales p nūcios reginā filium
pepisse nūciantes ꝑuenti piterq̄z ne erga ducez suscepta vterent̄
legatiōe ꝓhibiti sūt. Illi aūt qꝛ cracouiēsis ciuitatis erāt ītra mu
ros regiq̄z kazijmirio ꝛ fratri illiꝰ duci wladislao ꝑ cuiꝰ rebꝰ age
bat̄ illoꝝ manifeste erat itineratio absq̄z executione ipsis cōmissi

negocij reuerti haud audebāt. Postq̄z aūt ad eundez ducē ipsoꝝ vsi sūt officio mox iuuēis prīceps ambitōe regnādi captꝰ est nec differt quī statī p̄patis vie necessarijs adunataqz sibi polōicalis militie decēti comitiua vēit ī hūgariā. Cui primores regni hūgarie quoꝝ de nouo prīcipe gaudere cordi erat multis regnicolaruz cū agmībus obuiā venere: eisdez ī diebꝰ laurētiꝰ de hederwara palatinus antiqua regni de cōsuetudine Budense castrū conseruabat: qui veniēti nouo principi nō minꝰ obuiaz exiuit portisqz castri eiusdez vltro patefactis illū regalia alta ad atria velut regē hūgarie introduxit.

De natiuitate ⁊ coronatiōe pueri ladislai ⁊ de asportatione corone.

Oluebat̃ millesim⁹ q̃dringẽtesim⁹ q̃dragesim⁹ dñi-
ce ĩcarnatiõis ãnus ⁊ celebre festũ penthecostes ĩsta
bat. Cũ rex wladisla⁹ budẽsez ad arcẽ introduct⁹ est
Nõ ergo regina elizabeth que his currẽtib⁹ filiũ ge-
nuerat ea que suã ad ꝑtẽ ꝑtinebãt dirigere negligebat: multi eniz
magnatũ quoꝝ ĩ pectorib⁹ ĩꝑatoris sigismũdi nũdũ tepuerãt be-
neficioꝝ recordia reginã sequebãt̃ ⁊ res noui regis displicebãt il-
lis oĩno. Qua ꝓpter regina elizabeth sua baronũ cũ ꝑte albã re
galez pecijt filiolũqz suũ noĩe Ladislaũ qui nũdũ q̃ttuor sue etat⁹
mẽses cõpleuerat multis tonãtez vagitib⁹ in regẽ fecit ĩungi pa-
riter ⁊ coronari. Cantabat clerus ꝯsuetas laudes ⁊ regĩa assidu-
as fundebat lachrymas: nec min⁹ baronũ cetus illi assistẽs regi
nales flet⁹ viscerib⁹ cõpassiõis recipiẽs lachrymabãt. Int̃fuit
hui⁹ infantuli intẽperanee coronatiõi vir ꝑclar⁹ dñs dionisius
de zeech cardĩalis ⁊ archiepũs strigoniẽs qui ⁊ puerulũ ipsũ sue
dignitatis officio exigẽte ĩunxit ac illi sacꝝ diadema ĩposuit: erãt
etiã ibidez Matthias wesprimiens ⁊ benediet⁹ iauriens eccl̃iarũ
epĩ: vlric⁹ comes Cilie: ⁊ idez ꝓxim⁹ regine adfuit: qui ꝓ pue-
ro coronato adĩstar alioꝝ regũ hũgarie tꝑe coronatiõis ꝓ obser
uanda sue plebis lib̃tate sacramentũ ꝑstantiuz reale ꝑstitit iura-
mẽtũ: necnõ ⁊ nicola⁹ de wijlak ⁊ ladisla⁹ de gara bani macho-
wiens: andreas bothos de eadem gara: ladislaus ⁊ herric⁹ filij
quõdã iohãnis Wayuode de thamasij: ac thomas de zech alijs
cũ plurib⁹ regni nobilib⁹ tãti spectaculi ꝓ vidẽda gl̃ia proqz ob
seruãda regĩe ⁊ ĩfantulo regi fidelitate adfuere. Postq̃z igit̃ talis
coronatiõis ꝑacta est solennitas regina elizabeth arcem ad wys-
segradã claues ⁊ ꝯseruatio cui⁹ tunc dicto ladislao de gara bano
credita erant ꝓ reponẽda suo in loco regali corona iter suuz dire-
xit. Est enĩ castꝝ hoc natura loci tutum altoqz in monte secus de
cursuz danubij delectabili aspectuqz digna murorũ arte erectum
suꝑioribus menijs liquidũ aerez errantesqz sub celo nubes: infi
ma vero mũitiõe decursus dicti flumĩs tangens: ea ꝓpter vete-
res quondã hungarie reges hanc arcẽ corone tuta ꝓ ꝯseruatiõe
elegere. Ad hanc arcẽ postq̃z regina intrauit in repositiõe ipsius
corone barones sibi circũstantes fefellit: simulauit enĩ se illã suũ
in locũ reponere: femĩea tamẽ quadã astutia eandem surripiens

erga se occultauit ⁊ p barones ipsos antiqua tanti thesauri ꝓser-
uatoria suis vacua ꝓfuare solitis rebus sigillare fecit diuertit tã-
dem regina abhinc simul cũ filio ⁊ corona ad fridericũ romanorũ
regẽ ⁊ sthijrie ducẽ: frat enĩ puero erat: ⁊ vtrũqz tuz filiũ ꝑ educa
tione tum coronã ꝑ ꝓseruatione illi dedit.

De dñis quibusdaz nouo regi adherentibus ⁊ de curia ꝑ parte eiusdem bude celebrata.

Is habitis regina elizabeth a rege romanoꝝ rediẽs su-
orum fautoꝝ sub custodia p ciuitates ⁊ castra que ad illã
recto erant corde ferebaꝫ: multã tamez nõ tantum a rege
alienigena ⁊ sua gente q̃ntũ a suis terrigenis psecutiõem patieba
tur. Fauebant regi wladislao magnates multi ⁊ res illius ꝑferre
conabantur: inter quos simon de rozgon epũs agrienſ primus
oium simul suis cũ fribus ⁊ pene omibus ptis supioris regni hũ
garie baronibus nobilibusqz ꝑ noui regis pte laborabat: ⁊ cuz
nicolaus de wislak banus wladislai regis fauentiũ agmia cresce
re ac reginalem ptem paruipẽdi vidit: infantẽqz regẽ aut ꝓdesse
aut obesse ad tũc non posse cogitauit a regina defecit: ⁊ nouo regi
adherens extollendã eiusdem in ptem ceteris acrioꝝ fuit. Erat
tunc in regno miles magnanimus nobili ⁊ claro trãsalpine gen-
tis de gremio natꝰ Johãnes de hwnjad homo bellicosus ⁊ ad
flectendum arma dirigendasqz res bellicas natus: ⁊ sicut piscibꝰ
aq̃ ceruisqz vmbrosas lustrare siluas: sic illi armoꝝ belliqz expe
ditio vita erat: hunc homiem vt dici ꝑsũmitur futura regni pro
tutela rebus p ipsum gestis testañ. fata ab alto eligerant: pegri-
nisqz de ptibus regni hungarie deduxerant intra oras. Ferť enĩ
ꝙ rex sigismũdus virtutis nomie genitoris militis huius pulsa
tus: illum ptibus de trãsalpinis suuz traduxisset in dominiũ sui-
qz regni illuz incolã effecisset: ⁊ nihilominꝰ digna ꝓpetuaqz cũ-
dem munitionis hwnjad possessiõe vbi nũc castrũ nobile aspe-
ctuqz delectabile erectum est dotasset: ꝑfatus igiť Johãnes de
hwnjad semp sui supioris lateri adherẽdo cuz iam de virtute in
virtutem creuisset a mioribusqz regni officiolatibus quoruz vsqz
ad tũc fretus fuisset honore successiuo incremẽto in tantũ claruis-
set: qđ ad wayuodatum ptium regni trãssiluanaꝝ suum extulisſz
titulum vir in regno non parũ potens: ⁊ ipse regi wladislao ad-

hesit. Fit igit̃ ꝑ parte regis wladislai cunctoꝝ regni procerũ cõ-
uocatio ⁊ Budensis ciuitas multorum aduentu nobilium feruet
plebsqꝫ semꝑ nouo de principe gaudere solita ciuitatis ꝑ plate-
as leta fronte ferebat̃. Venerant etiã ad hanc ꝯgregatiõem sal-
ui conductus sub ꝓrogatiua dominus Dionisius cardinalis su-
pradictus ⁊ Ladislaus de gara banus pluresqꝫ magnates quos
reginalis magisqꝫ noui regis dilectio trahebat: hij ceteris cũ re-
gnicolis castrum regale cum adissent moꝝ porte que illos susce-
perant eosdem remittere negarunt tamdiu quousqꝫ nouo regi fi-
delitatẽ seruãdam ꝑprio sub iuramento ꝑmiserunt. Quibus ꝑ
actis ladislaus de gara interiꝫ dimissus est mĩme donec arcẽ wyſ-
segradiẽñ. quã vt ꝑmissuꝫ est tenebat compulsus regi wladislao
restituit.

De coronatione regis wladislai ⁊ de guerris sub-secutis.

Ostq̃m autem rex Wladislaus castro wysse
gradiẽñ. potitus est moꝝ sacre tentata sũt cõ
seruatoria corone: in quibus res quesita dũ
non inuenit̃ magna in regis wladislai parte
turbatio orta est. Non ergo regẽ ipsuꝫ abſ-
qꝫ corona fieri voluerũt: cõmotus enim est
omnis cetus regnicolaꝝ quos beniuolẽtie
animꝰ regi iunxerat ⁊ simul cũ ipso rege venerunt in albaꝫ: ibiqꝫ
ordine sacerdotali laudum in contioncꝫ altis vocibus dissoluto
regem cundeꝫ corona ꝑ ornamento reliquiarũ Capitis sancti re
gis stephani olim miro opis artificio ꝑparata magno cum tripu
dio coronarunt. Tota inter hec plebs hungarica scinditur oĩsqꝫ
dilectio dissoluta mutuũ ruit in damnũ: ⁊ velut magno olim alex
andro macedonũ vita functo duces illius vnitate: qua ipso viuẽ
te non minus q̃ꝫ armis vastum subegerant orbem: animi spreta
illius latũ dilaniauerant imperiũ: sic duces dñi ve pãnonici agri
regnũ regibus sub diuis tranquillitatis amenitate tutatũ magna
rũqꝫ rerum: que concordia crescere solent: vbertate vndiqꝫ refer
tum diro marte laccrarunt: hij qui colunt quiqꝫ metant̃ astra re-
gnũ hungarie signo subiacere sagittarij nõ vacue posuere. Mã
incole illius vt hoc veterũ produnt ꝑconia semꝑ tristibus insu-

dauerunt armis ⁊ cum extraneis rebus sanguiniqꝫ parcunt pere
grino: alteruũ fundunt cruoꝛeꝫ ⁊ in seipsos mutuo seuientes per
parentes perqꝫ se congestas gazas rapacem in predam conuer-
tunt hinc tum antique tum nostri eui geste res sufficienti testimo-
nio sunt: nec minꝰ etas regiminis dicti regis wladislai his rebus
credibile edidit documentũ. Nulla enĩ spiritualis secularisqꝫ di-
gnitas supsedit ab armis omĩsqꝫ etas nocere prompta etati non
parcebat: at discoꝛdia ductrice cuncti dimisi regnicole ꝓ incerto re
gis nomĩe pugnabant: hij regem sequebanť wladislaum illi re-
ginam elizabeth: illiusqꝫ filium ꝑferre conabantur: ⁊ quibus in
hostẽ frui domestica nõ sufficiebat manꝰ hostẽ extraneo de popu

lo ꝓducebant que postmodum res in regno flammas non modi-
cas succendit.

De conflictu Baronū circa monasteriū de zijk.

Unctisqz igit dominis seruisqz dictaꝝ ptium sequa-
cibus ꝑ sua parte se alternatim siniſtro oculo respici
entibus ⁊ scua mente ꝓsiderantibus viri in regno po
tētes Ladislaus de gara banus Johānes phijlpes
de korog Andreas bothos de harapk Herricus filius wayuo-
de de thamasij omne robur ipsoꝝ in arma cōcitantes iniurias re-
gine filijqz illius ꝓpulsaturi secus monasteriū de czijkador quez
locum vulgus zek appellare solet castrametati sunt: cōtra quos
p̄fati domin⁹ Johannes de hwnijad wayuoda ⁊ Nicolaus de
wijlak tunc banus machouien. compositis agmibus velisqz ex
tensis venientes in magna vtute bellandi illoꝝ irruerunt super ca
stra. Qua ꝓpter ingēs clamor exuberat hoste in vtroqz: nec mi
nus timpana tubeqz resonant ptibus ex ambabus: sz cuz regis
wladislai pars animo pugnat feruentiori mox castra ptis alteri⁹
pturbata sunt dissolutaqz per deuia ferebantur ac cuncti corūdez
p̄sidio castrorum nudati sparsim fugiebant densarūqz se siluarū
latebris cōmendabant psequebantur eosdem wayuode ac bani
milites ⁊ non minus acsi hostez reperissent vltra marittimū gra-
ui illos clade afficiebant: vbi ⁊ andreas bothos homo scuicus
seuera morte iterrijt: herricus quoqz filius wayuode capt⁹ est:
ladislaus aūt de gara banus ⁊ iohannes phijlpes de korog q̄z-
uis alijs grauiori corpore fuerint in hoste tamen fuga vincendo
ceteris non fuere graviores: lapsi enim ꝑ fugam nunqz amplius
campestrali certamīe hostibus se suis offerre p̄sumpserunt. Do
minus ergo Johannes de hwnijad wayuoda ⁊ Nicolaus de
wijlak banus direptis hostibus castris suis simul cuz agmibus
locupletati: deinde āmoto exercitu castra sijmōthornija ⁊ sokloſ
aggressi obsidione grauare tentarunt que cuz expugnare nequi-
issent discedētes ab illis ꝑ regnum ferebantur: ⁊ quosqz regni-
colas regis wladislai iugo obedire cogebant.

De insultibus ex castro Strigonien. factis ⁊ de obsidione castri eiusdem.

Eadem tempestate vir dignus viri nomine formaq; ⁊ corporis dispositione inter ceteros regni hungarie primores non vltimus Thomas de zeech frat̄ domini dionisij strigonien. archiepiscopi castrum Comaron ꝓseruabat: homo iste regine obsequis pre ceteris magis deditus ex castro strigonien. in forti manu sepius ꝓgrediens in vicis regnicolarum a regina ⁊ illius filio desidentium in ferro et igne vastitates non modicas edebat: veniensq; opidum terrarum hungarico ideomate felhewijz vocatū Budensi ciuitati annexum regis in conspectu succendit: altasq; in flammas ⁊ obscurum redegit in fumum. Rex vero wladislaus cum suam partem omni conamine ꝓse decertare animaduertit: baronesq; regni sibi contrarios debellatos fore audiuit coadunatis armatorum copijs audax prosilijt in campum: primitusq; castrum strigonien. expugnare satagens illud circūquaq; obsidione cinxit: ac in mōte sancti Thome munitione p̄parata obsidētes ⁊ obsessi sepius ludo martis concurrentes mutuisq; se confodentes vulneribus animas simul ⁊ sanguinem fundebant. Quod cum dñs dionisius archiepūs vidit: homo cui erat in nate compassiōis naturaq; ⁊ moribus ac vita nobilis: mox in suspiria ⁊ lachrymas dissolutus dei iuditio se puniendum arbitratus est nisi tante cladis cōpesceret fluctus. Qua ꝓpter mox ad regez inter locutores misit laborauitq; ꝓ pace ⁊ treuga quaz ⁊ obtinuit. Rex igitur wladislaus ām̄oto exercitu venit in comitatum Zaladien. duasq; ibi expugnauit munitiones quas tunc Theutonorum ꝓterua detinebat manus quaꝝ altera paka altera kijgijos vocitabant̄. Quibus expugnatis felix rediit ad budam.

De his que per nationes extraneas in regno acta fuere.

Ontulerat regina elizabeth alb̄ti regis post mort̄ castrū zolien. ⁊ ceteras illi ānexas mūitiones cuidam Johanni Izkra denoīato de brādis homi bohemo ⁊ arma flectere

docto rapineq3 auido: ⁊ illũ cunctis mõtanis ciuitatibusq3 Cassouie scilicet ⁊ ceteris nundum a regine ⁊ filij eius fidelitate discrepantibus ĩ tutorez p̃fecerat. Iste iohannes izkra cum barones in seipsos alternatim seuire vidit mox p̃dabundus omnẽ terram Matthie ⁊ ꝓuincias comitatus ve cassouieñ. ciuitati vicinas ⁊ pene totam ꝑtem regni hungarie suꝑiorem p̃dabũdus inuasit: nocebat quibus poterat cunctis: his quoq3 maxime quos ad reginam ⁊ eius filium sinistro sciebat esse corde. Cõducto igit̃ extraneo milite multo in forti manu palam gradiens agrũ lustrabat hungaricũ: castrametabantq3 ac omĩa sibi occurrentia graui rerum direptione incendioq3 vastabat. Hinc ⁊ pangratius lijpthonieñ. comitatus incola homo plusq̃3 extraneus hostis atrox ac petrus komorowzkij necnon akzamijth: thalafwz: rijbald: kerzkij: wzrijk ⁊ zlowachko: alijq3 nõnulli bohemi poloni et sclaui quos p̃da delectabat agregario milite muniti oẽm vim ipsoꝝ regni in p̃datiõem ꝯuerterunt: paratisq3 multis munitiõib⁹ ⁊ castris ligneis cũcte ipsis vicine regiõis ꝑti terrori erãt. Quaꝓpter res intestinis que nequiebãt ꝯsũmi guerris: has ꝑegrina man⁹ multa cũ rapacitate diripiebat popularis ꝯditio graui primebat̃ censu nec eidez crebra homagioꝝ solutio pacẽ redimebat sz sola capitũ ꝓ tutela deserti antra cet̃aq3 nemoꝝ latibula ĩhabitare cogebat̃. Ardebãt ciuitates ⁊ ville vicibus iteratis succẽse altumq3 eructantes fumum vicinum aerem confundebant: seui cunctaz ꝑ hũgariã ferre etatis anni voluebant̃: ac steriles agros dominorum seruorum ve cruentabat cedes. Innocentes quot ꝑsone fuderũt cruorez aĩam ve simul: quot destitute suis fuere rebus: quot mulieres suis fuerunt viduate maritis: quot puelle v̓ginali florentes decore suis inuite cadentibus fuerũt spoliate libijs: tempib⁹ in p̃dictis cum solum ꝑsonas rebus nudatas omĩbus futura ad tꝑa tanto in discrimĩe vnicuiq3 preseruare sufficiebat. Quid aũt comes Cilie vlricus regine auunculus diebus in eisdem in illi⁹ vindictam operatus sit: senes regni sclauonie memoratur vsq3 modo: ⁊ illa grauibus non sine suspirijs ipsorum narrant filijs. Nec fuit regno intrinsecis laboranti guerris: vicinus quippiam qui se illi hostem non exhibuisset. Hec fuerunt illa disturbia regni intra climata magnis fluctuantia procellis:

que plusq̃ octo ⁊ viginti per annos seuis morsibus pãoniã lacerarũt: neq; tãtos guerraꝝ turbines multi pluries conati cõprimere valuerũt: siq; eosdem modernus princeps noster inclitus rex Matthias circa millesimũ quadringẽsimũ sexagesimũ secundũ dñi annuꝫ in forti brachio tanto a feruore cessare non coegissꝫ dici posset: qõ in multa rabie bulirent eadeꝫ disturbia vsq; hunc diem.

De obsidione castri Nandoralbensem.

Multa ⁊ varia vna ⁊ eadem tempestate agunt̃ non tñ simul ⁊ semel queunt enarrari. Nam eisdẽ annis quibus p̃fatus quondaꝫ domin⁹ rex albertus vita functus est. Cesar thurcoꝝ amrates omne seruie regnuꝫ quod cõmuni vocabulo rasciam vocant suo dominio subdiderat ac castra ⁊ cunctas munitiones illius detinebat: hic cum audiuit omnem regnicolarum regni hungarie cetum se intestinis guerrarum rodere morsibus diuisam plebem in sui deffensioneꝫ arbitratus est valere nihil. Quapropter regnum hungarie inuadere et primitus castruꝫ Nandoralbensez: obsidione tentare cogitauit. Cõmoto igitur omni sui principatus armoruꝫ robore: cunctisq; bellicis apparatibus machinis ⁊ tormentis eductus veniẽs castrum p̃dictum expugnandi gratia aggressus est. Erat tunc castro in eodem capitaneus vir magnificus Johannes prior aurane cognomẽto Zowanus ragusiana de natiõc ortus frat̃ mathkonis regnorũ dalmatie croatie ⁊ totius sclauonie bani: vir strẽnuus ⁊ animo impauidus: hic cum vidit hostem aduentantez obuiam illi iuit ⁊ nec sine certamine in castrum reuersus est: sꝫ cum hostilium copiarum ingens esset multitudo longa decertatione manus illi conserere impar erat. Rediens igitur in castrum que ad custodiam meniorum spectabant debite prouidebat. Cesar vero Thurcorum circumquaq; agminibus distributis ac excubijs vndiq; ordinatis castro eidem graui obsidione adherebat. Nihilominusq; machinis ⁊ ceteris tormentoꝝ generibus adaptatis: altas turrium munitiones ⁊ menia precipitem dissipabat p ruinam: humiliq; terre adequabat. Zowanus vero ⁊ qui cuꝫ illo erant. Ex tanti hostis visione tanquam dura expugnatione

mime stupefacti: sz ea que ipsoꝝ cure erant agiliter exercebant: ꝛ diurnis cesaꝝ fatigis ꝓtes castri ꝓstratas nocturno labore muniebãt: sepiusqz de castro ad instar vespiũ erũpentes magnũ ĩ hoste tumultũ faciebãt. Cũ igit cesar ipse zowanũ in castri eiusdem tutela fortit sibi obstare aiaduertit: aliud genꝰ insidiaꝝ ꝓ obtinẽdo castro eodẽ excogitauit. Est enĩ quidã colliculus castro ab eodem vsus ĩmicas tras ĩ medio miliari hũgarico vel citra distantes que ex alta sui ꝓte gerũt a ꝓspectu castri ꝑdicti occultare habilis. Huiꝰ igit colliculi sub vmbra cesar ipse fossam subterraneam castri eiusdez vsqz ad interiora penetrantẽ lõgã latãqz ꝓ quã agmia post sese ꝓgredere possent egerere statuit: adhibitꝰ ẽ igit labor ꝓtinus ꝛ tot millia hoiuz tram tuz ꝓprijs ĩ artubus tum vo camelorꝝ equorꝝ onagrorꝝ ꝛ asinorꝝ officio egerẽdo fossaz eãdem in breui tempe ad ipsius castri muros nõ longe distantẽ perduxerũt. Inter hec cesaris insidie vel diuino nutu illis qui de eiusdem castri ꝓseruatiõe potiorem curã hẽbant indicate sunt: vel aũt vt quibusdã dicere placuit: qõ sagitta nescit ꝓ quem emissa in castꝝ deuolasset cui carta quedaz circũuoluta repta extitisset: que fossam in loco mẽorato egeri castroqz ꝓpinquã esse mãifestasz: vnde zowanꝰ primo vel vltimo modo de cesaris volũtate ĩstructus: aliã de ipsius castri corpe ꝓgrediẽtẽ fossam ꝓsimilit subterraneã fosse cesaris obuiã celeri cũ labore effici ac saletro bombardarũqz pulueribꝰ ac alijs rebus ardere flãmasqz repẽtinas ac fumũ vehementẽ subito edere valẽtibꝰ impleri orificiaqz fosse eusdem intrĩseca artificiose fortiterqz recludi: ꝛ tantũmõ ꝓ succẽdentibus rebꝰ ꝛ pulueribꝰ ꝑnotatis quodaz foramẽ irrecluſũ dimitti hostẽqz occultas parantẽ ĩsidias mira spectatõe ĩdesinẽter plurimos ꝓ custodes subaudire fecit. Cũqz hostilis fossa intra menia castri ad fossaz ꝓ castrenses egestã deducta est ꝛ rumor effodẽtiuz illã ꝓ custodes extitit auditꝰ mox ignis adhibitꝰ oẽs ꝑdictas res cõpositas succẽdit ꝛ vehemẽti flãma fumoqz oẽ viuẽs hoies. ſ. ꝛ pecora que intra eandẽ fossam erãt subita morte necauit. Quappter cesar ipse cũ nec hanc viã sibi in obtentiõe castri eiusdẽ iuuamie esse vidit amissis vt fertur decem ꝛ septez sue gentis millibus ꝛ septẽ mẽsibꝰ obsidione in eadẽ exactis ꝓfusus repatriauit.

De bello p dñm Johannem wayuodam circa castrum nandoralbense cõmisso

Vm post hec corũdez tẽpoꝛ sub decursu. Dñs iohannes de hwnijad wayuodatus trãssiluani ꝛ banat⁹ sewerien. honoꝛe clareſceret ꝛ i comitẽ themesicñ. creat⁹: exigenteqz rerũ neceſſitate caſtro nandoralbeñ. i ꝑdicto capitane⁹ fact⁹ extitiſſet ac ptes regni hũgarie iferioꝛes vſqz ad flumẽ thitie totaqz ſclauonia ac cũctus ager iter ſaue ꝛ draue flumia medi⁹ dira thurcoꝛ rabie vaſtarent̃ ciuitates ꝛ ville ac opida vehemẽtes ꝑflãmas cõburrerent̃ res diriperent̃ hoĩes ſine diſcretiõe ſexus ꝛ etatis aut iterficerent̃ aut ꝑpetue ſeruitutis iugo mãcipandi abducerent̃: oĩbus regnicolis itrinſecis fluctuãtib⁹ odijs ac ptibus regni ꝑſcriptis mãifeſto diſcrimĩe relictis: ſolus ipſe dñs iohannes wayuoda tantã chriſtiane religiõis ꝑſecutiõem amaro coꝛde tulit. Qua ꝑpter p⁹ multos cuz ipſis thurcis: in quib⁹ ſp victoꝛ euaſit: parciales cõgreſſus. Dũ coꝛũdez diex ſub volumĩe wayuoda quidã thurcoꝛ Jzak noĩe qui caſtx zenderew ceſaſqz raſciani regni arces ꝛ pene oẽm raſciã ſiue ſeruiã ex dono ꝑſati ceſaris thurcoꝛ tenebat ſuoꝛ magna vi ſubditoꝛũ collecta: caſtro nandoralbeñ. circũiacentes vicos diripere exurereqz ac noui capitanei animũ tẽtare aggreſſus ẽ. Ipſe dñs iohãnes wayuoda hoſtilẽ ſciẽs conatũ ea que ad tantũ hoſpitẽ tractandũ ptinebant cõponere nõ neglexit. Congregato enĩ poptimo armatoꝛ ꝑſidio ac ex illo aciebus oꝛdinatis hoſtis ſe hoſti in campo obtulit. Fit igit̃ magno cũ impetu ꝯgreſſus vtriuſqz hoſtis ꝛ multi in bello primicijs ſternunt̃ ab equis clamoꝛ exoꝛit̃ ingẽs moꝛibunduz inſtat certamẽ inumeri ꝑte ex vtraqz cadũt interfecti. Jzak ergo wayuoda hũgaros aut vincere aut moꝛi poptaſſe videns: moxterga vertit ꝛ in veloci curſu ſui equi vſus caſtx zenderew ſimul cũ ſuis qui ſuperant fugã inijt vehemẽtez. Vnde dñs iohãnes wayuoda ꝛ oĩs ſuoꝛ milituz cetus ſecuti ſũt illos in oꝛe gladij. Quodũ ipſius caſtri zenderew menia ituiti ſũt multos ex ipſis in cadauera redigentes. Tandẽ cũ victoꝛia ꝛ captarũ magna cuz opulentia rerũ in caſtx nandoralbeñ. redierunt.

De bello ꝛ ꝯflictu domini Johannis de hwnijad wayuode in ptibus tranſſiluanis cõmiſſo.

Ost hāc ipsi dño wayuode diuinit⁹ datā victoriā nō mul-
to dieꝝ intuallo p̄teriēte: alter thurcoꝝ exercitus gloria
victoriaꝝ añ hec tuz de hūgaria tuz aliaꝝ sibi vicinaꝝ na-
tionū de regnis reportaꝝ tumid⁹ magna p̄sumēs magnoqz sue
generatiōis populo ac armoꝝ munimīe nō modico suffult⁹ Du-
ce quodā wayuoda mezethbeg vocato hoīe austero resqz belli-
cas dirigere docto ꝑ t̄raz trāsalpinā clamdestina q̄dam eruptiōe
alpib⁹ trāsitis regni hūgarie trāssiluanas irruit in t̄ras. Gens
crudelis ⁊ cūcta offēdere solita queqz sibi occurrebāt pietate abs-
qz aliq̄ ignis ⁊ ferri vim adhibendo oīa vastabat: etasqz aut ꝯdi-
tio cuipiā aliquā nō mīstrabat redēptiōem: hāc funestā eiusdē ex
ercitus thurcoꝝ añ eruptiōez paucis dieb⁹ dñs Johānes way-
uoda ī ipsas transsiluanas ꝑtes venerat: aditaqz ciuitate albeñ.
vulgari vocabl̄o gijwlafeijerwar vocata. Quid d̄ hoste faceret
cogitabūd⁹ p̄meditabat̄: subitū enī tāti īimici ꝓpt̄ aduētū copias
adunare ⁊ illi occurrere sibi oīno negabat̄: q̄ ꝓpter maxīa p̄me-
bat̄ anxietate ita vt ora illi⁹ ex nimiaꝝ cogitationū īpulsu marce-
scerēt ⁊ labia scinderēt̄. Cū āt ipsi thurci multis iaz dicti trāssilua
ni agri ꝑtib⁹ ꝑcursitatis īgentē p̄daz hoīuz rerūqz ac pecoꝝ tra-
hētes dicte ciuitati albēsi ꝓpinquū ad cāpū venerūt sic vt īcēdia
fumū eructātia illos nō remote esse testarēt̄. Dñs wayuoda Jo
hānes alios sustinere valēs se sustinere nequit: quin tot⁹ excāde
scēs ī vindictā tanto hosti obuiādū esse statuit: militūqz min⁹ cō-
grua ī comitiua ꝯflictur⁹ ꝓsilijt ī cāpū. Erat eisdez ī dieb⁹ epūs
ciuitatis eiusdē hō decētis reuerētie in rebus tñ rite agēdis vehe-
mēs: ⁊ hic ipsū dñm wayuodā comitat⁹ est: ꝓgrediētes igit̄ cuz
incauti ad campū ville scī emerici ꝑuenerūt: subito cūcte circum-
adiacentes valles ingentia hostiū agmina in abscondito latentia
tantūmodo aduentū ipsius domini wayuode expectantia effude
rūt. Quid vltra ipse domin⁹ wayuoda cāpū deserere imparēqz
sibi hostē declinare coact⁹ est: fugiebāt qui poterāt cūcti: qui autē
in fuga deficiebāt ꝑ hostem aut capiebant̄ aut interficiebant̄ vbi
⁊ p̄tactus albensis epūs in celeri cursu sui gradarij dū fugiēs suo
gradario trāsdecursuz cuiusdā riuuli saltāte in t̄rā decidissz decol
latus ē: extulit hec res cor mezethbeg wayuode ipsūqz maiora
agredere aīauit. Qua ꝓpt̄ oī sine timore trāssiluanas ferebat̄ ꝑ

ptes: gaudebat de p̄da maxīe de illa quā sibi sors pugne obtule
rat: hāc quidē intactaz suo deferre cesari cogitabat: ergo ⁊ vecto-
res ⁊ custodes curruū idem ꝓuabāt̄: int̄ hec dn̄s wayuoda iohā-
nes oēm ipsaꝝ ptiū militē quē taz repētis tp̄is ī spatio conducere
potuit ī magna celeritate ꝯgregauit: vlcisciqz ardens mox egres
sus hostē sequebat̄. Cū āt hec mezethbeg wayuode nūciata sūt:
fert̄ dixisse veīat īquit ⁊ nob̄ plusq̄z pridez lucrifaciat: stabat ad
tūc cū hec dicta sūt: speculator dn̄i iohānis wayuode thurcorum
dicto mezethbeg wayuode astātiū ī medio ac oīa que ꝑ ipsos de
cōmittēdo bello collata sūt audiebat. Festināter igit̄ ad dn̄z iohā
nē wayuodā rediēs secrete dixit illi. Tu ⁊ omīa tuoꝝ armoꝝ īsi-
gnia quib⁹ ꝓprie ꝑsone vteris ꝓ defensiōe: equiqz tui color me-
zethbeg wayuode ꝓdita ⁊ me pn̄te robustissimi milites ī armis
cet̄is p̄stātiores deleti sūt: cōmissūqz ē illis vt q̄z primū te circū-
uēiāt ⁊ q̄z maxīe tuā festinēt ad int̄emptōez. Hēbat dn̄s wayuo-
da iohānes int̄ alios militē vnū simonē noīe ex generatōe nobi-
liū de kamonija ortū a se ī forma corp̄is nō multū differentē: mi-
litarisqz animi v̄tute suos int̄ socios nō min⁹ valētē. Cū hoc igit̄
milite ipse dn̄s wayuoda arma ⁊ equū cōmutauit ac ad eiusdē de
fensionē milites nōnullos viriū fortitudīe bellādiqz desiderio ꝑ
spicuos d̄putauit: ⁊ tādē oīb⁹ que belli exigebat necessitas mlta
discretiōe ordīatis hostē prioria victori tumidū ī quodā vico ꝑti-
um p̄dictaꝝ suas ad bellū cōponētē acies ī magna auiditate bel-
lādi agressus ē ⁊ tanq̄z turbo quidā vehemēs irruit sup̄ illū: con
gressu quoqz ī prīo oīa illoꝝ agmīa ꝑturbauit ac varias ī forti su
oruz brachio distinxit in ꝑtes. Ferebat̄ hostis vterqz ꝑ colles et
valles ⁊ semp̄ tāto in certamīe gladius hūgaricus thurcoꝝ fra-
mee sup̄ferebat̄: sz quid ꝓfuit ꝑ dn̄m wayuodā simoni de kamo-
nija designata custodia: qui mox ī primicijs belli ꝓdētib⁹ illū do
mī sui armoꝝ īsignijs loco eiusdē dn̄i sui ipsa custodia ⁊ fidelibus
armis suis nō obstātib⁹ thurcis wayuode eoꝝ p̄cepta etiā cū in
teritu ꝑsonaꝝ fideliter exequen̄. int̄fectus ē: ea ꝓpter ꝯuenit exer
cituū ducib⁹ vt suā ꝑte ab aduersa abscondāt agnitiōem. Naz se
pius contingit vt cadente duce ducti omnes cadant: Feruēte igit̄
atrocissimo bello ⁊ thurcis magis in sui defensionem q̄z in vin-
cendū hostem laborātibus oēs captiui quos ad villā scī emerici

illis obtenta victoria dederat: eliberati ⁊ mori potius q̄z illoruz captiuitate torqueri ꝑati magna vi in sui deffensionē laborabant hostes crudeliter ꝑimētes. Dū igit̄ wayuoda mezethbeo tantā sue ꝑtis ꝯspexit cedē cūctis sue ꝑtis agmibus fuga laborātibus: ⁊ ipse fugā inijt: nec tñ hec fuga salutē sibi p̄stitit. Nam fugiens dū euadere conat̄ int̄ alios fugiētes quos ipsi hūgari insequētes ꝑimebant: ipse ⁊ filius su⁹ int̄fecti sūt: captamq̄z p̄dam cum proprij capitis dāno īnūerabiliq̄z sue gētis strage refudit. Domin⁹ ergo Johannes wayuoda oībus captiuis eliberatis p̄daq̄z ab hoste erepta hostē magnā ꝯuertens in p̄dam: paucis admoduz thurcis fuge p̄sidio saluatis felix ⁊ victor alpiuz vsq̄z ad iuga illos ꝑsecutus est: ac errabundū captiuādo hostē plurib⁹ diebus campū tenuit cadauerib⁹ refectū. Cui⁹ victorie ingētis glorie fama hanc regno attulit vtilitatē vt trāsalpinaꝝ ꝑtiuz ⁊ moldauie wayuode p̄teritꝰ qui tēporib⁹ a regno regibusq̄z hūgarie discissi sacre corone rebellātes cesari thurcoꝝ p̄dicto oēm vim ipsoꝝ dedicauerāt dñi iohānis wayuode aut ꝯsilio īducti aut metu ꝯcussi ipsoꝝ simul cū dominijs ī pristinā redierūt fidelitatē obsequia cōsueta regi wladislao exhibere iurando ꝓmittentes.

De bello dñi Johannis wayuode ad locum qui waskapu dicitur cōmisso sequitur.

Reter hec tam gl̄iosa ꝑ ipsuz dñm Johānē wayuodaz cōmissa certamīa vbicūq̄z thurcoꝝ queuis turma ꝑticularis ꝯsuetā regni ī depredatōem quouis occulto tramite se īgerebat vbiq̄z sors illos sinistra comitabat̄. Nā sꝑ milites ipsi⁹ dñi iohānis wayuode regni ad custodiā deputati illos ꝓfligabant: oēs ergo illoꝝ semite ad īuadendū hūgarie agrū ab eisdem adempte erāt: nec illis regni eiusdē ītra oras micāte solis iubare frameas eoꝝ fulgurare fas erat: Cū igit̄ cesar thurcoꝝ amrates totiēs ī suis actā stragē tantāq̄z sue gētis mortalitatē ac terras moldauie ⁊ trāsalpinā illorūq̄z dños a se discessisse cogitabūdus ītra se sepi⁹ reuoluit aīo ad modū ꝑturbatus statuit grauē de his qui illū offenderāt exigere vltionē. Qua ꝓpt̄ octoginta sue gentis millia ex delecto sui principat⁹ milite v̄tute bellandi ꝑoptimo coadunauit ac bassam hoīem ī gerendaꝝ sui regni reruz a se secundū illis ī ducē p̄fecit: p̄cepitq̄z illi vt q̄z primū trāsalpinas

terras inuaderet ⁊ illas ꝑpterea qꝺ̄ wayuoda eorundem ab ipso
defecerat q̄z primū depopularet. Tandem inde ī regni hūgarie
trās siluanas ꝑtes copias traduceret: in eisdēq̄z de iniurijs ꝑ dñm
iohannē wayuodā sibi illatis penas in igne ⁊ gladio durissimas
q̄s posset exigeret ⁊ q̄z amarissime vlciscerē. Hec cesaris intētio
nō solū plebee ꝺditiōis illaꝫ ꝑtiū populū tremulare fecit: veruz
etiā militaris officij hoīes durissimis cogitatōibus īuoluit: inter
hec bassa omī sibi cōmissa cū gente secus castꝫ kijsnijkapol danu
biū nautaꝫ officio traiciens ī magno suoꝫ agminū fremitu cūctū
trās alpinū agrū ꝓuagatus est: ac oē qꝺ̄ ipsuz ꝑ fuge remediuz de-
clinare nequiuit aut ī ꝑdam aut ī cadauer redegit: post hec alpes
trās cendere iiunctāq̄z sibi ꝑ suū cesarē seruitutē exequi aggressus
est. Dñs ꝟo iohānes wayuoda q̄z sue defensioni cōmisse plebis
depopulatōem videre mori potiꝰ paratus ꝑcedētibus aīatꝰ vi-
ctorijs armoꝫ ꝑsidijs ⁊ militari manu adunatis īuadere potius
hostē q̄z īuadi ab illo ꝓptās viribꝰ ⁊ numero impar illaꝫ ꝑtiuz
vsqz ad extremū ꝑsecutꝰ ē illū. Cū aūt ad locū qui waskapu dici
tur extitit ventū arduū magnūqz ⁊ cūctis seculis mēorabile ī mul
to clāgore hincinde resonantiū tubaꝫ cū illo bellū cōmisit vndi-
qz fit ꝺcursus hostiū decertat virilit ꝑte ab vtraqz bassa i sue gen
tis fidēs multitudie tergauertere nō cogitabat. Dñs ꝟo iohan-
nes wayuoda mori aut vincere intentꝰ oīno fuge īmemor erat.
Feruet igit bellū ex vtraqz ꝑte asperrimū cedes fit maxīa mlti ca-
dūt hoste ex vtroqz: sz multoplures ex thurcis: q̄ ꝓpter bassa et
thurci cāpū deserere ⁊ subite se cōmittere fuge sūt coacti: inseque-
bant illos hūgari ⁊ cūctos quos ꝑuenire ꝓtant moribūda in ca
dauera redigebāt ita vt cūctꝰ tāti certamis cāpus tāta ex cede hu-
mão equoꝫ ve cruore cōsperfus ac crebris cadauerib⁹ refertꝰ po
stea icalescēte solis feruore olentē exalans tabem auras īficiebat
pegrinas ⁊ hūanū illac aditū fieri negabat. Dñs siquidē iohan-
nes fusis tot hostiū milib⁹ multisqz illoꝫ maioribus captiuatis
amplo thesauro ⁊ oī ꝑcioso exercitꝰ eoꝫ suppellectili ī ꝑdaz cō-
uersis vir magnificꝰ digno laudū ꝑconio oē ꝑ euū recollēdꝰ bel
lo fortit suscepto prudēter admīstrato felicissimeqz gesto ⁊ ꝺfecto
mēorabilē victoriā reportauit seqz ex hinc nō solū regnicolis ve
rūetiā natiōibꝰ exīneis sincere dilectōis affectu exhibuit toto cor
de amandū.

r

De obitu regine elizabeth.

Ec dicti dñi wladislai regis sub regimie tam felici tãqz ꝓ
spo euentu infra duoꝝ vel citra ãnoꝝ decursuz acta fuere
int hec aũt ptibꝰ regni i supioꝛibꝰ nõ minꝰ intrisecus rancoꝛ gras
sabat nec eaꝝ ptiũ dños regni ꝓtectio tantũ mutua q̃ntũ offensa
delectabat. Qua ꝓpt curia romana tãtoꝝ pulsata fremitibus
maloꝝ virũ reuerẽdũ dñm Julianũ cardinalẽ ad cõponẽdos di
ctaꝝ strepitꝰ guerraꝝ sũmi põtificis miserat de latere. Hic duz ꝓ
pace laboꝛat regis wladislai regine elizabeth coꝛdibꝰ nõ paruz
ad ꝯcoꝛdiã ĩclinatis pace ipsa nõ dũ composita regina diez obijt:
moꝛs cuiꝰ plures ex baronibꝰ illaz sequentibus regis wladislai
restituit in sinũ.

De exacta a thurcis ĩiuriaꝝ tal lione ꝓ dñm wayuodaz iohãnẽ et de bellis eiusdẽ felicibꝰ sex vicibꝰ gestis.

Is rebus occurrentibꝰ regimẽ ipsiꝰ regis wladislai i dies coꝛboꝛabat et ĩ aug
mentũ trãsiebat. Cũ igit rex ipse regaliũ atrioꝝ altꝭ sub
tectis castro in budeñ. quietꝰ resideret. Dñs iohãnes wayuoda
illũ ad inferendũ thurcis bellũ ad ꝓpulsandasqz ꝓ ipsos crebris
vicibꝰ hungarie illatas ĩiurias aĩauit et indixit: q̃re ipse rex wla
dislaꝰ tertio sui regni ãno grandi et sũptuoso egregioꝝ militũ con
flato exercitu vna cuz ipso dño iohanne wayuoda pluribusqz sui
regni principibus: et geoꝛgio regni rascie dezspoto siue rege: his
enĩ ad tunc sui principatus de dominio eiectus erat: danubiũ trã
siẽs puenit ĩ rasciã ibiqz regi wladislao statiua figere castra ac ter
ras thurcoꝝ dominio subiectas ad ĩteꝛioꝛes sũmuz sui exercitꝰ ca
pitaneũ dñm iohãnẽ de hwnijad wayuodã mittere placuit. Di
stincta igit exercitꝰ sui oĩ expeditõe binas ĩ ptes: et ptẽ illã que ar
moꝝ gestamĩe militariqz vtute ꝑstabat: ipsi dño wayuode assig
nauit: ducebat ꝑter hec ipse dñs wayuoda plurima suoꝝ militũ
agmĩa: quoꝝ bello docta manꝰ victricibꝰ armis iã pluries hostẽ
vterat ĩ fugã. His itaqz dñs wayuoda comitatꝰ regno rasciano
siue seruie ptrãsito cũctũ bulgarie regnũ qđ ãnis ab antiquis vis
thurcoꝝ detinet vsqz ad ꝯfinia romanie pagrauit: oẽsqz viuens
qđ sibi et suis occurrebat ab hoĩe vsqz ad pecꝰ aut capiebat aut in
terficiebat: ciuitates castra et domicilia thurcoꝝ quelibet expug
nabãt et ꝑcipitẽ ꝓ ruinã euertebãt: flagrãtisqz ignis impetu con-

sūmebant̄ int̄ que ⁊ ciuitas illa famosissima termaꝝ sophia deno
mīata populo ⁊ diuicijs referta capta ⁊ direpta ē: ignitasq3 extitit
redacta ī fauillas: tot ergo ciuitatū ⁊ opidoꝝ incēdia altū eructan
tia fumū oī romāie ⁊ cūctꝰ thurcoꝝ cesaris dñijs que marinis nō
ꝯfidebāt ī aq̄s t̄rori erāt. Occurrebāt int̄ hec dño wayuode mul
ta hostiū millia ꝑ cesarez thurcoꝝ illiꝰ in ꝯt̄riū destinata q̄ ꝓpter
quiq3 vicibꝰ cū hoste sꝑ maiori in nūero sibi occurrenti: ipse dñs
wayuoda atrocissima gessit bella ⁊ sꝑ victor euadēs: dū iā sūma
triūphi tū gl̄a redeūdo rursus rascianū attigissz agꝝ ⁊ ī illo castra
metatꝰ essz: nūciatū est illi īnūerabilē thurcoꝝ sup ipsū vēire mul
titudīem. Cesar enī amrates p̄dictꝰ tāta sui dñij depopulatōe ad
modū exacerbatꝰ: oē qd̄ erga curiā suā ī armis optimū erat totā-
q3 regni sui militie speciē magno belli cū appatu exigēde vltiōis
gr̄a ꝯuēire mādarat: ⁊ hāc sui exercitꝰ expeditōez basse natuliēsi
affini suo cōmiſat dirigēdā: hic dñm iohānez wayuodā eadē via
q̄ ipse bulgaricꝰ de oris exierat sequebat̄ ⁊ cū aliquos de hūgaris
aut vulneribꝰ ꝯfossos aut īfirmitate grauatos ipsiꝰ dñi wayuo-
de hesternoꝝ ī loco castroꝝ relictos īueniebat: iubebat illos suū
ad cesarez victos deferre: exprobās nihilominꝰ illi videat īquiēs
q̄z miſabiles suū int̄ regnū ipsū t̄ritāt ꝑsone: ad hec ipse cesar si-
bi ita fert̄ respōdisse: redeas felix vt apto: cū āt redierꝰ que sūt ille
ꝑsone q̄s ipse fugio solꝰ mihi certiꝰ dices. Dū v̄o ī tātū deuētū ē
vt vt̄q3 hostꝰ nocturne deditꝰ quieti illucescēte aurora mutuas tī
panoꝝ audiret resonātias: ꝑtimuit ipse dñs iohānes wyuoda ne
hostꝰ declinās ab eo regia irrueret sup castra: malēs igit̄ īpetꝰ il
liꝰ ī se expiri tātis belli ex laboribꝰ fesso milite vltro se illi obuiaz
d̄dit. Cū āt ī gētē pagāoꝝ mlt̄itudīez ex aduerso sibi opponi vidit
pauore quodā ꝯcussus ē: oēsq3 exercitꝰ sui milites tīore nō modi
co trepidabāt: nō ergo ipse dñs wayuoda t̄gauertit sz tīore ꝑcus
sas sui militis acies seriatī hosti exhibēs aīabat illos dicēs. Cō-
stātes estote ⁊ priꝰ vitā q̄z ꝯsuetū ꝑdamꝰ nomē victorie: quid tre
pidatꝰ hostē multitudīe tūescentez: nōne iā sepiꝰ aīuz illiꝰ tētastꝰ
⁊ qui totiēs fugit deo nob̄ ꝓpitio ⁊ nūc fugari pōt: si aūt cuipiā ex
vob̄ mors crudescit nō curet: nā si mecū aut cū socijs prāsus ē cū
xp̄ō cenabit: ⁊ his dictꝰ maiꝰ agmē qd̄ sue deputauerat ductōi mo
uēs irruit sup hostē: quo viso cet̄a agmīa ducē eoꝝ imitata sūt q̄-

re bellū p vtrāqz ptez i mlto vincēdi desiderio cōmittit: nō tñ cēq
sorte pugnatū ē: nā ipse bassa t ois sibi ꝓmissa thurcoꝝ mltitudo
mox i prio ipetu ꝓgressus ⁊gauerterūt t pcipiti se cōmiscrt fuge.
Hūgari vo hoc viso mlta cū feucritate psequebāt illos t quez ce
ler equi sui cursus ab instāti nō eripiebat morte: cruentū p examē
vita excedebat: plima igit ibidez millia pagānoꝝ ceciderc nā hun
garis captiuare illos fastidio erat: q̄ ppt ocs quos fugiētes pue
nire potant mltis ꝓfossos vulnerib⁹ iterficiebāt: durauit hec pse
cutio a vesptina hora iceps mediā vsqz ad noctē. Bassa enī ipse
certamē ea dici i pte ppter cōmittere pelegerat vt si bello supare
tur saltē nocturne obscuritatis p remediū ab hoste cripet: sz hec
adinuētio ꝓfuit sibi mīme: nā lunari sidere pleno noctē candē su-
is radijs illustrāte bassa ipse capt⁹ ac i mlta tubaꝝ voce noctꝭ cir-
ca mediū i castra hūgarica ad tētoriū dñi wayuode iohānis dedu
ct⁹ ē: sicqz ipse dñs wayuoda sex bellis pcipuis vna t eadē via fe
lici exitu gestꝭ quiti mēt. ℙ⁹ q̄z ō hūgaria exierāt reuolutōe trās
acta: exercitū igenti hoiuz rex ve pda onustū regia ad castra inco
lumē reduxit isignūqz victorie mlta hostis vexilla siue banderia
regi obtulit: hec p⁹ modū glioſissime vgini marie regni hūgarie
patrōe oblata i eccl̄ia eiusdē ciuitate in budēsi ꝓstructa futura pro
mēoria, pqz eiusdē vgis glioſe laude nr̄m vsqz ad cuū depēdētia
tātis victorijs ipsi dño wayuode celit⁹ datis fidē phibebāt t nisi
mollē illoꝝ pannū puluis vetustas ve ꝓsūpsisset suspēsa depen-
derēt ibidez vsqz i hūc diez. De treugis iter regē wla-
dislaū t thurcoꝝ cesarē firmatis t de restitutōe reg-

Ex his tot illustrib⁹ triūphis totqz pclarijs vi / ni rascie.
ctorijs id accessit vt cesar ipse thurcoꝝ amrates tremefactus
missis caduceatorib⁹ erga regē t dñm wayuodā, p treugis istan-
ter laborauit. Rex igit wladisla⁹ solēcz suoꝝ magnatū ꝓuētio
nē i ciuitate zegedien. celebrari statuit ad quā vndiqz mlto regni
nobile ꝓfluēte venerūt t a cesare missi wayuode thurcoꝝ duo ad
cōponēdas treugas pscriptas idonei: ꝓuentū ē ergo decē ānoꝝ
de iducijs t ex pte regꝭ bassa natuliēb dimittit. Cesar quoqz thur
coꝝ castꝝ zenderew cekasqz cūctas rasciani regni mūitiōes qō et
q̄s āte hec georgio dezpoto demerat eidez restituit t hec quidē in
ducie iuramētꝭ firmate extitere. Dñs enī iohānes wayuoda pro

rege ⁊ ꝓ se proqꝫ oī hūgarice plebis ꝑte: dicti v̄o thurcoꝝ way-
uode ꝓ cesare eoꝝ ac cūcta dñij eiusdē gente tā dictaꝝ decēnaliuꝫ
treugaꝝ q̄ꝫ aliaꝝ reꝝ tūc firmataꝝ ꝓ obſuatiōe realia deposuerūt
iuramēta que vtinā nūq̄ꝫ deposita fuissent. Nā postea treugꝰ eis-
dem ꝑ regeꝫ ⁊ dñm wayuodā īducēte p̄fato domīo Juliano car-
dinali ruptis velut quōdā pompeijo qui oīuꝫ hoīuꝫ victoriosissi
mus euascrat: postq̄ꝫ equos ī porticu tēpli hierosolimitāi stabu-
lauit gl̄ia victoria dēpta est: sic ⁊ bellice res ipsiꝰ regis wladislai
⁊ dñi wayuode ī ātea aliā cōmitate sūt ī sortē valuit tñ hoꝝ cōpo
sitio īduciaꝝ dezpoto: cū enī rasciani regni d̄ dñijo eiectꝰ fuissꝫ pe
nitꝰ. Hijs treugꝰ int̄ueniētibꝰ ī dñm qui priꝰ erat restitutꝰ est.

De bello dñi wladislai regis in ꝑtibꝰ romanie circa opidū warna ꝓpe ad littora maris cōmisso ⁊ de interitu eiusdē sequit̄.

Js igit̄ rebꝰ hac via ī hūc finē ꝑductꝰ: dominꝰ iulianꝰ cardinalis oī suo posse apud regē apudqꝫ dominū wayuodā īstabat vt rupto īduciaꝝ federe thurcoꝝ cesarē armis īuaderent. Dicebat enī ꝙ ꝓmissa fi des infidelibꝰ seruari deberet mīme: deoqꝫ īiuriosuꝫ aiebat ꝙ ip si nobilē illā eis diuinitꝰ datā eccl̄iastice religiōis ꝯtra hostes vi ctoriā ingrato tractarēt corde: ac dei volūtateꝫ que ī hostē exequi deberet hostis cōmutassent in volūtateꝫ: impulit ergo illos cre- bris ꝑsuasionibꝰ illicitū ad facinꝰ ⁊ viros quos mars ferrū ve to tiens vīcere nequiuit molli tantū lingua vicit. Multos enī chri stianoꝝ prīcipes eisdeꝫ armoꝝ ferre opē pollicebat̄: de bulgaria qꝫ ac de albania ⁊ de tratia necnō ⁊ d̄ illa famosissima īpiali vrbe cōstātinapolitana magna militū subsidia ipsis vēire dicebat: id- ipsūqꝫ ⁊ prīcipes ideꝫ ac dictoꝝ regnoꝝ īcole ꝓmittebāt: parue- rūt tandē tāta sollicitati fiducia: ac mox multo stipendario milite ꝯclamato bellicisqꝫ castris coaptatis ⁊ pluribꝰ regni magnatibꝰ comitati circa castꝝ orsowa danubio trāsnauato hostilē ī t̄rā se in gesserūt. Mouent̄ ergo castra dietim de loco ī locū ⁊ oīs hostilis ager qui occurrebat fumāti incēdio ⁊ reꝝ direptiōe vastabant̄ ca- stra ⁊ mūitiōes alia deditiōe subiugabant̄ alia potēti incursu fer- roqꝫ expugnabāt̄: q̄ ꝓpt̄ magis ac magis ītrorsū ꝓgredi visum fuit donec regnis bulgarie ⁊ romāie ꝑtrāsitꝰ marina venerūt ad lit tora romāiciqꝫ agri Opida warna ⁊ galata denoīata se spōte offe

rentia in deditõem recepe ⁊ iuxta eadez castrametati spectabãt ꝓ-
missa ipsis venire auxilia: sz ꝓchdolor sepi⁹ ꝯtigit dũ ꝓpriã do-
mi quis negligit militiã ꝑtib⁹ in ꝑegrinis male armat̃ aliena: ve
rũ paulo añ mlt̃is cõportatꝰ spolijs mlt̃is cedib⁹ illatꝰ ac magna
ꝑte dictoꝝ regnoꝝ ĩ ignẽ ⁊ ꝑdã redacta: dãnisqz plimis illatꝰ ho
stilez illesi pot̃ant declinare ꝯgressũ: ꝑterite tñ ipsos hoste ab eo
dez reportate aĩabãt victorie: idcirco temeritate q̃dã occupati q̃z-
uis ꝓmissis frustrati sint auxilijs ĩcepto ꝓpt̃ea a ꝓposito nõ viso
hoste reuerti in gl̃iaz esse iudicabãt: ⁊ ob hoc vltimũ estatꝰ mẽsez
⁊ q̃si oẽz autũnũ hostili in t̃ra ꝓtractar̃t. Tãdez mens̃ nouẽbris
die decĩa que .s. vigilie festi bt̃i martini ascripta ẽ. Cesar thurcoꝝ
amrates ĩnũerabilib⁹ pagãoꝝ cũ agmĩb⁹ instructꝰ acieb⁹ signis-
qz colatis pugnatur⁹ vẽit: ecõuerso v̇o rex ⁊ dñs iohãnes way-
uoda cet̃iqz hũgarie dñi illic qui aderãt educta oĩ eoꝝ vi de castrꝰ
acieb⁹ armoꝝ ꝑsidijs resplendẽtib⁹ suo ordine distributis ⁊ ordi
natis ⁊ vnicuiqz aciei duce deputato statuer̃t vt vnãquãqz aciem
sui curr⁹ eadez velocitate tꝑe ꝯgressus sequi deberent: hosti eniz
erant ĩpares: metuebãt ergo ne añ pugnãtes ꝑ hostẽ vltĩa acieꝝ
in ꝑte inuaderẽt̃. His igit̃ hac serie cõpositꝰ: de⁹ ab alto ibidem
ipsis future signũ ostẽdit calamitatꝰ; nã statĩ postq̃z signa siue ve
xilla auro micãtia eleuata ⁊ miciũ ventoꝝ tũc tẽpestiue susurrãtiũ
flatib⁹ extensa sũt: mox ventis eisdem ĩpetuosũ in turbinez ꝯcita
tis ⁊ ĩualescentib⁹: vexilla eadez diuersas scissa ⁊ dilaniata ĩ ꝑtes
altũ ꝑ aerez volabãt. Tãdez ĩ mlt̃aꝝ tubaꝝ ⁊ tĩpanoꝝ ꝑte ab vt̃-
qz resonantiũ sonitu thurcorũqz magno clamore exub̃ante vt̃qz
ꝯgredit̃ hostꝰ: frangũt̃ hĩcinde lancee ⁊ in eaꝝ fractiõe mlt̃i ster-
nũt̃ ab equis feruet bellũ asꝑrimũ: cedes fit maxĩa ꝑtib⁹ ex amba
bus mlt̃o tñ maior ex thurcis: nullũ quippe agmẽ illoꝝ hũgari-
ce militaris v̇tutis ĩpetũ sustinere pot̃at: quĩ subitã ꝯuertebat̃ in
fugã: sz qꝛ thurcoꝝ lõge lateqz distenta agmĩa hũgarice gentꝰ ex
ercitũ ĩ nũero vlt̃ q̃z sextenario excedebãt: paꝝ igit̃ hũgaris fugi
tiuas illoꝝ acies ꝑsequi ꝓficiebat: nã redeũtib⁹ illis a ꝑsecutiõe
noua eis agmĩa occurrebãt ac in magno fremitu recenti illos bel
lo vexabãt. Cõsũpta est ergo moribũdo in certamĩe diei ꝑs ma-
xima: ⁊ camp⁹ vndiqz mlt̃is refert⁹ cadauerib⁹ vtriqz hosti t̃rori
erat. Qua ꝓpt̃ cũcto thurcoꝝ equitatu nutãte ⁊ fuga intẽto solis

castris ceſareis innũerabilib⁹ peditu⁹ agmib⁹ mũitis ſuo in loco
magno cũ tiore ſtantib⁹ vbi rex wladiſla⁹ hoſtilẽ equitatũ fuge-
re amratẽq⁹ ceſarẽ ⁊ caſtra illi⁹ ⁊ore ꝓcuti vidit: mox ſui capit⁹ ꝑ
cuſtodia deputatũ mouit agmẽ: dño wayuoda ⁊ ceẽtis pte ex alta
feroci bello iſiſtentib⁹ ceſaris caſtra ĩuadere ⁊ penit⁹ oppꝛimere
aggreſſus eſt. Cũ igit̃ denſa peditũ venit int̃ agmia multitudie il
lor̃ ſimł cũcto ſuo cũ agmie obrut⁹ ꝓterq⁹ ⁊ oppꝛeſſus ac ibidez
intempt⁹ eſt: ⁊ victis iã debellatiſq⁹ hoſtib⁹ neq⁹ ſibi quicq⁹ de
victoria ſpantib⁹ inſpatã ꝑbuit victoriã. Quare hũgari cãpo ſi
mul ⁊ caſtris eor̃ hoſti relictis in fugã ꝙuerſi fuere: multis ex eis
qui in ꝓſecutõe hoſtiũ pꝛi⁹ fugator̃ occupati erãt de ceſ or̃ lapſu
ignorantib⁹: qui tandẽ ꝓſecutiõe ab eadez regreſſi caſtris ipſorũ
ĩ ꝑtactis nocturne ſe quieti dedere. Cũ aũt ĩmediate diẽ tã meſtaz
ſubſequẽs nor̃ aduentãs tenebraꝝ vmbra cũctũ opuit orbẽ: qui
nũdũ ꝑ fugaz pte ex vt̃q⁹ cor̃ reliquerãt caſtra in eiſdem ꝓxime
aduenientis die vſq⁹ ad lucez nocturnas duxerũt excubias. Audi
ebant inũerabiles ceſor̃ nec mori nec viuere valentiũ: quib⁹ cũ-
ct⁹ circũadiacẽs cãp⁹ mortua int̃ cadauera refert⁹ erat: gemebũ-
das voces ⁊ vlulat⁹ attonitiq⁹ lucez diei vix expectabãt. Tandẽ
rubeſcẽtẽ p⁹ auroꝛã que noct⁹ tenebras ⁊ diei lucẽ mediat: dũ ſol
ille clariſſim⁹ cũcta mõtiũ ſupꝛa cacumia eucct⁹ diẽ reſtituit clari-
orez: thurci ð fuga hoſt⁹ dubij cõpoſitis agmĩbus quibuſdã ceſa
reis ð caſtris egreſſi caſtra hũgarica an ſint milite referta lẽt⁹ paſ-
ſib⁹ ꝓcedẽtes paulatiq⁹ ciſdez appꝛopinq̃ntes diligẽti ſcrutinio
tentarũt. Cũ aũt ĩ illis exiguã q̃ndã hoĩuz vocẽ i murmurare: nul
lũq⁹ ad arma moueri aut cauſa belli i cãpũ ꝓſilire aĩaduerterũt:
oĩs ceſaree expeditõis peditat⁹ irruit ſup illa ⁊ cadẽ q̃libet defen
ſiõe orbata euaſtigio ꝓterens euertit cũctis viuentib⁹ qui ĩ ciſdez
repti ſũt aut capt⁹ aut int̃fectis: vbi ⁊ ꝑſat⁹ dñs iulian⁹ cardinal̃
multiq⁹ alij religioſe vite viri maxie de ordie frat̃ cherienſiũ ca-
ſtra int̃ cadez vltia ſoluiſſe debita ferunt̃: ⁊ ꝑterea dñi iohannes
waradien. ac ſimon agrien. eccliar̃ epi necnõ vir magnific⁹ ſte-
phan⁹ de bathor inde curie regie maieſtatis hõ militari vtute ꝓ-
ſpicu⁹ cui ⁊ vexilluz regiũ tanti diſcrimis ĩ tremore ſua exigente
ſtrẽnuitate defferre ꝓfiſũ erat hui⁹ ꝓflict⁹ in fluctib⁹ pempti exti-
tere. Hũc igit̃ in modũ dñs rex wladiſlaus regũ optim⁹ hõ ꝓde

centis ꝓceritatis fusca facie: nigris crinibꝫ: in armis strēnuus in suos beniuolus: moꝝ honestate p̄clarissimis: mēteqꝫ ⁊ aīo compositus regni sui q̄rto. Dñi aūt millesimo q̄dringentesimo q̄dragesimo q̄rto anno: vite ꝑiter ⁊ regimini mestū finem dedit.

De captiuitate dñi Johannis wayuode.

Hāuis in huiꝰ discrimīe belli victorie gloria apud cesarem amratē remāserit multo tñ illā suoꝝ ablutā sanguine reportauit: plura enī vulnera sua gens ab hūgaris recepisse q̄ꝫ eadem illis īfixisse ⁊ ipse cesar mortalitatis sui popnli cedem maiorē ab eis ꝑcepisse relatione fidedigna ꝓhibeť huic rei sufficiēti testimōio est qđ fugiētes postmodū hūgaros sua ex gente ꝑsecutꝰ est nemo: hēbat enī illoꝝ quisqꝫ ꝓ sufficiēti ꝓpria lābere vulnera: Inter hec dñs wayuoda iohānes: dū redeūdo in ꝑtes ꝑuenit trāsalpinas hostē vbi nō timebat hostis obuiauit illi. Nā drakul ꝑtiū earūdē wayuoda de cuiꝰ ꝯductiōe sꝑabat violētas ī eū manꝰ inijecit: ⁊ nedū mestū ꝯsolareť hoīeꝫ veꝝ captiuitatis illū erūna affecit. Tandē cū ipse drakul dñm wayuodaꝫ in eūdeꝫ causaꝫ captiuitatꝭ nullā se hr̄e p̄meditatꝰ est: paucos post dies multis eū mūeribꝰ: vt ipse sꝑabat: placatum regni hūgarie transiluanas traducere fecit in ꝑtes.

De electiōe dñi iohānis wayuode in gubernatorē ⁊ de tallione ꝑ eundē a drakul wayuoda exacta.

Ost hanc tandē belli tempestatē postq̄ꝫ regis wladislai lugubrem interitū: ne quis in regno alteriꝰ in offensam moueret ꝑ domīos p̄latos ⁊ barones regni interdictū est: ⁊ nihilominꝰ vt adueniēte festo pēthecostes in campo rakos ꝯuentio fieret oīuꝫ regnicolaꝝ generalis cōmuni voto extitit statutū: voluebať millesimꝰ q̄dringētesimꝰ quadragesimus quītus domī annus ⁊ festum penchecostes predictū instabat: ipsaqꝫ ꝯuentione multorū aduentu nobiliū inundata ac latas dicti campi rakos ꝑ planicies vndiqꝫ diffusa omēs qui aderāt voto vnanimi de regni comoditate deqꝫ eo quē interī donec rex ladislaꝰ filiꝰ regꝭ alberti puellus sue etatis quītū agēs annū mentē ad ꝯsilia manūqꝫ ad arma extendere valeret eiusdeꝫ regni in ꝓtectorem eligerent multa cū discrectōe tractabāt. Pendebant totius cōmunitatis ante oculos exactarum ꝑ ipsū domi-

Iuniades gubernatorē 1445.

nũ Johanẽ wayuodam clara recordia rerũ: ⁊ ideo multis hanc
dignitatez in se descẽdere spantibus: hanc eandez solus ipse do-
minꝰ wayuoda tulit. Electus est igit omniũ regni ⁊ regis nego
tia tangẽtes rex in gubernatorẽ. Qua ꝓpter cũcta hungarici re-
gni plebs tali fulta ꝓtectore magnã mox dissoluta i exultatiõem
alta voce deo laudes reddebat: cãpanarũqz ⁊ tubaꝝ sonꝰ vicinũ
ꝓaerem ferebat: pactãqz tãte electiõis pꝰ gliam solis hijs qui se
huic honori dignos eẽ credebãt eodẽ frustrati corde trisli vultu
tamẽ simulata sub imagine leto incedentibꝰ quisqz regnicolaruz
gaudẽs ppria reuersus ẽ ad habitacula. Placuit tandez pꝰ hec
domio gu drakul wayuoda trãsalpino sue captiuita-
tis exige ẽ ingrata ꝓ ipsũ sibi exhibita hospi-

talitas suo de corde discesserat. Nota igit armate gentis contra eundē copia nō modica ac alpīb⁹ trāscensis illi⁹ se ingessit in dominiū vniuersoqz sui pricipat⁹ agro pdomito eūdez captiuauit t sum cuz filio suo in ordie geniture maiori decollari. Quendā vo alter ptiū carūdez wayuodā puta filiū quódā dan wayuode lumic priuari fec: tali igit a drakul wayuoda sue captiuitatis pena exacta: tra i eadē aliū pstituēs wayuodā ppos sui voti reuersus est in hungariam.

De repetiōe corone t de vindicta pterea exacta.

Inter hec dñi hūgarie ptriste ferebant qp sacz diadema quo reges hūgarie coróari solēt: puerulūqz regē qui iure nature ill'dñari debebat. Rex róano rū fredric⁹ detiebat: tiebāt eni puer aliena enutrit⁹ i tra a moribus t labio hūgaroz alt fieret Cōuentū est igit vt repeteret aut iret i vltōez: t dū rex róanoz petit⁹ nō flectit ingētib⁹ dānis pulsat. Nā dñs gubnator scdo sui officij āno plibus armatoz agminib⁹ cōpositus ocm corinthie t carncole agz t magnā ptez sturie crudeli cū seueritate puagat⁹ ē res in pdā hoies in captiuitatē ciuitatesqz ac opida t villas ardentes in flāmas redigēdo. Cū tandez ipsū róanoz regem suoz regnoz depopulatōc moueri vidit mīme multaz rerū t captiuoz pgerie onustus felix redijt.

De bello dñi gubnatoris in cāpo rigomezew cōmisso.

Post hec dñs iohānes de hwnijad gubnator oēs regni res vndecūqz emergēn. tāqz ipositū suo hūcri on⁹ poptia discretiōc gubnabat regnūqz hostili tuebat abincursu: nec ānis in eisdez thurcis hūgarici agri i offensā ipsoz extēdere frameā facultas occurrebat: tādē ārto sui gubnamis āno ipse dñs gubnator i vtute belādi sp magna tētare psumēs thurcoz cesarē noua armoz expeditōc agredere cogitauit: pflauit igitur magnā militū manū t oē qd i hūgaria i armis potēs erat vnā redegz i expeditōez ac castr⁹ bellic⁹ machiaz pixidū ac alioz tormētoz hostē feriētiū igenijs mūit⁹ t refertis primū autūni circa mēsē supra castz zewerini danubiū trāsijt t regnū rascie coqz dom⁹ illi⁹ expeditōez ad eandē vocat⁹ nō accesserat: seuero icursu ptrāsiēs hostiles se gessit i tras illasqz i igne t ferro domitabat: nō tū vt pdā actur⁹ sz vt regnū occupatur⁹ domitabat dñz gubnatorez viri i regno potētes [illegible] sessiōe

p̄clari: dñi emeric⁹ de pelsewczt wayuoda trāssiluan⁹: ladisla⁹
frat̄ eiusdez: emeric⁹ fili⁹ wayuode de marczali ianitoꝝ regaliuz
magr̄ raywold⁹ de rozgō: thōas de zeech: frāko de thalowcz re
gnoꝝ dalmatie ⁊ croatie ban⁹: iohānes zekel dñi gub̄natoris cō
sanguine⁹: bñdict⁹ de losoncz: stephan⁹ fili⁹ bani d̄ alsolindwa
⁊ alij q̄zpl̄es v̄tute militari ꝑspicui audacesqz ī bello mlt̄is armo
rū p̄sidijs īsignes. Nec min⁹ cesar thurcoꝝ amrates qui tātū ho
stilitatis manū ꝯt̄ se moueri audiebat ad ꝓtegēdū se erat solicit⁹:
oēz enī sui prīcipat⁹ manū que ad arma extēdi posse videbat̄ cō-
mouit armauitqz cūctū sue gētis militē ⁊ ad bellū īstruxit: ac mo-
uens īgentia sui populi agmīa aduēienti hosti ꝯtrari⁹ obuiā iuit
instabāt mēs̄ octobris medij dies cū hūgaroꝝ castra rasciāi agri
trāsuecta ꝑ oras bulgarie cesari thurcoꝝ sb̄iectas t̄ras attigerāt ⁊
ī expectādo hoste ī cāpo merule d̄ hūgarico ideomate rigomez
rije vocat̄ fixa manebāt: ventū ē tādē ad feriā quītaz festa que scō
rū galli ꝯfessoris ⁊ luce euāgeliste mediabat. Cū cesar ipse thur-
coꝝ veniēs a castris dñi gub̄natoris suū nō remote posuit hospi
ciū: leuis ergo armature vt̄usqz ꝑtis milites quos effrena duce-
bat iuuēt⁹: quib⁹ ve man⁹ ꝯserere animi erat hīcinde cāpo dediti
ꝯcursu mutuo nō sine mortalitate seꝑabāt̄ Cū āt illa cūctū ꝑ euū
mēorabilis festiuitatis scī luce euāgeliste dies illuxit solqz infra
meridianas celi ꝑ atria delat⁹ vēit ad horas vt̄qz hostis oēm ar-
moꝝ v̄tutē cūctūqz sue expeditōis militē cāpi p̄dicti effudert̄ per
planicies: nec erat aules ꝑte ī vt̄qz quē formido mortꝭ tāti discri
mīs in sorte tāta hostiū visa mlt̄itudīe nō occupassz: ordīate sūt ꝑ
dñm gub̄natorē oī sua de gēte quā ducebat acies octo ⁊ trigīta si-
gnaqz siue vexilla illaꝝ ī medio claro depicta auro ferebāt̄ ⁊ vna
q̄qz acies prīa ī frōte radiātib⁹ mūita armis stabat ac duces illaꝝ
easdē circūq̄qz girātes corda militū mōitis ⁊ ꝑsuasiōib⁹ ad bellū
acuebāt. Ecōuerso v̄o cesar thurcoꝝ oē gētis sue robur īgētia ī
agmīa ꝯponēs colatis signis velut mur⁹ quidā ꝯtinu⁹ oēz cāpi
ꝑtē aspcūi hūgaroꝝ oppositā occupās lētis passib⁹ ꝓpiabat: cū
aūt ad vni⁹ sagitte iactū vētū ē cūcta mox vt̄usqz ꝑtis tīpana per
cussa t̄ribilē ediderūt sonū tubarūqz hincinde resonātiū ad clan-
gorē cūcte vtriusqz ꝑtis acies in multaꝝ flexione lācearum omni
v̄tutis eoꝝ cū īpetu ꝯcurrētes vniuerso cāpo tāto ex motu gemi
tū quēdā edente mutuā irruert̄ in cedē: ingēs ergo exorit̄ lācearū

fragor multi hīcinde p̄cipites bellantiū int̄ pedes saucij deijciūt̄ ab equis horrēdoqz clamore morientiū alta ītonabāt aera: dēsat̄ ambaꝝ ꝑtiū popul⁹ nec ꝑs sciebat cedere ꝑti: magnaqz ex dēsitate mlt̄oꝝ man⁹ hostē sibi ꝓpinquū magnā ꝑ horā ferire nequebat Fortiori tādez īpetu hūgaris ī hostē vtētib⁹ thurci plīmas dissoluti ī turmas ab hūgar⁹ lōgā cāpi ꝑ ꝑtez cede ꝯtinua ꝓpellabāt̄ ⁊ rursus thurci nouis agmīb⁹ ex castr⁹ cesareis adiuti hungaros eoꝝ vsqz ad castra ī manu occisiōis grauabāt: int̄ hec ⁊ sagittarū dēsissimi imbres thurcoꝝ ꝑ peditatū excussi altū obūbrantes celi lumē hūgaros atrocit̄ feriebāt ⁊ q̄zuis hūgaris hostē plusq̄z ducētis armatoꝝ milib⁹ tumētem: vigīti q̄ttuor vl̄ paulopl⁹ miliū puguatoꝝ ī brachio sustīere īpar ⁊ onerosū fuerit: nō ea ꝓpt̄ tanta hostiū mlt̄itudo tāt⁹ armoꝝ strepit⁹ tātaqz vulneꝝ infixio ipsa die eisdē fugā ꝑsuadere potuit. sz sol̄ vsqz ad occasū īuicti aīo q̄nto duri⁹ cedebāt̄ tāto magis cedere nesciebāt. Magna igit̄ v̄tute maiori tñ ꝑtinatia aduēient⁹ ꝓxīe noct⁹ vsqz ad tenebras pugnātes maiorē ī hoste faciebāt stragē q̄z ab illo suscipiebāt ꝯsūpt⁹ est dies tot⁹ magno belli in feruore: ⁊ īnūerabilib⁹ ex vt̄qz ꝑte cesis cāpoqz certamīs toto recētib⁹ replet⁹ cadauerib⁹: nox ipsa suꝑueniēs furorez sim̄l ⁊ arma ꝑtis vtri⁹ suis diremit vmbris vbi et si eadez nocte parūꝑ acies belli a labore resederīt: totā tñ ꝑ noctē machinis ⁊ īgenijs extitit decertatū. Postq̄z aūt īmediate adueniētis sabb̄ti dies orient⁹ solis ꝑ radios illustrata ē: vt̄qz hostis hesterno furore tumid⁹ ordīatis acieb⁹ rursus ꝓsilijt ī cāpū ꝯcurrit̄ de nouo ⁊ durissimū ex vt̄qz ꝑte bellū cōmittit̄ ī magno quoqz tumlt̄u sextā eiusdez diei vsqz ad horā decertat̄. Int̄ hec cesar thurcoꝝ dū milite hūgarico ad mod̄ pauco fessoqz sua agmīa turbare vidit oēz sue gent⁹ mlt̄itudīez equitatū. s. ⁊ peditatū mouit ⁊ in magna rabie suꝑ acies suꝑqz agmīa hūgaroꝝ irruit ⁊ nō min⁹ velut mlt̄aꝝ quedā īundatio aq̄ꝝ obruit eos ac castra eoꝝ euertēs inscios fugere ad fugā coegit: fugiebat quisqz nec ī fugiēdo q̄piā ordo ꝓuebat̄ ꝑsecuti sūt eos thurci magna cū atrocitate donec sol occiduis demersus ē ī horis. Sz p⁹ hec nō min⁹ acerba hūgar⁹ successit ꝑsecutio: nā dieten⁹ fugiētib⁹ rasciani quos ī introitu offenderāt occurrentes eosdēqz itinere fessos oībusqz armoꝝ p̄sidijs nudatos velut a lupis t̄ritas oues oī absqz miꝓatiōe spoliabant trucidabant ⁊ ꝑimebant.

De magnatib⁹ qui ī hoc bello cecidere ⁊ de captiuita
te dñi gub̄natoris ꝑ dezpotū facta ⁊ de exactꝰ ꝓpter
ea penis.

Eciderūt bello ī hoc domī supradicti eme
ric⁹ d̄ pelsewcz: ladisla⁹ frat̄ eiusdē: emeric⁹ fili⁹ wayuode
de marczali: thōas de zeech: frāco ban⁹: iohānes zekel: benedi
ct⁹ de losoncz ⁊ stephan⁹ fili⁹ bani de alsolijndwa ⁊ q̄si cūcta re-
gni hūgarie militia extīcta ē. Dñs aūt gub̄nator cū in celeri cur-
su sui equi tāta belli ex ꝯfusiōe ꝓcul a cāpo certamīs elōgassz oī-
qz milite desert⁹: tutricib⁹ depositis armis errabūd⁹ ꝑ deuia fer-
reret̄ duoꝝ thurcoꝝ īcidisse dr̄ in man⁹. Dū v̄o agnitio eiusdez il
lis nota essz mīme abiectis ī terrā frameis manuten⁹ insilierūt in
eū ipsūqz suis spoliabāt vestimētis: pendebat aurea crux dñi gu
b̄natoris ī collo: hāc alt̄ thurcoꝝ eorūdez cū rape voluissz mox
dissensio int̄ illos orta ē: mutuūqz irruer̄t in luctamē: int̄ hec do-
min⁹ gub̄nator: ipsis luctātib⁹: vna ipsaꝝ frameaꝝ arrepta: ir-
ruit in eos: in v̄tuteqz sui brachij alteꝝ eoꝝ tā grauit̄ ꝑcussit vt il
le p̄ceps in t̄rā ruens extinct⁹ est: cūqz ⁊ alteꝝ ferire vellet ille fu
ga lapsus eius euasit man⁹. P⁹ hec dñs gub̄nator amplius ꝓ
cedēs quendā rascianū obuiuz sibi habuit hic licet rapine gr̄a lu-
strauerit siluas. Dū tñ hoīez forma ītuituqz p̄stātez suā ī pñtiaz
emersisse ꝯspexit eiusdez ab offensa oīno abstinuit: vel aūt qꝛ do-
min⁹ gub̄nator arreptā ꝑ ipsū frameā nōdū abijecerat: idez rasci
an⁹ ipsū īuadere ausus fuit mīme: cogitabūdi ergo stetere ambo
Tādē dñs gub̄nator eūdē rascianū vt sibi nādoralben. vsqz ad
castꝝ ducatū p̄beret rogatū effecit: nihilomin⁹ illi ꝯdignā ꝓmit
tēs remūeratōem ille mox id se factuꝝ obtulit: nō tñ locū adopta
tū vt ꝓmiserat sz ad castꝝ zenderew ipsū d̄duxit. Postq̄z āt geor
gio dezpoto dñm gubernatorem sui castri int̄ portas esse īnotuit
īmemor q̄ v̄tus ⁊ opa hoīs hui⁹ ipsū paucos tūc p̄t̄itos āte an-
nos expulsiōis calamitate affectū suo in regno nouū effecerat do
minū ingratitudīs duct⁹ vicio īgratum se illi exhibuit hospitez.
Detineri enī illū iussit ⁊ nec eū hūgarie dñis ꝓ illi⁹ eliberatōe so
licite laborātib⁹ restituit: donec idez dñs gubernator filiū suū no
mine ladislaū natu maiorem erga manus illius sua in ꝑsona pro
obside locauit. Quāuis autem ipse domin⁹ gubernator bello in
hoc sinistra comitat⁹ fuerit fortuna: tamē quia potius armorum

q̃z aĩoꝝ deffectu illũ apud hostem victoriaz relinquisse ꝯstabat: grato ergo aĩo hũgarie ꝓceres cũcti illi⁹ spectabãt aduentũ huic rei documẽto est: qd̃ eodez dño gub̃natore erga festa domĩ natalia reuẽiente magn⁹ nobiliũ cet⁹ ĩ ciuitate zegedien. ꝯgregat⁹ illi⁹ spectabat aduẽtũ appropinq̃ntiqz illi hillari ĩ vultu se obuiũ dedit: p⁹ hec dñs gub̃nator ĩgratitudĩez dezpoti nõ min⁹ q̃z sue captiuitatꝭ calamitatẽ põderãs rest̃is armis ⁊ milite dezpoto ab eodez sui delecti ꝯdignas exigere penas ꝓcessit ĩuectusqz forti in manu sui dũij. in agꝝ magnas ĩ illo edidit vastitates: oĩbusqz castris ⁊ dñijs illi⁹ que regni hũgarie ambit⁹ cĩgebat illũ spoliauit ⁊ ampli⁹ illi⁹ laborasset ĩ destructõe nisi dezpot⁹ filiũ eiusdẽ sibi ĩ columẽ restituisset hũgarieqz primores tumẽtez eiusdẽ domĩ gub̃natoris in vindictam aĩuz ꝑ dezpotũ petiti nõ cõpescuissent.

De bellis dñi gub̃natoris intra limites regni gestꝭ

Vlta ⁊ varia p⁹ hec dñs gub̃nator: bohemis in regni op̃ssiõe agentib⁹ eiusdẽ: regni int̃ limites cũ eiusdẽ bohemis gessit bella ⁊ multas eorũdẽ bohẽoꝝ mũitões hũgarici agri ĩ desolatõem varijs erecta ĩ locꝭ alias deditõe alias vi cepit: oẽmqz suaꝝ expeditionũ directõem ꝯt̃ eosdez bohẽos fine felici ꝯsumasset: nisi opa ꝓditiõis ĩ ipsũ dñm gub̃natorem p̃ priores hũgarie ꝯflata eisdez bohẽis auxiliũ p̃stitisset q̃nto enĩ res ipsi⁹ domĩ gub̃natoris via ꝓspiori dirigebãt̃ tãto magis plurimi dñoꝝ ĩ illuz occulta tumebãt ĩuidia. Actũ ẽ enĩ dñice ĩcarnatõis. M.cccc.lj. ãno: cũ idez domin⁹ gub̃nator multo tũ stipendario tũ populari milite armat⁹ mũitõez ꝑ p̃fatũ iohãnez izkra ad muꝝ claustri scĩ regꝭ stephãi de ꝓpe ad opidũ losoncz erectã obsidiõe cĩxit dietenusqz forti expugnatõe illã obpugnãdo illius custodes siti ⁊ armis ĩ tãtã grauassz ꝙ iã de illi⁹ obtentõe finis optat⁹ sparet̃: p̃fatus tandez izkra ciuitatũ regaliũ regni ꝑtib⁹ ĩ supiorib⁹ hĩtaꝝ fauore supb⁹. Tũ v̄o ꝓditoꝝ mot⁹ ꝑsuasiõe ꝓprio ⁊ auxiliarioꝝ nõ modico munit⁹ armatoꝝ p̃sidio suis qui mũitõe ĩ p̃tacta circũuenti erãt alatur⁹ opez veĩt secusqz castra ipsi⁹ domĩ gub̃natoris ordĩatꝭ aciebus stetit: sz quid nequiciosa rebus in bellicis valeat ꝓditio tũc patuit cũ nõduz manus pugnatoꝝ ꝯserte erant ⁊ iam agmĩa ꝓditorum domĩ gubernatoris de castris precipitem ꝓripuerãt in fugã. Quare ⁊ ipse domin⁹ gub̃nator campũ et castra

deserere est coactus: hanc quidē ꝓditiōem vir magnific⁹ stepha
nus de pelsewcz mūitiōe sub p̄tacta fortuitu ictu pixidis ad mor
tez vulnerat⁹ anteq̄z moreret̄ ꝓprio ore extitit ꝯfessus: īterfect⁹
est ibi. Preterea nobilib⁹ regni d̄ potiorib⁹ iohānes kompolthij
de naua: epūs aūt agriens̄: ladisla⁹ de hederwara cū esset claud⁹
euadereqz nequiret ibidez extitit captiuat⁹: sicqz iohānes Izkra
cāpo ⁊ castris hūgaroꝝ ꝑiterqz ⁊ victoria potit⁹: tandē castꝝ ge-
de filioꝝ lorandi dura tentauit oppugnatiōem: sz castellanis ei-
usdez virilit̄ resistentib⁹ voto frustrat⁹ agriense venit sub castruz
Cūqz ibidez dict⁹ ladisla⁹ epūs idez castꝝ ꝓprie ꝑsōe ꝓ redēptōe
manib⁹ ipsi⁹ iohānis Izkra assignare voluissz: capitanei eiusdē
castri cū essēt regnicole illaꝝ ꝑtiū calamitatē que exinde sequi po
tuisset vni⁹ hoīs p̄ferētes miserie ipsū iohānē Izkra suo a ꝓpo
sito vacuū abire voluer̄t. Post hec domin⁹ gub̄nator nouis as-
sūpt⁹ armis gētibusqz suis que ꝑtes tutabāt̄ īferiores: quoꝝ mi-
litarē v̄tutez tūqz fidelitatis ꝯstātiā prioꝝ belloꝝ ī tentamīe exp-
tus erat: adductis mūitōes ipsi⁹ iohānis Izkra ad claustꝝ de sa
ag sec⁹ fluuiū Ipol ⁊ in mōte galch in opidoqz rosnawa ⁊ scepsi
nouo erectas edificio īuadēs: graui obsidiōe vexauit ac ad dediti
onē coegit: mūitiōem v̄o eiusdē iohānis Izkra ī derenchen ha-
bitā: quā bohem⁹ quidā walgatha vocitat⁹ illi⁹ sub noīe detine
bat obsedit: ⁊ cū essz ī valle nouo ī eandē genere oppugnationis
excogitato vallē ipsā de subt⁹ eiusdē mūitōis alta aggere recludi
faciēs fluuiū ꝑ eādez vallē decurrētē altas retorsit ī aq̄s. Cūqz il
laꝝ diluuiū menia mūitōis eiusdē trāscēderēt cūctisqz ī illa existē-
tes suffocatōis mortē mīaret̄: ⁊ hij qui ī illa erāt bohemi ꝑsonas
in captiuitatē ⁊ mūitiōem ipsā ad manus ipsi⁹ domī gub̄natoris
dedere: tādē ciuitatē zoliēsez tāte ꝑniciei nidū ⁊ alitricē adiēs ean
dē vehemēti exussit igne castriqz zoliens̄ ī ꝯtrariū magnā erigere
faciē mūitōez militeqz refertā relinquēs ipsū iohānē izkra armo
rū strepitu īteriz angustiauit donec eūdē ad pac⁹ ꝯdimētū īpulit.

De bohemis regnum hungarie deuastantibus qui frēs noīati fuere.

Unc p̄ter iohānez Izkra
plurime in regno erāt extranee natiōes oēm vim ipsaꝝ
que regni eiusdē dedicauerāt ī molestiā: petr⁹ komorowzkij co-
mitatū liptouiēs̄ vniuersū sue subegerat ditiōi: pangrati⁹ v̄o hō

Dissno kurva
gyarok, az na
sigs mint, m
igy vesz lettu
hazatokar..

vt supra dictus est in hungaria natus toto comitatui de thwrocz dñabat castraqz Owar Berench et ztrechen vsurpās in vastando regno non min⁹ ceteris atrox erat: hij mutuis se psequebant odijs comitatusqz pdictos et oē qđ ipsis vicinū erat alt̄natim grauib⁹ spolijs excolebāt. Erat et aliud gen⁹ latronū ptes regni superiores vastātiū: hij ex collectiuo quodā et gragario milite armorum psidijs crassati plurima sibi domicilia alia pditiōe et armis aquisierāt: alia nouo edificatōis ope adaptauerāt: frat̄nū quoqz nomē claustraliū ad instar mōachor sibi vsurpātes se ipsor lingua bratrik vocitabāt: hij pstitutis int̄ se capitaneis omēs regni ipsis ptiguas ptes maiori cetis depredationū cedūqz ac flāmar grauamīnus q̄ssabant. Tāta iam i regno illis creuerat audatia: qđ palā pnubia tanq̄z ppetue i regno māsuri ptrahebāt. Vnde et dñs gub̄nator postq̄z superior regni ptiū magnates pditiōis īsidias sibi tendere et illos magis erga eū inuidia q̄z recto corde duci animaduertit in earundē ptiū tutamē postmodū tepidior fuit.

De bello domini gubernatoris in terra Rascie iuxta castrum crusowcz cōmisso

Eadē tēpestate cesar thurcor amrates georgiū rascie dezpotuz sua i vicinitate dominio potiri egre ferēs: graue enī in illū pper emissionē dñi gub̄natoris pcepat odiū: magnā sue gētis ptez ad arma cōmouit et illā ciuisdaz wayuode sui Srijczbeg denoiati hoīs bellicosi sub ductu rascianas in ptes direxit ac illi vt castrū crusowcz ad litus fluuij mura situatum antiquā p ruinaz occupatā repararet et ex illo georgio dezpoto hostis fieret strictius mandauit: hac re audita dezpotus pstremuit. Cogitabūdusqz quid faceret diu ītra se reuoluit suas enī vires tanto posse resistere hosti impares sciebat: mox de iniuria in dñm gubernatorez illata penituit: sz cū nullam sibi tanto in discrimīe redemptiōem p̄terq̄z aut hosti cedere aut auxilio vti aīaduertit: ad quē pp auxilio refugeret ignorabat. Dicebat enī ad suos: si dñi gub̄natoris erga me nō offendissem voluntatem: hic esset hō qui me pclitantē tantor malor erueret a pcellis. Cum ergo cui⁹ se cōmendaret psidio p̄ter dominū gubernatorez inuenit neminē: facie q̄si ruborе pfusa ad illi⁹ diuertit auxiliū. Dñs vo gub̄nator: cui cū thurcis bellare magisqz iocūdas adire coreas animi erat:

mox plurimũ sui exercitus militẽ ꝯclamare iussit coaptatisq; armis dezpoti ꝓpria in ꝑsona iuit in succursũ. Sciebãt etiã thurci qđ dezpotus ad se defendendũ arma parasset: ignorabant tñ qđ dñm gubernatorẽ suũ ꝯduxerat in auxiliũ: pacato ergo aĩo aduenientez expectabãt hostẽ. Dñs aũt gubernator vt eo celeri⁹ hostem adoriri posset cũ cũctis suoꝝ armatoꝝ ⁊ rasciane gẽtis agminib⁹ in trãseundo totã noctẽ ꝯsumpsit: exacta est igit̃ simul nox ⁊ via: diesq; solis ad ortũ ⁊ dñs gubernator ad hostez ꝓpinq̃rũt: insurrexit int̃ hec nebula quedã que vtriusq; hostis ne se mutuo cernerẽt tenebat oculos: tandẽ cũ nebula eadem orientis radios ꝑ solis subleuata est in altũ: mox ferrate resplenduerũt acies: agmina v̇o thurcoꝝ cũ easdem sibi ꝓpinq̃s esse ⁊ inter easdẽ vexilla dñi gubernatoris que dudũ cognouerãt vẽtilari viderũt ꝑcici tergauerterũt ⁊ armis mĩme ꝯsertis subite se cõmiserũt fuge: ꝑsequebat̃ eos fugiẽtes cuuctũ dñi gubernatoris leuis armature robur: ⁊ quisq; ꝑsequentiũ multa pugnãdi cũ auiditate illos perimebat. Quare cedes maxĩa secuta est de illis venturam vsq; ad noctẽ: multoq; maior fuisset subsecuta si eosdez aduenientis noctis tenebre fugientes nõ occultassent vbi ⁊ p̃fatus frijczbeg wayuoda multis sibi cõmisse gentis cũ potiorib⁹ captiuitatis calamitate affecti ⁊ dño gubernatori magno cũ gaudio ⁊ solennitate p̃sentati fuere. Qua ꝓpter ipse dñs gubernator victoria potit⁹ in reditu ciuitatẽ bidiniensez totius bulgarie locũ capitalez exuri fecit tandẽ vniuersis captiuis dezpoto assignatis felix cuz triumpho venit in hungariã.

De reductione regis ladislai ⁊ de creatiõe dñi gubernatoris in ꝑpetuũ comitem.

Inter hec cũ romanoꝝ rex fredericus regẽ ladislaũ suis regnicolis pacato aĩo sibi reddere petẽtib⁹ dimittere negaret: mox nõnulli regnoꝝ eiusdez regis ladislai primores ⁊ comes Cilie vlricus cũ illis minacib⁹ armis ⁊ militib⁹ ad inserendas iniurias ꝓmptis magna in copia coadunatis ciuitatem nouã ⁊ ipsũ regẽ romanoꝝ in illa molesta circũquaq; obsidione cinxerũt. Qua ꝓpte ipse romanoꝝ rex tum metu tum penuria victualiũ ad modũ laborans regẽ ladislaũ suoꝝ regnoruz ꝓceribus reddere est coact⁹. Reduct⁹ est igit̃ puer princeps ⁊ castri wiennẽsis ꝯuersabat̃ in palacijs multi ad illũ ꝯfluebant tum

Hæc Ciuitas Nimitt. Vyk

de suis tum de alienis regnis nobiles. Cuz enī tam excellētibus tāqz potentib⁹ esset natus de parentib⁹ magnuz in hoīem illum cūadere spectabāt: cōuentū fuit ergo vt ꝛ dñs gubernator regniqz dñi ꝛ magnates cuncti ad exhibēdos puero regi ꝓdignos honores fidelitatisqz homagiū p̄standū illac irent: nec dilatū extitit quin ois dñor hungarie pulchritudo ī wiennensez ciuitatem ꝓfluta est: ꝛ ipsa regis curia venerādo dñor cetu feruēs dominis hūgarie p̄dictis: cūctos ceterorz ciusdez regis ladislai regnorū int̄ primores locū eminentiorē dedit: ꝛ rex ipse suos pueriles in illorz aspectiōe depascens oculos tantorz magnatū letabatur de fauore. Cōsumpti sūt ideo tāte curialitatis ī honore dies plurimi vbi ꝛ dñs gubernator onus sui officij quod iaz octo p̄ānos felici gestamīe direxerat sponte exuit: ꝛ millesimo q̄ringentesimo quinq̄gesimo secūdo instāte dñi anno: regnū hūgarie sanguinolētis suis suorūqz laborib⁹ omī industria solicitudīe ꝛ bellicis artibus p̄seruatū regi ladislao restituit: ꝓpter qđ ipse rex ladislaus ipsū dominū gubernatorē exactaz victoriaz longas orbis p ptes diffusis inclitis p̄conijs p̄stantiūqz opez laude dignis meritis erga se cōmendatū alto in fano regali quoqz in hītu ꝛ maiestatis sue ī trono sedēs assistētib⁹ sibi q̄zplurib⁹ ducib⁹ marchionibus ac regnoz suoz p̄latis ꝛ baronibus magna cū solēnitate in comitem ꝓpetuū Bijztricen. sublimauit ꝛ tēpalē gubernationis dignitatē p̄dictam quā vsqz tunc suis meritis ꝛ regni necessitate exigente tenuerat ī ꝓpetuā ꝓmutauit hereditatē armoz quoqz īsignijs puta cornuo gestamīe ānulli de colore flaueo in clipeo depicto que ipse domin⁹ comes vsqz tūc gestauerat: alia clara insignia rubeū. s. leonem coronā vnguibus rape volentē: albo in scuto descriptū supaddidit ꝛ maioris excellentie ꝛ dignitatis pro honore eundē dominū comitē Bijztricen. insignijs eisdez adornauit. ℙ Peractis tādē magno cū gaudio cūctis ipsius sublimationis cerimonijs idem rex ladislaus eundē dominū comitē multis muneribus ꝛ donarijs regali largitate honoratū vnā cū ceteris dominis p̄latis ꝛ baronibus paucos p⁹ dies remisit in hūgariā.

De aduētu frīs iohānis de capistrano ī hūgariā.

Omīo igit̄ comite bijztricen. ꝛ cūctis regni hūgarie magnatib⁹ ad ꝓpria felicit̄ redeūtib⁹: vir religiosus frat̄ Jo-

hãnes de capistrano fratꝝ sancti frãcisci regulari redimitus ami-
ctu vita quoqꝫ scitatis ꝑfulgidus dñis cũ eisdẽ in hungariã venit
Sũmus enim romane eccl̃ie pontifex Nicolaus thurcoꝝ rabie
christiane religiõis ĩ ꝑsecutiõe ẽ acrius insistẽte populo catholi-
co tanti ꝑiculi in ꝓcellis fluctuãti auxiliari ⁊ thurcos ꝯtra eosdẽ
christicolaꝝ adunari satagẽs expeditiõem cũctis ad id se offeren-
tibus veniã delictoꝝ futureqꝫ remissionez pene oẽs ꝑ ꝓuincias
p̃dicari: ⁊ illis quidẽ rubeã ac de subtus albo cũ sindone subdu-
ctam ꝑte pectoris in sinistra applicandã crucis imaginẽ distribui
debere apostolica bulla mediãte statuerat. Huiꝰ quoqꝫ intentio
nis sue idez dñs apostolicꝰ p̃fatũ frẽm Johannez de capistrano
ꝯstituerat oꝑariũ: qua ꝓpter ipse frat̃ Johãnes cũ sacro in dog-
mate magne esset autoritatis nõ modicaqꝫ suoꝝ virtus meritorũ
ad cecos claudos ⁊ infirmos ac spũs ĩmũdos habẽtes hũano in
ꝯspectu clareret: multa ĩ almanie ⁊ polonie ꝑtibus ⁊ in hũgaria
multã maxĩe popularis ꝯditiõis plebẽ p̃fatum ꝯtra hostẽ ad ar-
ma excitauit paulo quidẽ hanc ante tẽpestatẽ cesare thurcoꝝ am-
rate supradicto vita functo Machumetes filius eiusdẽ illi succes
serat pr̃e ceterisqꝫ cũctis suis p̃decessoribꝰ in effundendo christia
no sanguĩe inqꝫ agroꝝ direptiõe truculẽtior ⁊ disciplina rei mili-
tarꝭ ꝑicior copijs ac bellico apparatu opulẽtior inqꝫ suos dome
sticos seuerior. Hic postq̃ꝫ regni potitus est gubernamĩe cõstan
tinopolitanã vrbẽ: dũ sibi esset vicina alienãqꝫ teneret̃ ꝑ manũ:
obprobrio habuit ⁊ illã seuo semꝑ ĩtuitus est oculo: ac de illiꝰ ob
sidiõe diu in aĩo reuoluit aliudqꝫ q̃ꝫ faciebat dissimulãs mũitiõez
quandã iuxta litus maris ad hostiũ Boffori vrbe ab eadem non
magna ĩ distantia mira ⁊ ĩcredibili celeritate extruxit: hec res ma
gnã mouit ĩ christiãitate turbatõem cum ipsa mũitio nõ aliud nisi
vrbi p̃tacte venturam minari videbat̃ ruinã.

De aduentu regis ladislai in hungariam.

Orro rex ladislaꝰ sue etatis tredecĩo dñice aũt ĩcarnatõis
millesimo q̃dringentesimo quĩquagesimo tertio anno:
Comitis vlrici aliorũqꝫ multoꝝ sui prĩcipatus nobiliũ
in ꝯductu eiusdez ãni ea ĩ parte tum carnes piscibꝰ domĩoꝝ men-
sas cedere parabãt venit ĩ hũgariã budensiqꝫ ciuitate ĩtrata ĩ illa
admodũ letus mãebat. Eisdẽ v̇o ĩ diebꝰ: dñs comes bijztriceñ.

ptes regni inferiores lustrabat. Sciebat enī plurimos dños de hūgarie ⁊ maxīe comitem vlricuz nō recta ad ipsū esse volūtate. Metuebat igit̄ ne apud regē cecas sibi īsidias tenderēt: ī q̄s si in caut⁹ graderet̄ de facili cadere posset: salui tandē ꝯductus sub assidia ea tēpestate āni p̄dicti tum titanei axis ductor veris īstantibus primicijs pisciū hospitio relicto ad arietis cornua suos colligauerat equos ipsis. s. sacris q̄dragesimalib⁹ dieb⁹ dñs comes bijztriceñ. ac magnifici potentesqz in regno viri Thomas zekel prior aurane wlad trāsalpinaꝝ ptiū wayuoda Ladislaus de kanijsa ⁊ sebastian⁹ de rozgon nobilesqz hūgarie multi radiantib⁹ stipati armis splēdida in agmīa distincti in forti brachio armorūqz tutrici in p̄sidio potius q̄z dicti salui ꝯductus ꝯfidentes ī assecuratione ꝑiter ad regem venerunt amabant hij magnates dñni comitē ⁊ ꝓ illius vita eoꝝ vitā in discrimīe ponere non formidabant. Cōuersatus est igit̄ dñs comes apud regem dies ꝑ plures tandem recedeñ. licentia obtenta ad themeswar descendit.

De expugnatione vrbis constantipolitane ꝑ cesarem thurcorum facta.

Iusdem anni sub decursu quo rex ladislaus ī hūgariam venerat primū estatis circa mensez cesar thurcoꝝ Machumetes armis in grecos ꝯuersis cōtra inita cū impatore illoꝝ federa ⁊ ꝯtra iusiurādū oī grecie formidolosū bellū ītulit ac īnumeris vndiqz copijs coactꝰ cūctoqz sui regni bellico apparatu moto vrbē illā famosissimā ꝯstantinapolim olim Bizantiū vocitatā veteꝝ alūnā impatorez ⁊ orbis dñatricē tumentꝰ animi cū impetu t̄restri marinaqz obsidiōe aggressus est: mestāqz vrbem a christiāis regib⁹ auxilia mendicātē: ab oībus tñ discrimi ⁊ euersioni derelictā armis ⁊ īsultib⁹ ꝯtinuis adeo vexauit vt ⁊ muliebris sexus defensiōi adherere cogeret̄: sz quid ꝓfuit grecis taz innūerabiles ꝯtra hostes imparē extēdere manū cū cesar ipse nouo expugnatōis genere excogitato cuniculos ⁊ fossas subt̄raneas egerere faciēs illis īsidias tendebat: mariqz tum cathenis tuz ponte iuncto ac turribus ligneis eo vsqz erectis vt muros vrbis qui altissimi erāt excederēt illarūqz de sūmitatib⁹. Thurci oē qd̄ in vrbe ad arma mouebat̄ imbrib⁹ sagittaꝝ densissimis offendebāt: adhibito p̄terea machinaꝝ ac tormētoꝝ multiplici ⁊ inuise

magnitudinis genere muros illius p̄cipitem ꝑ ruinā dissipari fa
ciebat: menijs tandē illi⁹ in magna ꝑte humoten⁹ ꝓstratis cesar
ipse cunctū sue expeditiōis robur ad īuadenda vrbis eiusdē inte-
riori nimio timpanoꝝ ⁊ tubaꝝ in sono mouit: ac post q̄rtū ⁊ quin
quagesimū obsidiōis eiusdē diē vrbē ipsaꝫ sūma vi ⁊ extrema pu
gna cepit: ac illius imꝑatore in ipso hostiū ingressu multis vul-
nerib⁹ ꝯfosso ꝑiter ⁊ extincto oē qđ ī illa pulcrū reꝑit diuinuꝫ ꝑit
⁊ humanū fedas thurcoꝝ ꝑ man⁹ direptioni dedit: optimates il
lius captos ⁊ sibi adductos seuus princeps miſrime iugulare: se
pulcra scōꝝ euertere ⁊ illoꝝ reliquias marinis aquis īmergere fe
cit: quis tāte vrbis casū tantoꝑe deflendā christiane religiōis ca-
lamitatē tot tantaqꝫ ab hoste rabido in sacro atqꝫ ꝓphana in vi-
ros ac mulieres ꝑ īmanitatē ac scelus passim patrata facinora ꝓ
merito rei vel v̄bis exprimere vel lachrymis ꝓsequi aut narra-
tione ꝑstringere valet.

De obsidione castri nandoralbeñ. ꝑ cesarem thurcoꝝ facta.

Orabat̄ rex ladislaus castro in budeñ. ⁊ annus dñi mil-
lesim⁹ quadringētesim⁹ quinq̄gesimus quintus volue-
bat̄. Cū cesarem thurcoꝝ machumetē regno hūgarie ī-
uasionē minari ⁊ q̄ꝫ primū castꝝ nandoralbeñ. expugnare velle
auditū est: hec fama non solū hūgarie plebem verūetiā cūctas vi
cinas regiones ⁊ q̄si omnē christianitatē magnas īuoluit ī curas
⁊ cogitatiōes. Constātinapolitane enī vrbis truculēta expugna
tio toti⁹ catholice plebis ferebat̄ añ oculos cūctisqꝫ t̄rori nō mo-
dico erat. Ipse siquidē cesar thurcoꝝ hīta in grecis victoria qua-
si aliū hoīem īdutus ambitiōe ⁊ suꝑbia altiori tumescens magni
quondā alexandri macedonū triumphalia ad ipsū redisse tꝑa ar-
bitrabat̄. Fert̄ enī dixisse vnus deus dñat̄ in celis: cōpetēs est vt
vnus tantū princeps dñet̄ terre: hij rumores cū ad regem ladis-
laū delati sunt: mox iuuenis prīceps ītime expauit ⁊ comes vlri-
cus almanico qui ducebat̄ bellice v̄tutis aīo quiqꝫ suis regē ꝯsi-
lijs dirigebat nō min⁹ turbat⁹ est. Nō ergo regni đ tutela tracta
runt ⁊ nec ad obuiandū hosti arma pararunt: sꝫ velut rumoꝝ ig-
nari vnius noctis sub tenebris Budensi de castro exeūtes ī wien
nensem ciuitatē via īmorata se ꝯtulerunt ⁊ budeñ. castruꝫ irreclu
sum plusq̄ꝫ mediū ꝑ mensez debita sine custodia stetit dietenusqꝫ

horrenda aduētus tāti hostis crebrescēte fama illius ī ꝓtrarium
ad arma moucbaī nemo. Tādez subsequētis estatis ea ꝑte adue
niēte cum segetū spice virētibus ꝓducte ex cespitibus iā crocesce
bāī: phebusqz suū geminoꝝ ꝑ cāpū moueri faciebat currū: cum
videlz ꝑfatus cesar thurcoꝝ horrendo ꝛ multiplici bellico cum
apparatu ac milibꝰ thurcoꝝ vltraq̄z q̄ttuor centenis castrū nan-
doralbeñ. ꝑdictum terribili obsidiōe circūquaqz adorsus est: in
nūerabiliū ergo cernebanī altis castri de menijs culmia tentorio
rū lōge lateqz circūadiacentes cāpi ꝑ planicies extensoꝝ: hostis
vo multitudiem visu cōprehēdere poterat nemo. Multas ꝑtea
naues marinaꝝ nauiū ad instar fabricatas ipse cesar adduxerat ꝛ
hijs quidē danubij ꝛ sani flumia secus idez castꝝ decurrētia adeo
munierat vt ad ferendā castro eidez opem nauali officio vti vale-
bat nemo. Ingenia quidē ac machinas ꝛ tormēta tot ꝛ tāta ī q̄n-
titate q̄lis ꝛ q̄nta in nullius castri destructiōem aliquādo cōporta
ta fuisse credi possunt: iuxta castꝝ Crwsowcz mira agilitate ꝓfla-
ta: ꝓpter sui enī magnitudiem lōgiquis de ꝑtibus apportari ne-
quiuissent: maxis cū laboribꝰ aduexerat. Que tandem ea ꝑte ca
stri q̄ campū respicit apposita: alia ex illis solidos castri eiusdem
q̄ciebant muros: alia vo altū in aerē lapides magnitudis modij
excuciebāī ꝛ hij quidez deorsū castri ītra muros formidoloso im-
petu cadētes omne viuens qō attigebant ad instar fulmis subita
morte extinguebāī. Tonabāī ergo die nocteqz crebrius excusse
machine ac ṫribiles illaꝝ tonitꝰ vsqz ad ciuitatez zegedieñ. ꝛ als
circūq̄qz pluſqz ad hūgaricalia viginti q̄ttuor miliaria audiebaī
nihilominusqz ꝓtinua succēsio machinaꝝ fumū eructās assiduuz
nobilē solis iubare rutilāte aerez densa nubiū caligine obumbra
bat aduolātesqz aure sulphurco miscebaī fetore: ꝛ nec feruidus
estatis dies neqz noctis obscura caligo obsidētibꝰ ꝛ obsessis qui-
eti erat vt nō oē tēpus funebra decertatiōe expēderet: ruebāī tan
to ex īpulsu nobiliū turriū culmia dissipabāī ꝑietes ꝛ alta menia
hoiez castꝝ ve tutātia humotenꝰ sternebāī: quid amplꝰ dici po
test: nisi ꝙ obsessi ītima mortis formidie ꝑcussi diē tantū expecta-
bāī extremū. Cūctas regni ꝑ ꝑtes tā acerbe tāq̄z potētis obsidio
nis fama ferebaī: hūgarie tñ dñi q̄dā desidia q̄si graui somno la-
borātes pīture arci armoꝝ auxiliū ferebāī mīme. Adijt tādē hoc

tremendũ obsidiõis gen⁹ vir ĩnate virtutis ⁊ militie dñs comes
bijztriceñ. supradictus modico ad decertandũ cũ tãto hoste stipa
tus milite ꝯfluũt hũgarice plurime ꝑ dictũ frẽm iohãnez de capi-
strano crucesignate gentes ꝓ christi noĩe pugnature: ⁊ de ꝑtib⁹
polonicalib⁹ cruciferi q̃si trecẽti venere. Qua ꝓpter ipse dñs co
mes q̃zuis vt supra dictũ est cura gubnamis exut⁹ fuerit: tñ asue
ta in illo agente strẽnuitatis v̇tute sustinere nõ valuit: quin vt ho
stẽ adoriret̃: viã ergo quesiuit q̃ hostiũ naues a decursu fluminuz
p̃dictoꝝ remouere obsidioneqz laborantib⁹ armoꝝ p̃sidiũ ferre
posset: cõquisitis tandẽ nauib⁹ illas militib⁹ armatis ⁊ crucesig-
nata gente simul onerauit: tandez ꝑ flumẽ danubij hostiles ꝯtra
naues misit ꝓpt̃ qd̃ vterqz hostis nauali iũgit̃ certamĩe: ingens
exuberat i thurcis clamor ⁊ hũgari quoqz vocib⁹ alt⁹ dñm iesuz
ꝓ auxilio ĩuocabãt: via igit̃ ad fugã vtriqz hosti dẽpta acerrimũ
cõmittit̃ bellũ ferũt̃ hincinde altas danubij ꝑ aq̃s vtriusqz ꝑtis
naues ⁊ multi ex illis mortalib⁹ sauciati vulnerib⁹ cadẽtes ibant
in ꝓfundũ tãtiqz sanguis ex effusiõe clara danubialis aq̃ ĩmense
cedis cruẽta astendebat vestigia ⁊ recẽtibus pugili de vtroqz pi-
scib⁹ esce parabãt̃: tandẽ longũ belli post laborẽ vicerũt hũgari
acriusqz irruẽtes ĩ thurcos naues eoꝝ ferreis iũctas cathenis dis
secantes vehemẽtes succẽderũt ĩ flãmas. Qd̃ postq̃z thurcoꝝ ce
sari ĩnotuit dixisse fert̃: iam ĩquit graui⁹ nr̃a potiemur volũtate.
Dñs v̇o comes nauali ĩ certamĩe gloriã victorie adept⁹: mox ca
strũ adijt ⁊ capitaneos illi⁹ iam mẽte ꝯsternatos ⁊ p̃ter mortem
nullã aliã sortẽ expectãtes ꝯsolatus est. Quid ĩquit t̃riti estis an
solũ nũc vidistis thurcos: hij sũt illi quos sepi⁹ fugauim⁹: nosqz
int̃dũ fugim⁹ añ illos cur illoꝝ aspect⁹ quos multotiẽs vidistis
vos turbat: nõne arma ⁊ vires illoꝝ exꝑti estis. Cõfidam⁹ igit̃
filioli ĩ xpõ ꝓ cui⁹ noĩe crebri⁹ nr̃m fudim⁹ sanguĩez ⁊ cũ illi⁹ no
stroqz hoste eo forti⁹ decertem⁹: nõne xpũs mortu⁹ ẽ ꝓ nobis et
nos quoqz moriamur ꝓ illo. Estote ergo aĩo ꝯstãtes ⁊ fortes in
bello: timid⁹ vt noscitis ẽ hostis: siqz de⁹ nobiscũ fuerit de facili
ꝯtriri põt: nã ⁊ tergauertere ꝯsueuit ⁊ illũ ĩ fugã labi fugientẽqz ĩ
p̃riaz reuerti nõ pudet: quid ampli⁹ ẽ disserẽdũ cũ hec ⁊ vos tẽta-
stis meo sub ductu lõga belli tedia ferẽtes: ꝑ hec itaqz ⁊ hoꝝ plu
rima v̇ba ꝑqz suã p̃ñtiã dñs comes nõ modice illos aĩositate re-

stituit: firmauit i sup castꝝ nouo milite crucesignatã quoqꝫ gentẽ plurimã i illud introduxit: ⁊ cuꝫ popularis foret ꝓditiõis armaqꝫ vtere eẽt ignara: domin⁹ comes ⁊ illos i q̃ntũ potuit bello adaptauit. Audierat ãte hec cesar thurcoꝝ p̃dict⁹ qõ gẽitor suꝰ amrates dũ viueret sub eodẽ castro nãdoralben. septẽ mẽsiũ ꝓsũpsisꝫ obsidionẽ ⁊ eodẽ potiri valuisset mime ac absqꝫ victoria cũ dedecore de sub illo recessisset. Qua ꝑpt idẽ cesar thurcoꝝ astãtib⁹ sibi sui exercit⁹ ductorib⁹ ipsũ genitorẽ suuꝫ vitupamie nõ modico affec̃: seqꝫ idẽqꝫ castꝝ dies ꝑ quidecĩ expugnare posse dixit: quẽ cũ wayuoda natulie suoꝝ supꝛem⁹ wayuodaꝝ se sic iactãtẽ audiuit ipetrata pꝛi⁹ dicẽdi licẽtia ad vba illi⁹ ita respõdit: maxie cesar iocũduꝫ aliquid vr̃e dignitatis i pñtia me dicere expediret: timeo tñ ne in postꝝ rei exit⁹ me vr̃am apud clemẽtiã redarguat: ac tñ scire debem⁹ hũgaros ipsoꝝ castra graui⁹ cedere q̃ꝫ grecos. Cuꝫ igit iã nobiliũ culmia turriũ deiecta mẽiaqꝫ i magna pte humotenus ꝓstrata iacerẽt ac valles ⁊ fosse castri replete ⁊ tre adeq̃te essent: ita vt hostis irruptiõi nil penit⁹ obstarẽt ⁊ p̃script⁹ quitus decim⁹ dies p̃fate obsidiõis eluxisset: moꝝ cesar ipse adhuc rutilante auroꝛa cũctã gentis sue multitudinẽ pulsantiũ tipanoꝝ tubarũqꝫ hincinde resonãtiũ i voce cõmouit furiosoqꝫ i impetu idẽ castꝝ aggressus ẽ: ac cruẽtã ꝑ cedẽ illi⁹ petrauit i mediũ. Hũgari vo licet tãto cũ hoste ipsos ꝓgredere impar fuerit: virib⁹ tñ se defendebãt: totis auxiliũqꝫ dñi iesu sepi⁹ acclamãtes hostis in ruinã acrit insistebãt. Instaurat ergo mortale bellũ ⁊ castri decertatur i plateis cadũt hicinde multoꝝ cadauera intfectoꝝ multoqꝫ exclamoꝛe ac inũerabiliũ ensiũ ex tinitu ingẽs i aere ꝓfusio reboabat ⁊ sepi⁹ vtriqꝫ hostes dũ iste dũ ille t̃ga dare cogũt. Aderat ⁊ frat iohãnes de capistrão hic velut i extasi posit⁹ ⁊ ceteri frẽs cũ illo humoten⁹ ꝓuoluti leuata ad sũmũ auxiliũ mẽte manibusqꝫ ⁊ oculis in celũ defixis gemebũdi oꝛabãt: ⁊ cũ ꝓpheta quidẽ dicere potuissent. Leuaui oculos meos i mõtes vñ veniat auxiliũ mihi. Dñs vo comes bijztriceñ. hic minis hic vt pugnarẽt istabat mõitis: michael quoqꝫ zijlagij capitane⁹ ⁊ ladisla⁹ de kanijsa iuuenes militari vtute p̃stantes ⁊ acies armatoꝝ q̃s dñs comes adduxerat cũ illis: necnõ ⁊ agmia crucesignatoꝝ dirut̃ stãtes castri i ꝓcib⁹ atrocit pugnabãt. Jã thurci sepi⁹ de castro expulsi

ꝛ rursus dirũ ꝑ certamẽ in illud ingressi hũgaris potẽtiores erãt
Jã plurime domꝰ i castro succẽse vehemẽtes eructabãt flãmas.
Jã cesaris vexilla in signũ victorie plurima castri ĩ menijs eleua
ta tenebãt. Jã hũgari oĩ spe resistẽtie destituti retrocedere: si quo
erat: cogebãt. Crudescebat enĩ vnicuiqꝫ ĩminẽtis mortꝭ aspectꝰ
tandẽ cũ fugã salutis sibi opez ferre posse nullã: ſz tanti discrimis
solã mortẽ esse redẽptricez ꝓspexerũt rursus noĩe domĩ iesu altis
vocibꝰ iuocato armis coaptatis ꝛ clipeis iũctis fortiori vt pote-
rãt cũ impetu irrueŕt ĩ hostẽ. Funebre ergo renouaŕ certamẽ mul
ti hincinde sanguinẽ simul ꝛ aĩam fundũt: nec abest auxiliuz dei.
Nã mox cũcta thurcoꝝ agmĩa tã forte tãqꝫ aĩosũ hũgaroꝝ ꝑ im-
petuz turbata vĩsa sũt in fugã. Hũgari ergo aĩositate resũpta ꝛ q̃-
si nouo potẽtie spũ celitus adiuti ĩ ore gladij ꝓsecuti sũt illos tam
diu donec cũcte machine ceŕaqꝫ tormẽta ꝑ illos castri ad ruinam
adhibita suoꝝ sũt nudata custodijs: ꝓpt̃ qđ hũgari oẽs q̃s thur
ci ꝓstituerãt mũitiões igne succẽderũt fortiusqꝫ clauis ferreis ad
ĩmittendũ ignez apta machinaꝝ clauserũt foramĩa: nec ergo diei
durãte luce cessatũ est a bello ſz illud qđ prĩ castri artis ĩ plateis
agebaŕ: lato postea i cãpo iterim donec nox supueniens vtrũqꝫ
hostez sua disiũxit caligĩe multa cuz seueritate extitit ꝓtinuatum.
Qualiŕ aũt cesar ipse ꝓfũdis eiusdez noctꝭ sub tenebris castro de
sub eodez fuga lapsus sit ꝑ comperto habet dicere nemo: ad lau
dem tamez dei ꝛ cesaris eiusdez ꝓfusionez sufficit vt cũctis bellicꝭ
spoliatꝰ appatibꝰ oĩbusqꝫ machinis ꝛ ceĩs tormẽtoꝝ generibꝰ
q̃s ꝛ que illac aduexerat relictꝭ ĩmensaz sue gentꝭ pꝰ cedez ꝑpria
ĩ prĩam rediit ſz ꝛ in postex huiꝰ castri memoria ꝑ quempiã sui in
p̃sentia facta grata fuit sibi nũq̃z. Quidã tñ de eiusdez cesaris fu
ga ita dixere qđ videlz ipse cesar feruente atrociori bello dũ suos
ad certamẽ cogeret: sagitta ĩ pectore fuisset vulneratꝰ cecidisseteqz
mox semiuiuꝰ: ac sui eũ rapientes inŕ manꝰ sua ad tentoria detu-
lissent: vbi aũt ad noctẽ ventũ fuisset: thurci ꝛ natulie wayuodã
ꝛ potius cũctos ipsoꝝ optimates bello ꝓsumptos seqꝫ maxĩam
stragem accepisse: ꝛ ipsũ cesarem velut exanimẽ vix palpitare ꝑ
spexissent: territi ne mane facto ꝑ hungaros adorirentur fugam
iniissent: cesaremqꝫ secum differentes ne idem ex itineris labori-
bus magis grauaŕ: ex alia parte castri eorum sarno vocati cõ-

descẽdissent. Cũqz ibi cesar ipse ad se redisset ac obuiã essz ĩterrogasset: illi quoqz eidez locũ denotassent dixisset cesar ꝛ cur aut qli ter ad hũc locũ deuenim⁹: deuicti sum⁹ iquũt ꝑ hũgaros ꝛ natulie wayuoda ac q̃si oẽs tui exercit⁹ ductores interfecti sũt: nos quoqz magnã accepim⁹ stragẽ ac qđ mai⁹ est tuã serenitatẽ poti⁹ mori q̃z viuere suspicabamur: fugim⁹ ergo hũc vsqz ad locũ: ꝛ rursus si etiã machine ꝛ ceta ingenia ibidez derelicta essẽt cesar quesuissz. Illi quidẽ oĩa ibidez remãsisse dũ respõdissẽt cesar ipse mox intima cordis amaritudie exacerbat⁹ dixisset: afferte mihi venenũ vt gustẽ ꝛ moriar poti⁹ q̃z cũ de decore meũ reuertar i regnuz. Tali igit exitu cesar thurcox sub castro nãdoralbeñ. cũ hũgaris ꝑliatus ẽ: ꝛ qui tumida mẽte supboqz oculo sol⁹ cũcto trax orbi domiari volebat iudicio dino rusticanã ꝑ manũ que poti⁹ sarculuz q̃z arma tractauit deuict⁹ ẽ: ꝛ q̃ mĩtax tubax mĩtorũqz tũpanox i sono admoduz let⁹ venerat trist⁹ noct⁹ sub silẽtio turpit fugit.

De obitu dñi iohãnis de hwnijad comit⁹ bizstriceñ.

Ost hec domin⁹ comes bizstricen. qui tot tãtoqz sue iuuẽtutis primeuo a tpe bellox exegerat laborez nũduz senectut⁹ etate demolit⁹: sz ꝓtinuo armox gestamie curarũqz directiõe fatigat⁹ ꝛ virib⁹ exhaust⁹ ibidẽ egrotauit pauciscz diebus ipsa egritudie laborãs: tandẽ i opidũ zemplen delat⁹ i recõ mẽdatiõe ꝑfati fris iohãnis de capistrano viri dei suo saluatori suũ restituit spũz. Orit ergo plãct⁹ magn⁹ oẽm ꝑ hungariã ꝛ q̃si cũcta christiãitas nimio dolore turbata ẽ: dũ suũ ꝓpugnatorẽ vita functũ esse audiuit. Nã ꝛ alta i celo fixa eius obitũ sidera ꝑnũciauerãt: admirãdũ siquidẽ sublimi i ethere sid⁹ comatu ei⁹ ante sublatiõez appuerat. Ipse etiã cesar machumetes q̃zuis ꝑ cũdẽ dominũ comitez ꝓpe suã ante mortẽ de sub castro nandoralben. ꝑdicto fugatus sit: cũ tamẽ ꝑ georgiũ rascie dezpotum eidem cesari ꝓ ꝓsolatione mors ipsi⁹ domini comitis nũciata est cesarem eundẽ defixo capite longam ꝑ horã subticuisse seqz: q̃zuis sibi inimicus esset: sublationem eiusdem condolere ꝛ seculorum ab initio hominem sub principe nunq̃z talem fuisse ad nunciuz dixisse phibetur. Iste homo quã quondam solon creso regi Lidorum omnium regum ditissimo percunctanti primam negauit beatitudinẽ cunctos nostri cui inter mortales solus tulit. Nonne velut

tellus homo omniũ athemensiũ p̃stantissimus quez solon creso
visis illius thesauris in btĩtudine ante tulit liberis de quib⁹ erga
omnes spes optima habebat̃ sũmo rerũ a conditore ꝓuisus est.
Nõne ⁊ vitã multa vndiqz fame gloria redolentem traduxit obi
tusqz illis ꝑ splẽdidissimus tãq̃z ipsi tello obtigit: cũ tanto cesare
deuicto ⁊ fugato magnifica victorie: quã sẽp appetebat: sub lau-
de triũphi dulcedĩe nundũ suis efaucib⁹ lapsa bono cũ noĩe diez
clausit extremũ: cui⁹ tandez corp⁹ vbero suoꝝ in fletu ad albam
trãssiluanieñ. delatũ honorifice extitit tumulatũ. Obijt autẽ ipse
dñs comes millesimo dñice incarnatõis simulqz q̃dringẽtesimo
qninq̃gesimo sexto ãno: v̇gine suo ethereo solẽ hospitante in cu
bili. Quẽ cũ p̃fatus frat̃ iohãnes de capistrano vltimis respira
minib⁹ laborãtez ĩtuitus est: post illi⁹ recõmẽdatõem deo factã:
hoc flebile carmez dixisse fert̃. Salue aureola celi cecidisti corõa
regni. Extincta es lucerna orbis: heu corruptuz est speculum in
qd̃ inspicere sperabam⁹. Nũc tu de victo ĩimico regnas cũ deo et
triũphas cũ angelis. O bone Johãnes. Erat quidẽ dñs comes
hõ mediocris stature: magne ceruicis: crispiuz criniũ: colorẽ mi-
cũ: castaneaꝝ seruãtiũ: magnoꝝ oculoꝝ: serni intuit⁹: rubicũde
faciei: ⁊ ĩ ceteris suis mẽbris tã cõpetẽter tãqz ornate dispositus
erat vt int̃ mille sua principalis agnosceret̃ esse ꝑsona. Duo sibi
erãt nati ad quos nõ modico desiderio cũcta respiciebat hũgatia
paterna enĩ merita hos quẽqz amare cogebãt ⁊ nõmin⁹ virtutez
naturãqz paternã in hos descẽdere spectabãt: hoꝝ in ordĩe geni
ture maior Ladisla⁹ vocabat̃: genitori ĩ statura haud dissimilis
v̇tute quoqz militari ⁊ moꝝ honestate liḃalitatisqz hũanitate iu-
uenis cũctos suos int̃ coetaneos p̃stãtissim⁹. Junior v̇o mathi-
as pat̃ne sublatiõis ĩ dieb⁹ nũdũ ãnis solutus erat de puerilib⁹:
hũc genitor dũ viuebat intimo cordis amore amplexabat̃: hũc
⁊ etatis sue agilitas oĩuz in oculis cõmendabat: cũctiqz illũ intu
entes: magnũ enĩ hoĩem futuꝝ p̃sagiebãt.

De obitu fratris Johannis de capistrano.

Et qui mutuũ vita ipsis comite ĩ xpõ amorẽ ꝯfouebant
hij nec ĩ seuiẽtis diro examĩe mortis ab inuicẽ sunt sepe
rati: nam ⁊ p̃scriptus vir cathalogo sanctoꝝ condigne
asscribendus frater Johãnes de capistrano p̃fato dño

comiti bijztriceñ. sincera charitatis iunct⁹ dilectiõe post decessuz ipsius domi comitꝭ nõ multos sub sole dies duxit astrale magis q̃z terrenũ ꝑoptãs atriũ ĩhabitare: spũ ad celũ euolãte humo de quo ꝯditus erat diuisim ab aĩa suũ restituit corpusculũ: qđ in claustro frãtꝝ mĩoꝝ de obꝑuãtia: quoꝝ sub hĩtu ⁊ ipse vitam sci pr̃is frãcisci ĩmitatus est: in opido wijlak fundato debita ꝯditũ sepultura ĩnũeris claruit miracl̃is clarereqz nõ desinit diẽ vsqz ĩ pñtez.

De reditu regis ladislai in hungariam ⁊ de comite cilie in castro nandoralbeñ. decollato.

Orro cuz tante victorie fama lõgas mũdi ꝑ ꝑtes diffusa cũcte christiãe religioni gaudio esset: ⁊ p̃fatus rex ladislaus dũ cesarẽ fugatũ. dominũ v̓o comitẽ vita excessisse audiuit: mox in hũgariã redire statuit. Int̃ hec comes cilie vlricus dudũ ꝯceptã in quõdã dominũ comitẽ iohãnẽ inuidiaz q̃ via illã defuncto patre in illius filios parturire posset: multo sue mẽtis ĩ feruore reuoluebat. Cogitabat enĩ cosdem iuuentutis mente duci: ⁊ ea ꝓpter suas ꝑ insidias cocitius illos subuertere posse arbitrabatur. Nam ipse comes vlricus dum omniũ hominuz esset ambiciosissimus suꝑbiaqz humanã supra naturaz tumidus egreferebat ãte hec dominũ comitẽ iohãnez regni hũgarie gub̃namine potiri. Hũc quidẽ titulũ consanguineitatis iure sibi supra omnes cõpetere iudicabat. Alia vero causa ĩuidie exhinc orta erat: qđ ipse quondaz domin⁹ comes Johãnes ea tempestate cum adhuc gubernamĩs fũgeretur officio a romanoruz rege pro non restitutione corone ⁊ pueri regis penas exigens in ipsius comitis vlrici tanq̃z eiusdem romanoruz regis partem tenentis se ingesserat offensam. Tertius quidez rancoris fomes inter p̃fatum comitẽ vlricum ⁊ dictos filios ipsius quondaz domĩ comitꝭ Johãnis exinde causabat̃: qđ idem comes vlricus tum regiũ latus tum omne qđ in hungaria pingue pulcrũ ⁊ suaue erat ea que ipsorũ iuuenũ comitũ dirigebat manus velut homo ambiciosus ⁊ intime suꝑbus in suaz potestatem redigere laborabat. Hec comitez vlricum mentaneis corosionib⁹ intrinsecus nõ modicum mordebant: hec ipse ad finem deducere ꝑoptabat. Fertur enĩ ꝙ dixissz ego sum inquit homo ille qui hoc canile linguagium hac de terra extirpabo. Non latebat iuuenes comites vlrici comitis

venenata rerum directio. Qua ꝑpter amara erga illuꝫ ducebāt recordatiõe nec minꝰ cunctũ hungarie vulgus deſpecto illũ ītue bat lumīe. Elapſus eſt tandē ſublatiõis ipſiꝰ dñi comitis iohā nis annꝰ: tempuſqꝫ erat cũ eſtas autũno appꝛopinquāte ſuos vl timos ꝑperabat ad limites. Cũ rex ladiſlaus ⁊ comes cilie vlri cus populari almanica gēte crucigera plurima ſtipati: nauali of ficio alta danubij ſulcātes magno cũ ſtrepitu venerũt ī hũgariaꝫ ⁊ primo Budenſ caſtri atrijs dies ꝑ aliquot īhabitatis: tandem ad opidũ futhak denoiatũ deſcenderũt. Eſt aũt hoc opidũ cāpe ſtrale ſecus decurſuꝫ flumīs ꝑdicti ī comitatu bachieñ. pingui in tellure longe lateqꝫ plateatim locatũ. Ad hũc opidũ poſtq̄ꝫ vē tũ eſt regio ex edicto ſolennis ibidem totius regni nobiliũ cõgre gatio extitit celebꝛata: ⁊ hac quidē cõgregatõe multoꝝ aduētu ꝑ cex in dies crebꝛeſcente comes ladiſlaus qui regis ladiſlai leucꝫ animũ comitiſqꝫ vlrici metuebat iſidias moꝛe paterno multo ar mati militis tutamīe vallatus ad regem venit. Placuit poſt hec regi ladiſlao caſtro ī nandoꝛalbeñ. potentie ceſaris thurcoꝝ con ſpicere veſtigia: piter ergo rex ac comites vlricus ⁊ ladiſlaus il lac trāſierunt: cruciferiqꝫ cuncti qui de almania venerāt nauigio ſecuti ſunt illos. Inter hec hij quibus regiũ patebat ꝯſilium co miti ladiſlao dicebāt: de tuis rebus male agitur: comes enī vlri cus regiũ animũ erga te puertit: induxitqꝫ illuꝫ vt tu ceteriqꝫ om nes hũgari officiolatuũ dignitatibꝰ que hactenus tenuiſtis ſpo liemini: ⁊ cedem dignitates theutunis: qui regie volũtati magis q̄ꝫ hungari placent: locent tuqꝫ q̄ꝫ primũ de hoc caſtro ejeceris ⁊ huic rei ſufficienti teſtimonio eſt qō hij almani crucigeri tantuꝫ ea de cauſa huc adducti ſunt. Hijs auditis iuuenis homo ad mo dũ ꝑturbatus eſt ac cogitabundus vbiqꝫ incedebat ſuiqꝫ ꝑſuade bāt vt comes vlricus captata tempis ⁊ loci habilitate interfice retur: ꝯtinuatum eſt occultum ſuꝑ hijs rebus ꝯſilium ⁊ regni ex proceribus multi quos ſimilis cura moꝛdebat: hec ita fieri lauda bant. Juuenem ergo hominem magna audatie virtute feruen tem qui effrenũ iuuentutis ſue impetum vix ꝯtinebat crebꝛis per ſuaſionibus grande ad facinus impulerunt. Inſtabant eiuſdem anni dies cum inclitus preſul Martinus duduꝫ humili tugurio ſublatus de terreno altaſqꝫ celoꝝ trāſlatus ad māſiones dulci

fluuz mustum boni saporis vertebat in vinū: ⁊ dies lune festum eiusdem sci martini subsequens orta est: in qua comes ladislaus sūmo manc post repulsuz ꝑ solis radios eiusdem diei diluculuz: domū ipsi comiti vlrico castro ī ꝓdicto ꝑ hospitio assignataz pi-terqz ⁊ ipsuz comitez ꝑ habēdo vt fertur mutuo colloquio adijt. Sz o ūnica fatoꝝ series: o lōga ꝑ tempa pectorib⁹ ī intimis ce-cis alimētis nutrita scelerati ssima īuidia: que q̄z primū in anguez nostꝝ veterē trāsuertens hostem nostros locoꝝ de ameno ⁊ alto de vertice boni ꝑthoparētes deijcere fecisti ⁊ que vtroꝝq̄z comi tū corda tāto īundaueras rancore qđ alter alteri⁹ abditis appeti-tibus ītime anhelarēt ī necem que tuis voluūt̄ ī imis tūc patuit: cū ambo comites vlricus. ſ. ⁊ ladislaus vna eadez tecti domo po stibus clausis colloquio mutuā verso ī iram primū vbis minaci-bus tandē radiantib⁹ decertantes armis alter ī alterius madida-rūt cruore enses. Dū aūt ante hostiū stantiū ipsi⁹ comitꝭ ladislai sidcliū aures ītrinseci rumor belli dclatns est ītardi dissoluto do-mus hostio causaz dubij scrutāt̄ rumoris. Cū igit̄ comites vtroſ qz bello īsudare viderūt: moꝝ eductis ensibus irruerūt ī comitez vlricū se suoꝝ virū omi cū vtute defendentē: strauerūtqz illū fra mee ictu ī pede grauit̄ vulneratū ac tandē ꝑstratū ibidez decolla rūt. Quātus aūt regē baroneſqz regni ⁊ almanos regi annexos ibidē ꝓcussit timor q̄nta ve formidine ītima ipsoꝝ trepidarunt vi scera: dū enses nudas sanguīe tinctos hūano: castri ꝑ plateas ra diare viderūt ipsi sensere: oēs enī idem poculū qđ comes vlric⁹ bibit se bibere cogitabāt. Fuit aūt comes vlric⁹ hō ꝓdecētis ꝑce ritatis ī vultuqz ⁊ corꝑe cōdigne dispositꝰ: macer facie: etate qui quagenari⁹ vel citra: iocūdus ⁊ admodū venercus: crines orna bat: ⁊ ne barba apud amatrices etatē ꝓfūderet illā radicitas euel lere faciebat.

De exacia ꝑ regem ladislaū super morte comitis vlrici comiti ladislao facta.

Exacta tandem huiusmodi mora castro nandoralbeñ. in predicto rex ⁊ comes ladislaus ceteriqz barones. Co mes scilicet palatinus: ladislaus garaij vocitatus: mi-chel orzag de gwth: paulus fili⁹ bani de lijndwa iani-toꝝ regaliū magr̄i ⁊ aulici regie maiestatꝭ ꝑceresqz regni q̄z plu-res qui regiam frequētabant curiam. Cum illis versus castrum

Themeſwar ipſoꝝ flexerunt iter. Eſt enī caſtrū hoc hungarico
in agro p̄cipuum ptibus regni in inferioribus ad litus aluei the
mes in loco ſatis ameno celebri munimine edificatū. Cum igitur
caſtrū ad hoc appropinquatuꝫ eſt comes Matthias ⁊ dña eliza-
beth genitrix illi⁹ in ſignū luctus ſublatiōis dicti quondā dñi io-
hannis comitis: nigris amicti ſtolis regi venere in occurſum: in
ducto ergo illo ſublimia caſtri eiuſdem in palatia excellenti illuꝫ
vt regiam decebat dignitatē hoſpitio tractauere: vbi ⁊ ipſe rex la
diſlaus p̄dictis ſui regni baronib⁹ ad vtrūqꝫ latus ſuū ſtantibus
comiti ladiſlao ad veniā ꝓſtrato: temeritatē quā i occidendo co-
mite vlrico eiuſdem regis vt dictū eſt ꝓſanguineo cōmiſerat expi
auit ⁊ īdulſit: ⁊ ne rex ipſe apud comitem ladiſlaū quādocūqꝫ de
exigēda mortis fraterne vindicta ſuſpectus haberet vtroſqꝫ co-
mites ladiſlaū. ſ. ⁊ mathiā fideli ſub iuramento ſup ſacratiſſimo
corpe chriſti p̄ſtito i fratres adoptauit: codēqꝫ ſub iuramēto nū-
q̄ futuris i tēporib⁹ aliquā tallionē comitib⁹ ab eiſdeꝫ ratiōe p̄-
mia ſe exigere velle ſpopōdit: ⁊ in tam glorioſe fraternalis adopti-
onis ſignū ambos comites lugubri veſtimēto qō patre mortis ī
mēoriā deferebāt: exui iuſſit ac eoſdē ꝓpria ſua ꝓ ꝓſona rubeo ō
purpure ſartitis veſtib⁹ amicire fecē. Sꝫ o veſtis inamabilis ro-
seo deſup vernās rubore dū itrinſec⁹ marturine quib⁹ ſubducta
eras: vulpinas poſtea trāſfigurate fuerunt i pelles. O aſtutus ⁊
ab oī bono hoīe refutabilis fraternalis ꝓtract⁹: heu ⁊ euitabile bo
naqꝫ īdignū mēoria p te regē ſup tam caris tam excellētibus tam
qꝫ ſciſſimis et tam metuēdis reliquijs iuramētū p̄ſtitū: heu īſan-
dū ſcelus dū antiquit⁹ diuoꝝ hūgarie regū: qꝫ tu tuuꝫ obſeruaſti
iuramentuꝫ: ſimplicis vbi ꝓmiſſio firmi⁹ extitit obſuata: an tue
diſpendiū vite tuū p te ruptū ſacramētū tibi nō peperit: dū p te
p̄ſtiti iuramēti dies vltia āni primi nō p̄terijt dīna vltōe regnis
piter et vita exceſſiſti

De vindicta p regem ladiſlaū a comitibus Ladiſlao ⁊ Mathia exacta.

Jſitaqꝫ ſerie p̄notata inter regem ⁊ comites pactis.
Rex ⁊ comes ladiſlaus venerunt ad budam cum gau
dioqꝫ ibidem manebant. Comes enī ladiſlaus regio-
fidens in iuramento: ad regē recto corde erat. Omēm
quidem indignationis ardorem ſi quem rex contra eum propter

mortē comitis vlrici cōcepisset extinctū fore arbitrat̄. In comite
p̄terea palatino garensi ladislao supradicto: cui⁹ filiā adhuc vi-
uente patre in ꝯsortē ducere disposuerat: hac in re spem nō modi
caꝫ fundauerat. Cogitabat enī si rex aduersū eū in iram excitaret̄
palatin⁹ qui regē dirigebat illā cōpesceret: sibiqꝫ adiumento fie-
ret. Hac igit̄ spe comes ladislaus deceptus: cū regeꝫ ꝯtinua er-
ga se videbat duci beniuolētia illi⁹ de malignitate suspicabat̄ ni-
hil: sꝫ quid sibi ꝓfuit in comite palatino ꝯfidere cū ipse palatin⁹
comitis vlrici de nece qui sibi auūculus erat magis q̄ꝫ rex ladisla
us crudelē exigere affectabat vindictā. Ipse ergo comes palati-
nus ⁊ paulus banfij pluresqꝫ qui potius adulatiōibus q̄ꝫ armo-
rū directōe regi seruiebant: ac oēs illi qui in p̄rem ipsius comitis
ladislai ꝯceptū rancoreꝫ illo viuēte euomere nequierāt ad exigē-
das a comite ladislao sui facinoris penas crebris ꝑsuasionib⁹ re
gem fatigabāt. Inquiebāt enī: tu rex es ⁊ illū cūcta sequit̄ hūga
ria: hic ꝓcerū vulgiqꝫ fauore suꝑbus hac vice in comite vlrico
ꝯsanguineo tuo tuū ad latus hec fecit. Timendū est ne p̄sump-
tuosus hō de tua ꝑsona idem faciat: rex es sꝫ interiꝫ hūgarie in re
gno nō regnabis donec ipse suꝑuiuet motus est crebris ꝑsuasio-
nib⁹ regis ladislai iuuenis anim⁹ paruaqꝫ scintilla que in vindi-
ctam necis p̄fati comitis vlrici in pectore eiusdē regis velut ī ob
liuionē demersa vernabat crebris ꝑsuasionuꝫ flatibus ardere ce-
pit. Cū ergo regis animū ipsoꝝ votis inclinatū cōperierūt: que-
rebāt oportunitatē vnde eoꝝ optatis eo celeri⁹ potiri valerēt: ti
mebāt enī ne insidie ꝑ ipsos in occulto ꝯflate detegerent̄. Inter
hec ānūciatū est thurcos regni ꝯfinijs irruptionē minari: q̄ ꝓpt̄
comes ladislaus paternā volēs imitare naturā: plurimū militeꝫ
stipendariū ꝑtibus regni hūgarie de suꝑioribus vsqꝫ ad ciuitatē
pesthieñ. ꝯducere faciēs a rege impetrata recedēdi licentia thur-
cis occurrere parabat. Illi v̄o qui d̄ comitis ladislai aduersis gau
debāt regi ne illū pateret̄ abire anteq̄ꝫ comitē Matthiaꝫ loco sui
in curiā sue maiestatis aduenire faceret incessant̄ ꝯsulebāt. Ecō-
tra ⁊ comiti ladislao suggerebāt dicentes: si tibi a rege discedere
voluntas est anteq̄ꝫ regi vale dixeris iube ad regem tuuꝫ venire
germanū: licet enī vt alter vestꝝ semꝑ regiuꝫ latus comitet. Tu
quoqꝫ regie maiestatis in curia tui germani rebus sua serie dispo

sitis abire poteris ⁊ si quãdocũqꝫ te absente apud regẽ quipiaꝫ ti-
bi ꝯtrariũ mouebat̃ german⁹ tuus nosqꝫ secũ illa cõplanabim⁹:
⁊ hac quidez sub astutia insidiaꝝ artifices vtrosqꝫ comites opor-
tuni⁹ circũuenire posse sp̃abant nec illos eoꝝ fefellit opinio. Nã
statim postq̃ꝫ comiti ladislao his in reb⁹ regia declarata est volũ
tas ille inscius insidiaꝝ ĩmemorqꝫ ꝙ pat̃ illi dixerat vt caueret ne
simul cũ germano aliquãdo domus regie inter limites clauderet̃
anteq̃ꝫ abiret comitẽ matthiã illac venire voluit. Qd̃ postq̃ꝫ do
mine elizabeth genitrici eorũdem comitũ innotuit mox expauit:
⁊ quasi futura p̃sciens ne comes mathias interim donec frat̃ su-
us regia in curia ꝯuersaret̃ illac acceleraret instabat: sꝫ qꝛ fata sua
rũ series rerũ bonos vel malos ad exitus trahũt: comes mathi-
as frat̃nis mãdatis potius q̃ꝫ mat̃nis interdictis parẽs a matre
cũ lachrymis dimissus venit ad regez. Gemĩs igit̃ frĩbus curie
regie intra ambitũ existentib⁹ temp⁹ ĩstabat dũ. s. quadragesima
le ieiuniuꝫ se obseruãtes suũ deuexerat ꝓpe ad mediũ ⁊ feria scd̃a
ꝓxima post dñicam Oculi claro solis radio illustrata meridiẽ cõ
stituerat. Cuꝫ comes ladislaus regiũ ad colloquiũ vocatus ladis
lao de gara palatino socero ipsius: in quo ipse vt dictũ est intime
ꝯfidebat: causam calamitatis eiusdez ꝓferente p̃ntibus paulo fi
lio bani: iohãne Jzkra: benedicto de thwrocz ⁊ quodã almano
Lomberger vocitato ibidẽ regia in domo extitit captiuatus. Co
mes v̓o mathias de hijs que erga fratrẽ agebant̃ inscius sua pue
rili ĩnocentia nullã sibi opem ferẽte in quadã domo que sibi ꝓ ho
spitio castro in Budensi designata erat reclusus est: ambo tãdem
seorsum ꝑ vigili subiecti sũt custodie. Cũ v̓o nox supueniẽs eius-
dem diei lucem cõmutauit in tenebras Nicolaus de wijlak way
uoda transsiluan⁹ lorica indutus tãte rei spectaculo auidus suoꝝ
familiariũ in cõmitiua illac venit ad castrũqꝫ budeñ. mox intro-
missus est. Jste enĩ nicolaus wayuoda comitis ladislai casũ nõ-
min⁹ ardebat ⁊ nec eiusdẽ in necem ꝯflati ꝯsilij expers erat: cum
enĩ esset homo honoris cupidus ⁊ ambitiõe nõ modica estuans
altaqꝫ parẽtũ de sanguĩe genit⁹ quõdã dñm comitẽ iohãnẽ ⁊ su-
os natos ĩ regno ac erga regẽ excellẽtiori noĩe ⁊ titulo vti egrefe-
rebat. Exhĩcqꝫ ĩuidia erga illos ducebat̃ nõ modica postq̃ꝫ aũt
mox subsequẽs dies in lucẽ dissoluta est dñs iohãnes waradicñ.

t

143

epūs. Itē sebastianus de rozgon ⁊ ladislaus de kanijsa viri egregij in regnoq3 tum sanguie tum agroꝝ possessiõe vtuteq3 militari p̄stantes necnõ caspar bodo de gij wrgij hõ ꝓsilij sentētia non vltimꝰ. Georgiꝰ quoq3 modꝝ magna rerū opulētia p̄ditꝰ vtq3: paulus horwath ac quidā almanꝰ frodnobar denoīatus milites armoꝝ directiõe īsignes ⁊ alij quidā qui ꝑ quõdā dñm comitem iohānē aut ꝓmoti aut ab infantia educati erga comites ladislaū ⁊ mathiā fideli familiaritate ⁊ amicicia ducebant captiuitatis sūt affecti calamitate. Dū tandē detentionis eorūdē comitū tertius dies vesperꝝ horā pegisset ⁊ titaneus axis occiduas appropinquasset ad horas: comes ladislaꝰ iudicis ⁊ iuratoꝝ ciuiū budenſ ciuitatis ad manꝰ vt capitis plecteret pena assignatꝰ ac sub multoꝝ custodia armatoꝝ ante castꝝ budeñ. in oppositū atrij frijspa lotha denoīati deductꝰ piterq3 ibidez ⁊ decollatus est. Contigit aūt sue decollatiõis in tēpe res nõ paruo ꝑ miraculo narranda: nā cū ipse comes ladislaus decollaret ⁊ iā trinū sue decollatõis sibi impressū post vulnꝰ ꝑstratus manibꝰ ad terguz ligatis in terra iaceret moꝝ ꝓprijs in viribꝰ erectus surrexit: seq3 p̄ter p̄scripta tria vulnera in sua decollatiõe exacta de iure ampliori satisfactione nõ teneri voce satis intelligibili dixit: tandē omibus circū stātibus rei ex nouitate stupētibus dū repente ꝓcedens post aliquos passus vestē qua indutus erat calcasset ī faciez cecidit: sicq3 iussu quorūdā astantiū quibus hec res cordi erat residuū decollationis illiꝰ ꝓsumatū est. Sz heu doloꝝ heu mesticia ⁊ heu q̄ntas huiꝰ comitꝭ exitiū diligētibus illuz pepit angustias: enīuero vidisses hūgaros quasi cūctos nobiles. ſ. ⁊ rusticos demisso capite ꝓsertis manuū extremitatibꝰ cogitabūdos quasi graui somno occupatos īcedere: vidisses ⁊ multoꝝ ꝑ ora recētia lachrymaruz flumīa decurrere: dici enī pōt qō si popularis hūgarice gētis tumultꝰ ꝑ crebras p̄conicas ꝓclamatiões pq3 horrendaꝝ īcussiones minaꝝ sedatꝰ nō fuisset: siq3 ipse comes ladislaus ꝓgrua diei in hora ad plateā scī georgij vbi quōdā trigīta duo milites decollati extitere suo ꝑ ex terminio eductꝰ fuisset: ipsa plebee ꝓditōis manꝰ illū sue de dispendio vite eripuisset: multi enī tūc ꝑ vinearū cultu ī ciuitatem ꝓuenerāt: tātaq3 erga illū affectiõe ducebant vt sanguinē fundere vltriceſq3 aīas ꝑ mille vulnera ī illius vin-

dictam efflare eisdem nõ crudescebat ⁊ hic fuit causa quare ipse co
mes ladislaus nõ in loco al's ꝯsueto ⁊ diei horã circa vltimã exti-
tit decollatus: postq̃z aũt decollat⁹ est mox atro ĩuoluit̃ tegumi-
ne positusq3 in feretro ad ecclesiã scẽ marie magdalene defertur:
totãq3 ꝑ noctẽ vigiles ꝑ excubias custodit̃ ac tandẽ prima auro-
re luce erũpente ĩ ecclesia sacratissimi corꝑis christi: vbi p̃fati tri-
ginta duo milites quos quõdã rex sigismũd⁹ sue ire in impetu de
collari fecerat tumulati iacẽt: omĩ exequiaꝝ ⁊ sepulture sine ho-
nore tumulat̃. Fuit aũt ipse comes ladislaus vt dictũ est ĩ statura
patri haud obsimilis: facie rotunda ⁊ fusca: crinib⁹ lõgis: casta-
neaꝝ colorẽ imitãtib⁹ intuitu pius humeris latus: in armis strẽ-
nuus: satis audax ⁊ tam ad suos q̃z ad alienos benignus.

De vindicta ⁊ guerris ĩ morte comitis ladislai ĩ regno

Quid aũt ꝓfuit tãti facinoris ꝑsuasio hijs qui secutis
iuuenilẽ regis ladislai aĩuz vt iuramẽtũ trãsgrederet̃ eo
rũ ꝯsilijs ꝑuerter̃t si dĩno iudicio placuisset hũane sentẽtie idone-
um fore videret̃ qd̃ ipsi ⁊ nõ rex ladisla⁹ p̃missi ꝑiuri subissent tal
lionẽ sz arbitrari põt qd̃ fata hoc tramite futuris rebus dispone-
bãt locuz: nihilomin⁹ tñ ⁊ hij qui hoc facin⁹ ꝯflauerãt apud ple-
bem ignominiã ⁊ odium ꝯsecuti sũt ⁊ multi alij etiã haꝝ rerũ exꝑ
tes ipsius comitis ladislai fidelib⁹ de nece dñi ipsoꝝ ꝯtinuis ĩ ar-
mis vltionẽ exigentibus vite ꝑiter ⁊ rerum ruinam hac de causa
subierunt subortũ est quidem mox in regno acre disturbiuz ⁊ sine
discretione ipsorum comitũ de erũna grauis exigebat̃ pena: enĩ-
uero michael zijlagij de horogzeg eorũdem comitum auũculus
multis tum domesticaꝝ tum extraneaꝝ nationũ coadunatis sibi
bellicosorum viroꝝ p̃sidijs ꝑtes regni trãssiluanas aggressus ẽ
⁊ breui dieꝝ in spatio omnes ciuitates ⁊ opida terre illius sue sub
didit ditioni: ac cunctos regales ꝓuentus ꝑte regni de eadem re
giũ ad fiscum ꝑtinentes suos sibiq3 adherẽtiũ ꝯuertit in cẽsus.
Quid aũt ceteri quos calamitas ipsoꝝ comitum magis angebat
regni ꝑclimata fortes possidentes munitiões ferri ⁊ ignis mĩste-
rio ꝑq3 rerũ direptiõe fecerint: si quẽ ea futurã ꝓpter memoriam
conscribere delectaret rem multis ꝯclusam suspirijs suoꝝ ad no-
titiã deduceret posteroꝝ.

De sorte ceteroꝝ captiuoꝝ ⁊ de obitu regis ladislai

Ost exitiū tandē ipsius comitis ladislai paucis dieb⁹ elapsis dñs waradien. epūs sue ꝓditionis exigente merito dño dionisio strigonien. archiepō regiū vsq3 ad bñplacitū in captiuitate seruādus extitit assignatus. Comes quoq3 mathias quadā arta in domo ad latus turris Jsthwanwr edificata ad inferiores termas ꝓspiciēti puigili sub custodia seruabat: ceteri quoq3 captiui nonnin⁹ scorsū a comite mathia recluſi regiuz ad votū tenebant: voluebat dies t millesim⁹ q̄ngentesimus quinquagesim⁹ octauus dñi ānus instabat: verq3 āni eiusdez ve nusta flor amictus tunica suos iā posteros trāspassauerat grad⁹ t fertili suū cessarat hospitiū: estatu sole subtrancos agente gressus nocte. s. illa que festum sacratissimi corpis christi immediate subsequit nimiā intenebrositatē dissoluta modicoq3 nimbi impetu Budense castr ꝓcuciente: omnes captiui eiusdem castri excelsos habiti intra muros comite mathia t paulo modrar tantuz regia i captiuitate remanētibus: ad aquas calidas inferiores pendentib⁹ castri de menijs quorūdaz duor linthiaminū in mīsterio se demittētes liberi abierūt. Dū aūt regi ladislao suor captiuor inotuit eliberatio simul cū illis qui eorundē ꝓcurauerāt: captiui tatē admodū triste tulit ptimuitq3. Mā pfati sebastian⁹ de rozgō t ladislaus de kanijsa valebāt in armis t multa in regno gaudebant parentela. Rex ergo t sibi annexi barones hos eosdem in vindictā sui eocitius īsurgere formidabāt. Qua ꝓpter omī sue p tis gente cito armata qualibz absq3 mora wiennensez se trāstulit ad ciuitatem: comitē quoq3 mathiā sine aliquo vinculo t paluz modrar multis ferramētis cōpeditū: locuples enī erat auro et se ab eodem īgentes thezauros extorquere posse spabat: vno t eodem ī curru locatos secū abduxit: tandē modico tempis īterullo wienne habitato ī bohemiaz transijt: t comitem mathiā wiennensi ī castro firma sub custodia reliquit: dum aūt pragensi in ciuitate regali ī pompa conuersaret subita t tristi egritudine aggressus vitam pariter t piurium vltimo respiramīe soluit. Utrū aūt vt quibusdem placuit ordināte georgio de bodebrad als eiusdez regni gubernatore letiferū p venenū an vocatiōe diuina occupuerit: ipse ꝓ comperto dicere nequeo. Sepe enī multor ora multas discoloratas ī narratōes dissoluunt: omībus tamē fidem ad

hibere quis queat. Creuerat ipse rex ladislaus ꝯgruaꝫ sui corꝑis in ꝓceritatem: glaucos quidem ⁊ crispos habebat crines: facies quoqꝫ illi alba erat: rubenti ꝑmixta colore: ⁊ nasus recto diametro mediã inter faciẽ descendẽs: parua quadã sui ĩ medio tumescebat curuitate: moꝝ v̄o ꝓbitate ⁊ prudẽtia sue etatis int̄ iuuenes nõminꝰ erat venustꝰ. Obijt aũt ipse rex ladislaꝰ ãno dñi millesimo q̄dringẽtesimo quinq̄gesimo octauo supradicto: etatis quidẽ ⁊ regnoꝝ suoꝝ ãno bisnono cũ. s. eiusdẽ anni autumnꝰ sue vltĩe cõpleuerat orbẽ lune: eadẽ die anni subsequẽtis q̄ comitibꝰ ladislao ⁊ mathie vt p̄dictũ ẽ p̄missũ p̄stiterat iuramẽtũ: sepultusqꝫ ibidẽ prage ĩ eccl̄ia ꝑochiali nouissimã loco ĩ eodẽ expectaturꝰ resurrectiõem.

Ladislaus sep
obijt anno 14

De electiõe dñi comitis mathie ĩ regẽ.

Um aũt ꝑegrinis ex relatibus fama obitus ipsi⁹ regis ladislai in regnũ hũgarie venit multos ꝯtristauit maxĩe aũt illos qui eidem regi comitis ladislai ꝑsuaserant necẽ: cũ vltores effusi sanguinis ipsi⁹ comitis ladislai eo auidius eo aĩosius insurgere ac inceptã finẽ ad optatũ ꝑducere vindictã desiderare videbãt qđ ⁊ factũ fuisset si ꝓ componendis regni rebus ꝓqꝫ eligendo rege indicta ꝑ totum regnũ hũgarie generalis vniuersitati nobiliũ ꝯgregatio eorundẽ vltoruꝫ estuantẽ in vindictã animũ nõ refrenasset: ipsa tandẽ generali cõgregatiõe suis statutis ĩ diebus cũ. s. celer ⁊ ingeniosus notariorũ calamus: millesimũ q̃dringentesimũ quinq̃gesimũ octauũ domini annũ de recẽti scribere ĩceꝑat multa nobiliũ tumultuositate oẽs ciuitatis pesthieñ. ꝑ plateas feruente michael zijlagij supradictus: comitis mathie vt dictũ est auũculus cũ genitrice eiusdeꝫ vno eodem de aluo natus: multã viroꝝ armorũqꝫ v̀tutem secuꝫ ducens ꝯgregatiõem nobiliũ ad eandẽ venit: ⁊ hũc quidẽ michaelem zijlagij viri ĩ regno potẽtes: quoꝝ in pectorib⁹ bñficioꝝ merita quondã dñi comitis Johãnis viuaci mouebant̃ recordia domini. s. thomas zekel prior auranc: sebastian⁹ de rozgon: ladislaus de kanijsa ⁊ pãgratius de zenthmijklos: cũctusqꝫ tam trãssiluanaꝝ q̃ꝫ inferioꝝ regni ꝑtium cetus nobiliũ comitabant̃: qui dum in eandẽ ciuitatẽ pesthieñ. venientes comodũ sibi cepissent hospitiũ ⁊ nox eoꝝ post decessuꝫ prima suꝑueniens hũano visui diei in claritate abdictas celi palam fecit stellas oĩpotens ab alto eiusdem noctis sub ꝓfunditate altũ danubij flumem tam dura tãqꝫ solida ꝯstrauit glacie qđ subsequẽtis diei luce orta cũcti danubiũ trãsire volẽtes: omĩ nauigio remoto ipsius glaciei ĩ dorso velut quendã continuũ ꝑ campũ nullo eos aquarũ impedimẽto vetante incedebant. Dñi v̀o ladislaus de gara palatin⁹: nicolaus de wijlak wayuoda: paulus filius bani de lijndwa qui vt dictũ est: regalibus ꝑerat ianitoribus ⁊ ceteri quidã nõ magni momẽti viri qui. s. ꝑfatoꝝ comitũ ladislai ⁊ mathie ꝓcurauerãt calamitatem Budensi erant in castro ⁊ ea que erga comitis mathie auũculum gerebant̃ aĩo formidoloso ferebãt. Quis aũt putaret eosdem parua timoris anxietate ꝯcuti dum exactores tallionis per ipsos cõmissi facinoris multa virtute armoꝝ maxĩaqꝫ bellicoso-

rum copia viroꝝ vigere: ⁊ hos quidē sibi vicinos esse ꝯspiciūt et
si tutelā aliquā in flumē danubij ipsis fieri posse sp̄assent ipsa fru-
strati: idem flumē spissis glatieꝝ molis ꝯtectum intuebant̄: siqꝫ
iamdicte generalis ꝯgregationis p̄rogatiua ꝑ ipsūqꝫ michaelez
zijlagij eis ꝯcessa affidia illos eosdem nō aīasset dici posset: qd̄ al
toꝝ castri budensis muroꝝ in firmitate mīme ꝯfisi atro prime no-
ctis instante chaos fortassis dispersi loca petissent ipsis tutiora:
assecurati tandē ad ciuitatem pestieñ. descenderūt ⁊ cum hijs qui
ciuitate ī eadem erant simul iuncti de regis electiōe tractantes ꝯti
nuo ī colloquio dies ꝯsumpserūt plures: instabat michael zijla-
gij sibiqꝫ coadunata gens totalis ⁊ quasi oīs nobiliū hūgarie ce-
tus vt comes mathias in regē eligeret̄: supradictꝰ v̄o ladislao d̄
gara palatino: nicolao de wilak wayuode ⁊ paulo filio bani de
lindwa cuncteqꝫ eoꝝ cohorti: nec id vt comes mathias regia po
tiat̄ dignitate annuere dū cōmissi ꝑ ipsos sceleris grauioreꝫ exin
de arbitrabant̄ illos se suscipe posse tallionem: neqꝫ eis oīno re-
futare cedebat ad libitū dum vindicte mortis ipsiꝰ comitis ladis-
lai exigentiū cateruis vndiqꝫ circūdati eorundeꝫ medios volue-
bant̄ inter tumultus: saniori tandeꝫ freti ꝯsilio īminens vite aut
reꝝ dispendiū futuris cōmittentes euētibus accepto priꝰ a p̄fato
michaele zijlagij fideli iuramēto qd̄ nūq̄ꝫ futuroꝝ temporꝝ ī euo-
lutiōe hoc crimē ipsis obiciet̄ ⁊ nec aliquādo necis ipsius comitꝰ
ladislai ab ipsis ⁊ eoꝝ heredibus aliqua vltionis exiget̄ pena et
ipsi id vt comes mathias regale sublimet̄ ī soliū ānuerūt: ⁊ quid
facerēt nisi vt annuāt: dū oē hungaricū vulgus latas ciuitatis ꝑ
plateas deambulās: puerorūqꝫ cetus hīcinde cursitās loqueba
tur ⁊ alta voce clamabat mathiā volumꝰ esse regē: hūc nr̄a ꝓ tu-
tela deus elegit: hūc quidē ⁊ nos eligamꝰ. Tanto enī cūctus ei-
usdem ꝯgregatōis populꝰ: p̄ter illos ī quibus cōmissi ī eum cri
minis timor laborabat: erga ipsuꝫ ducebat̄ amoris desiderio vt
supra oēs delicias ipsū regiū ad culmē ꝑuenire optabāt. Nobi-
le ergo illud dñoꝝ p̄latoꝝ baronñ ꝓcerūqꝫ regni ꝯsiliū vnitum
est: omīqꝫ hūgarice gēti placuit vt comes mathias regia adorna
tus dignitate regno hūgarie dñetur: ⁊ nihilominꝰ eiusdē regale
sceptꝝ p̄stito fideli iuramēto venerari ꝑiter ⁊ metuere spoponde
rūt: ⁊ qꝛ pueriles eiusdē comitꝰ mathie artus taꝫ vasti negocia re

gni occurrentiū rerum p̄ magnitudine ſufferre nō valere cogitabant: iamdictū auūculū ſuū donec ſetontis axis quiquies annuales pagraret curſus i eiuſdem regni ꝛ ipſius electi regis gubnatorem p̄fecerāt: ſz mira res adhuc hec tam ſolēnis electio i penetralibus agebaꝫ: nūdūqz ad populū eiuſdez deuenerat rumor: ꝛ iaz peſthien. eccleſiā ſolēnē in cautū diſſoluta de tā deſiderabili electione deo laudes pſallebat. Cū autē cōmunis populi deuenit ad notitiā oē hungaricū vulgus magno p̄ gaudio exultabat ac campanaꝝ vbiqz eccleſiaꝝ pulſantiū ſonitu: nimioqz tubaꝝ i clangore ꝛ multaꝝ i modulamie fiſtulaꝝ necnō vocum in laudem dei canentiū patule laxataꝝ melodio ingenti ſonitu vicin⁹ denſabatur ether: currebāt hincinde nūcij hui⁹ electiōis gaudiū hijs qui abſentes erāt deſſerētes: multiſqz muneri⁹ onuſti redibāt: poſtqz aūt ꝓpinque noctis aduenit crepuſculū ipſa noꝝ i multoꝝ accenſione igniū illudit ꝛ q̄ſi in diē ficticiē multa ꝓgerie lignoꝝ ardēte trāſmutaꝫ: dici quidē p̄ſumit qđ primeuo hūgaricaꝝ reꝝ ab origie alicui⁹ regꝭ electō tāto cū gaudio tantaqz cū gl'ia celebrata fuit nūqz

Quō dñs rex mathias de captiuitate liberatus in hungariam extitit reductus:

Oſtqz aūt ipſa tā felix electio finē expectatū ſortita eſt iam dict⁹ michael zilagij vulgi fauore ſup⁹ regalibus budehītis ab atrijs abſtiere nolēs: multoꝝ hūgarie dñoꝝ i comitiuale t⁹ itrauit ꝛ principē occupauit ad nouū. Ladiſla⁹ quoqz garenſis palatin⁹: qui ātiquo regni de more eiſdē p̄ſidebat ꝛ eadez ſibi vltronee volūtatis ſub ſpecie: triſto tñ ab itrinſec⁹ corde: ceſſit ſeqz ab illac clā tutiorē ſibi ad ptē trāſtulit. Quib⁹ pact⁹ p̄fat⁹ michael zilagij tumultū dicti comit⁹ ladiſlai adijt ſumuſqz eiuſdē exhūari faciēs illud ſimł cū cūctis ſibi circūſtātib⁹ deplāxit: ac tādē trāſſiluaneñ. ad albā trāſferre faciēs idez patrū iuxta ſepulcꝝ in mult⁹ obſequijs ꝓdere feč: eiſdē i dieb⁹ electū regez ſupra noiati georgij de podebrad potentia tenebat: iſte enī georgius de podebrad i regno bohēie multaꝝ poſſeſſiōe ciuitatū multeqz ꝓſanguineitatis pentela cūct⁹ eiuſdez tre optiatib⁹ ditior erat: ꝛ hic dicto quondā rege ladiſlao etate puerili occupato eiuſdē regni bohēie gubnamis moderauit officiū: p⁹ mortē vo eiuſdē oipotēs fortūa regno i eodē regio i trono eundē ſedere nō vetauit: ad hui⁹ georgij man⁹ electū regē quidā ſub hac ſorte deuēiſſe ferunt qđ videlz

dū adhuc comitꝰ fūgeret̄ noīe eūdē rex ladislaꝰ ī dieb⁹ circa finez
regalis sue pōpe ꝓxis wienēsi de arce ad se ī pragen̄. vrbē defer
re iussissz ⁊ ea die q̄ rex ladislaꝰ obijsset dicte pragen̄. vrbis int̄ me
nia deductꝰ extitissz: ipsoqz rege ladislao vita fūcto cū cet̄is bohe
micis reb⁹ ī ptātē eiusdē georgij de podebrad extitissz deuolutus
alij aūt ipsiꝰ noui regꝰ elib̄atiōem ita factā fuisse mihi ꝑsuadebāt
qd̄ videlz dictꝰ georgiꝰ de podebrad stati postq̄z ipse rex ladislaꝰ
sua vltīa clausissz respiramīa obitꝰ eiusdē studiosiꝰ celasset famā:
ac mortui regꝰ anulare eiusdē de digitꝰ surripuisset sigillū: fecissz
qz scribere lr̄as q̄s tādē eodē sigillo ꝯsignari faciēs ipsiꝰ regis la
dislai fictitio sub noīe his quib⁹ comitis mathie custodia iuncta
erat mādassz vt mox eisdē lr̄is visis comitē mathiā ipsaꝝ lr̄arum
ostēsorib⁹ assignarēt: ipsiqz sil̄cū illo pragen̄. vsqz ad ciuitatē ve
nirēt. Rex enī ladislaꝰ dū wienēse castꝝ egressus ē: hoc sigillum
custodib⁹ p̄dictis ī comitis mathie reb⁹ īdubitabili ꝓ signo relī
quisse fert̄. Credidissēt ergo ipsi custodes fictis lr̄atorijs mādatꝰ
⁊ se eorūdē īmoratos exhibuissēt factores: nūdū āt comes mathi
as ī supradictoꝝ ductu nūcioꝝ regni bohēie ad oras vēissz. Cuz
bohēoꝝ pl̄imi armis mūiti tut̄cib⁹ ꝑ georgiū d̄ podebrad: quoꝝ
ī medio ipse comes mathias pragā vsqz tutꝰ eq̄tassz: dū v̄o ipse
georgiꝰ de podebrad eūdē vidit gauisus ē valde nō modicā enī ī
eiusdē redēptiōez auri ꝑtē se recipe posse cogitabat: postq̄z āt au
dinit eūdē comitē mathiā regni hūgarie ī regē electū ec̄ supb⁹ in
ml̄tꝰ allocutōib⁹ nouū regni hūgarie regē agressus ē: ⁊ eū ml̄ta ꝯ
fabulatōe victuz sue nate ad ꝯnubia īcl̄iauit nec ī posteꝝ repatriā
tez eū pl̄imi auri sine solutōe abire tulit: āno tādē electi regꝰ prīo
cū. s. rigidꝰ hiemis algor: trepido ꝑflatꝰ zephiro frigidis disso-
lutꝰ niuib⁹ excelꝰ mōtiū de culmīb⁹ ꝓfūdas defluxerat ī valles:
v̄isqz expectata tēpies auicl̄aꝝ ora gratos dissoluebat ī cautꝰ: ip
se nouꝰ rex armato bohēoꝝ ī ꝯductu ad opidū straznijcze d̄noīa-
tū ī ꝑtib⁹ morauie iuxt̄ decursū flumīs morwa situatū magna cū
letitia extitit deductꝰ vbi mox suorū cet⁹ nobilium īmēso ꝑfusus
gaudio eū circūdedit: quoꝝ tādē leta int̄ agmīa letꝰ d̄sideratā ad
patriā eq̄tauit: cū āt budeñ. ad castꝝ vētū est mox ml̄toꝝ ꝯfluētia
nobiliuz aduētū desiderati regis p̄stolātiū curia regis eiusdē ma
gna cū gl̄ia extitit decorata. Super quibusdā exerci-
tijs dn̄i mathie regis cōpendiū quoddā paruum.

Ulla hoie in hoc est natura que eũdez regnare dedigna-
ret: nã cũctos sui eui christianos iter principes ipse vnus
est qui alta facinoꝛ cũ gloria sui regimis dirigit officium:
nõne ꝛ cesar thurcoꝛuz Machumetes qui hac nr̃a etate viuebat
suiqz terroꝛe oẽm traꝛ orbẽ q̃ssabat quiqz suoꝛ ꝑ magnitudie fa
cinoꝛ magn⁹ machumetes noiari dignus fuit: rege de isto dixis-
se fert: ego ꝛ ipse inquit: sumus oẽs mundi iter principes digne
pr̃icipis noie qui vocamur. Nõne est: vt pr̃icipẽ esse solet: in cõ
silijs ꝑ idoneus in delinquẽtes clemẽs atqz ꝑmisericoꝛs ĩ reb⁹ re
gni admistrandis solers ꝛ ꝑuidus aio strẽnuus: magna ꝛ ardua
agredi audax: in laboꝛib⁹ tollerãdis ĩfatigabilis: in cuẽtibus ꝑ
cogitãdis ꝑueniẽdisqz ꝑspicuus: in ꝑiculis cuitãdis cautus: in
hostis isidijs ꝓsilijsqz denudandis ꝛ ꝑuertẽdis sagax: in omi re
militari ac i cũctis sui regimis exercitijs miro modo ĩstructus: dis
similandi magr̃ gloꝛie vsqz ad ifinitum auidus ꝛ tanq̃m regnare
natus. Iste reꝛ a suis regnicolis turbata habuit sui regimis pre
moꝛdia: postq̃z autem viribus ꝛ animi discretiõe adoleuit: quasi
quodam graui aquarũ de diluuio emergens omia moderamie ꝑ
optimo complanauit. Hic sui pr̃icipatus primos circa annos i-
gentem thurcoꝛ exercitum: qui comitatus Sirimieñ. i depopu-
latiõem se ingesserat: castraqz kewlpen ꝛ zenthdemeter ad litus
aluei zaue vi ceperat potenti marte fudit. Hic annos circa cosdẽ
ꝛ Frederici romanoꝛ impatoꝛis ambicioſam cupidinẽ sceptra re
gni hungarie ardentem regemqz ipsuz: quadam opoꝛtunitate ꝑ
barones quosdam sibi attributa: culmie regio spoliare volentẽ:
tum vi tum igenio compescuit ꝛ extinxit. Tandem i bohemos ꝛ
polonos: regnũ qui maxis vt sup: adictuz est premebant rerũ di
reptiõibus ꝛ icendijs: gladio conuerso: eosdem post multã coꝛũ
dez cedẽ mira celeritate compꝛessit fortiaqz illoꝛ domicilia ꝛ mu-
nitiões paruo admodũ fultus milite euertit: a cedeqz resiuos ꝑ
deuia ac siluarũ ꝑ latebꝛas errare ꝛ extra regnũ ꝑfugere coegit:
necnõ ꝛ guerraꝛ ꝑcellas que ꝑfati quõdã wladislai regis a tem
poꝛib⁹ i regno graui fluctuauerãt tumultuositate pulcra q̃daz di
screctiõe cõpescuit pit̃ ꝛ sedauit pacemqz ꝓptimã tot ꝑ ãnos de-
sideratã oẽs sui principat⁹ ꝑ fines cõposuit. Post hec valida mi
litum expeditione ꝓflata plurimam ꝑtem Seruie ꝑuagatus est

ac magna vastitate terra in eadez in igne ⁊ ferro edita felix redijt. Harũ demũ rerũ post expeditiõem nundum equoꝝ suoꝝ sudoꝛe desiccato Bozneñ. regnũ. quod ⁊ ramã vocam⁹: tũc turchoꝛum dominio subiectũ aggressus est. Castrũqz iaijcza tum loci natura tum vero menioꝝ altitudine munitissimũ vi: alia vero terre eiusdem castra deditiõe cepit. Omnesqz cesaris thurcoꝝ milites sua de curia ad custodiã eoꝛundẽ castroꝝ deputatos quos gladi⁹ hũ garoꝝ nõ ꝓsumpserat: ad gr̃am ⁊ suã ditionem recipiens purpureis splendidos vestimẽtis secũ deduxit: optimũqz ⁊ nouuz genus victoꝛie reportauit.

De felici coꝛonatiõe dñi regis mathie ⁊ de quibusdam eiusdem expeditiõibus.

Later hec sacro regni hungarie diademate a manib⁹ frederici romanoꝝ cesaris magna cũ difficultate rehabito: rex mathias sexto sui regni dñice aũt incarnationis millesimo q̃dringẽtesimo sexagesimo q̃rto ãno: in die ccne domi totius sui principatus spũalis secularis ve dignitatis domis regniqz sui ꝓceribus ꝑsentibus ⁊ de eiusdem coꝛonatione gaudentib⁹: moꝛe alis obseruato magua cuz solennitate feliciter extitit coꝛonatus. ¶ Post hec machumetem thurcoꝝ cesarem supradictum in expugnatiõe dicti castri Jaijcza formidolosi belli cum apparatu insistentem. solo exercitualis sue expeditionis strepitu territauit: cũctaqz machinaꝝ ⁊ toꝛmẽtoꝝ genera ꝓ eundem illac apportata ibidẽ relinquere ac ipsũ castro de sub eodem victoꝛie vacuũ fugere coegit. Demũ magna exhinc suoꝝ facinoꝝ gloꝛia subsequen. quendã bohemũ swijhla denoiatũ vizin armis ꝑstantem multo agregario milite foꝛtem regni hũgarie in depꝛedatiõem: ad opidũ koztholijan siue zenthwijd munitõe sibi ꝑparata: nouas res molientẽ in foꝛti manu circumuenit: expugnauitqz ac captum pluribus suis cum complicibus in furca suspensum ventoꝝ flatibus exposuit: ceteros etiam suos comites qui capti fuere plurimos tabido suoꝛum carcerum fetoꝛe fecit suffocare. Tandem vniuersis partium regni transsiluanaruz nobilibus omniqz vulgo dementicia ductrice suum regium contra culmen rebellione moto: dum sibi nouum pꝛincipem elegissent: multaqz conuoluti in agmia aciebus oꝛdinatis regie maiestatis

1464.

introitus ꝓhibere niterent: mox dñs rex ex aduerso velut turbo quidā vehemēs suis ferratis cuz aciebus licet impar milite irruit sup illos: illi quidē manibus mīme ꝓsertis terrore nimio ꝓcussi: velut fere quedā indomite viso leone: fugerūt. Quos tandē dominꝰ rex sui arbitrij iuxta libitū domitauit: ꝓpter qō nōnulli illo rū ea de causa quā subierūt deflent rusticitatez vsqz in hunc diem. Abhinc vo milite quiete minime recreato moldauiā versus puta regionem sacre corone regni hungarie subiectā tūc rebellē suo rum flexit habenas equox. Dū igit alpibus transitis magnā ter re eiusdem ptem in forti manu pagrasset: t in quodē regionis eiusdem opido banija vocato cuncta sua cum gente hospitiuz accepisset. Stephanus wayuoda earundē ptium dñs magna vi sui populi coadunata noctis in cōticinio regium irruit sup exercituz succenditqz opidū t hūgaros tum somno tū vino occupatos ad arma excitauit. Elegerat enim stephanꝰ wayuoda nocturna sub vmbra regiū adoriri exercitū vt si in ꝑlio deficeret saltez tēporis obscuritas illi auxilio fieret. Ꝭcessit tñ cuz sua opinio: nā subito rex cūcto suo exercitu in timpanox tubarūqz sono ꝙuocato t tum luna tum vo dicti opidi incendijs radiātibus furibūdo cū impetu irruit sup illius agmia ac post multā vtriusqz ptis decertatiōem postqz maximā in walahis factaz stragem stephanus wayuoda terga dare ē coactus. Qua ꝓpter rex triumphū ꝓclax atqz mēorabilem obtinuit: vñ t vexilla plurima in signuz inclite victorie sue budā vsqz adduxit: que magna cum celebritate in parochiali glorioſissime vginis marie ecclesia locata cernunt etiam hodie. Hanc tandē victorie sue post gloriā dñs rex ad instantiā scē mris ecclesie tum ad ꝑces frederici romanox impatoris contra hereticos hwzijstas in morauia t in bohemia sepcienne ꝓtinuauit bellum ac semp victor euadens omnē morauie marchionatum cunctamqz zlesiam sed t lusaciam sue ditionis efficiens: in regem bohemie eligi t illarum terraruz dominio t principatu frui dignus fuit: ꝓpter quod in tam celeberrime electionis sue decorem t dignitatez in ciuitate Olomucen. hymnus iste infrascriptus noua editione extitit decantus. Maximo cultu veneranda cuiqz: egimus nonis maij iocūde: festa victricis crucꝭ t beate: digna repēte. Congredi gētes patrie boheme: ꝑsules vere fidei baroncs:

vrbiũ sanas licuit cohortes cristicolaꝝ. Tolle constructũ ꝑmi-
nente templũ: olomucẽse laicisqꝫ cleris: perstrepit votis domio
repletũ religiose. Credit sacrũ iugiter vocatũ: pncuma tot rectis
animis dedisse: publice clamãt placet eligat ecce mathias. Cla-
ra dilectus cito vota sũmit: celicis iussis ꝓcibusqꝫ terre: mẽte dis
cussus pie xpẽ ꝑ te: flexus obedit. Laudibus dign⁹ placido ma
thias: addit assensu diadema regni: ꝑpotens regno ꝛ titulũ bo-
hemi idanoniaꝝ. Xenijs iesu referam⁹ omnes: gloriã cant⁹ stre
pat ꝛ tubaꝝ clangor: vt nobis veniat vir equus: terrori hostes.
Iste rex nr̃os aios fideles: alleuet ꝑssos reprimatqꝫ mactet: cũ
suis sectis hereses iniquas: quã vehemẽter. Xantus humentez
ocius liquorẽ: liquet arcturus iaciet ꝛ axem: quoniã dei causã po
pulosqꝫ princeps deserat ob te.

De infidelita te quorundam dñoꝝ hũgarie ꝓtra dominum regem mathiã cõmissa ꝛ de victorijs eiusdez dñi regis qui busdam.

Omino rege ea tempestate res suas erga
regnũ bohemie sorte felici dirigẽte: quidã dñoꝝ hunga
rie: hij aũt maxĩe quos sua beniuolentia extollerat i al-
tũ: potissime v̀o dñi vterqꝫ iohãnes alter strigoniẽn. archiepũs
alter v̀o epũs quiqꝫ ecclesiẽn: in sclauonia humilis sub tecto no-
bilitatis geniti: regia bñficia ingrata tractantes recordia: neduꝫ
res illius in bohemia nõ pturbassent: verum ꝛ regem ipsum sce-
ptro regimieqꝫ hungarico spoliare conati. Illustrum kasijmirũ
kasijmirij regis polonie natũ gente ꝛ armis polonicalib⁹ supbũ
regiũ in obprobriũ ꝑ terram scepes in regnum induxere ꝛ castrũ
Vitrien. illius tradidere ad manus: hunc domin⁹ rex mathias
suspecti militis fretus presidio castro in eodem obsedit. Obsessũ-
qꝫ post nimiũ polonorum interitum armis ꝛ fame adeo fatigauit
vt simul cum suis de salute desperaret ꝛ proprij capitis damnuꝫ
magis q̃ rerum timere cogeret: ꝛ amplius dñs rex illũ fatigassꝫ
si in suo milite nõ dubitasset: ipsũqꝫ kasijmirũ noctis obscuritas
sue regie obsidionis emedio nõ subtraxisset. Tali ergo sorte ka-
sijmir⁹ simul cũ suis in hũgaria militãs: nedũ sceptro potit⁹ fuis-
set hũgarico verũ suo in reditu suũ ad genitorẽ vix propriã salu-
tem reportauit. Post hanc tandem tam solennem suaꝫ victoriã
domin⁹ rex sup munitiones polonoꝝ in ꝫemplemeñ. ꝛ de saros

comitatibus ꝑ eosdem earundē ꝑtium īmolestiā erectas irruit ex pugnauitqꝫ easdem ꝛ funditus euertit: ac polonos qui illas tuta bant grauī calamitatis captiuitate mancipādo ad declarandū sui triumphi gloriā Budam vsqꝫ misit. De hinc ad exigendā suarū iniuriaꝝ tallionē in poloniā exercitū sue gentis copiosuꝫ in mag no armoꝝ strepitu destinauit: īfandasqꝫ regno ī eodeꝫ in flāmis direptōeqꝫ reꝝ multa sui obprobrii penas exigere fecit. Audiuit demū regē polonie kazijmirū supradictū in Slesianas ptes no uas res moliri. Cōgregato igit tum aulicoꝝ suoꝝ tuꝫ vero stipē darij militis exercitu haud simili quē rex polōie ꝑtra cuꝫ ducebat ꝑgressusqꝫ ītrauit slesiā ꝛ ciuitatis wratislauiēſ iuxta muros sta tiua posuit castra. Ecōuerso vo rex polonie oēm sui dominij ad arma valentē manū polonos. ſ. ac ruthenos lithwanos ꝛ tarta ros ī vnā redigēs expeditōem venit ꝛ a castris hūgaricis ꝑ vnū miliare vel citra cunctā suoꝝ castroꝝ vim locauit ꝛ q̄ꝫuis tantus populus dño regi mathie sueqꝫ genti terrori esset: nō ergo in fu gā lapsus ē: ſꝫ quid sibi hostꝭ ꝑsumeret cogitabūdꝰ reuoluebat. Trāsierūt igit certi dies ꝛ nec eisdē currēntibꝰ rex polonie aut suꝰ miles hūgarica adoriri vel videre castra ausus fuit. Dñs vo rex nō eq̄lit cū illo sue expeditiōis nanauit officiū: nā mox postqꝫ re gē polonie erga arma desidia duci vidit: campo deditus hostilia turbabat castra equidē ꝛ milites sui de castris velut vespe quedā egrediētes polonos victualiū questui deditos iterficiebāt ꝛ cap tiuabāt ac glomeratim regia ad castra adeo ꝛ ī tanta q̄ntitate īpel lebāt qđ captiuati captiuātibus fastidio erāt. Cōmissuꝫ fuit ergo ꝑ dñm regem ne captiuarēt nisi quos ꝑstātia captiuitati dignos iudicaret: ceti vo captiui si qui occurrerēt ī altera tantū ꝑte faciei secari ꝛ tandē dimitti deberēt vt cū ad ꝓpria redirent qđ hungaros viderunt cicatrix illis testimonio fieret. Bina ꝑterea domi nus rex regis polonie castra eidem opem victualium ferentia ꝑ fligauit pariter ꝛ dissipauit. Adissoqꝫ iter hec magnifico viro ste phano de zapolija comite Decepusiēsis perpetuo summo sue ex peditionis capitaneo sui exercitus quadam cuꝫ parte in poloniā tūc militis custodia orbatā: in illaqꝫ maximas vastitates ferri et ignis misterio edere fec̄. Tali ū igit ī cursuū ꝓcellis dñs rex ma thias regē polonie agitatuꝫ adeo fatigauit vt ipse rex polonie in

populo ⁊ equis p̄ fame macerie afficeret̄ pacemq; potius q̄q; bel
lū expeteret: postea vtrisq; regib⁹ in campo tentorioꝝ hāc soluz
ꝓpter causam extentoꝝ sub vmbra pari cuz milite ꝯueniētibus.
Pax illa ꝑoptima que armis cōponi nequiuit regū eorūdem p̄-
sentia cōposita est vbi ⁊ dn̄s rex mathias regē polonie suū in pa-
pilionē introductū: cūctis eiusdem regis polonie comitib⁹ polo
nis. s. ac ruthenis: lithwanis ⁊ tartaris dn̄i regis mathie tuz di-
gnitatis liberalitatez tuz sui directōem admirātibus ⁊ stupētib⁹:
delicata tractauit hospitalitate. Tādē abhinc rediēs castꝝ thur-
coꝝ sabacz denoīatū ad litus flumīs zaue ꝑ eosdez ex lignis t̄ra-
qz multū curiose ꝑforti opē p̄ꝑatū turribusq; ac fossatis ⁊ valli-
bus necnō milite nonmin⁹ munitū diro hijemis sub rigore obse
dit ⁊ expugnauit. Post hec delecti egregijq; milit⁹ ꝯflata ꝑopti
ma expeditōe rōnabili causa ducēte dominia romāoꝝ imꝑatoris
Frederici ī forti manu aggressus ē vbi licet pluries decertatū sit:
sꝑ tn̄ dn̄s rex triūphi gloria potit⁹: oēs pene ciuitates ducat⁹ au
strie in stiria quoq; ac ī chorinthia multas tutrici viro armisq; ⁊
opibus diuites ac muroruz ambitu ⁊ turriū crebritate pulcras et
fortes vi cepit castra munitissima expugnauit t̄rāq; ⁊ aquā earū-
dem regionū sue subdidit dn̄atōi: īter quas ⁊ ciuitates illas cele-
berrimas famosasq; wiennā. s. ⁊ nouā menioꝝ amplitudīe alti-
tudīeq; ceteris p̄stātiores ciuium dignitate ac ꝯsilio p̄claras re-
rum habundātia opulentas situs amenitate ⁊ tam ītrinsecis q̄m
suburbanis delicijs insignes: nulla omnīo homīuz etate ꝑ quē-
piā regum vel imꝑatorum expugnatas vi cepit. Splendidoq;
suoꝝ cum apparatu easdem ingressus ciuibus earundē sibi relu-
ctātibus post illaruz captiōem ex innata sibi clementia ⁊ pietate
in rebus ⁊ ꝑsonis peꝑcit: vnde ⁊ ciuitate wiennensi in eadē post
sui captiōem in laudem eiusdē dn̄i regis Mathie hoc carmē me-
tricum extitit editum.

Discite mortales nimis non fidere muris.
Menia quid valeāt capta wienna docet
Strēnua quid possit virtus ⁊ dextra regis
Exemplo monstrat clara wienna suo
O mirāda nimis placida clementia regis
Ledere non nouit vincere cuncta solet

Prefulgida rege de hoc p orbē fama volat ꝛ enſis illius vicinis regionibus terrori eſt: nec aliquādo machumetes ille magnus: cui⁹ framea pepcit nulli: vires regis hui⁹ cāpeſtrali certamīe tē-tare auſus fuit. Cū ꝛ de ſub caſtro Jaicza vt p̄miſſū ē deq3 mol-dauia eiuſdē ante gladiū fugerit vehemēter experſq3 ſui voti ſuā redierit in terrā: victoriosū quidē hūc hoiem reddidere fata: qua ꝓpter in ſuo⁹ gloriā facino⁹ hij verſus cōpoſiti fuere.

Sorte noua rediit hunorū clariſſima quondā
Tempore que fuit atile victoria regis.

Dom⁹ thauernicalis ꝛ mēſa regis hui⁹ tātis ornatib⁹ ꝛ eleno-dijs tātis appararib⁹ tātis ve aureis ꝛ argenteis nitet vaſis ꝛ po culis vt nullus regū hūgarie in hijs rebus tam glorioſus fuiſſe credat. Huic rei teſtimonio eſt nobilis illa dieta inter ipſū regē3 ac illuſtrē wladiſlaū regis polonie natu3 in ciuitate Olomucenſi celebrata: vbi idē3 dñs rex tātas rerū nouitates in gēmis ꝛ lapi-dibus p̄cioſis ac in auro ꝛ argēto vaſis. ſ. ꝛ poculis cetiſq3 men ſa⁹ ac domo⁹ regaliū ornamētis in multitudīe admirāda ꝛ iuiſa eiuſde3 ciuitatis in palacijs ꝛ plateis hūano viſui exhibuit intu-endas: vt quondā p̄ſa⁹ Babilonieq3 rex Alſucrus in mēorabili illo ꝓuinio ſuo ſui regni p̄rincipib⁹ vix tāra⁹ gloriā rerū oſtēdiſ-ſe cogitet. Innumerā aūt multitudiem ingenio⁹ bombardaru3 machina⁹ ceteroruq3 tormēto⁹ que ipſe dñs rex i ruinā hoſtiliū munitionū ꝛ caſtro⁹ in ſua expeditiōe deferre ſolet: quis enarra-re queat. Cū oīa ſemel vno ꝛ eodem i loco viſa ſint p̄ nemīem di-ci tū pōt qō ꝛ in hijs rebus oēs chriſtianitat̄ reges ſup̄grediat. Multa ꝛ varia de hoc rege narrāda eſſent que ſui p̄ magnitudīe p̄e nouitateq3 rerū vinacitate ſūt digna: ſ3 cū ſuo⁹ ingeniū faci-norū gloria ſingularē ſtilū ꝛ hiſtoriā maiorēq3 me p̄ter p̄conez expoſtulet: ea que rege de eodem amplius ſcribent: de temerita-te que me ad p̄miſſa exarāda coegit veniā rogitās: meis autori-bus linquo qui eadē ſtilo altiori dignioriq3 ꝓſequent omia p̄ti-culatim ꝓut acta fuere: ſ3 ꝛ ūimicicias que regem aduerſus roma no⁹ imp̄ato⁹em ꝓcitarūt plenius enarrātes.

Deo gratias.

Epistola magistri Rogerij in miserabile carmen su
per destructione regni Hũgarie per Tartaros facta
editũ ad Reuerendz dñm Johannem pesthemeñ.
eccleſie epiſcopũ feliciter incipit.

Jcet vt liqueat dñationi veſtre ingreſſus ⁊ ꝓceſ-
ſus tartarorꝝ hũgariã intrantiũ in ignomia cruci-
fixi pniciem stragẽqz nõ minimã populi christiani
ꝑsens opusculũ veſtro nomĩ reddi de geſtis ipſo
rũ ſine falſitatis amixtione collectũ qõ cũ diligẽtia
plegatis: multa quidẽ inuenietis in eo que meo ſubiacuerũt aſpe-
ctui plurimaqz ꝓprijs palpaui manib⁹ nõnullaqz a fidedignis
didici in quorꝝ illa fuerũt ꝑſentia ꝓpetrata: ſi aũt interdũ repietis
aliqua que ſenſui hoiuz cernanꝫ terribilia ⁊ horrẽda me ſcriptorẽ
⁊ res mĩme amirenꝫ: ſz gratias referãt regi regũ qui ſue oblit⁹ mi
ſericordie ſuo angariato populo nõ pepcit. Hã a regalibus ſedi
bus in extĩminij terraz ꝓſilientibus limo eorꝝ oculos nõ liniuit:
imo exacuit gladiũ velut fulgur viſitauit iniquitates eorꝝ nõ ĩba
culo ſz in virga ⁊ peccata nõ fomentis lenib⁹ quib⁹ ſuos ꝓſueue-
rat conſolari: ſz in verberib⁹ ⁊ in ira ſubſanãdo eos cũ irriguit ca
lamitas repentina: ſic ꝙ hũgaria plena populo ſedet ſola. O di-
ra crudelitas facta eſt hũgaria libera ſubtributo: ꝓchdolor non
fuit in tãto exitio qui ꝓſoleꝫ eã ex omibus caris eius. Rogo igit
⁊ affectuoſe depoſco: q̃ten⁹ cũ de vita ⁊ ipſorꝝ moribus atqz pug
na deſcribere voluerim vitatez: ſi de triſti materia ⁊ horrẽda flcbi
lis inire cõpulſus ſũ meſtos modos vos vel quiſqz lector rectaz
ꝓſcientiã falſis opinionib⁹ nõ ſupponant ꝙ ꝑſumptuoſa teme-
ritas patefecit aditũ illicitis auſib⁹ vel nocuis qz nõ ad deprehẽ-
ſionez cuiq̃z vel derogatiõem ſz ad inſtructiõem id potius exami
naui vt legentes intelligãt ⁊ ĩtelligentes credãt credentes teneãt
⁊ tenẽtes ꝓcipiant ꝙ ꝓpe ſũt dies pditiõis ⁊ tempa ꝓperant ad
nõ eſſe: ⁊ ſciãt cũcti hec me temere nõ referre ꝙ quiſquis ad man⁹
ipſorꝝ deuenerit tartarorꝝ ſi natus nõ fuiſſet melius eſſet ei ⁊ ſenti
et ſe non a tartaris ſz in tartaro detineri hoc refero vt exptus: fui
enĩ ꝑ tẽpus ⁊ dimidiũ tẽpis ĩnt eos in quo mori ſolatiũ extitiſſz ſi
cut ſuppliciũ fuit vita.

De intentione regis Bele v

Um bela rex hũgarie inter principes xpianos zelator katholice fidei nosceret adistar ꝓgẽitoꝝ suoꝝ stephãi: emerici: ladislai ⁊ colomani regũ qui scõꝝ cathalogo sũt ascripti inter alia pietatis opa que ipse in ꝓpatulo: vt bñfaciẽdi exemplũ p̃beret: ⁊ alia que ĩ ꝯclaui vt ora iniqua loquentiũ ꝯtra eũ obstrueret exercebat ĩ mẽte gessit assidue prauas ⁊ extraneas natiões ad gremiũ ecclie mr̃is attrahere vt aĩabus deo q̃z plurimis lucrefactis suã facilius deduceret lucrifactã ad eterna gaudia btõꝝ.

Qũo rex bela ĩtroduxit regẽ comanoꝝ ĩ hũgariaz.

Situr anno millesimo. CC. q̃drasimo secũdo ab incarnatiõe dñi sic euenit: ꝙ kuthen comanoꝝ rex ad dictuz regem solennes nũcios destĩauit: afferens se multis annis cũ tartaris pugnauisse ac obtinuisse duab⁹ vicibus victoriã ꝯtra eos: tertia v̇o vice cũ existeret impatus terrã suaz subito intrauerũt: ita ꝙ ipso habere exercitũ nequeunte eum dare terga opportuit tartaris sceleritatis: ⁊ sic magnã ꝑtem terre ipsius hoĩbus interemptis hostilit̃ destruxerũt ꝓpter qd̃ si vellet ipsũ suscipe ac ĩ lib̃tate tenere se ⁊ suos ꝑatus esset sibi subdere ac cũ ꝯsanguineis frĩbusqz ⁊ amicis suis rebusqz ⁊ bonis mobilibus omĩbus in hũgariã intrare ⁊ ipsuz in fide katholica imitari. Quo audito rex repletus est gaudio magno valde tuz ꝓ eo ꝙ talis princeps sibi q̃si par hacten⁹ sue se volebat subicere ditiõi tum qꝛ poterat ad effectum ducere p̃concepta lucrifaciẽdo tot aĩas iesu xpõ: ⁊ sic licenciatis nũcijs nõ mĩmis muneribꝰ honoratis ad dictũ kuthen regẽ trãsmisit suos nũcios ⁊ frẽs p̃dicatores cũ eisdem mãdans ꝙ ipsum ⁊ suos ꝑatus esset recipe ⁊ petita ꝯcedere iuxta sue bñplacitũ volũtatis: quid plura nũcijs hincinde sepius destinatis p̃dict⁹ kuthen cũ suis iter arripuit in hungariã veniendi. Rex v̇o ĩ potentatu mirabili vsqz ad ꝯfiniũ terre sue obui⁹ sibi fuit tot eximia ⁊ tot honores sibi ⁊ suis faciẽs ꝙ ab incolis terre illius a tp̃e cui⁹ nõ extabat mẽoria factum nõ fuerat neqz visũ: tandẽ cum ꝓpter multitudinẽ in loco comode morari nõ possent ꝓ eo ꝙ erat gens dura ⁊ aspa subdi nescia ne offenderẽt hũgaros vel offenderent̃ ab ipsis dabat eis de principib⁹ suis vnuz qui eos ꝯduceret ⁊ expensas omĩbus qui p̃ter ipsoꝝ familias circa q̃draginta milia dicebant̃ faceret exhiberi vsqz ad mediculũ terre sue.

Sequit̃ de odijs inter regẽ ⁊ hũgaros ⁊ primo de causa odij prima.

Um aũt rex comanoꝝ cũ suis nobilib⁹ ⁊ rusticis cepit hũgariã ꝑagrare qꝛ iumẽtoruꝫ hẽbant armẽta ĩfinita in pascuis: segetib⁹: ortis: v̓gultis: vineis ⁊ alijs hũgaros grauit̃ offendebant ⁊ qd̃ horribilius erat eis cũ essent siluestres hoĩes v̓gines pauꝑum abhoĩabiliter opprimebãt ⁊ thoꝝ potentiũ qñ comode fieri poṫat maculabant licet mulieres ipsoꝝ tãq̃ꝫ viles ab hũgaris ꝓstrarent̃: ⁊ si in reb⁹ vel in ꝑsona comanũ hũgarus offendebat statĩ de ipso fiebat iusticie cõplementũ: sic ꝙ alius similia facere nõ audebat: si v̓o a comano hungarus ledebat̃ sibi de ipso iusticia nõ fiebat: ⁊ si quando instare volebat ꝓ verbis interdum verbera reportabat: ⁊ sic inter populares ⁊ regem odiũ est generatum.

Secunda odij causa inter regem belã ⁊ hungaros

Icet disgressionẽ faciã aliquã: tñ vt legẽtes intelligãt ⁊ audiẽtes nõ ignorẽt: destructiõis hũgarie fundamẽtũ reuertar q̃ntotius ad stilũ ĩcepte materie ꝓsequendũ. Bone mẽorie rege andrea genitore isti⁹ bele regis mortis debito ꝑsoluente: subito rex cũ regni principib⁹ ⁊ nobilib⁹ vẽit albã regiã ciuitatẽ ⁊ ibi ꝑ man⁹ strigonieñ. archiepĩ ꝓut moris est regali diademate extitit coronat⁹: quosdẽ de suis baronib⁹ qui pr̃i adheserãt ꝯtra eum cõpulit exulare: quosdã carcerali custodie quos hr̃e potuit mãcipauit: quẽdaꝫ de maiorib⁹ Dionisiũ palatinũ priuari fec̃ lumine oculoꝝ: quedã aũt statuta ibidẽ faciẽs ꝓuulgari vt t̃ra malis hoĩbus qui habũdabãt plurimũ expurgaret̃ baronũ p̃sũptuosã audatiã reprimẽdo p̃cipiẽs ꝙ exceptis suis principib⁹ archiepĩs ⁊ epĩs si aliquis baronũ sedere ĩ sede aliq̃ in sua pñtia auderet debita pena plecteret̃: cõburri faciẽs ibidẽ ipsoꝝ sedes q̃s potuit ĩuenire: qd̃ cognati exulũ ⁊ captiuoꝝ amici sibi etiaꝫ timentes in posteꝝ ꝓ malo nõ modico habuerũt exinde int̃ eos scãdalũ ẽ ortũ.

Tertia odij causa ex hinc secuta est.

Reterea nobiles cũ cordis amaritudine referebãt qd̃ cũ ipsi vel ꝓgẽitores eoꝝ ꝯtra ruthenos: comanos: polonos: ⁊ alios ĩ expeditiõeꝫ a regib⁹ sepi⁹ essent destĩati ⁊ aliqui essent ibideꝫ gladio int̃empti aliqui fame mortui aliqui carceribus mãcipati ⁊ aliqui diuersis tormẽtis afflicti. Reges qui ꝓ tꝑe fuerãt reuertẽ-

tibus vel captiuoꝝ ꝑpinquis in recõpensatiõem ⁊ remũeratiõeꝫ ꝯgruã faciebãt villas possessiões ⁊ ꝑdia ꝯcedẽdo eis imꝑpetuũ possidẽda. Hic aũt nõ solũ eis nõ addidit aliquid sꝫ ꝯcessa ad ius ⁊ ꝑprietatẽ suiipsius sine diminutõe aliqua reuocauit: hic est dolor: hic è gladi⁹ qui trãsfixit aias hũgaroꝝ: nã qui erãt diuites et potẽtes ⁊ secũ hẽbãt multitudinẽ effrenatã vix se solos poterant sustẽtare.

Quarta odij causa iter regẽ belã ⁊ hũgaros

Tem sepius cõquerebãt ꝙ rex ꝯtra regni ꝯsuetudinẽ i depressionẽ eoꝝ ꝑut voluit ordinauit: qõ qualiscũqꝫ eminentie fuerint nobiles in sua curia negotiũ mouere aut sibi horeten⁹ loqui nequirẽt nisi supplicatiões cãcellarijs porrigerent ⁊ exide sinẽ negocij expectarent: ꝑpter qõ pleriqꝫ ꝑ mimo tantuꝫ in curia tenebant ꝙ equos ⁊ res alias ꝑ expensis expẽdere cogebãt ⁊ multotiens nõ expeditis negocijs recedebant: naꝫ cãcellarij vt dicebãt ꝑ eo ꝙ nisi p ipsos requisitos regi loqui potant deprimebãt ⁊ subleuabãt aliquos vt volebãt ꝑpt qõ illos suos reges cẽ generalit ⁊ publice fatebãt ⁊ regẽ aliũ nõ hre se dicebant.

Quita odij causa ex hinc orta est.

Oc aliud referebãt ꝙ ꝑter vel ꝯtra eoꝝ consilium ⁊ ad depssionem ⁊ cõfusioneꝫ eoꝝ Comanos adduxerat qõ patebat ex eo qꝛ qñ ipsi vocati vel nõ vocati ad curiã accedebant copiam videndi regẽ nõ hẽbant nisi a remotis ⁊ illi solũ ꝑ interpretẽ loqui hẽbant facultatẽ: et si minim⁹ Coman⁹ accederet statim patebat aditus intrabat ⁊ Comanos tã in sessionibus ⁊ in ꝯsilijs ⁊ in omnibus hungaris ꝓferebat ꝑpter qõ tanta indignatio erat eis ꝙ vix poterant tollerare: ⁊ licet nõ exprimerẽt ad ipsũ tñ bonuꝫ coꝛ ⁊ animũ nõ hẽbant nec ꝑ ipso pacis consilia cogitabant.

Responsio ad primam odij causam.

Autores aũt ⁊ fauentes regi iustificare ipsũ in omibus nitebant sic ad ꝓmissoꝝ singula respõdentes Comanis itroduct⁹ cũ ꝑ fidedignos ad regis notitiã pueniſſet: qõ ꝑ Comanos hungari graueret: principib⁹: baronib⁹: comitib⁹ ⁊ comanis omibus circa monasteriũ de kew circa Ticiam ꝯuocatis deliberatiõe diligenti cõmuni ꝯsilio est sanctitũ ꝙ nobiles Comanoꝝ cuꝫ suis famulis diuisim ꝑ singulas hungarie ꝓuincias mitterent ⁊ morã quilibet in ꝓuincia traberet sibi assignata: ⁊ ita cũ multi simul nõ

essent grauamẽ inferre hũgaris nõ valerent: ⁊ si coman⁹ hunga
rũ vel hũgarus comanũ offenderet: comites quib⁹ hoc sub pena
gr̃e regis iũctũ fuerat iusticiã facerẽt equialentẽ: licet comanis
hoc qõ separe deberẽt plurimũ displiceret: ⁊ sic ipsi postea sine of
fensione cuiusq̃ cũ suis tentorijs filtrcis iumẽtis pecorib⁹ terraz
vacuã hũgarie ꝑgrabant ⁊ cum essent multi ⁊ paupes inter eos
habebant hũgari de eis quasi ꝑ nihilo seruientes ⁊ sic status eo-
rum magis ad comodũ q̃z incomodũ erat eis. Cessare igit̃ debe-
bat in hoc maliuolentia populoꝝ.

Responsio ad scdam odij causam.

J rex mortuo gẽitore suscipiens gubnacula regni sui quos
dem de maiorib⁹ fecit questionib⁹ subici ⁊ tormẽtis sane mẽtis nõ
debet aliquis ãmirari: naz ijdẽ inter ipsũ regem ⁊ pr̃em suũ sepi⁹
seditiõem et scandalũ ꝓcurauerũt. Jta q̃ hincinde sepi⁹ militia
ꝯgregata dimicare adinuicẽ voluerũt nisi ꝓtenẽtes mediuz inter
eos essent pacis federa reformata. Cũ ⁊ ipse rex ad patris curiaz
accedebat: ijdez in nullo sibi penit⁹ deferebãt: imo dehonestare
ipsũ verbis ⁊ factis in q̃ntũ poterãt nitebãtur quod celari nõ põt
et ꝓtra vitã patris ⁊ filiorũ nequit̃ ꝯspirauerãt vt illis gladio int̃
emptis facilius quilibet possz de hungaria q̃m sibi ꝑ partes diui
serãt portionẽ sibi debitã sine cõditiõe cuiuslibet obtinere. Et cũ
ꝯcepta nequirẽt effectui mancipare. Aliud nequi⁹ cogitarũt duci
austrie lr̃as cũ certis pactis ⁊ ꝯditiõib⁹ destinando dño frederico
romanoꝝ impatori corã regni ⁊ hungariã dare ꝓmittebant: sed
nũcius in via capt⁹ regi fuit cũ lr̃is pñtat⁹ vnde ꝯseruãdo ipsos
ad vitã minima que sup̃ exaltat iudiciũ vsus est ꝓtra eos: si vo sta
tuit q̃ terra malis hoĩbus purgaret̃ quã iniquitatem ꝓtunet hoc
statutum: si sedes baronum cremari fecerit que iniquitas fuit ista
nũquid debẽt dñi subdit̃ cẽ pares: igit̃ nõ erãt iusti hũgari ĩ hac
ꝑte.

Responsio ad tertiam odij causam.

Et tertia causa odij regẽ taliter excusabãt est oĩbus nõ igno
tum: qõ. lxx. duos habet hungaria comitatus: hos reges
hungarie bene meritis ꝯferebant ⁊ aufferebatur sine iuria possi-
dentis. Ex his comitibus hẽbãt õlicias diuicias ⁊ honorcs po-
tentiã altitudinẽ ⁊ munimen: sz ꝑ ꝓdigalitatem quorũdẽ ꝓgeni
torũ suoꝝ iura comitatuũ erant adeo diminuta vt meritis ⁊ imeri

tis ꝑsonaꝝ nō discussset eisdem possessiones villas ⁊ p̄dia ad comitatus ptinētia in ꝑpetuū ꝓtulerant: ex quo viros comites nō hēbant ⁊ cū incedebāt simplices milites ꝓpter diminutiōem comitatuū putabāt. Qui aūt potētiores erāt sicut thauarnicoꝝ qui ⁊ camerariꝰ dī ac dapiferoꝝ pincernaꝝ necnō agazonuꝫ magr̄i ⁊ ceteri qui hēbant in curia dignitates: exinde in tantum incrassati erant q̄ reges ꝑ nihilo reputabāt. Hic aūt cupiens reintegrare coronā que pene parue potētie facta erat: licet plurimis displiceret: male tū alienata studuit reuocare ad ius ⁊ ꝓprietatem comitatuū tam a sibi ꝓtrarijs q̄ꝫ a suis licet nō faciendo iniuriaꝫ alicui iure suo in oībus vteret: tū de regalibus bonis bñ ac fideliter seruiētibus remuneratiōem congruā fauebat: vnde vsus fuit iure suo: cessare debebat maliuolentia hungaroꝝ.

Responsio ad quartā odij causam

Vm esset ꝓpter diuersitates multiplices ⁊ ritus diuersos pene totū regnū hungarie deformatuꝫ ⁊ rex ad reformatiōem eiꝰ totis viribꝰ anhelaret ⁊ implicitus rebus arduis nequiret singulis audientiā beniuolā exhibere duxit deliberatōe ꝓuida statuēdū q̄ negocia suoꝝ regnicolaꝝ deberēt adinstar romane curie ꝑ petitōes in sua curia expediri suis cancellarijs ita mandans q̄ ꝑ se leuia ⁊ simplicia negocia expedirent q̄ntotius possent ad suum auditoriuꝫ ardua ⁊ grauia p̄ferentes: hoc ideo faciebat vt negocia finē debitū velocit̄ sortiret̄: sꝫ maliuoli q̄ ad leuamē oppressoꝝ fuerat ad inuentū ad iniquū compendiū retorquētes nodom in stupa ⁊ pilū in ouo inuenire mendaciter satagebant.

Responsio ad quintā odij causam.

Llud asserebāt penitꝰ falsū q̄ rex itroduxisset comanos ad depressionē ⁊ odiū hūgaroꝝ: sꝫ solū ꝓpt̄ hoc vt cultꝰ diuini nomīs in hūgaria suis tpibus augeret̄: ⁊ sic q̄ñ ipsū aduersus inimicos corone guerraꝫ hr̄e ꝓtingeret ꝓtra eos cū eis fortiꝰ ⁊ durius dimicaret. Si aūt comanos plusq̄ꝫ hungaros honorabat: hoc ipsi egreferre nō poterant nec debebāt: nam dicebat regiā dignitatem introductos hospites honorare: maxime cū hoc eis ꝑmiserit iuramento ⁊ ipsum in fide sua cepint imitari: ⁊ cum essent eis hungari odiosi solum regem hēbant in hungaria ꝓtectorē. Mā kuthen rex comanoꝝ ꝑ regem ⁊ q̄ꝫplures alij ꝑ maiores ⁊ nobi-

les regni fuerant baptizati: ita q̄ iam cū hungaris ꝓnubia cōtra hebāt: ⁊ si rex eis fauorabilis nō fuisset ipsi in hungaria nō stetis sent: auditis aūt hincinde ꝓpositis scriptor finē hui⁹ negocij nō imponit lector si valeat causam terminet iusticia mediañ.

Interloquiū ad ꝓtinuandam narratiōem.

Is interpositiōibus expeditis: scriptor stilū dirigit ad tractandū incepte materie prosecutōez: ⁊ si qui ipsū lingua mordere voluerint toxicata dicentes q̄ interpositiones huiusmodi nil ad rem ptinerent ⁊ bene poterat esse sine illis: non est verū qr hec discordia potissim⁹ fomes fuit q̄re hūgaria sic velocit̄ ē destructa.

De wulgari hungaror̄ opinione.

Anno igit̄ dñi euoluto hungaria ad regē i maliuolentia existente circa natiuitatez dñi fama fuit: qō confinia hungarie ruscie ꝓtinua tartari deuastabāt: ⁊ qr rex de hoc per suos nūcios certus erat ad custodiendū portā ruscie que mōtana dicit̄ p quā in hūgariā patebat aditus misit maiorē suū comitē cum exercitu palatinū ⁊ fecit p totam hungariā ꝓclamari: qō tam nobiles q̄z qui seruientes regis dicūt̄ q̄z castrenses ⁊ ptinentes ad castra supius noīa ta se ad exercitū ꝓpararent vt essent qñ rex mitteret ꝓparati. Cū aūt hoc p totam hungariaz clamaret̄: hungari p nimio gaudio non credebant: asserentes q̄ de tartaris multotiēs insonuerat ta lis rumor: ⁊ sic semp viderāt illum esse nullū: vnde dicebāt mul ta renascent̄ que iam ceciderē: alij asserebant q̄ quidez de ꝑlatis ecclesiar̄ rumores huiusmodi ꝓcurabāt ꝓ eo q̄ tunc tpe romaz nō irent ad ꝓcilium vocati a romano pontifice celebrandu: ⁊ talis opinio erat eis. Fuit tñ omībus manifestū qō vgolinus cōmeñ. archiepūs ꝓ se ac quibusdem suffraganeis suis venecias miserat ꝓ galeis ⁊ fuerunt p regē ꝓtra voluntatē eor̄ ab itinere reuocati: alij vo q̄z plurimi fatebant̄ vt haberent de rege materiaz obloquendi qō comani societatez ꝓtraxerunt cum ruthenis vt simul ꝓtra hungaros a quibus multa mala pcepant ⁊ sepius destructi fuissent dimicarent: ⁊ ꝓpter hoc pluſq̄z p annuz eos ꝑdictus kuthen cuz suis ꝑuenerat vt ꝓditiones terre adisceret ⁊ linguā faceret sibi notam: ⁊ cum introitū illor̄ pciperet pugnā inpet ꝓtra regem: ⁊ sic facilius illi portam poterāt obtinere ⁊ ad ipsius kuthen auxiliū festinare ⁊ ita citius aliquā ptem hūgarie po

terant deuastare gaudendo ꝛ mordẽdo regẽ ꝓ eo ꝙ comanos introduxerat vt supius est expressũ: ꝛ in hac opiniõe ꝗz plurimi cõcordabãt.

De ꝯsilio regis ꝯtra tartaros.

Um ergo postmodũ versus ꝗdragesimã ꝑgeret iter suũ magis ac magis fama huiusmodi crebrescente rex ad ꝗndam villã que Buda dicitur sup rippam danubij positaz in qua consueuerat quadragesimã celebrare ꝓ eo ꝙ dicebaꝫ locꝰ cõmunior ꝓperauit: ꝛ archiepis epis ꝛ alijs regni maiorib9 cõuocatis deliberabat assidue qualiter posset de tanto negocio ꝓuidere: monens ꝛ ortans eos sepius ꝙ quilibet haberet suos stipẽdarios milites ꝑpatos: kuthen vo qui cum vxore filijs filiabus ꝛ quibusdẽ suis maioribus tanꝗz suspectus ꝛ sceleris ꝯscius a rege fuerãt ꝙocati: cõmuni delibato ꝯsilio curialit ne possent manus ipsoꝝ effugere: custodie fuerunt mancipati.

Quid fecit rex bela cũ ꝑ palatinũ de introitu tartaroꝝ certificatus fuit.

Irca vo mediũ ꝗdragesime venit ad regez cursitando vnꝰ de militibus palatini exꝑte ipsi9 referẽs ꝙ iã ad portã ruscie ꝑuenerant ꝛ indagines destruebãt ꝛ nõ credebant ꝙ palatinus posset eis resistere nisi rex mitteret sibi auxiliũ festinũ: rex adhuc incredulus secum armatos milites nõ hẽbat: ꝛ dũ in anxietate huiusmodi ꝑmaneret ꝗrto die postea venit idem solus qui nocte dicꝗz cursitauerat palatinꝰ dicens: ꝙ duodecimo die intrãte marcio in porta ꝯgressuz habuerat cũ eisdem ꝛ suis pene oĩbus sagittis ꝛ gladijs crudelit trucidatis cũ paucis euaserat ꝛ que facta erant sibi venerat nũciare: ſz licet rex de malis rumoribꝰ nõ modicũ obstuperet licẽciauit tñ archiepõs epõs ꝛ alios suos comites ꝛ barones eis ꝑcipiens firmit ꝛ districte vt quilibet agregata sibi milicia iuxta posse rediret ad ipsũ sine dilatiõe tempis festinaret ꝓut vrgens necessitas ꝛ manifesta vtilitas exigebat: ꝛ ꝑcepit magistro stephão epõ waciẽn. orodicñ. ꝛ sancti saluatoris chanadiẽn. ꝑpositis ꝙ ad regiã festinãter accederẽt ꝛ ad ꝯfiniũ austrie ꝓperarẽt ibidem finem huiꝰ negocij expectantes. Itẽ ꝑ suas lr̃as rogauit ducez austrie ꝙ ad ipsũ accederet festinãter: ꝛ iussit comanis oĩbus ꝙ venire ad ipsũ aliquatenꝰ nõ differrẽt. Ipse enĩ de strigoniẽn. ꝛ albẽn. ciuitatibꝰ que ad vnã tantũ dietã distabãt exercitu ꝯgregato con-

festim trāsiuit danubiū in magna ⁊ ditissima theutonica villa que
pesth dr̄ Bude opposita ex alta pte danubij morā traxit suos ibi
dem cū exercitu expectans principes comites ⁊ barones.

Alia interlocutio.

Ater ⁊ dñe aduertite reuerēde: ⁊ qr cuz multa simul occur
rerint nequeūt dici simul. Oportet igit̄ q vno dimisso ne
gocio in dicendo aliud assūmatur.

Sequitur rursus interlocutio.

Otate itaqz noia dñoꝝ tartaroꝝ ⁊ q̄liter ītrauerūt in hun-
gariā ⁊ astuciā eorūdem qr nō dimittet̄ indiscussus articu-
lus quin quilibz sensus debitus imponat̄.

Nomia regū tartaroꝝ in hūgariā intrātiuz.

Ex regū ⁊ domin⁹ tartaroꝝ qui hungariā intrauerūt Ba
thus suo noie vocabat̄: rector erat sub ipso in milicia po-
tentior Bochetor appellatus. Cadan in ꝑbitate melior dicebā-
tur. Coacton. Seijcan. Peta. Hermeus. Cheb. Ocadar maio-
res reges int̄ tartaros censebāt̄ q̄nq̄z essent int̄ eos alij reges q̄z-
plurimi principes ⁊ potentes: qui cū quinquies centenis milib⁹
armatoꝝ regnū hungarie inuaserunt.

Quō tartari ruscią ⁊ comaniā destruxerūt.

Ic aūt q̄ndo ruscią ⁊ camoniā totalit̄ ⁊ vnanimit̄ destruxe-
rūt retrocedētes ad q̄ttuor vel quiqz dietas ītacta ꝓsinia hū
garie ꝓtinua dimiserūt vt cū reuerterēt̄ tā ꝑ equis q̄z ꝑ se victua
lia inuenirēt ⁊ rumores ad hūgaros mīme puenirēt. Cū quidē vi
ctualia dictoꝝ regnoꝝ ꝓsumpsissent ⁊ hungariā ꝑponerēt occu-
pare. Bathus maior domin⁹ dimissa tota familia sol⁹ cū suis mi
litib⁹ ⁊ non multꝭ ad dictā portā ruscie que ꝑpior erat ad locū in
quo rex ꝓgregabat exercituz recto tramite ꝑperauit ⁊ expugna-
to exercitu comitis palatini eandem portam obtinuit ⁊ intrauit.
Peta rex ꝑ poloniā dirigens gressus suos vno ab ipso de duci-
bus polonie int̄fecto ⁊ destructa wratislauia ciuitate nobilissima
et strage facta mirabili: ac in terrā ducis Morauie alijs ducibus
prestare sibi auxilium nequeuntibus simili crudelitate ꝑuadens
ad portā hungarie festinauit. Rex cadan inter ruscią ⁊ camoni
am ꝑ siluas trium dierum habens iter siue viam perucnit ad di-
uitem Rudanam inter magnos montes positam theutonicoruz

villam regis argentifodinã in qua morabaꝫ inũera populi multitudo: ſꝫ cũ eſſent hoĩes bellicoſi ⁊ armoꝝ penuriã nõ haberent audito ipſoꝝ aduentu extra villã ꝑ ſiluas ⁊ montes eis obuiã exierũt. Cadan vo reſpiciens multitudinẽ armatoꝝ terga dedit fingens fugã ante eos tunc populi cum victoria reuertentes armis depoſitis inebriari vino ꝓut theutonicorũ furia exigit incepunt ſed ipſi tartari ſubito venientes cũ foſſata muros ⁊ munitiões aliquas nõ haberẽt: villam ex multis ptibus intrauerũt: ⁊ licet hĩc inde fieret magna ſtrages videns populus ꝙ eis reſiſtere nõ valebat ſe ad fidem eoꝝ totaliter reddiderũt: ſꝫ Cadan ſub ſua protectione villa recepta Ariſcaldũ comitez ville cũ electis ſexcẽtis armatis theutonicis ſuis militibus aſſociauit ſibi venire cũ eis iꝫcipiens citra ſiluas. Bochetor aũt cum alijs regibus fluuiuz qui zerech dicit tranſeũtes ꝓuenerunt ad terrã. Epiſcopi comanoꝝ ⁊ expugnatis hoĩbus qui ad pugnã ꝓuenerant cepunt terrã totaliter occupare. Reuertar igit ad regez hungarie qui erat in dicta villa peſth vt proceſſus eius plenius deſcribat.

Qualiter tartari ꝓceſſerũt poſtꝙz portã habuerũt

Oſtꝙz aũt maior dñs Bathus portã habuit: cepit villas cõburrere ⁊ ſuus gladius nõ parcebat ſexui vel etati ⁊ ad regem ꝙntum poterat feſtinabat: ⁊ cuz prope ad peſth ad mediam dietam ante dominicã de paſſione domini die veneris ꝓ ueniſſet: ſtatim quoſdez vſqz ad villam miſit cõburrendo interficiendo prout eis innata malicia mĩſtrabat: ſequenti die miſit alios vel eoſdem qui pagebãt ſimilia vel peiora: ſꝫ rex exire ad eos ⁊ aliquos ad faciendũ ꝓgreſſum nullatenus dimittebat ⁊ illi duz credebant ire reuertebãtur: ⁊ dum putarent reuerti iteruz veniebant diem in ludo totaliter expẽdentes. Cunqz die domico facerẽt illud idez vgolin⁹ coloceñ. archiepũs hoc graue ferẽs ꝙz plurimũ: qõ quidẽ ꝙſi põdones tot bonos hoĩes ꝓfundebãt ⁊ grauiꝰ ꝙ rex ſibi ⁊ ſuis puſillanimꝰ videbat. Propt qõ ꝓtra mãdatum regis cum paucis de ſuis foras exiens ꝓgreſſum habere voluit cum eiſdem: ſꝫ illi terga vertentes paulatim retrocedere inceperunt: hoc archiepiſcopus intuens incepit eos equorum inſequi pleno curſu: tandem terra paludoſa repta illi huc velocius trãſierunt paludẽ: archiepũs non aduertens cũ proximus illis eſſet

festinus intrauit cum esset cū suis armoꝝ pondere pressus transire vel retrocedere nequierunt: sꝫ illi ad eos velocius reuertentes circūdederūt paludē ⁊ in ipsos sagittas velut pluuia emittentes eosdē ibidē totaliter necauerūt: cū trib⁹ aut q̄ttuor euadēs archiepūs sic ꝯfusus remeauit ad villā nō modicā irā hūs tā de suis ꝓditis q̄ꝫ de eo q̄ rex nō fec̄ aliquē in sui subsidiū ꝓperare.

Quō fuit destructa ciuitas waciēn.

Dñica de passiōe ps exercitus Bathi regis regū accessit ad waciā ciuitatē positā sup rippā danubij ad mediā dietam ꝓpe ad villā pesth in q̄ rex cū exercitu morabat: ⁊ capta ciuitate peni tus ⁊ ōbellata qui ad eccl̄iaꝫ ⁊ ad pallacia eccl̄ie que erāt q̄si castꝝ munita recursū habuerāt tā de ciuitate q̄ꝫ de circūpositis villis in nūera populi multitudo eos virilit̄ expugnauerūt ⁊ thezauro ecclesie hīto canonicos ⁊ alias p̄sonas dñas ⁊ puellas q̄s voluer̄t intimere gladio ⁊ ī igne totalit̄ cremauerūt: ⁊ ita ī dñica de passio ne waciēses passi sūt vt cū dño iesu xp̄o ꝑtē habere mererent̄.

Quō dux austrie insultū fecit in tartaros.

Lud nō est aliq̄lit̄ obmittendū qō dux austrie rogat⁹ a rege veneratꝫ cū paucis tanq̄ꝫ facti nescius ⁊ ī ermis ⁊ cū aliqui ex tartaris ad villā pesth more solito adueniss̄ent armis ⁊ equis sibi assūptis obui⁹ eis fuit: ⁊ cuꝫ simul ꝯgregi debuiss̄ent illi terga dātes ꝓut assueuerūt abiebāt: sꝫ dux submisso equo subdēs caldātes ꝓut assueuerūt p̄cuciēs eū cū lācea taliter q̄ lācee hasta fracta de equo ipsū ꝓstrauit ad trā: alteri vō ipsoꝝ canesio id est macta de equo ipsū ꝓstrauit ad trā: alteri vō ipsoꝝ canesio id est maioꝛi volēti ꝓstrato succurre armato more iuxta sellā ꝯfesti arrepto mucrone vno ictu brachiū illi⁹ amputauit: qui statim de sella corruens expirauit: alijs in fugā ꝯuersis ꝓstratū cepūt ipsū vinctū cū equis ad exercitū adducētes ꝓpt̄ hoc hūgari assumpta materia exprobrare regē ac exaltare ipsū ducē vnanimit̄ inceperūt.

Quō kuthen rex comanoꝝ extitit interfectus

Amqꝫ publica fama esset qō kuthen qui cum suis vt dictū est ꝓpe ad regem in custodia tenebatur esset tanti sceleris non īmunis: ⁊ adhuc qui venerant comani non tartari credebantur clamabat totus populus contra eum moriatur moriatur ipse est qui destructionem hungarie ꝓcurauit ꝓ ipso regi sepius exprobrantes dicebant: pugnet rex noster qui comanos in nostruꝫ

odiū introduxit: alij clamabant pugnet rex cū illis quibus nra p
dia sunt collata. Rex exprobratoibus frequēter auditis misit ho
miem ad kuthen q ad ipsum accedere nó differret: sz kuthen qui
crebro acclamationes ppli audiebat timēs penā licet esset imūis
a culpa mādauit regi q ad ipsū neqqz accederet nisi sibi talez ho-
minē destinaret cui esset potētia ipsū ad eūdē ducem ac ipsū eruere
de manib9 pplorū hoc regi nūcio referēte clamor fact9 est magn9
in pplo moriat moriat ac sic subito hūgari t Theutunici armati
ītrātes pallaciū i quo erat violēter ad ipsū accedere voluerūt ku-
thē vo cū suis arrepts arcub9 t sagittis ad se ipsos accedere nó si-
nebant sed pplorū multitudine accedēte ceperūt eosdē t cūctis in
instāti capitibus amputatis ea in populos p fenestras de palla-
cio ꝓiecerūt. Quidā āt volūt hoc facin9 duci austrie iputare ab
alijs vero de mandato regis dr esse factū: tñ postqz ꝓcerto ē cō-
ptum q kuthen hui9 nequicie est exps: asserūt hoc verisimile nó
esse q rex qui ipsum de sacro fonte leuauerat t securitatem sibi de
derat pstito iuramento tantū facin9 ppetrasset: nolo quidē ego q
liter hoc actū est diffinire: diffiniat ille qui nouit t penam vel gra
tiam vnicuiqz iuxta opa sua reddet.

Quid fecerunt Comani audita morte regis ipsorū t qualiter rex Bela contra tartaros ꝓcessit.

Artaris itaqz die noctuqz in circuitu villas cōburrētib9
instabat Coloceñ. archiepūs apud regē vt exiret cū ex-
ercitu contra eos. Igit duce austrie recedente maxie cuz
maior regni exercitus aduenisset: t sic rex cū exercitu mot9 exiens
incepit paulatim ꝓcedere ꝓtra eos. Cunqz comani vocati ꝓtra
tartaros vbicunqz essent in regis subsidium vnanimiter aduenī-
rēt audita morte sui dñi kutheni turbati sūt grauit t cōmoti quid
deberent agere ignorantes. Cum aūt rumor de morte eiusdem in
crebruisscz hūgari villani odiosi eis vbiqz ꝓtra eos īsurgere cepe
rūt spoliādo inficiēdo eosdē sine aliqua pietate: qui cū talit inspi
cerent se peremi: insimul ꝓgregati non solum se deffendere ince-
perunt sz villas cōburrere t rusticos viriliter expugnare.

Quō euasit chanadieñ. epūs manus Comanorū.

Ed cū Bulzo chanadieñ. epūs t nicolaus filius Bore
cum nobilibus multis vxores filios t filias t familias

ad ptes supiores ꝓducerent. ⁊ postmodū ad regis exercitus festi
nantes accederent obuiantes Comanis inceperūt pugnā duris-
simā ꝓtra eos ⁊ eis resistere nequeūtibus sūt q̄si oēs gladio inter
empti: epūs tñ cū paucis in curru iacens infirm⁹ dū pugna fieret
est lōgius asportat⁹. Comani vo vt tartari trā postmodū destru
entes ⁊ ꝓueniētes i vnū: ex ista pte danubiū trāsierūt ⁊ sic destruē
do iceperūt ad marchiā ꝓperare. Illi āt de marchia hoc sciētes
ꝓuenert in vnū ⁊ eis obuiā exeūtes ꝓgressū cū eis i finibus mar-
chie habuert ⁊ supati ab eis pueniebāt vn⁹ aliū fugiendo ⁊ sic co
mani cepunt marchiā nequit expugnare morte sui dñi crudeliter
vindicātes. Mā cū in t̄ficiebāt būgaros sic dicebant: būc ictū suf
feras pro kutheno ⁊ destructis melioribus villis. s. franka villa
senatoria sācti martini ⁊ alijs ⁊ recepta multa pecunia equis ⁊ pe
coribus destruendo terrā in bulgariā transierūt.

Quō waradien. epūs ꝑ tartaros extitit deceptus.

Enedictus quidē waradien. epūs ꝑ se de mādato reg⁹ ma
gno exercitu ꝓgregato ⁊ volens in ipsius subsidiū accede-
re itellexit q̄ Tartari ciuitatē agrien. destruxerāt hoibus de ciui
tate ⁊ alijs qui ad defensionez ipsius ꝓuenerant: alijs cōbustis:
alijs gladio interemptis: spolia thezaurum epi ⁊ ecclesie exinde
asportabant: vnde sūmens audaciā pro eo q̄ paucis diebus ela
psis ꝓgressum cū paucis eorum habuerat ⁊ p̄ualuerat ꝓtra eos:
incepit post ipsos dimisso exercitu festinare vt sibi posset fragmē
ta colligere ne pirent. Hoc tartari p̄scientes finxerunt scire lon
gius ⁊ steterunt: ⁊ cum haberēt equos plurimos ⁊ ipsi pauci exi
stterent figmenta talia ordinauerūt. Fecerunt aūt laruas ⁊ mon-
stra q̄z plurima ea sup equos vacuos tanq̄z si essent milites ordi-
nando: ⁊ equos illos sub quadē monticulo paucis cū eis relictis
seruiētibus dimiserūt mandātes eisdem vt cū ipsi cū būgarie in-
grederent ad pugnā ipsi exirent acie ordinata ⁊ paulatim proce-
derēt versus eos ⁊ ipsi in planicie hungaros expectabant. Qui-
bus adueniētibus boch comes ⁊ quidē alij qui de melioriḇ⁹ mi-
litibus būgarie putabant qui cum epō venerant ipsis visis ha-
benis equoz dimissis ꝓgressum habuerūt durissimū cum eisdem
⁊ cū essent tartari nūero pauciores terga eis dare fingentes vsus
monticulum retrocedere incepunt ⁊ dum ipsi cum laruis exierūt

sub monte ⁊ vt condictũ erat acie ordinata hũgari hoc videntes ⁊ opinantes eis insidias factas terga dederũt ⁊ fugã velocit̃ inierũt. Tartari aũt mox in illos ꝯuersi illos sequebãt̃ eosdẽ ꝓstrando int̃ficiẽdo ꝓut nequi⁹ crudelitates pot̃ant exercere: epũs aũt cũ paucis reuersus est waradinũ ⁊ aliquantula mora facta collectis aliquibus militibus transiuit danubiũ ⁊ euasit.

De infelici bello regis Bele cũ tartaris cõmisso.

Unqꝫ rex vt dictũ est egressus de villa pesth ꝓgrederet̃ ꝯtra tartaros cũ multitudĩe armatoꝝ: illi de cõbustiõib⁹ villaꝝ reuersi ⁊ subito ĩ simul ꝯgregati ꝑ viã ꝑ quã venerãt retroibãt: ⁊ sic̃ isti paulatim ꝑsequebãt̃ eosdẽ sic ⁊ illi tãtũ ante ipsos se fugere simulabãt ⁊ cũ ad quãdẽ aquã que Saijo dicit̃ que nõ multũ lõge de agrieñ. ciuitate fluit ⁊ ĩtrat Ticiã ꝑuenissẽt post aque trãsitũ que fiebat ꝑ pontẽ castrametati sũt ⁊ steterũt ponẽtes in ponte custodes qui noctis vigilias custodirẽt. Tartari quidẽ post transitũ eiusdẽ paludis circa aquã se ĩ planicie posuer̃t ⁊ cũ aqua magna existeret ⁊ lutosa ꝙ non erat eis crudelitas ꝙ sine põte trãsit⁹ alicui esse posset. Rex suos ĩterim hortabat̃ vt ad pugnã virilit̃ se haberẽt vexilla nõ pauca manu ꝓpria maiorib⁹ assignãdo: hũgari aũt hẽbant hec oĩa inderisũ de multitudĩe ꝯfidentes: ad pugnã tñ ꝓpt̃ rõnes suꝑius assignatas cor ⁊ animuꝫ nõ hẽbãt: volebãt quidẽ ꝙ rex ꝑderet vt ipsi chariores postmodũ haberẽt̃ credẽtes plagã huiusmodi ꝑticularẽ quibusdẽ ⁊ non omĩbus generalẽ sicut audierãt qñqꝫ in hũgaria esse factum: naꝫ intrabant Comani subito ⁊ aliquã ꝑteꝫ terre anteq̃ꝫ ꝯuenirẽt hũgari destruebant festinantes postmodũ ad recessum ⁊ interdũ hũgari ijdem de Comania faciebant sꝫ non sic quia hec vltima primis minime respõderũt: tamẽ mille milites omni nocte ad custodiam exercitus ponebant̃. Quid plura tartari vadũ inueniẽtes longe ab exercitu ⁊ vna nocte vnanimit̃ trãsierunt ⁊ in aurora totũ regis exercitũ circumdãtes sagittas emittere in exercituꝫ sicut grãdines inceperunt. Hũgari v̓o ⁊ quia fuerunt taliter occupati ⁊ illoꝝ p̃uenti astucia cum armati equos suos ascendebãt nequibãt milites suos dños: ⁊ dñi suos milites inuenire ⁊ cuꝫ ad pugnã accederẽt tepide ac remisse accedebãt tãta erat crebrosa emissio sagittaꝝ ꝙ fere vmbrã pugnãtib⁹ faciebãt: ⁊ sagitte sicut locuste

ꝛ bruccus ꝯgregatim vadunt ꝑ aera volabāt ꝛ sic sagittaꝝ ictus
mīme sufferre valentes infra circuluꝫ exercitus retroibant. Rex
vo acies non poterat ordinare ꝛ si mixtim ex quacunqꝫ ꝑte ibant
hungari ad pugnā illi eis cū sagittis obuiam venientes ipsos īfra
exercitū retrocedere faciebant: ita ꝙ ipsi ex calore nimio ꝛ angu-
stia maxīa ad tantā lascitudineꝫ venerant ꝙ rex ꝛ coloceñ. archi-
epūs qui anxij formidabāt nec minis neqꝫ adulatiōib⁹ ac moni-
tiōibus iā ad pugnā poterāt aliquos destiare ab aurora vsqꝫ ad
meridiē in tali angustia existētes: tandē iam cū deficere viderēt:
dux coloman⁹ frat regis cū suis quos i tāta p̄ssura hr̄e potuit cō
flictū durissimū ex vna ꝑte exercit⁹ habuit cū eisdeꝫ pugne ꝑ mag
nū spaciū diei insistēdo: ꝛ dū crederet se ꝑ residuā exercit⁹ ꝑtē ad-
iuuari decept⁹ est. Nā cū ex altera ꝑte ad pugnaꝫ plurimi ire cre-
derent nō tñ ad pugnā ibant: sꝫ tartaris vltro parū secedentibus
illis ꝑ sui mediū viam absqꝫ aliquali sagittarū emissione dabant
Quare hūgari plures ꝛ plures tali via potiti ab exercitu se sub-
trahebāt ꝛ q̄nto plures trāsiebant tanto latior via ꝑ tartaros il-
lis dabat: ꝛ in tanto ꝯflictu nō erat rumor vel vbū aliqō int cos
ꝛ cum rex illos ad ꝯflictum ire crederet ipsi exibant ad fugā poti⁹
qꝫ ad pugnā. Tartari vo expectantes regis exercitum nullate-
nus se mouebant: ꝛ cū iam de multis ptibus exercitui regio exit⁹
pateret: rex ab illis incognit⁹ cū paucis viā habuit vsus siluam.
Dux aūt coloman⁹ direxit ꝑ aliā ꝑtem exercit⁹ suū iter die noctu
qꝫ in equis plurimis vsqꝫ ad dictā pesth nō ꝑ viā publicā ꝑ quā
hūgarica natio lubricabat sꝫ ꝑ deuiuꝫ laxatis equoꝝ habenis ad
portā danubij festinabat ꝛ q̄ꝫq̄ꝫ a Burgēsibus rogaret vt mo-
lā faceret quousqꝫ saltem pararent naues ad transitū dñarū vxo
rum illoꝝ teneri tñ nō potuit nec ad id induci: dicebat enī ꝙ de se
quilibet cogitaret: aduentū enī p̄sequentiū metuens solus confe
stim trāsiuit ꝛ fugit in Simigiū ad quendē locuꝫ qui dicit segusd
ꝛ licet burgenses de pesth cū familia ad transitū festinarent p̄ius
tñ supuenerūt tartari ꝛ qui nō fuerunt in danubio suffocati de bur
gensibus extiterunt gladio interempti.

De fuga episcopi quinqꝫ eccleſiensis.

Nuēs āt bartholome⁹ epūs quīqꝫ eccl'ieñ. destructōem
exercit⁹ ꝛ aduertēs ꝙ quidē de tartaris in exercitū irruētes castra

plurima cõburrerẽt similiter nõ p viã publicã sz p campũ cũ mul tis militib⁹ fugã inijt: ⁊ cũ pauci de tartaris equos post eos mit terent pleno cursu Ladislaus comes qui ad regem multis vexil lis extensis cuz sua milicia veniebat nil de gestis ipsis p̃sciẽs su puenit epũs hũgarica vexilla cognoscẽs ad comitez declinauit: tartari vo multitudinẽ aduertentes abierũt retrorsum ⁊ alios in sequi curauerũt: ⁊ sic ipse comes cum epõ abeuntes ab ipsoꝝ ma nibus euaserunt.

De episcopis ⁊ alijs clericis in dicto bello ĩterfectis

Et fugientib⁹ quoqz p amplã viã versus pesth ⁊ i exer citu remanẽtib⁹ facta est tãta strages tot milia sũt hoiuz inꝛempta q̃ estimatio fieri nõ valet nec referentibus fi des ꝓpt inũerã cladez leuit adhibet: maiores tñ de clericis ceci dere mathias strigonien. archiepũs quẽ rex tũ ꝓpt fidelitatẽ tũ qz i simul nutriu erãt magis diligebat ⁊ ci⁹ cõsilijs magna sub cõ fidentia ĩ rebus arduis vtebat: vgolin⁹ colocen. archiepũs no bilissima ort⁹ ꝓsapia magna ⁊ ardua mũdi negocia obmissis mi nimis disponens: hic erat sub cui⁹ fiducia nobiles hũgarie respi rabant: hic erat sub cuius fiducia maiores ⁊ mediocres hũles se reddebãt: georgi⁹ epũs Jaurien. qui ⁊ nobilis fuit morib⁹ ⁊ pi tus scientia lr̃az. Reynoldus vltra siluanus epũs et ecclesie ni trien. epũs qui fuerat laudabilis vite ⁊ morũ honestate p̃clar⁹: nicola⁹ scibinien: p̃posit⁹ regis vicecãcellarius nobilib⁹ natali bus ort⁹ qui vnũ de maioribus anteq̃z se necis necessitati subice ret cruentato gladio iugulauit. Eradi⁹ archidiacon⁹ Bachien. magister albert⁹ strigonien. archidiacon⁹ qui circa fluenta iuris p̃lat⁹ alios meruit edocere: ipsoꝝ quoqz corpa diris mucronib⁹ taliter sũt mactata q̃ post recessuz eoꝝ q̃z̃q̃z multũ exquisita fue rint nequierũt vllaten⁹ repiri. De nũero vo laicoꝝ maioꝝ ⁊ mi noꝝ qui suffocati fuerũt paludib⁹ ⁊ aquis igne ꝯcremati ⁊ gladio inꝛempti nulli mortaliũ possit fieri certitudo. Ñã p campos ⁊ vi as iacebãt corpa multoꝝ mortuorũ aliqua capite diminuta aliq̃ frustratim diuisa in villis ⁊ in ecclesijs ad quas recursũ habuerãt ꝯcremata: hoc exitiũ hec p̃nicies ⁊ hec strages tenebat duoꝝ die rũ itinera occupata totaqz terra erat sanguine rubricata: ⁊ exiſte bant corpa supꝛ terrã sicut stant ad pascua p deserta greges peco-

rum ouiũ ⁊ porcoꝝ: ⁊ sicut in lapicidinis secti lapides ad structuras. Habuit igit aqua corpa mortaliũ suffocata: hec sunt a piscibus a vermib⁹ ab auibus in aquis degẽtibus deuorata terra illorũ corpoꝝ dominiũ est adepta que occubuerũt venenatis lanceis mucronibus ⁊ sagittis: hec sanguine cruẽtate celi aues ⁊ dentate bestie tam domestice q̃z siluestres morsu vsq̃z ad ossa nequissime corroserũt. Ignis illa tenuit que cremata sũt i ecclesijs ⁊ i villis interdũ ignẽ excrematiõe huiusmodi pinguia extinguebãt hec cõsumi nequeũt modico tpis intuallo: nã inueniẽtur in locis pluri mis vsq̃z ad tpa lõgiora ossa denigratis pellib⁹ nõ ꝑsũptis inomis vsq̃z ad tpa lõgiora ossa denigratis pellib⁹ nõ ꝑsũptis iuoluta ꝑ eo q̃ quibusdẽ bestijs esce placide nõ existũt nisi aliter destruãt. Cũ aũt in dominiũ triũ elemẽtoꝝ vniuersa corpa trãsiuisse videdũ est: quid q̃rto reliquerũt elemẽto: ad aerẽ igit qui q̃rtũ dr elemẽtũ alia tria fetoreꝫ oiuꝫ corpoꝝ trãsmiserũt: ⁊ sic ex fetore corrupt⁹ est ⁊ infectus. Nõ boies qui ꝑ cãpos ⁊ vias ⁊ siluas ex vulneribus remãserant semiuiui ex infectiõe aeris qui forte viuere poterãt expirauerũt: ⁊ sic aer hui⁹ crudelis exicij nõ est ex pers. De auro igit ⁊ de argẽto equis armis vestibus ⁊ reb⁹ alijs quid dicet tot boiuꝫ qui occubuerũt tam in ꝑlio q̃z in fuga: equi cũ sellis frenis sine sessoribus per prata ⁊ nemora discurrebãt: ⁊ ex strepitu erant facti adeo furibũdi q̃ insaniẽ penitus videbant: ⁊ sic cos territos cum nequirent ꝑprios dños repire oportebat: aut mori gladio aut subicere se dominio exterioꝝ quoꝝ humitus haberi poterat ꝑ gemitu atq̃z fletu. Argentea quoq̃z vasa ⁊ aurea serice vestes ⁊ alia boĩbus oportuna ꝑ campos ⁊ siluas a fugientibus ꝑiecta vt ipsi velociori cursu manus insequentiũ euaderent nõ habebãt aliquos collectores: tartaris tantũ intfectiõibus boiuꝫ insistẽtibus de spolijs mĩme curare videbant.

Quõ tartari habita victoria spolia diuiserũt ⁊ quõ inuẽto regis sigillo ficticias litteras scripserũt.

Habita de tãto exercitu victoria ⁊ triũpho captaq̃z deprẽdatione huiusmodi cũ tumultu ⁊ vestimẽtis mixtis sanguine equis auro ⁊ argento effusa rubigine rubricatꝭ tã q̃z cõgerieb⁹ lapiduꝫ ⁊ aceruis frugum in simul adunatis ad diuisionẽ ⁊ ad ptitiõem eoꝝ. Verus cũ elegantioribus de tartaris ex ptitiõe huiusmodi subsecuta: repto sigillo regis penes cancel

lariū cui⁹ caput a corpe diro mucrone demerāt: iam confisi de terra ⁊ timentes ne populi ꝑfligatiōe regis audita manus ꝑ fugaz effugerent corūdē: diligēter aduertite astuciā quā fecerūt: primo totā hungariā vltra danubiuz dimiserūt ⁊ assignauerūt vnicuiqz de maioribus tartaroꝝ regibus qui adhuc hungariā nō intrauerant ꝓtē suā significādo eis rumores ⁊ qꝫ festinarent qz iaz eis obstaculū nullum erat: ⁊ fecerūt scribi ꝑ quosdē clericos hungaros quos adhuc ad vitā seruauerant maioribus oībus ⁊ popularib⁹ ꝑ totā hungariā existētibus sub noīe regis multauaria ficticia litteraꝝ sub hac forma. Canū feritatē ⁊ rabiez nō timeatis nec vīs de domib⁹ vos mouere audeatis: licet enī ꝓpter quandē improuisionē tum castra tum tentoria relinquerim⁹ paulatim tñ deo nobis ꝓpitio eadez recupare intendim⁹ cōtra illos ꝑiuz virtuosū instaurātes vñ tantū oratiōi vacetis vt misericors deus aduersarioꝝ nostroꝝ capita nobis ꝑmittat malleari. Hec fucrūt lr̄e per quosdē hungaros qui iam eis adheserāt destinate: qui me ac totam hungariā destruxerūt. Nā tantā illaꝝ certitudini litterarum fidem dedim⁹: qꝫ licet omī die ꝓtrariū cerneret tamē qz in tra illico guerraꝝ turbatio supuenit: ob hoc ad sciendum rumores nūcios mittere nullaten⁹ poteram⁹ ꝓtrariūqz credere nequibamus: ⁊ sic hungaria occupata viā non potuit habere fugiendi: sz qz ꝓcessum regis dimisim⁹ indiscussū reuertamur ad ꝓgressū suū vel qō verius est ad egressum.

Quid fecit rex bela post debellatiōez sui exercit⁹ et q̄liter ꝑ ducē austrie captus fuit ꝑiter ⁊ spoliatus.

Ꝑso itaqz rege de exercitu ꝓfugato die noctuqz cū pauc̄issimis versus ꝓfinia polonie habuit iter suū: ⁊ inde directo tramite vt reginā posset attingere que in ꝓfinio austrie morabat quantū poterat ꝓperabat. Dux austrie hoc audito iniqua in corde ꝓcipiens contra eū sub nomīe amicicie obuius sibi fuit: sz rex armis exutus dū prandiuz pararet modico tpis interuallo vellet somnij quietē capescere iuxta aquā vtpote qui solo nutu dei euaserat inter tot diras sagittas ⁊ gladios venenatos ⁊ tam longū fuerat iter suū qui excitatus a somno: cuz ducem vidit letatus est valde. Dux aūt regē inter alia ꝓsolatoria ẏba pecijt vt danubiū transiret ⁊ ibidē securi⁹ quiescere ⁊ morari posset.

Rex vo his auditis tanq̃z innocens nihil mali suspicatus dictis ducis aquieuit: dicebat enī dux se castr̃ ex altera pte hr̃e t ibidem regem melius honorare posse: cū tñ in aio nō honorare sz ꝓfūde re illū habebat ꝓpositū: t cū rex stillam vitare crederet incidit in caribdim t sic piscis volens vitare frixoriū ne frigat̃ ad assandu3 ꝓcit se ad pruinas credens malū effugere iuenit nequius. Hā dux austrie astucia excogitata cū rege suū ad libitū potitus extitit ab eo quandā pecunie quantitatē quā dicebat olim ab eo regē exꝓtorsisse repecijt. Quid plura rex manus illius euadere nequiuit quousq3 ꝓtem eiusdē pecunie in ꝓmpto ꝓtem in vasis aureis et argenteis illi psoluit: ꝓ pte aūt tres comitatus sui regni illi9 terꝓtiguos illi obligauit: t licet ipsa vasa aurea t argentea maioris fuerint estimatiōis: tñ dux illa solū in duobus milibus marcarū simul cū lapidib9 p̄cios̄ recepit. Dux aūt illico castr̃ illorū comitat9 corꝓali possessione est adeptus t illa ex ꝓprijs pecunijs ꝓtra tartaros fecit reparare: si querat̃ q̃nta fuit pecunie quātitas est ignotū: nā alij de septem quidā de nouē ceteri de decē marcas milib9 referebāt: sz de veritate liquere nō poterat: q̃ secrete tractus fecerāt t firmauerāt ꝓprijs iuramētis. Quib9 expediꝓtis ad reginā que nō multum distabat q̃ntum potuit festinauit: t vna cū ipsa sine tractu more stephanū wacieñ. epūm ad impialē cax milib9 referebāt: sz de veritate liquere nō poterat: q̃ secrete tractus fecerāt t firmauerāt ꝓprijs iuramētis. Quib9 expediꝓtis ad reginā que nō multum distabat q̃ntum potuit festinauit: t vna cū ipsa sine tractu more stephanū wacieñ. epūm ad impialē t romanā curiā ꝓ subsidio destinauit t interim circa segedinū cū illis quos aggregare potuit morā traxit.

Quō dux austrie spoliauit fugitiuos hungaros t de insultu Theutonr̃ in hungariā facta.

Ux ꝓspecto iam q̃ hūgari essent vnanimit̃ in fuga sibi multos milites aggregauit eos ꝓtra hungaros in hungariā trāsmittēdo: t sic tartari ex illa pte danubij destrugebant: t ex ista theutonici deprędabāt̃ villas ꝓut poterāt cōburebant. Ita q̃ ciuitatē iaurieñ. intrātes castr̃ ceperūt t illud molliti sūt ꝓ violentiā optinere: hūgari vo de ptibus illis ꝓsequentes in vnū ad ciuitatē manu armata euntes ciuitatē cepunt t oēs in castro theutonicos cremauerūt. Dux nimio furore replet9 ꝓpter hoc scandescens contra hungaros fugiētes a facie tartarorr̃ quos in austria colligerat t quibus fidē ꝓmiserat nō ꝓtentus de eo q̄ō regi fecerat pecijt ab eis ꝓ castr̃ t ciuitatū custodia q̃n-

dam pecunie quãtitatem: ⁊ sic hac occasione inuẽta cuꝫ tam theutonici q̃m hungari essent multuꝫ diuites in pecunia ⁊ rebus eos vsqꝫ ad extremã exinanitiõem nequiter spoliauit: ⁊ miseri hũgari denorabãtur vbiqꝫ morsu amarissimo a seuis bestijs dentatis ⁊ postmoduꝫ nudi in aridã proijciebãtur ⁊ vomebãtur: sꝫ his expeditis referamus de regibus Tartaroꝝ qui postmodũ hungariam intrauerunt.

Quomodo tartari waradieñ. ciuitatem expugnauerunt ⁊ quomodo amplius ad pontem Thome et alias ꝓcesserunt.

Adam rex vt in alia pte dictuꝫ est Rudana expugnata ⁊ capto Aristaldo comite elegãtiores sexcẽtos armatos theutonicos elegit qui sub iurisditiõe dicti comitis extiterũt: hijs ꝑstantibus ducatũ tartaris ꝑ siluas ⁊ nemora rupes ⁊ ꝑcipicia ꝓpe waradinũ ciuitatem subito aduenerunt ⁊ qꝛ ciuitas multũ erat in hungaria nomĩata vndiqꝫ illac nobiles taꝫ domine q̃ꝫ mulieres populares inumerabiles conuenerant: ⁊ licet epũs cum quibusdam canonicis exinde recessisset: ego tñ cum remanẽtibus eram ibi: ⁊ cum castrũ ex vna pte dirutum cerneretur amplo muro illud fecimus reparari vt si ciuitateꝫ defendere non possem⁹ ad castrum refugiũ haberemus ⁊ cum vno dierũ subito aduenissent ⁊ esset in ciuitate sub quodã dubio mora mea castruꝫ intrare nolui: sꝫ affugi in siluã diu ꝓut potui latitaui. Ipsi tamẽ subito ciuitatẽ capientes ⁊ ꝑ maiori parte cõburrentes tandẽ nihil extra muros castri penitus dimiserũt: ⁊ receptis spolijs tã viros q̃m feminas minores ⁊ maiores interfecerunt in plateis domibus ⁊ campis: quid plura nõ pepcerunt sexui vel etati quibus pactis subito exinde recesserunt ⁊ omĩa in recessu recepunt ⁊ longe a castro se ꝑ quinqꝫ miliaria posuerunt ⁊ ad castrũ ꝑ multos dies nullatenus accesserunt sic q̃ illi de castro cogitabãt eos ꝓpter castri fortitudinẽ recessisse. Nam magnis munitũ erat fossatis et turribus ligneis sup muros ⁊ multi loricati milites erãt ibi. Ita q̃ dum tartari ad respiciendũ interdũ accederent milites hungari velociori cursu eos insequi ꝓcurabant: ⁊ cum plurimis dieb⁹ ad castrum nõ accederent ⁊ crederẽt q̃ ex toto exinde recessissent milites ⁊ alij qui in castro erant de recessu eoꝝ hñtes fiduciaꝫ: ca-

strũ q̃z plurimi exierunt ꝛ domos que remanserãt extra castrũ ce-
perũt cõmuniter habitare ꝛ sic in aurora eos tartari qui vbi essent
nescire poterant inuadẽtes magnaz ipsoꝝ ptem qui nequierũt ad
castrũ fugere necauerũt ꝛ castꝝ illico circumdãtes ex opposito ad
murũ nouũ septem machinas posuerũt ꝛ die noctuq̃z cũ eis emit
tere lapides quousq̃z nouus murus dirut⁹ est ex toto nullatenus
cessauerunt: ꝛ turribus dirutis atq̃z muris ꝓgressũ dederunt ꝛ ca
stro ꝑ violẽtiã occupato ceperũt milites ꝛ canonicos ꝛ alios qui
non fuerũt in occupatiõe castri gladio interempti. D̃ne vo do mi
celle ꝛ puelle nobiles se in ecclesiã kathedralem recipe voluerũt
Ipsi vo tartari fecerũt arma a militibus sibi dari ꝛ ꝑ tormẽta du-
rissima quicquid habuerunt a canonicis extorserunt: ꝛ qz kathe-
dralem ecclesiã subito intrare nequierunt igne apposito ecclesiaz
ꝛ dñas ꝛ quicquid erat in ecclesia cõbusserũt: in alijs vo ecclesijs
tot scelera de mulieribus patrabant q̃ tutius est subticere ne ho-
mines ad nequissima instruant̃: nobiles: ciues: milites: ꝛ cano-
nici extra ciuitatẽ in campo fuerunt omnes sine aliqua pietate iu-
gulati. ℙ Post hec sanctoꝝ sepulcra totaliter euerterũt ꝛ pedibus
sceleratis reliquias calcauerũt: turribula: cruces: ꝛ calices aure
os ꝛ vasa aurea ꝛ alia dedita ad altaris ministeria cõmunerũt: in
troducebant in ecclesias mixtim viros ꝛ mulieres ꝛ post turpem
illoꝝ abusionez easdem ibidẽ necabant. ℙ Postq̃z autẽ oia euersa
sunt ꝛ fetor intollerabilis ꝓcederet ex corpibus defunctoꝝ exin-
de recesserũt ꝛ tantũ locus solus remãsit: hoies qui ꝑ siluas circũ
posita3 latitabant ꝙuenerũt ibidem vt aliqua comestibilia inue-
nirent ꝛ cũ verterẽt lapides ꝛ corpa mortuoꝝ. Tartari subito sũt
reuersi ꝛ vnũ de viuẽtibus quos ibi repiebant nemiem dimiserũt
ꝛ sic vsq̃z ad extremuz fiebant quottidie noue strarges ꝛ cum plu-
res interficere nõ haberent ex toto abinde recesserũt: nos vo qui in
siluis inter indagines morabamur de nocte fugam iniuimus ver
sus pontẽ Thome magnã theutonicoꝝ villam sup fluuiũ Crisij
positã: sz theutonici nos transire ꝑ pontez nullatenus ꝑmiserũt
imo institerunt q̃z plurimi vt vna cum eisdem villã eoꝝ bñ muni
tam deffendere deberem⁹ qõ plurimũ displicebat tñ ad quandaz
diuertimus insulã que contra tartaros ꝑ homies de agija ꝛ wai-
dam de geroth ꝛ de pluribus alijs circũiacentibus villis fortiter

parabat. Cum vltra ꝓcedere nō auderem cepi ad ꝓcuratoꝛis et oīuꝫ loci illius instañ. moꝛā ibidem trahere cū eisdem: nam nullus in ꝑtactā insulā intrare poterat nisi ꝑ quandā viam artissimā ⁊ minutā ita ꝙ ꝑ miliare in illa via tres poꝛte cum turribus facte erant: ⁊ ꝑter has erant ad miliare foꝛtissime indagines circūquaqꝫ ⁊ cū ita munitū locū aduerterē placuit mihi ⁊ remāsi: ſꝫ ꝓsuetudo insule illa erat ꝙ ingressuꝫ ꝓbebat singulis ſꝫ regressuꝫ omnibus denegabat: ⁊ cū aliquibus diebus cū mea familia essem ꝑ exploꝛatoꝛes nostros ꝓcepim⁹ ꝙ ꝓpius tartari veniebāt exiui secrete insulam vt viderē quō equos poteram⁹ ꝓseruare ⁊ vno ductoꝛe ꝓducto ⁊ vno seruiente quoꝝ quilibet nostꝝ tres equos habebat de nocte versus chanadinū ciuitatem sup̄ fluuiū moꝛisq; positam que distabat ab illo loco ad octo miliaria ꝓperauim⁹: ⁊ cū ꝑ totam noctē iremus q̄ntum equi poterant nos poꝛtare in auoꝛa puenim⁹ chanadinū: ſꝫ ꝑcedenti die a tartaris qui ꝑ aliam ptē intrauerant hungariā captū fuerat ⁊ destructuꝫ ptes illas totalit occupauerāt ita ꝙ fluuiū nequiuim⁹ ꝑtransire: ⁊ cū equi lassi eēnt ⁊ hoīes hucilluc de ptibus illis se absconderēt retrocedere nullo modo poteram⁹: ⁊ sic in quibusdā domiculis equis dimissis in quibusdā foueis illo die nos oportuit latitare: adueniēte tandeꝫ nocte ad locum ꝑstinū nō sine difficultate nimia incepimus in tumoꝛe transire ꝑ mediū tartaroꝝ curuataqꝫ supcilio cū pudoꝛe insulā reintrauim⁹: ⁊ cū in tali piculo moꝛaremur seruiētes mei qui equos exteri⁹ vigilabant ⁊ alij qui mecū erant cū pecunia quā habebaꝫ ⁊ vestibus de insula affugerunt ⁊ infuga īuenti ꝑ tartaros sūt gladio intempti: me cū vno seruiente quasi nudo in insula ꝑmanente. ſꝑost hec statim īualuere rumoꝛes ꝙ dictū pontē thome theutonicoꝝ villam in auoꝛa tartari occupauerūt ⁊ quos tenere noluerāt hoꝛrenda crudelitas acerbitatis gladio dire ingulauit. Quo audito inoꝛruerūt pili carnis mee cepit coꝛp⁹ tremere ac pauere lingua miserabilit balbutire ꝓspiciens ꝙ dire moꝛtis articulus qui iam vitari non poterat īminebat: trucidatoꝛes coꝛdis oculis intuebar: caro sudoꝛe mortis frigidissimuꝫ emittebat: videbam ⁊ moꝛtales moꝛtē expectātes assidue nō posse manus ⁊ arma extendere: erigere brachia: pedes ad deffensiōis loca mouere oculis tram ꝓspicere. Et quid plura hoīes ꝓspicie

bam ex timore nimio semiuiuos: ⁊ cū essez in extasi positus affuit
mihi misericordia iesu christi ⁊ tanq̄z vnus de maioribus vt me-
lius ⁊ more italico muniremur insule populū ꝓuocaui: cuius rei
occasione cū populo sum egressus insulā: ⁊ acceptis duob⁹ pue-
ris ꝓcuratoris ⁊ hospitis mei filijs ⁊ vnico seruiente qui mihi re
manserat longius ire simulās in silua inter indagines latitati pu
eroꝝ patri renūcians ꝙ ꝓpter timorē nolebam insulaz reintrare
⁊ cogitans ꝙ si mecū absconsos suos tenerez filios ipse mihi ne-
cessaria trāsmitteret: ⁊ cū sūmo diluculo victualia mitterent illico
tartari aduenerūt insulā circūdantes: ⁊ cum darent intelligere ꝙ
vellent ꝑ aquā insulā expugnare: populus insule occept⁹ ad ꝓ-
tegendū illas ptes flexus est. Tartari vo ex alia pte in portas p
sidio nudatas irruentes illas expugnarunt: ⁊ in insulā intrantes
nō inuenerūt aliqnē de nostris qui sagittā emitteret vel in equo ⁊
pedibus obui⁹ illis foret. Que ⁊ qualia quot ⁊ q̄nta iniqua ibi et
crudelia ꝓpetrauerūt nō solū visui essent terribilia sz ꝓhorresce-
rent homics adaudire: ⁊ exinde spolijs asportatis denudata mu
lierū ⁊ hoīuz corpa quedā frustratim diuisa quedā integra reman
serunt: ⁊ cū plurimi qui latitauerāt opinarent eos post diem ter-
rūt ⁊ occupati a tartaris qui se ibi abscōderāt pauciss̄imi euasert.
Ego vero ꝑ siluas tanq̄z ꝓfugus oīuz destitutus auxilio mendi
cabā ⁊ cui magna donaueraz vix mihi elemosinā porrigebat: ita
ꝙ necessitate famis ⁊ sitis me acrius purgente de nocte compelle
bar intrare insulā ⁊ corpa euertere mortuoꝝ vt sepultā farinaz et
carnes ad esum mihi vel aliud comestibile inuenirem: ⁊ de nocte
quicquid inueniebā id ad siluas longius asportabā. O attendite
⁊ videte q̄z illa pessima vita erat: post decimū vel vigesimū diem
intraui insulā cuertere corpa mortuoꝝ: q̄ntus ibi poterat esse lu-
ctus: q̄ntus ibi poterat esse fetor: q̄ntus poterat esse timor aduer
tite. Non est homo vt opinor qui tantis in animū reductis pena
ruz gencribus nō tereretur quisq̄z eisdē penis consideratis opor
tebat me inuenire cauernas vel foueas facere vel arbores quere-
re pforatas in quibus me possem recipere cū illi densitatē vepriū
Opaca nemoꝝ aquarū ꝓfunda nimia solitudinū tanq̄z canes le-
porcs ⁊ apres inuestigantes ꝓcurrere videbant: siluas has per

menſez ⁊ amplius queſierunt: ⁊ cum ꝑ ipſa loca populos nequi rent intimere vniuerſos ſe ad nouū genus fraudis taliter conuer terunt.

Quomodo tartari illos qui ſe in ſiluis abſconderant deceperunt.

Ꝑerunt aliquos ꝑ ſiluas latitātes ⁊ eoſdē ſub hac vo ce miſerūt: qō quiſqz vellet ad fidem eorūz ſe dare ſecur⁹ reditus infra certū terminuz ad ꝓpria venire daretur ei. quoꝝ verbis cū homīes iam ꝓpter victualiū penuriam morerē tur totaliter crediderūt ⁊ ſic omnes qui remāſerant ad domos ꝓ prias ſunt reuerſi: ⁊ cū ſilue magne eſſent erat adhuc popul⁹ infi nitus qui latitabāt: ita ꝙ ad tres dietas terra facta eſt populoſa ⁊ quelibet villa elegit ſibi regem de tartaris quē optauit. Quo fa cto cū eſſent tempa meſſiū fruges vnanimiter collegerūt ⁊ eas ac ſtramia ⁊ fenū ⁊ alia ad horrea ꝯgregabant: ſtabant nobiſcū tar tari ⁊ comani ſimul videbāt q̄zplurimi ⁊ gaudebāt: letabanť qō patres ꝑ filias mariti ꝑ vxores: frēs ꝑ ſorores pulcras vitā redi mebant: illas ad libitū coꝝ ꝯſeruantes ⁊ ꝑ quadā illis fiebat ſo latio vt in ꝯſpectu patris vel mariti vxor vel filia ſtuprabať. Cō ſtituerunt caneſeos id eſt balimos qui iuſticiā facerēt ⁊ eis equos aīalia arma exennia ⁊ veſtimēta vtilia ꝓcurarent: ⁊ ſic ꝓcurator meus de iſtis dñis erat vnus: pene mille villas regebat ⁊ erant caneſij fere centum: pacem habebam⁹ ⁊ fora iuſtaqz vnicuiqz iu ſticia ſeruabať: eis mittebanť pulcerrime puellarū: ſed oues bo ues vel equos ductores ꝑ tali exennio reducebant: cōueniebāt caneſij pene qualibet ſeptimana. Ego vero ſepius vt vitā eorū aſpicerē ⁊ aliquos de maioribus noſcerem ⁊ vt addiſcerē ſi via re demptionis aliqua ſe offerret ad eos cū meo caneſio accedebam. Quadam vice p̄ceperūt omnes caneſij in mandatis vt de certis villis homīes ⁊ mulieres pueriqz ſimul cū muneribus in eorum p̄ſentiā venirent: timebamus de hoc rumore nō modicū cauſam rei penitus ignorantes. Elegi igiť potius cum ipſis caneſijs ad exercitum ire q̄z ſub tali dubio in villa remanere quare nudi ⁊ diſ calciati ad cuſtodiam curruū in quibuſdā tentorijs hungarorum qui iam tartari in ſuis opibus effecti erant remanſimus. Caneſij vero ad recipienda munera acceſſerūt qui munerib⁹ receptis oēs

p̄sentantes in quandā vallem duxerunt enormiterqz spoliatos
⁊ denudatos ibidez interfecerūt.

Quomodo p̄sentis carminis auctor ad man⁹ tartarorum deuenit.

Et cum ad me rumores huiusmodi ꝑuenirēt: ditioni cui
usdam hungari facti vt dixi opibus tartari me submisi:
qui in suū seruū admittere ꝓ magna gratia me est digna-
tus: ⁊ cum ꝑ aliquot dies cū ipso ꝑmansissem mortē semꝑ p̄ cor-
de p̄qz oculis habebā. Conspexi inter hec comanos infinitos ⁊
tartaros cum spolijs curribus honeratis pecoribus iumentis et
alijs vtensilibus vndiqz reuertētes: ⁊ cū inquirerē quid hoc essz
respōsum est ꝙ ipsi vna nocte dimissas omnes ⁊ singulas villas
circūdantes cruore inebriauerūt gladios in sanguine occisoꝝ ita
ꝙ in omībus illis villis paucissimi euaserūt qui in siluis ⁊ cauer-
nis se abscondere potuerūt: ita ꝙ remansit ꝓuincia totaliter de-
solata. Verū tn̄ nec fruges nec stramīa nec domos aliquas com
busserūt: sed in desperatiōem vite omnia hec induxerūt ꝓ eo con
ijeci firmiter ipsos velle in illis ꝑtibus hijemare vel familias su
as dimittere vt in hijeme ꝓ equis domos ⁊ victualia inuenirent
quod totū postmodū didici esse veruz ꝙ populos viuere ad tem-
pus dimiserāt ad cautelā vt in vnū segetes ꝯgregarent ⁊ vinde-
miarēt vineas: sz nolebāt ꝙ illi ꝯsumerent ꝯgregata.

De destructiōe noue ville ⁊ mōasterij de egres.

Vid plura versus Orodinū ⁊ Chanadinuz procedere
inceperūt in medio eorum noua villa dimissa: nomē cui-
us Perg fuerat in qua homines. lxx. villarum fuerant
congregati: ⁊ dimisso mouasterio Egres Cisterchieñ. ordīs in
quo tanq̄z mūito castro se milites ⁊ multe dn̄e receꝑant: nec tarta
ri loca illa aggredi voluerūt quousqz circūcirca eēt t̄ra totalit̄ de-
solata: sz int̄dū aliqui accedebāt ⁊ ab hūgaris militib⁹ ꝑ magnū
t̄re spaciū fugebāt̄: ita ꝙ credebāt firmit̄ se ītactos ꝓpt̄ suā potē-
tiā remanere. Tandē post toti⁹ t̄re illi⁹ desolatiōem ruthenoruz
comanoꝝ hungaroꝝ captiuoꝝ: paucoꝝ etiā tartaroruz multitu-
dine adunata villā magnā vndiqz circūdantes ad pugnam cap-
tiuos hungaros p̄miserunt ⁊ illis interemptis totalit̄ Rutheni

Jsmahelite Comani postmodum pugnauerũt. Tartari vo retris post omnes stantes rodebãt de casu ꝛ ruina illoꝝ ꝛ retrocedẽtes a pugna suoꝝ dabãt q̃plurimos voragini gladioꝝ ita qꝫ ipsis diebꝰ ꝛ noctibus pugnantibꝰ ꝑ vnã septimanã ꝛ fossatis impletis ceperũt villã milites ꝛ dñas que multe erant extra in campo in vna pte ꝛ rusticos in alia posuerũt: ac pecunia armis vestibus ꝛ alijs bonis receptis ab eis ꝛ quibusdã duabꝰ puellis reservatis ad vitam ꝛ ad lusuꝫ eoꝝ deductis cũ securibꝰ ꝛ gladijs omnes crudeliter interfecerũt: illi quidẽ solũmodo remãserãt qui inter mortuos repentino casu decidentes alieno sanguine cruenta ti se occultare valuerũt. O dolor o crudelitas ꝛ rabies inani populi ĩmensa: nam quis tãte gentis cladem sana mente consideraret hũc locũ agruꝫ sanguinis debite dicere posset. Tandem post paucos dies dictũ clauſtꝝ siue monasteriũ egres obsederũt ꝛ appositis eidem multis machinis cũ in ipso existentes nequirẽt resistere ad manꝰ ꝛ fidem ipsorũ se vt vita potirent reddiderũt: sꝫ de ipsis qđ ꝛ de alijs factũ est: exceptis quibusdaꝫ monachis quos abire libenter ꝑmiserũt: ꝛ ad ab vsũ eoꝝ retentis quibusdã dominabꝰ ꝛ pulcerrimis puellis: ꝛ quid amplius si describerent singularit pugne singule ꝛ crudelitates nimie que fiebãt legentium corda ꝓrirent ꝛ terribili sonitu tinire facerent aures: si huiusmodi rumores horribiles essent diffusi ꝑ orbem mũdi principes aliter cogitarent: ecce ꝑ estateꝫ illã vsqꝫ ad confinia Alustrie Bohemie Moravie Polonie Slesie ꝛ Comanie vsqꝫ ad danubiũ cõmuniter destruxerũt.

De astutia Tartarorum ad transeundũ danubiuꝫ exquisita.

Ed cum strigoniũ in hungaria omnes ꝛ singulas precelleret ciues maxime cogitabant transire danubiũ ꝛ ibi figere castra sua: ecce in hyeme niuis ꝛ glaciei habũdantia supuenit: ita qꝫ danubius qđ nõ acciderat a multis retroactis tpibus gelabat: sꝫ hũgari ex ipsoꝝ pte singulis diebus frangebãt glacies ꝛ custodiebãt danubiũ: ita qꝫ assidue fiebat pugna peditũ sup gelu tñ cũ dire glacies aduenerunt totum danubium cõgelatum est: sed isti

transire cum equis nullatenus attentabāt. Aduertite igit̄ quid fe
cerunt: multos equos ⁊ animalia sup̄ rippaz danubij adduxerūt
⁊ nemīem p̄ tres dies ad eoꝝ custodiam dimiserūt: ita ꝙ bestie si-
ne custodibus p̄gere videbant̄ nec aliquis eorum in illis p̄tibus
apparebat. Tūc hungari credentes tartaros recessisse subito trā
sierūt ⁊ omnia illa animalia p̄ glacies trāsduxerunt qd̄ tartari ad-
uertentes cogitarunt posse in equis transire libere sup̄ gelu qd̄ et
factum est: ⁊ tot vno impetu transierūt ꝙ ex ista p̄te danubij terre
faciem impleuerūt. Rex aūt cadan post regem hungarie ꝓpera-
uit: qui in sclauonia tanq̄z qui nullū habebat subsidiū morabat̄:
sed ipse hui⁹ facti p̄scius fugaz inijt: ⁊ cū ipse marittima castra ac
ceptare nequiret ad insulas p̄transiuit: ita ꝙ vsqz ad recessuz eoꝝ
eum insule tenuerūt: videns Cadan rex ꝙ eum habere non pos-
set destruxit Boznam regnū rascie ⁊ inde in bulgariā p̄trāsiuit.

Quomodo Tartari strigonium destruxerunt.

Lia vero p̄s exercitus versus nominatū strigoniuz ha-
buit iter suū: ⁊ vsqz ad illud paucissimi accesserūt: sed se
longius posuerūt ⁊ vsqz ad .xxx. machinas parauerūt
strigonieñ. interim se cū fossatis muris ⁊ turribus ligneis fortissi
me munierāt: ⁊ erat in ciuitate illa populus infinitus ⁊ burgēses
ditissimi milites nobiles ⁊ dñe que illic ꝯuenerant velut ad presi
dium singulare: sz tanta eorū erat sup̄bia ꝙ credebant se resistere
posse toti mundo. Ecce vna dieꝝ ciuitatem tartari circumdederūt
⁊ captiui qui cum eis erant tot ramorū fasticulos portauerūt ꝙ in
vna p̄te ciuitatis supra fossati sup̄cilium altū muꝝ simul ⁊ semel
de fasticulis construxerūt: ⁊ statim post murum illū dictas trigin
ta machinas posuerūt: ita ꝙ die noctuqz ad ciuitatem ⁊ ad turres
ligneas lapides emittebant: ⁊ propt̄ hoc tantus in ciuitate cepit
esse tumultus: ⁊ tanta fuerūt caligine obumbrati ꝙ iam memo-
riam amiserant se deffendēdi: ⁊ inter se tanq̄z ceci ⁊ fatui vexeban
tur. Cum vero tartari munitiones ligneas destruxissent: saccos
plenos de terra ad implendum fossata cum machinis emittebāt
verū nullus ex hungaris ⁊ alijs audebat in fossati sup̄cilio cōpa
rere propter lapides ⁊ sagittas. Hungari vero ⁊ Francigene ac
Lombardi qui quasi erāt domini ciuitatis se nō posse deffendere

aduertentes combusserũt suburbia ⁊ domos ligneas que multe erant vsq3 ad palacia ciuitatis: pannos de calore ⁊ vestes cõbusserunt in domibus infinitas interfecerũt equos auruz et argentũ ad terram foderũt ⁊ quicquid boni habuerũt absconderunt et vt se in palacijs deffenderent in eadem se receperunt: sed tartari pre scientes q̃ combusta erant omia de quibus se ditari credebãt: cõtra eos magnã succensi in iram: claudendo ciuitatẽ cum phalangis ligneis subito circũcirca vt nullus euaderet quin p̃ os gladij ptransiret: ⁊ incepunt postmodũ palacia expugnare quibus velociter expugnatis non credo vt verum fatear q̃. xv. de tota remanserunt ciuitate qui non fuissent tam intus q̃z extra omnes nequiter interfecti ibi inebriauerunt gladios suos in sanguine ⁊ ex calore quem conceperant contra eos viuos assabant homines sicut porcos.

Quomodo postea tartari destructa pene omni hũgaria ad ꝓpria redierunt.

Omine aũt magne sicut melius poterant se ornari in vno palacio se collegerant: ⁊ cum capi ⁊ interfici deberent ad audientiaz magni principis appellauerũt omnes sunt fere trecente extra ciuitatez ad principem adducte: que ꝑ munere petierũt vt eas vite sub suo dominio conseruaret: qui iratus ꝑ eo q̃ nihil lucrati fuerant: p̃cepit vt receptis spolijs earum capite truncarẽtur: quod subito factuz fuit castro ciuitatis nõ expugnato in quo erat comes Sijmeon hispanus cũ multis balistarijs qui se viriliter deffendebat. Et cum ad albam regiã ciuitatez accederent que est paludibus circumsepta cum esset in dissolutiõe niuis ⁊ glaciei nequierunt eam occuparc. Et cum castrum sancti martini de pannonia expugnarẽt abbate se viriliter deffendẽte fuerũt subito renocati: ita q̃ ista tria loca tãtũ inexpugnata in illis ptib⁹ remãserũt: ⁊ terrã tam vltra danubiũ q̃z citra eoꝝ in manib⁹ habuerũt: sed citra nõ fuit funditus desolata: ita q̃ ibi sua tẽtoria nõ fuerũt sed transeũdo quicquid iuenerũt vnanimit̃ destruxerũt: audit⁹ ita q̃z rumoꝝib⁹ q̃ tartari aspnabãt̃ theutoniã expugnare q̃z plimũ dolui q̃ ibi man⁹ occidentium euadere opinabar ⁊ gauisus non modicũ q̃ xpianoꝝ excidiũ vitabat̃: sz maiorũ regũ de mandato

incepim⁹ ꝑ depopulatã terrã retrocedere cũ currib⁹ oneratis spo
lijs armamẽtis iumẽtoꝝ ⁊ pecoꝝ gregib⁹ pedetentim latebras ⁊
optata saltuũ exquirẽdo vt que repta in ꝓgressib⁹ nõ fuerãt in re
gressibus ĩuenirẽt ⁊ sic retrocedẽdo paulatim ꝑuenim⁹ vltra sil-
uas vbi remãserat populi multitudo ⁊ erãt ibi post eoꝝ trãsitũ ca
stra plurima p̃ꝑata: ⁊ quid vltra exceptis castris quibusdã terrã
totalit̃ occuparũt ⁊ eã ꝓcedẽtes desolatã ⁊ vacuã relinquerunt.
Iam cũ exirẽt hũgariã Comaniaꝫ ĩtrare cepũt nõ sinebãt vt pri⁹
ꝙ sine delecto int̃ficerent̃ bestie ꝓ captiuis: sꝫ ĩtestina ⁊ pedes be
stiarum ⁊ capita tãtum dabãt eis. Tunc incepimus cogitare vt ĩ
terpretes referebãt ꝙ nobis hungariam exeuntibus dabãt nos
omnes voragini gladiorũ ⁊ cum iã mihi viuendi fiducia nulla es
set: ⁊ mors dira ⁊ aspera in ianuis haberetur cogitaui melius ibi
mori q̃ꝫ ꝓcedendo assiduis morsib⁹ cruciari: ⁊ sic via publica de
relicta ire ad opus naturale simulãs ad densitateꝫ saltus festinis
gressibus cũ seruiente vnico ꝓperaui ⁊ subintrãs cuiusdeꝫ riuuli
ꝯcauũ me feci ramis ⁊ folijs coopiri: absconditqꝫ se seruiẽs me⁹
remoti⁹ ne vni⁹ inopinata ĩuentio mestã oparetur alteri⁹ captio
nem: ⁊ sic iacuim⁹ duobus dieb⁹ naturalib⁹ nõ leuãtes capita si-
cut ĩ sepulcris audiẽtes voces illaꝝ horribiles qui ꝓpri⁹ ꝑ saltũ
post erroneũ iter pecoꝝ abibãt captiuos sepi⁹ qui se abscõdebant
acclamãtes: nõ valẽtib⁹ nob̃ vlterius famis iustissimũ appetitũ
⁊ edendi anxiã voluntatẽ infra claustra cordis taciturnitatis no-
do ꝑstringere: leuauim⁹ capita ⁊ more serpentiũ pedibus ⁊ mani
bus reptauim⁹ sup terrã: cõuenim⁹ tandem ⁊ voce debili ac sub-
missa mestas querelas importune famis alternatim cepimus re-
serare ac gemitibus ⁊ fletibus explicare. Quod gladio mori mi-
noris excidij fuissꝫ q̃ꝫ ꝛ mediam compagines membroruꝫ ac vni
onem corporis ⁊ anime dissoluere: ⁊ cum pios sermones huius-
modi conferemus: affuit vnus homo ad quem cum se nostroruꝫ
acies extenderet oculoruꝫ fugã iniuimus timorosam: nec auerti-
mus oculos fugiendi vt intueremus si nobis p̃uius esse posset:
vel foret nobis fugiẽtibus subsequela: sꝫ non minus ipsum vidi
mus vices assumere p̃cursoris: credebat eniꝫ ꝙ virtus nostra p̃
ualida insidias sibi poneret ꝑ obliquũ: ⁊ cum cõmunis inspector
traderet ⁊ teneret qd̃ fugitiui conspicerent fugitiuuꝫ armorumqꝫ

delatio apud illos nulla foret stetimus aduocantes nos adinui-
cem nutibus atqz signis ⁊ cum vnus daret de seipso alteri notio-
nem ꝓlixis sermonibus atqz pijs deliberando decreuimus quid
agere deberemus: sz angustia gemiata videlz fame execrabili ⁊ ti
more mortis anxie torquebamur: ita ꝙ priuari videbamur peni
tus lumie oculoꝝ. Nam nequibamus succũ herbaruz siluestriũ
deglutire vel ipsas herbas vti faciũt bestie masticare ⁊ licet nos
tanta famis ꝑurgeret ⁊ stupẽde mortꝭ aculeus ĩmineret ꝑstabat
tñ nobis viuẽdi fiducia fulcimẽtũ ⁊ euadẽdi spes fortitudinẽ mi-
nistrabat: ⁊ sic assũpta fiducia in dño ꝯfortati ad extrema silue per
uenimꝰ affectuose ascendimꝰ arborẽ eminentẽ ⁊ terrã ꝯspeximus
a tartaris desolatã quã nõ destruxerãt veniẽdo. O dolor t̃raz de-
populatã ⁊ vacuã cepimꝰ ꝑagrare quã in eũdo dimiserãt desola-
tam: basilicaꝝ siquidẽ cãpanalia de loco ad locũ erant nobis sig-
na ducẽtia ⁊ ipsa via nobis satis horrida ꝑsignabat: naz erãt vie
⁊ semite antiq̃te ⁊ ab herbis ⁊ vepribꝰ totalit̃ occupate: porruz:
portulace: cepe: ⁊ alea que in ortis rusticorũ remãserãt qñ reꝑiri
poterãt mihi pro maxĩs delicijs ferebãt̃: ceteri malua cicardis et
cicutaꝝ radicibꝰ vtebãt̃: hijs ventres famelici replebant̃ ⁊ spũs
vegetabilis ĩ exsangui corꝑe refocilabat̃ lassis requies nõ daba-
tur vtpote qui absqz tecto ⁊ oꝑimẽto quo nr̃a tegeremꝰ capita nõ
hñtes nocturno tꝑe quiescebamꝰ. Tandez vix octauo die a silue
recessu ad albã venimꝰ ciuitatẽ ĩ q̃ nihil potuit reꝑiri: ꝑterq̃z os-
sa ⁊ capita occisoꝝ basilicaꝝ ⁊ palatiorũ muros dirruptos ⁊ sub-
fossos quos nimia xp̃iani cruoris effusio macularat ⁊ licet t̃ra in
noxiũ sanguinẽ quẽ ĩebriata suxerat nõ mõstraret: ostẽdebant se
lapides adhuc cruore roseo purpuratos ꝑ quos absqz ꝯtinuato
gemitu amaris suspirijs festinꝰ trãsitus nõ fiebat: ⁊ erat ibi ad de
cẽ miliaria iuxta siluã villa que Frata dr̃ in vulgari ⁊ infra siluam
ad q̃ttuor miliaria mõs mirabilis ⁊ excelsus in cuius sũmitate la
pis ⁊ petra fundabat̃ terribilis magna ibi hoĩum ⁊ mulierũ ꝯfu-
gerat multitudo qui nos gratãter cum fletu receperunt: int̃roga-
bãtqz nos de nr̃is ꝑiculis que nos oĩa illis paucis v̓bis declara
re nequiebamꝰ obtulerũt tãdẽ nob̃ nigrũ panẽ de farina ⁊ ꝯtritꝭ
corticibꝰ quercuũ piscatos: sz nob̃ dulcor illiꝰ supra semilias qñ
cũqz ꝑ nos comestos suauior videbat̃: mansimꝰ igit̃ ibidẽ vno

mense nec fuimus ausi discedere: sz mittebamus semp specu-
res ex hoibus leuiorib⁹ videre ⁊ rescire si adhuc que ps tartaro-
in hungaria remãsisset: aut si arte deceptoria vt prius instructi ꝓ
capiendis reliquis fuga lapsis reuerterent̃. Et quãuis sepi⁹ ne-
cessitate querendi victualiũ cogente loca pecierim⁹ quondã habi
tata nũq̃z tñ noster tutus fuit descensus donec rex Bela maritti-
mis de ꝑtibus ꝑ cruciferos de insula Rodi ⁊ dños de frangapa-
nibus multis aginibus militũ adiutus certificatus prius ꝑ hun
garos de recessu tartaroꝝ in hungariã venit. Scripsi igitur hec
paternitati vestre absqz admixtione falsitatis vt eadẽ vestra pa-
ternitas que ꝓsperitatis mee scit rotam sciat ⁊ aduersitatis ac pe-
riculi quidditatẽ valeat. p. v.

Illustrissimoꝝ hungarie regũ chronica In
inclita terre Morauie ciuitate Brunẽsi lucu
bratissime impressa finit felicius. Anno sa-
lutis. M. CCCC. lxxxviij. die. xx. Martij.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
gyarapodási napló szám